8856

111.

Mss
545

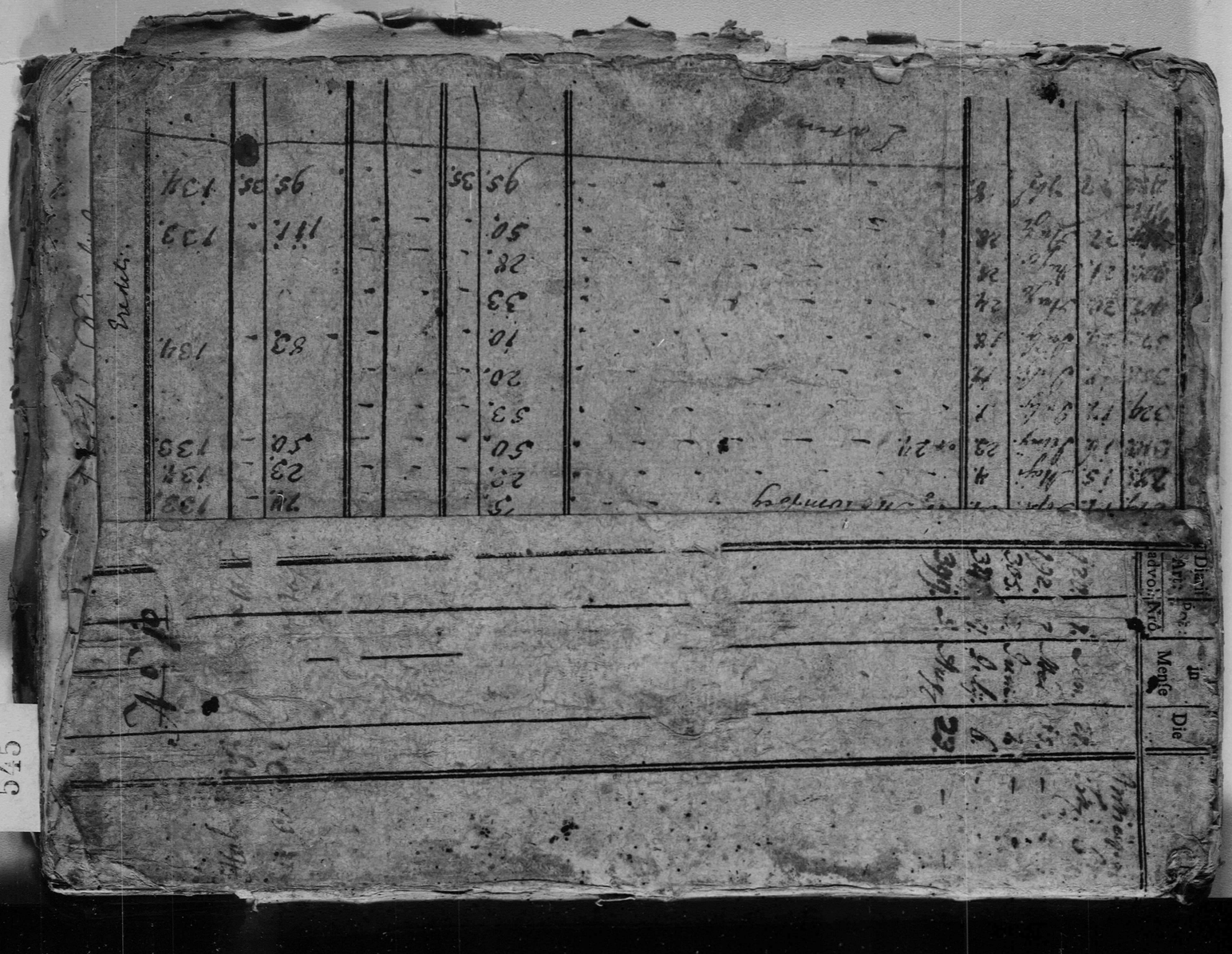

BULETIN DE COTA AUTORUL ȘI Data
publicației

Mss
545

ERD. MUZ-EGYL.
KÉZIRATTÁR.
VI.E.9. szám.

BOLETIN
CONTABILIDAD
Data

Liber Competentionalis
ex Curia Regia Perceptore Franc. Sagi Pag:
Processu seu Clause Lad. Szabadi sub Commissario Lad. Szabó

Pro Anno 1752

Diarii Art: advol: Nrō	Pos: in Mense	Die	Soluti Vīā paratis Rfl.	Xr.	acceptatis Rfl.	Xr.	Menstruatim hyemali. Rfl.	Xr.	æstivalib. Rfl.	Xr.	Competentia Rfl.	Xr.	ex hac obveniunt pro sex Mensibus hyemalib. Rfl.	Xr.	æstivalib. Rfl.	Xr.	Trans ad Colect: P. N	Rfl.	Xr.
49	1.	25.																	
49	1.	17.																	
49	1.	9.																	
49	2.	1.																	

TITULO

Debet titulo Restantiæ de Anno Superiori 177
Contributionis pro Anno currenti 177
Facit.
Supererogavit in Anno præterito - - -
manent Solvendi

Ex Mss. inficiatu.

Biblioteca Central
UNIVERSIDAD

A. 1752. Indulás Bétsből

Mss 545

Anno 1752.

Halmagyi Istvan Ars Academicus Utazása

Die 17 Februar. Indultam meg Betsből Melegos Groff Tseri Pál Urfival a Nürnbergi Bóddal, Tsel akam egy oratur, Ki kisérjen meg gobis Mgos G. Tseri László Urt, és a Mgos Gróf Schemprunon innen levő nevü Faluig, ugy Mgos G. Tseri Károly és Agens Dömjén Jergely Urt is; a mi Dion ettzarára érkeztünk Streitwoffen nevü Faluba.

18. Környül fagylalo Jergetegbe is, nagy hóban meg indulván reggel hajnalba, Lovaink tsak alig gásoltak, Kerekünk is derék kege el tört, nyugan tsak ebedre Sanct Pélt nevü Városban érkeztünk, hol volt feles Uri Emberek, ki" kivált 3 tsak Dánák larnak, azon Városok olly Polit Regimája lévén, hogy abban akármi nemü Vallásbeli ember Catholicum tarthatja" egyébaránt is, Az Piáczon találtam leg elsőbb Városi Czen Városnál tsudálkozni nem hiszi tatván magat Béthi Hotelünk hogy tsudálni, Fogadtak a Bold mind több, mind erősebb Lovakat a fogatok mindjárt amint be fogtak az Utazni való hogy egy hajitásnyira a Falun kivül, nézzék ők is állodat meg a Lovak" és ha az utánunk jövő feles Szekere magok hasznokra is. Ki nem vehettünk volna ott ülhettünk volna egy darabig; Mentünk vagy valami nagy bajal ettzarára Melek nevü Városban, hol volt a Benedictinusoknak igen szep, nagy, és Gazdag Klastromok, melyben

Biblioteca Central
LUJ

Mss
545

mellyből Fgo eßzonyink, miként Lintzbe a felső
ennsiai strassor wonaginnat in esto 1763.
cessio ulta, le jövő utbÿábe meg hálvan, igen
magnifice audmodálatvolt.

19. Elindulvan a Mezőben értünk igen sok Sáfrányos
kertet, mellyekbe é Világon leg hirefebb és jobb
Sáfrányt mondanak teremni. Ebédre mentünk
Ennsfeldbe, éjtzarára pedig Kleinmßlaub nevü
Vendégfogadóba.

20a Értük az ennsi, vagyis Ens folyó Vizét túl gyüt
mindgyárt Ens nevü Várost; Ezen Vis Vallßza
el felső Ausriát az Alpitől. Ezen Városbol üzte
ki elsőzör a múlt Audareza alatt, a Bavarust a Da
gyarok. Itt haladott meg arrol hat Lovas Hußár
elöll két sendben Ház Ház frantzia, a Bavarus Gá
ßár ßeme láttára, ki ezek autus az ablakból ße
zelte ßemléliven, ugy commendirozta ellenek
Bavarusokat és azok nyomtak Kl azon hat Hußá
rok. Ebédre pedig értünk

Lintzbe, Melly igen Szép Város, mind Utczáira, mind
Házaira, Köpsitsiára, és az Házak egyenlőségére
nézve, meg az ablakos is egy kban vadnak, nagyob
bára 4 Házat négy contignatiosok. Meg jártuk
az Országh Házat, vagyis Archiducalis Residentiat
Szép épület de a Királyné, a Zinnsted classumba
volt Bálra. Ezen Városban kostolam olyan
almaLevet, mellyet mind izire, mind Bagarik, mind
Szinire, a borsól nehéz meg külömböztetni.
Ebéd utánn ültünk hajóra, és otto Hußár Biletesével
Ebersheim nevezetes vető Város mellett el menven,
Vatsoráltunk Efchau Városba, mellyet G. Harrach
bir. Vatsora utánn be ülven vizünk a Lipsb
egyes
Krossnuszelnel 300 ember aradt egy draßerßara.

egész ettzara mentünk, egyßer az alatt változ-
van a hajónk.

21a Engelhart nevü falut meg haladvan, értünk a Duna
közepem egy magasan fel emelkedett Kößiklat, is.
a Kößiklk tetejen egy Kápolnát, melly emlßiát ha-
tározza meg a Passaviai Püspörségtől. Dél
utánn három orakor értünk

Passauba. Melly Várost a Duna, és az Inn, s. Ilz
folyó Vizei három hegyekbe Szarvastanak. Közepső
Városban lakik a Püspök, Tsak ez Ország felől
vagyon a Vára egy Környü magas Kößiklara
épitve, és egy felől a Duna Sónas felől az Ilz
Vizetől környül fogva, mind inaccessibilis helly.
Tyrolis felől a Duna és Inn Vize közöt vagyon
a Felső Város, melly nem olly nagy mint a közepső
Ezen erős Vark alája menven Mentzel valamin 300
emberrel, és hat Dobbal; ellenek Zármat vezetek
s egy Deputatiojával a Commendans:ßi mind Peppel
mind egyéb requisitumokkal jól volt Giredalva: s
fel adta. Kirol az utánn a Bavarus Számot kér-
vén, azt felelte: ö nem tudgya arrol mi bugt ö
bele, hogy oda adta: Mert ö egyébaránt 20 embe
is azon Várba meg felelhetett volna. s. ü a mint
mondták talám fogta exequáltatni. Itt mig
ebédünk, Templumbot Püspöki Residentiat sok tar
tunk: s a Várost is meg jártuk az estve el
érkezett, és már ezen Helyül a Duna közöttünk
lévén s. az utazás éjjel veszedelmes, meg maradtunk.

22. Mentünk ebédre Bavariába, Eltzhoffen nevü
Városban, mellyet a Magyar Hußárok Lárma
Szer szedáltak fel, és karmadzor meg tsak tse-
net

Mss
545

Moshemius Vrd szóllódo, mellyből Commendált ben-
münket. Kértemind az Urfit, mindenemet cor-
respondentiara, és rivált az Urfiat offerálta
hogy Levele által requirálvan, mindenbe rivan-
nya seiundalni, valami rivansaga lezen. E
Levelébül betsületbol evem, én meg olly tsuda
izut soha nem ettem. Budai és Champaner bor-
kal tartodo; mindenik jó, de ez igen fejedelmi
volt. Meg pirongadtó, az Ozdag miert osse-
zalt ez Fijenek tsak 100 fortok estis oly re-
kezem, tudvan mennis ő Urisége vagyon.
Ditserte az Hamoveranus Dányárat, hogy a bór
rümül való munkálkodásnak orvendusat, még
annyira nem virdet mint ollo; Arany levesebb
ezüst több vagyon. és Rivalván le fgs ő
Benyunk ahuz első mester emberecet Hamve-
ráből, a Magyar országi Bányákba, azt rejte-
ni akarja, hogy az Orangiai ezüst több, de rejtésre
nethvnsága nem jó. Commendálta, hogy ki-
tállyuk. Volt nálla Vatsoján egy Hanno-
verano Münchhausen nevü Baro, kivül azt
mondá, hogy a Gottingai Academia annak az
el Bajnak Rossonheti, mostani felicitasát.
Titulo Lectarij vagyon melletde, Moshein
ő Fia, de látsik nagy accomodállya mint Barátyát.
Bemünket végre Vatsora utánn, maga
Kintyáin küldöd haza Bállásunkra.

24. Regenspurgból el indulvánk Mentünk ebedre
alralmatlan rosz és rossz hidas utonn, Hem
baumb nyzan Bavariába, éjtszakára pedig
Landshutba

25

net sem kaptak. De nem tsak idd, hanem egész
Bavariában emlegették a Husárokat, és a Hotzijnk
mestis Magyarul szidta Lelkit a Lovának. Idd
a Gyermekis egy kadgya a Lisztet, ha Husárt
emlegetik. Gyünnek be tervén egy fogadóba,
beszélle a Hotzijnk a Gazdának, hogy ürömest
beszéllenünk vólna vélle az utonn, de eggyebet
nem értett, hanem é mitsoda vanz? ki bríja?
E E. Mellyre felelt a Gazda: Hát a Husárok
nem tudtak többet Németül, hanem tsak Virb,
Geld, Mégis megfelelte értenünk. Értette a ha-
tunk, ha magunk nem aratunk értem. Va-
tsora ez kap mentünk Plattling nevü Városba
honnan Vatsora utánn el indulván,

23. Hajnalba értünk Straubin nevü Bavariai
Városba hoszu a Bavarusok Locumtenentiale
Consilioma vagyon. Két indulásunk, és álmos
voltunk miatt ezen Várost meg nem jártuk.
Ebedre pedig értünk

Regenspurgba. Atvette ebed utánn, az Imperialia
Comitia deputált Hannoveranus Legatus Baro
Behr ki kéjának udvarolvánk, igen jó szivel látta
és szivesen marasztott, hogy egy két Napot mi-
latnánk; de abban modunk nem lévén, Vatsorára ma-
gához. Ennek nagy humanitas vagyon ebben
az Urban, a Béretis maga sarka alánk. Invitált
hogy vissza jövet egyenesen hozzá szállyunk.
Ditserte a Goettingai Academiát, és a Professorait
orvendett a mi jóra való menetelünknek. Adott
egy Levelet is Rezünkre Academiae Cancellario
Moshe

Mss
545

25tz Ebédelvén Neymarkt nevü Bavariai Városban
érténk éjszaka tizenegy orakor
Normbergába, s. szállottunk a Deutsch Commenda
tiszttyéből az Arany as Oroszlányhoz.
26to Mivel mindnyájunk Bétsi mercator Schreiber ad adresszirozott
D. Pflüger nevü Norimbergai Kereskedőhöz; ötet meg látogattuk,
és a Levelet is meg adtuk, s. parancsolván a Cseh
Ur, valami Frantzia Leány, és Gyermek, Máltzer
Józef Ur, és Ötet Dis Abschied Bámulva való, meg
ugyan Papirra Címlő és Falra Keresztetését, tsi-
nál ezen dolgokat Néá; maga Deákul nem tud
ván Pflüger által; mellyből Németül
nem tudván, igen nehezen vadalkodunk,
igérte is párarattyat, &c
27a Vidmann nevü Medicinae Doctorral lovánk
jövén, az által Pflüger szolgálta, hogy hanemha
Elanyba találunk Frantzia Gyermekeket, Norimbergán
nem lész; a minthogy ezen ezen iránt mind két Ke
reszttyel, egy más Bétsülletes emberrel, még
Senatorral Kalis s Wolvan, mind egy Nyomom Pecsét
lettenek. Ez Nap az időt az Házban töltöttük.
28va pedig Szerencsés aranyban, Nehai Generalis Stal
ler Ur nem régen Erdélyből járt két Fiának
hozzá izentünk; de akkor otthonn nem lévén
midőnn meg értedé ottlétünket Leutinant Haller
a Nagyobbik, egyenesenn hozzánk jött, és nagy
eppressióval gratulált. Hozzá aranyunk lemen
ni, de excusálta magát, hogy a Regint dolgaik ocsu
patos lévén, otthonn nem találjuk.
Ebéd után, mentünk Doctor Vidmann Urhoz
Kinél

Kinél találtuk ismét B. Münchhausent, el
töltem belé minémü pompásson traetált benn
ket Haseval. Ettől a Vállasa nevüen, jött
is mek Leutinant Haller hozzánk, mivel maga
Deákul prompte nem tudott, hozván Talmátsok
egy Ebersperger nevü betsülletes embert. Ezen
Baro Haller, maga tintajában vitel az Armá
mentarimban. Mellynek Dispositiojában nem revéssé
tudtuk Roztunk. Volt benne 36 emberre való
fegyver, de a Bavarus Imperator nagy Stadtal
a Város alatt léven, Kérésére nem mertek el mu
tatni, hogy egynehány ezeket ide ne ajándékozzuk.
Flintát, Pisztolyt, pallost, Hosszpeardet, pajzsot
posta porzó palaczkot, Dárdát, Lantzot
Lantsárt &c. olly gyönyörüséges figurákra léven
ki varva, mellyet le festeni is bajos volna, annál
inkább ki irni nem lehet. A Francia Követ
nidőn el járta tudtul rozták vajta, A Prussiai
Király igen diserte; Carolus VIti Imperator pe
dig azon mester embert el hivatta a Bétsi Armá
mentarimn el rendelésére s. el varrására.
Még mint se tudtuk el gondolni annak szépségét.
Kűzbe Kűzbe a fegyverek között, egészen pántzél
ba s. vas dereabra Lovastól fel öltöztetett
embereket vagyon. Sar Flinta Tőrből, az ajtók
tsinál gyönyörüséges Csöpök vadnak rakva
Nap hold, Csillagokat imitálnak a figurák
tsikdörléssei. Vadnak benne féles Agyagtálak
mellyekbe 50 font. apro galuskát lehet
ezeknél Kebb s. nagyobb Agyagot nem találtam
vadnak

Mss
545

Vadnak olly vastag Sugár éggyűd, mint egy
Orajn [illegible] bort vastagsága. Végh-
hetetlen
hosszú tér zendbeli Ko épület Tele volt a fegy-
verrel.

Mentünk innen egy Kúthoz vagy inkább Forgóhoz, melly
már Kas Istvándtól fogva épül, még semmi sült el,
áll eddig elé a Városnak többe Kas ezer frimpánál.
Ezt Károlus VI^tus is nagy admirávval nézte, S.
Kívánta volna Bétsbe látni, de a Város meg értette
a tréfát. Emelt tűzepe, ötvönyü nagyságú négy
Zegletre ki faragvád magas Ko. A tetején
egy Oriás forma nagy ember, fél lábon állvan
fel tárt gyajjal az égfelé néz. Az allyan
ontve két tengeri tudva, mellynek eleje mint
a Lónak, hatullya pedig mint a halnak, Az
nyü nappságnak, több Külömb Külömbféle em-
berekkel és tengeri tsudákkal Körhyül vévé
mellyek közül Kinek Kájáin, Kinek orrain, Kinek
Fejébe levő Kyukjain Ballenek jöni a Vizek
az egy tűzés Kivül, Kivül, mind onnan ezekből
ontek; S. a Kivált tsudára mélto, hogy olly
nagy machina bévén, mégis minden pontos
tű accurate megtartatnak, és Külső Kállás
ra legKisebb Zerelem sintsen. Innen a Zál
lásra vissza menvén, jött hozzánk Nürenberga
Egyik Consul B. Haller, az Ország nagyob
Kia Kivér Ossi ember. Ahhot meg Bétsből hozzá
Kaj Admiral borral tractáltanak, S. Két palacs
Kal megyen meg ittunk.

Die 11th

Die 12th Februar. Leitnant Baro Haller vele hoz,
Zánk jöven, Mentünk vélle egyűd a Bibliotheca-ba
melly egy négy Zegletre épült Kastélyforma nagy Ház
nak egyik Tractusát Körös Körül el foglallyad.
Maga a, fő Pap, Ki igen deák ember Kézzel el
beimes, és mutogatta nekünk

1. Régi betűkkel Pergamenre Ao 1459 Nyomtatvád
Könyvet in folio, meg ugyan egy Bibliát fa betűk
kel nyomtatvádat, de dátum igen régit.
2. Kövé változott fát a Kereknánál nagyobbat.
3. Tehénnek ollyan Borját minémü a Karvaja.
4. Elefánt fogba Kötött golyóbist, a fognak datolyá-
val egyűd.
5. VI. Károly Császár tíztestéjére épittetett nagy
Strapheumra fából kellyhesztetett Császár képét
tetején tíztha fából Kinövő, S. ezen 4 Két alatt
fel épült nevezetes, és tsak nem tökéletes pézre
ment bűbe fot; melly hogy ott termett, Kide
mediante errül Költ és in membr. pergamena leg
pedialt S. petsételt, originál Testimonium-ot
mutatnak.
6. Ebonyi nagy Tengeri Schildpadot.
7. Tehénér forma Követ, de nem mondhatnak hogy tehényi
ből termett volna.
8. Károlus XII. Svetsai Király Vasból öntött testét fel ölöltetve.
9. Nyolts nagy, Volumenekre in Majori Folio, mellyeket Ki-
fa mesterséges betűkkel, Tsinadárral és Clavusokkal
12 esztendő alatt irt le egy Atyafi 1458-ba kezd-
vén, tsudálkozásra mélto, sorgalmatos Pággal.
10. Nürnbergai Kövis Völgyemek Kertébe Nevelt Akaszt
Virágát, mellynek hosszába 10 lépés, és 32 nagy á-
gai

Mss
545

ágai voltak, majd olly formánn disponálva, mint
az fenyő fának ágai, hanem á teteje kerekebb
s. nem olly hosszú Sugár, az ágainak ~~pedig~~ szélein
lévő virágok pedig, nagyon hasonlitottak á Cartifio-
léhoz.

11. 15 araszt kerekségü kezzel irott igen nagy globust
akkorit, midőn Americák csak egy kevés része kezdett
volt ki nyilatkozni.

12 Magától járó Lekert, mellyet benne ülve tekert az ember,
egy láb nélkül való embert maga inventioja.

13. 1696ba El égvén á S. Aegidius Temploma s. á kö-
rül lévő épületek, azon alkalmatossággal el égett em-
berek ágyában, vagy is annak hellyén találtatott egy
Bibliát mellynek Sarkárol á bőr egészen el égvén, Leve-
léiben s. betüben, leg kissebb kár sem esett.

14. Egy igen régi forma Lábas aranyas üveg pohárt, mellyre
á Luther Márton, és még egy embert képei festve lévén,
arany betükkel ezen ~~pár~~ vers volt alá irva:

Dat Vitrum, Vitreo Jonae Vitrum ipse Lutherus
Ut Vitro fragili, similem se noscat uterq.

15 Americai Arany Volumot, Majom forma ábrázatut
s. öszve Sugorodott ~~testü~~ emberi testüt, igen tsufot,
Nyakábe fülében Orientalis jófele gyöngyök
függöttek.

16. Egy 60 esztendős kezetlen embert lábbal irt irását,
ritka szépségü Deák s. Német irást.

17. Feles Membranákat, igen sok régi Könyveket
Emberekk és Sokféle állatokk Schelatonnyait &c s.
több egyéb Curiositásokat. Ezen Bibliotheca, nem
annyira az ujságokkal, mint régiségekkel ditsé-
retes, Tempore Reformationis á Catholicus Clerus is
refor-

reformálodván, azokk Bibliothecájokból sze-
degettetett egybe

18. Mosesk irott képét, szakálla, haja bajusszá, köntöse
mind szörnyü apro, de legibilis Német irás volt.

Mentünk innen á Tanácsházban

Biblioteca Centrală UNIVERSITARĂ

Mss
545

Biblioteca Centrală CLUJ UNIVERSITARĂ

A. 1752. Indulás Betsböl

Die 17 Februar. Jó reggel fel kelvén
bajuszom el beretváltatám és parukát
tevék s. Német kontosben öltözém. Alig
ismerém meg magamis magamat
annyira meg változám. Az Urakis
tsudálkoztak mutationon, s. nevettek
a kis esztendős Ligó Urfit, kinek furtta
ságával magamat sokat mulatván
igen hozzám szokott volt. Ez a kön
tösömröl idegennek szömröl pedig
szajtássának ismerén el jött ugyan
hozzám de szembe nézvén, el szon
tyolodván fejét Vállamra hajtá
Butszni menvén Mancellarius
és G. Bethlen Urakhoz, ezekis ahuél
kodtak rajtam. Kivált Vest Uram
pedig a Registrator regi Collegiám
és a kivel ittis gyakran voltám
sokáig reám sem nézett, mig meg
szollitván, magamra nem ismer
tettem.
Ebédelvén dél utánn egy orakor a
Nürenberg Böttal Issen hirével
meg indulánk. vállalván e fel ben
münket ketten a 3 Urfival, vectu
rával, étellel, itallal, szállással edgyütt
Nürnbergáig 72 forsért mellyért jól
vitt és jolis tartott. Ki jöttek a 3 Urakig
velünk Dunajen Urmal edgyütt, a hunszed
falnig ettzakára pedig mentünk
streithoffen vevu faluba.
18va Környü fagylaló fergetegbe s. nagy
hoban hajnalba meg indulván Lovánk
tsak alig gázoltak, szekerünkkis derék
szege el tört, ugyan tsak ebédre sánt
Pelt nevü Városban érkeztünk, holott
feles Uri emberek és kivált Özvegy Dámák
laknak, többite Lutherana Religion valok
Legibus Pacis Vestphaliae ezen vá

Biblioteca Centrală CLUJ UNIVERSITARĂ

Mss
545

nyban Libertas Religionis engedtetvén
a Lutheranusok; egyébaránt is elha-
gyiák valamelly oltalmas várost
Ezért Bétsi kottsinus lovai el állván
kénteleníttetett a Bot uj erőssebb
Lovakat fogadni; de alunyra be fujta
a Tél hóval az utakat hogy tsak
egy hajtásig, négy per ötöt állattak
meg a Lovak, és ha az utánnunk
jövő tekerek, azért hogy miattunk
meg ne adhassanak Ki nem eventtak
volna; oda ülhettünk volna egy darabig
mentünk végre valami nagy hajlok
Melk nevű Városban, hollott a Benedictina
rendnek, igen tekintetes nagy és gazdag Klastro
ma vagyon, mellyben Fő Abbonyunk
nyidomú a küzben a felső étusnak statusát
konunk nunat et. 1743 esztendőtől volt
le jövő utlyából meg halvan, Comitiaival
edgyütt igen magnifice ad honorem ad
volt egész udvarával együtt; Estve
kétfelé tsöven vendégeskünk.

19na El indultunk találván a mezőben igen
sok Sáfrányos tereket, mellyekben
virágyon leg hiresebb és jobb a Sáfrányt
nyomdanak tezennü. mellyet nállunk
Rezin segelyen Bétsi Safrunynak nevez.
Ebédre mentünk Amstettbe étteremben
pedig Klintsplunk nevü Vendégjok
gadoban hollott igen nyájbol lakunk
volna, ha nállunk nem lett volna.

20a Értünk az Enas vagyis Ens fojó vize
melly alsó étusban a felsőtől külünbö
ső mellette mindgyárt Ens dicsö
városa, mellyből üzte ki a Chazan
bégh Leopoldot elmult Hadaroras alatt
a Bavariát. Ide találtak akkor meg
hat lovas Huszár előtt két tsendben Za
zás Frantzia, a Bavarus Tsászár zem

láb[ára]

láb[ára], ki ezen actust egy ablakból
Tsépenuel szemlélvén, egy tsomman
dirozott Bavarus Hat ellenek és azok
nyomtak el azon hat Huszárokat.
Ebére pedig érkeztünk Linzbe.

Linzbe. Nelly Város a Duna mellett tsép
pen emelkedett hellyen épittetett, igen tsép
Vies Város, Felső Austriának ettsija Városa
ottvan tsépenn residentiája. Házai egyenlő
ablakok egy dolgan három nagy Contignatiojú
épületek; a mint mondgyák Bétsen népe vigyen
kis, mellyet a Garda Házbanyuk és Lányok
Gimnáziumbol könnyen meg engedtek.
Tekintetes épületek abból. és Bétsi Duna
hid, vagyis mast Gázdasági Residentia mellyet
meg jártunk, mellyben tsinodzol a ki
valóval ott lépben nem állottak, hanem
a Jesuiták tsinálták Klastromában
Orgyon meg egy kivül a Capuciusoknak
és tsép Klastroma, egy a Cathedrale tem
plomi, megjegyzem hogy visitáltaskék.
Egy bányban kinála a Gazdánk olly
alma tsel, mellyet sunditzre, sunditzre
Angare sunditzen tsép tsinte nézve
hagyo a tsóktól meg különböztetni.
Mehány esztendőskek mondotta.
Ebéd utánd ottan Kajsza és Otto Tsászár
születéséről Ottenheim nevezetet vendégh
nyomellett el menvén vatsoráltunk
a Tsehan Varossab, mellyet J. Hanach
bir, kollott szedes Historiát hallottunk
beszéltek az emberek, hogy Hoffmuczel
nél melly utunkban ejtett egykor
300 ember aradott volt egy Tsaszrosaba.
Ugyanis kötelen huzattatnak a la
jó, a Duna parton levő a Tsaszrosaba
meg aradott és mig el nem szabaditot
ták, a Tsaszri fával voltak aladva.
Egész éjjel menvén a Bajo és
Enns Engelhat nevü Falut meg haladtuk
estünk a Duna közepében egy maga
san fel emelkedett Kősziklát. Si
ki keszb

Mss
545

s. a Kőzirlandar vetején egy Kapolnát
melly Felső etmsiát határozza meg a
Passaui Püspörségtől. Délutám 3 Órakor
ésszünk

Passauba. Mellyet a Duna, Ilm, és Ilz folyó
vizei, három részerbe fogva Stanak. a
Közepső Városban lakik a Püspök, melly
földeket magais Rentelő. és a Vára vagyon
Fekő Orszég felöll, egy Szirnyű magas
Hegyiszlun, mellyet egy felöll a Duna
másfelöll pedig a 3 Ilz folyó vizei vesznek
környül, még inaccessibilis hellyen.
Egyen erős Várnak alája mauvrálni emo
mult hadaroza alatt Generalissebb
mint orosabb Oberster menezel 300
emberrel, és hat Ágyúval, ellenében
Lármát vereték, s egy Requisitionjára,
a Commendans, ki mind Neppel, mind
egyéb Szükséges requisitumokkal jól
volt Proviantálva, a Várat nem adta.
Kitől a sutám az Imperator és Elector
Carolus VII. Lámot Vévén, azt felelte:
Ő nem tudgya, akkor mi bujt ő be
léje, nem egyéb az aránt 20 ezer ember
Ellenis maggát megvédelmezhette volna.
S a mint beszélék találnak egy equivál
tatorius azon tetemes sietéért.

Vágyon ezen Város a Bavariai Circulusban
egy darab Provincia hozzá mellyet bir
a Passaui Püspök és egy Perpetuus Impe
rialis Fejedelem. El égett volt 1662be
de ismét jól meg épült. Az 1719 be
meg holt Cardinalis, Püspök és Fejedelem,
Josef Lamberg, igen Literatus Bibliothe
cát fundált. Sirelő lett Főképpen
és Ottans az 1555be Concludált
Religiosa Paxról. A Mostani
Püspök és Fejedelem, kastyélyképpen
vagyon e Domo Comitum de Lam
berg; neve: Joseph Hugo Dominicus
Franc.

Franc. Adrianus. Ezzel a puskával
és találó mintázódik egy arcza ezüst
da metallal. Vala Bretoll Cardinál 1723te
Cardinalissá, cum titulo S. Petri in monte
aureo 1737be. Vagyon 23 Canoni
cus, in Capite; és négy Cardinalis
offic, in Spatio. 1. Marschallus
2. Camerarius, 3. Pinerna, 4. Dapifer
Az első hivatalban vagyon: Franc
Ertyenius. R. I. Pr. de Lamberg
2dikban: Joan Eucharius Comes ab Ertham
3dikban: Benaventura R. I. Pr. de Veissenwolff.
4dikben: Joan. Nicol. Baro de Benzenau
A Templomok egyen nagyságú Cü
pőt reávaltatta elés végképpen.
A residentia is akkorás, de
ezt csak kivül néztem. Es alatt
még jártunk, edünk, s'te leb.
S. Mivel pedig egyen folyást a Duna
igen Rövet és kivált éjjel igen veszé
delmes, egy Pártot adtunk még a
Bodnak, s'ott vándorjék reggelig
és reggedelembe vinni nekünk pén
zünket meg is tsélesedett, mi ugyis
jövel maradtunk. ha nagy Büdösség,
nagyon sok hús elédelt, bőven ta
lálván.

22dik Szentpölebére Bavariában
Filkofen nevü Városnak, melyet a
magyar Hunyárok három részben pusztaltak
el és harmadszor meg tsak tsekélyen
kaptak, mellyet irtoznak nevezni
a Hunyár nevet kalauz, sőt a szerint
Etek, azzal ijesztik, mint nálunk
a Tatárral. De egy Bavariabéli
nevezetessé lett Nemzetünk emlékezete.
Hathúnyis magyarul Gyidra Lelkét
a Várának. Onnan Hallásra
bé tévén egy Szendés fogadóban

Mss
545

fogadóban, beszéllette a Hotsfunk
a Gazdának, hogy ennyest beszéllet
tünk volna vélle az utonkra. De egyebet
nem értett, hanem csak nemelly kérdéseket
t. i. Ki mit fog a város Birájának D. mellyre
felelt a Gazda; ezek elegek beszélnek
de a Hugzónak, a mult Stadtrozás alatt
nem tudtak többet nemetül gróffi
hanem csak: Birák uzéld, megis meg
kellett érteniök különben naltzával
magyarázta hátunkon, ha nem akartuk
érteni. Neve de m ott a mi Utitársunknak; ki velünk Bécsből együtt jött.
E volt egy Vestay Barát Sanctificanus,
magát Cajetán ordenariusát mondotta
jó ebéd, italok, beszéd, ének közt használat
vala. Ez az utonn velünk együtt
mind kijött. Ott pedig nem messze a
Bavarusok vár burgrávája vala. Nemis
találtunk embert kis Némut az egész Város
ban. Bizva meg nállunk, valami kápa
pánk darabot elhorsált, hogy bajunk
lészen ha elé veszik, ugy nyissuk meg
maga kassáját, mivel nélküle meg
nyitni nélkül a kappant és pedig a lelki
atyjoknak kontra miatt, a nélkül maradt
egy nap Vatsorára mentünk Pladt
ling nevü városban, innend pedig
egy Vatsora utánn, a Hajóbúl
Kerekre koltizvén, egész éjjel mentünk
és
23a Hajnalban érkeztünk Ulyssen Ba
variai Strauben nevü városában,
melly szép Templomokkal és alkalmas épületekkel
vagyon. Nemelly Bavariai Electorok
gyuvadalma Sarco kellett volt. Most
Carolum illustrem Conflium Lucemburgicum kéne kálé
vagyon benne. Az Carmeliták szép Klastro
ma és Collegiale Templom benne.
Ebédre pedig érkeztünk

23a Érkeztünk Ratisbonába, melly
Passautol mintegy 18 ide való
Püspök immediate dependál a Summus Pon
tifextől, és más Metropolitanust nem ismér.
Az Cathedrale Templomban szokták
a Püspököt temetkezni, mellyben lát
hatni Siegfried Püspök etc 1247.
ik Epitaphiumát, (hol tenyész:

Secretis gratum Regalibus hic Cathedratum
Sigfridum Stravit, mors, et cinis incineravit.

Lec Püspök Epitaphiuma pedig ez:

Hic jacet in Tumba Praesul Lec, mente Columba
Nomine, cognomine Lec, sit Datus ipse Deo.

Emer Successorök Epitaphiuma.

Hanc Cathedram regit Henricus, quem Petra regit
De Lotaringia ortus, coelis pateat tibi portus)

Ezen Cathedrale Templom egyik ha
rangja 1338 május, és vagyon rajta
ezen Inscriptio.

Sanctus Collaudo, tonitrua fugo, funera claudo.

In Templo S. Emmerani vagyon egy drága
Evangelium Könyv, melly in An. 870
Arany betükkel iratott, és Carolus
Calvustól ajándékoztatott a Klastrom.
Az Táblája drága kövekkel ékesitett
és az Titulusánál vagyon le festve
Carolus Calvus in Throno, cum hac
Inscriptione:

Francia grata tibi Rex inclyte munera defert
Gothia te pariter cum Regnis inchoat altis.

El

Mss
545

El végeztetvén a Könyvnek írása,
claudáltatott egy veséssel:

(Bis quadringenti volitant et septuaginta
annj, qu Deus est Virgine natus homo.
Et demo annj Carolus regnabat et uno
cum codex actus illius imperio.
Hactenus Undosum calamo descripsimus aequor
Littoris ad finem, nostra carina venit.
Sanguine Duo unc Patriq' matriq' creati
et tq' Sacerdotis, servat uterq' gradum
En Berngarius, Leuthardus Nomine Ducti
Quos fuerat Sudor, difficilisq' simis.
Qui librinet Lector succedant Verba precanti
Ut Deus, capiant, regna beata pioli.)

A' mint a' 23 ember egy Templomba bé me-
gyen, bal Rézre le vagyon Krisztus Urunk
a' fába festve. Violaszin köntösben, bal
Rézében egy Reinschapfellel. Ez alája
irott Német irás, a' mint magyarázták
bizonyítja, hogy e' földön jártában
hasznos köntöst viselt, és azon for-
mában látatott Kent Marina Desco
varétól is, nagy kivánsággal volt
hogy a' szent festésser le irs. Melly
képnek formáját a' Kent Valhis aletana
Inquisitio is kelyben hadta

A' Péter Temploma Csintermében vagyon Dh.
Keplers Epitaphiuma, ki hires chathe-
ticus volt illy tenorral:

Mensus eram Coelos, nunc terrae metior umbras
Mens Coelestis erat, Corporis umbra jacet.
Hic Cruce pie obiit A. S. 1630. die Nov.
Aetatis suae Etatis.

A 12

A' épületek régi formák, nem Czifrák,
nagyon tsak a' Nevezetesebb épületek
közül való a' Tanács Ház. Midőn az
ember az Electorale Collegium Házán
kezétül megyen, egy kis Kornátzban
fekete Táblára in Ao 1554to irt
feliratot lát illy tenorral:

(Quisquis Senator officij Causa Curiam ingredeis
Ante hoc officium privatos affectus omnes abjicito
Iram, Vim, odium, amicitiam, adulationem
Publice rei personam et Curam Suscipito
Nam ut alij aequat vel inquus Judex, dueij
Ita quoq' Dei Judicium exspectabis et justiorij.)

A' Város Tanács vagy Gyülés Házában,
láthatni Leopoldus Császár képét,
mellyet. 1615 esztendőbe Leonard Schen
Kelet, penmával festett le, hozzá
inscriptióval. Vagyon a' Tanács Ház
felett a' Városnak kis Bibliotheciája, mellyet
Kivált in Jure Civili et Publico excellál.
Ezen Tanács házának ellenébe kétt egy házon
vagyon festve, egy Ratisbonai, Lovas Vitez
s' ellenébe egy Sarazenus, mintha Ao 930 lattatnak vadakozva.
Ugyan ott Henricus Auceps Lovon ülve
s' a' kezében egy madarat tartva.
Kár inscriptione:

Festus Lyno celebri hic Henricus in ordine primus
Auspicio celeber, nec minus imperio.

Ezen alúll, és a' vadakon felyül ezen kis
vadnak:

Hans Dollinger Ratis. DCCCXXX.

Barbarus hic Solidis certant Germanus et armis
Germanus vicit, Barbarus ecubuit.

A')

Mss
545

A' Dunán leévő híres híd, melly négy Kőoszlopra ki faragott kőverből egészen Kő "Bidetekből, kiken egy épendő alatt "Készült el: fogvást tornálásához ne ché 1135. Készbasága 417 jó közönsé "ges lépés, vagyis 1091 Cubnyi; 15 ~~ölnyi~~ "bólthajtáson, vagyis arasztrum álló. Német Országnak három nevezetes Hídjai vadnak, a Drescai, melly Lebb, Pragai melly hosszabb, és Regenspurgi, melly erősebb.

A' híd mellett vagyon S. Catharina Szentállya; mellyet fundussa többre megyen 80 ezer forintnál; Most vagyon benne 63 personá, fele Catholicusokból, fele más két Confessions "Religiokból álló. Ebéden hust, estve pedig, Vetemenyből s' hus nélkül való vatsorát egy 8 kis üveg Italok ser és Innep napokon borból áll.

In Ao 1713 Nagy Pestis lévén Ratisbonáb, vezdet ennek emlékezetére egy Numismát Mellyner egyik felén vagyon Ratisbona illy Inscriptióval:

aDIVtore aLtIssIMo à peste LIberata
seCVra ~~Ratisbona~~ (Sacrum Annum 1714

RATISBONA.

Más felén pedig a Nyék Barkája, na gával Nőcével, és Hüzaképével, kiknek egyike előtt egy épitett Oltar, és azon hó là adni áldozni, illy irással:

Aeterno RATIS hoc BONA fert post funera grates. Genes. VIII. v. 20.

Dé

Dé gyárattván a Pestise nézve Ratisbona emlékezetére más Numeta készült, mellyner egyik felén vagyon egy Lauruspal koronáztatott Szűz Boldog Asszony, Cornu Copiae, több közöl pedig a Város Kulcsa, mellyel a Város Szabadulása, és Kapuknak való szabad járás jelentetik; cum Inscriptione

(Oculis est fidelia mentis.

más részen illy Inscriptio:

DEO
OptIMo LaVDI
InCensVs
LIbertas
ReginensIs CastrIs
VeDDIta.)

El nevezés az Electorok Követtyei et Comitiorum Imperialium pars omnis Augsburgból, versebeckből más Numisma, mellyek egyik felén Nemet Ország egy Szakállas emberrel (s. illy ... Inscriptióval:

Consiliis firmant patriae Jura pij

Szalatt: Exc.us. Ratisp. MDCCXV.)

Más felén a Város Ratisbona (illy ... irással:

Regin. S.R.I. Comitij A. 1662 inchoati
A. 1713 Augustam Vind. ob pestem translati
A. 1714 cum Pace Badensi relati sacrum.)

Quae Comitia

Mss
545

Quod Comitia Imperialia, Praesesse ezen
Imperialis Gyülésnek, Principalis Commissa
rius Caesareus, ki as egy Romai Udvarhoz
Küldött Ambassadeurein kivül, minden
más Cßászári Ambassadeurokat Gyedül.
Ez magát legitimállya per Diezetum
Caesareum, mellyet Borotd egy Caval
lerja által, a Moguntiai Electornak
Követtyének küldeni, és as per edita
torum publicálni. Es egy Követt
sem ádja vissza a Visitat, meg as
Electoralis Követett sem, sem pedig
Titulum Excellentiae. Ha hozzá
jö valamellyik Electornak Követtye, á
tmetjához is küldötte H. Cavallier, két
Pasa, és Hoff Furiere által ancpál
tallya; maga nevében a máso
dik Camarát ajtajáig elejében;
homan a Követnek jobb keze felöl ötet
meg elözve vezeti bé, és szinten ugy
elötte menven, kiséri ki. Audien
tiát ad egy Kerben ülven, melly va
gyon Baldachinum alatt, hollott a
Cßászár képe vagyon kelyheztetve.
A Plus pavimentuma pasztával
vagyon bé vonva, mellyre tétetett
Kerekes ülnek be a Követek. A
Moguntiai Követ mindenkor tartozik
jelentést tenni, ugy mezzen é mint
Electoralis Követ, vagy mint Deputatus
Imperii, minthogy in Casu Deputationis
ordinariae sok indeiga differentiák
vadnak; és in Casu Deputationis Imperii,
nem

nem kétz, hanem öt Cavallierokat küld
elejekbe. A' több Imperialis Directorok
Követeinek pedig két é Domo Principali
et non Electorali vadnak, mindgyárt as
Electoralis Követek Rangja utánna való
betöltetett ád. Melly Distinctiót á
végi Fejedelmi Házbéli Deputatusok nem
Bemenedhetven, protestaczi adtanak
ellene.

Minis difficultás nélkül a Principalis Cossa
rius és Követek állapodtya is a
Excellentissimus Titulusra nézve. Most
Mert mivel as Cßehországi és Austriai
Követ Actualis Gyntimus Cßászári Con
Siliarius Györök lenni, a Betsi Györös
Bernut a Principalis Commissarius, ezen
Betsi Követett, vagy másként Con-sem
missarius Excellentias titulusával
illeti, a több Electorok Követet vi
Gyont nem. Innen azgondeszik az
Electoralis Legatusok a Principalis Com
missariust hogy olyanfele, mikor
Vet asztalánál tselállya, olly ben
dégeret ne invitállyon, kiket ez elött
tök Excellentiázzon. Mellyre magát
zá ügyerte. Ezen Differentiára néz
ve kivánnyák az Electoralis Követek
hogy ineriér egyedül notificállya az
ventusát elsö Cavalliejá által a Princ.
Commissarius. De nimelly Principalis
Cossariusok nimely végi Fejedelmi Követek
is est meg adgyák, olly declaratioval
hogy Cavallierjok közöt, Rang nintsen.
Vagyon a Princ. Cossariusnak ordinalt Gyzesse
annak

Mss
545

annatim 24 ezer Rh. fort, a Cassaval ezentúl 12 ezer forintja.

A Cæsari Concommissarius, vagyis Elsö és Austriai Követ ~~vezérli~~ i. e. az Electorali Követek közöt, vagyon illyen meg egyezés, hogy midön az Uj Esztendei Köszöntés el jö, egymásnak mind két fel Excellentiai titulust adgyon, és elsöbe a Concommissariusnak adgyak visitat.

Midön pedig Uj Electoralis Követ érkezik, Constitualtatik bizonyos Nap, mellyen a Concommissariusnak Visitat adgyon, és ellenis contra visitat vegyen; ezt midön 6 ora tajban eggyel az Uj Követ véghez vigy, és valami egy ora multan a Concommissarius is viszsza adgya; annakutanna jenek a többi Electoralis Követeket visitallyak; meg pedig hat lovai hinton.

Ezen Követnek Szállásain, hol mas Követ arat visitalni, egyhez vadnak gyülve a Legationis Secretarius, maga Secretariussa, Cancelliszár, Copistak, és minden azzal valakiket egyben gyüjthet, pro solemni receptione, maga pedig a Gazda a Vendégnek hintajáig le megyen, s. utt bevezetvallya. Egyarrabban pedig az effele Visitak, Képzö tanitatnak, midön t. i. installáltatik, és maga dolgait rendbe hozza; az Electoralis és Fejedelmi Házak Követeyes pedig, egymásnak el érkezéseket gyer legationis Secretarium notificáltadgyák, miel

Miel az Electoralis Követek, ha Zinte a több Fejedelmek Követtyei elsö Visitat es „titulust adnanak is, azzal nem jeci „magokat, s. consequenter egymást nem „látogattyák.

A jeles Fejedelmi Házak Követtyei pedig adnak egymásnak Visitat elöször, valamint az Electoralis Követek; hat lovai hintoval. Melly a Rendezetes Deputatusba is obser váltatik. Mint midön a Corpus Evan „gelicum maga Gravaminidat a Pragai „Cassariusnak exhibeállya: vissik azt Két Electoralis, két Fejedelmi, és két Varosi Követek; az Képz. elsö Követek hat-hat lovai hintovom, ez utolsok pedig két lovai Hinton.

A Követek Kanyai Regenspurgba felette Béleim ki terjed, juxe Repraesentationis Liquet ugyanis Rózsnapesem, hogy midön Friderius Henricus Saxoviae Herczeg Cziveze, nata Princip. Holsteinae Riesenburg, maga sogyát Cardinalem et Brem Saxoniae &c. e' fogva bemi Magyar Országi Birmas is. Ratisbonába meg látogatta, igen Kés Conversacioba me „hetett. ~~mivel~~ az Electoralis Követek Felesegei a praecedentiat Rendalvan let arat melly Német Országi Fejedelem nemes in Collegium Legatorum amaz hellye leme, az Electoralis Követek utanna.

A Principalis Commissariusnak ~~s~~ Belöl a Varos egyszekany Rózsnapes kardus fejes

és

Mss
545

és veres borsot, meg ugyan ilyen fajú Zabbal
meg terhelt Szekerek ajándékozza, el érte
Szekerei, a Szekér fejében és veresben
vagyon fellyül, ugy a Tolgyár is a Szekerek
hasonló libéreával öltözve, hasonló
Zimel fellett ha edényekbe, minden felé
hajlat edgyütt is adni Szokott.
Az Electorali Követeket pedig borral
és hallal kedvesgetnek, hasonló libéry
Szolgák által. Az Fejedelmek Ke
velgyeikre pedig a Város Szokásbéli Aj
ándékokat küld, és amaz meg fize
tendése kivül a Szokott ajándékokon
vagyon, és valamiképpen parantsolgat
el küldik. Az Fejedelmek Követei
pedig felelik kivül a Város Regestra
ma szerint való quantitást, ha ki
potollya a Város annyira, mint a men
nyit az Electorali Követek adnak
bonificállyák. Melly Superplum
bonificatiojának két harmad részét
veszi a Recipiens sriba, harmadik
pedig, az ode vivő.

Mi mivel

Mi mivel a Göttingai Universitásban Szán
dékoztunk, holott még egy Esztendei Deák
Jem volt, consequenter az oda való állapo
tot sem tudtuk, Commendáltatunk Bécsből
magunkat, ezelőtt Bécsi Imperialis Con
Clusum, mely pedig a Hannoverai Elec
toratus részéről Ratisbonai Legatus
Baro Behr Ur, kinek udvarolván
feleste pár Szivel látod, igen nagy hu
manitas vagyon ezen emberbe, a kézet
is maga varta alant. Dibéske a Göt
tingai Universitásra ugy a Professorok
érvendett oda való menetelünkről,
adott egy Levelet Kezünkbe, Cancella
rius Schoheim Ur Szóllót, melly be
Commendált bennünket. Offerálta
egyebekben is magát, hogy mindenek
ásztalunk fog. Invitált hogy az Szta
Szivet egyenesen hozza Szállynkra.
Vatorara invitált, mellynél Budai
és Champaner borokkal tractált
mindenik jó, de es igen Szlajts volt.
Leprobálta az Országunk szokásuk
get, nincst nem igérte meg a kivánt
1200 ur forintot egészen, és az offerált
700 ur forintis olly nehezen vette, ma
gát az Ország, tudvan menyi kár
Szége legyen egy Országnak, sza
via, midőn az Electort gratificálni
kivánó Millionról beszél, menyivel
inkább olly nagy Ország, mint a mi
enk. I. gondolám en, sapienti sat
egy Városhoz több Circulája van

ai

Mss
545

van a' pénzbe, mint nagy részibe
Magyar Országb.[an] Dittsére az
Aumoveniai Bányárat, hogy még
„hol astem chetallurgicam olly pers[on]e
„ctiva nem vitték, mint azzalle
„ctoratusban lévő Herczyniai Erdőrb.
Arany érczes, ezüst Ércz vagyon,
Hivatott volt le Ez chzbonynak
chetallurgusokat azon Bányákból
a' Magyar Bányákba, kik ezeknek
hogy noha a Bányák gazdagabbak
de methodus tractandi Mineralia
ezekben, és azért kellettünek re
„szebb kastnot vegyék. Commendálta
„hogy Visitállyuk. Volt nálla
egy Münchausen nevű Barr, jeles
„ffiu, kivel azt mondá, hogy az
Gyulingai Universitas annak
ekonomiusainak kiszínlelt exercitio
„jait és Virágzását. Bemünket
„végre Vasvárra utánn, maga hintaján
kiküldött kocza Szállásunkra.

24. Ratisbonától fogva Norimbergáig vagyon
12 Mérföld, Köves és hegyes ut több
„nyire, a Mi reggel meg indulvánk al
„talmatlan utazunk mentünk ebédre
„Hembaumba, estvére pedig Fa[l]
„vanba, és 25te ebédelven Neumark
„nevű Bavariai Városban érkeztünk
be éttzaka 2 orakor

25 Norimbergába és szállásunkra a Barr
az Aranyas Oroszlányhoz.

Ezen

Ezen Norimbergai Respublica, áll nem
csak magából a Városból, hanem meg
azon kivül Altdorff, Hersbruk, Lauff
és Gräfenberg nevű Városokból s. valami
500 Falukból, mellyek mind a' Város gyü
rüsétiben s. birodalmához vadnak.
„Ezen Város vagyon Situálva nem csak Német
Országb, hanem egész Europának közepén.
Ebb vagyon 500 nagyobb és kissebb uttzá
„jánál. 12 Nagyobb és 130 apróbb Ker
Hutat lehet bemenő számlálni. 16 fem
„plomot, 744 Lakóházat. 12 Kivát
Ez piatzot, 365 Kerytet a' Kertekben
21 ezer Házat 75 ezer gazdát, és
Város ora kivántsik a' Város meg
kerülésére. 160 külömb külömbféle
Malommal in Territorio Norimbes
„genſi több vagyon. A' Város kő
„Házakból épült, kevés tsupa kő épü
„let bennök, ugy kevés Házak, mel
„lyeket Galgtsumok lehetne mon
„dani. Mindazonáltal lehet arra
„nyomni a' Házak minemüségét etc.
„neas Lyliusból, ki azt irja:
„Cuperem Sebtorum Regis tum egregiæ
„gentis tum Mediocres Cives Norimbergenſes
habitare. mivel ez Scotiai Királyok
oda tsak eselöbb, nyomorúltul la
kottak. eselöbb
Commercium orat nagyobbara
Olasz Országra gyakorolttyák, és
Velentzével e végre meg barátságbo
voltanak; melly meg tetszik a'
Velentzés Ertsy Bialo Leveléből: Febr. 1509 írt.
Cum Vestro Cesare /: Maximiliano :/
pacem perpetuam intercedere

Cuprik

Mss
545

cupimus, cupio si postumo ee. volumy
Cultores obsequentiss.
obstentatoje, quibus Vos obviam ire
par est, Dum Nostra simul et Vestra
res agitur, quando omnia Nostra
Commercia Vestrum semper ufus sint.
Nostra potissimum in Vobis spes est,
et in Deo Opt. Max — — Vos
igitur, auctore Deo, in Vobis, qui sem-
per antiquâ benevolea nobis conjun-
cti fuistis, nostram, quesq; Causam
agite apud Ceesarem, ut vestra operâ
illâ conciliatâ, Nobiscum Vos rebus
Nostris omnibus uti possitis, atque
Conservata dignitas et Civitas Nostra
Non magis nobis, quam Vobis semper
usui sit. Bremisája a' Levelet
é' volt: Dux et Senatus Venetorum
Reipublicæ et Communitati Norim-
bergensi:

De" mivel ott körül három Város épült,
ugymint: Erlang, Schwobach, és
Fürth, es in Terra Norimbergensi,
amaz in Episcopatu Bambergensi,
az harma dik pedig in ~~Hayna~~ Mar-
gratatu Baraidensi: ennyire azolta
"Norimbergának ollyVirágzo álla-
potban Commerciuma. Nagyon
adták arra neéve magokat a' Ma-
nufacturára, ama mondás szerint:
Nürnberg wie Gott will hat viel
will Land. és tsak az ampháj
manufacturát nyovtálnak
annualim Száz ezer Fallérrel
in Actis 1728. Szab Constantzinápolyba
adtak el 17 ezer forint árrút.

26.

26. Béthi Mercator Schrer Ur adereßi
"nyúlt bemüntet Norimbergai Mer-
cator Pflüger Uramhoz, hogy tellyes
"séggel ismeretlenek ne lennénk men-
tünk ennek látogatásaira, még adván
"a Levelet, késztük hogy valami Ne-
metül és Frantziául egyaránt tudi
Frantzia Gyermek és Leány ge részéről
mutatnia parantyát nállyerét
a' Mjgos Urak parantsolnak, hogy
az Urfi és Hgs eßZony Számára
Rülcsönöz, nyúgy Papirus tsinálo
és Fafáts beresésétis ajánlottak
igérte is jakarattyát; de
27. Wittmán nevü chedivus Doctorral
hogy ánd jövén, az által Ismáetsoltat
"to, hogy: hanemha Erlangba talá-
"tunk Frantzia Gyermekeket Nü-
"rimbergaba, mod benne orintsen;
"a' mintha egy ezer iránt minu
ket Rectorral is: másfélig kifelle
"vén semmire nem mehettem.
Üdvarolni a' tervén Nehai Generalis
Baw Haller Ur fet Fiainak, kik nem
régen Velzbe jártak, expreßerunt
oldhem nem találta de midón
meg értette értven ede érkezésün
ket, a' nagyobbik Leutenant Haller
"ezemal hozzánk jött és nagy ex-
"pressióval gratulált, hogy ánt
"tunk menni, de excusálta magát
hogy a' Regnt dolgaiba occupatus
lásen, oldhem nem találhattuk.
Ebéd utánn mentünk Doctor
Dr Oman Uhoz kivel találtuk
B Münchausen Urat, kivel kelle-
"ben"

Mss
545

bonabb ismeretlenek el tsudál-
kozzam belé, melly pompásan tsá-
beminket. Ebből a Vallásos mes-
vén, pöd ismeret hozzám Lépdnak
D. Hallerus, mivel maga gyermek-
Dejiül nem tudta, hozzám hozzám
Svitmátnak, egy Ebenpherger nevü
betüllettes embert. Ezen D. Haller
maga kutatjám vitt el az

Armamentariumba. Mellyet dissz-
Sitisjába nem keresse tsudálkoztunk
Vagyon benne 2[illegible]44 vas, és két vas
ágyú, mellyekbe mehet 48 fontos
golyobis, vagyon eskerem kivül egy
néhány, mellyekbe járnak 80 fon-
tos golobisok. Amm fegyver a
minth mondottak volt benne 36 egy
emberre való, de Carolus VI[illegible]mus tsé-
szere, nem mester el mulatni, hogy egy
ezeret. oda ne ajándékozhassanak.
Flintás puskával, paganettes, pallosos
hosszu kes, puska por palákkos
dárdák, lántzfás, lándzsás &. olly
gyümpölcsös fegyverre voltak,
ki garva hogy lehetsen, mesterség
volna, amill inkább pótolni nem
nemlehet. A naput hoztak tsilla
gorat város tzimerét vellek ki-
figuráltak, az flinta és puskoly
csörből kisebb nagyobb a Blogorat
formáltanak, az ajtók mellyekben
hivalt. Tsöbe tsöbe a fegyverek
hozott egésen pintzélba s. vas
dereákba kovaskot fel állitsanak

fa

fa emberek vadnak, külömbkülömb
figurára faragolva. A Fantasia Ká-
vetz. Carolus VI[illegible]mus küldetett tsudál-
kozott rajta, midön el járta a Porosz
király pedig maga el járván, igen de-
tsérte. Carolus VI[illegible]tus Imperator, azon
mester embert ki ezen Armamentarium
ot disponálta Bétsbe hivatta, az
oda való Armamentarium rendbe ho-
dasára. Két nagy épületben vadnak
a fegyverek, az elsö 180, a másik
230 lépésnyi hosszuságü, fedven a
két épület eri 500 vagy valamivel
több lépéseket, fennis az épületek
tetemma alatt igen sok fegyverek
vadnak elég ö rendbe tartva, &
nagyon sem érnek az alsó disponival.
Kapunkat tiz ember dolgozik azoknak
tisztogatásán. Ez Atriumában va-
gyon egy 380 fontos ön golyobisotska
mellyet Augustus Lengyel Király
ott járt be egy tezéből fel emelt.
Ez elött tartotta a Város Kaz kis emberből
álló 7 gyalog Compagniát, és két lovas
85 emberből állót, de mostt a Tsászár
kivánságára egész Regimentet tartnak
mellyre való költségről pranumerálta dis.
Menvünk innen egy Könyv kutatóhoz készült
öntötte Metallumokhoz. Melly Georg
van már kis esztendeje hogy készül
meg sem készült el. Christoph Rieder
készitette ki elsöbe viaszból kisiny
formába és Georg Schweiger öntötte
ki metallumból. Mellyek nagyságá
meg tettzik abból, hogy ment bele
több két mása metallumnál, ezen
kivül, ezen Machinának tetején álló

Negyhuny

Mss
545

Neptunus 33 mása; kát az alatta
levő tiz statuárba, mennyi metallum
nem ment. Ezen Metallumból
való statuár, ezzel fedél alatt van
tatnia, holott ehez való Négy Kege
letre szaggot Hövér vadnak. A
Városon kivül pedig az elsö Kapuján kivül (: vulgo Frauen Thor :)
még kilencz ahoz való Hövér vad
szörnyü nagyságuak egy embernél
nagyobb a maga Tágok és kiviletes
23 vagy 24 kiviinsegés lépés; mellyek
tar egyiket, hozzak 160 ussi 180
lovak; olly fabula vagyon vollok
azért nem vehetik bé, mert a Város
Kapuját ereöc el kellene vonnai
kültünb bé nem férven, de ez tsupa
hazugsag. Nemellyek ugy vélekednek, hogy ha fel allottatnék minden
oraua kisantatnék néki két ezer
Emer Viz, (: vagyis veder :) de bo itzé
ha nem nagyobb. Neptunus a tetejen
fel lébon allvan, fel tárott szájjal
az égfelé néz, az allyon öntve
két tengeri tsuda, mellyek eleje
nint a lónak hátullyok pedig mint
az halnak, mellynek alatta könül
vadnak a több statuák, mellyek
közül kinek orrain, kinek szájain
kiszorjon és kellene oladni a Vizet
Mélki, estimálni olly Bövnyü épü
letben, hogy a gmeyerki accusak
vagyon observálva.

Vagyon egy Torgo a Sanátsházhoz közel bé
vö piatzrul a több közöt, mellyen
vagyon 1687-be

1687-be vagyon épitven készült Torgo, mint
van Norinberg, mellynek emlékezetire
Numismata veretett. Ezen Numismata
egyik felén vagyon a Torgo, másfelén
pedig ezen Inscriptio:

A. SALVT.
M.DC LXXXVII.
QVO
LEOPOLDVS MAGNVS
PARTA DE TVRCIS
VICTORIA MAXIMA
IOSEPHVM FILIVM
REGEM HVNGARIAE CORONARI F.
HIC FONS LOETO OMINE EXSILIRE
COEPIT.
CVRANTE SENATV POPVLOQVE
NORIMBERG.
QVI AQVAM HAVRIS
FONTEM COLVNA.

Az Ujj kuton, melly Ház ezer formába készült
vagyon egymás ellenébe két Pyramis
egyiknek tetejen egy Hájában olaj ágat tar
gálamb, másiknak pedig kétfejü Sérete Sas.
egyik Pyramison ezen Kör:

Qui Fontem hunc Caphi transis fac vota, precemet
Cesaris augusti, dum fluit unda, genus.
a másikrom:

CAROLO SEXTO AVGVSTO PIO AC FELICI
PONTEM HVNC CONSECRAT
S. P. Q. N.

A' Mészárgyérénél levő kuton vagyon ki
vül egy nagy Kör ki faragva, illyen
Inscriptivval:

Omnia habent ortus, incrementa, fata, occasus,
Quem Cernis nunquam non fuit hic Puteus.

Doctr

Mss
545

D. Fenyvesi vagy Museumában levő
embryók és mindenféle experimentumok
és vagyon Museumából illy inscriptiója

I.

Mortalium quisquis es
Te ipsum, et tui causa procreata
Imprudenter ignoras
Hic pedem paulisper fige
Corporis mentisq; oculis prædictus famis
Hinc
Manus crudæ
Manus cunctæ
Exuviæ hominum
Reliquiæ brutorum
Ornatum vegetabilium
Luxum Mineralium
In tuam et tuam congestit utilitatem
Quot cernis horum particulas
Tot adsunt hyeroglyphicis Naturæ literæ
Ratiam et gloriam Creatoris infinitam.
Samiorum quam olim Aegyptiorum Sapientiam
delirantes
Simul atq; inventes
Dei immortalis omnipotentiam admirabilem
Rerum cunctarum fabricam admiranda inimitabilem
Artis operandi pertinaciam vincere nequam
Formositatis Vanæ mutationem rimari subitam
Et inde
Vitæ hujus fragilis Caducitatem discere veram.

II.

Supra depositorium craniij humanis refertum
Mortalium miser
Qui vocas in dubium
Mortuorum reviviscentiam
Separatorum reunionem
Perditorum restitutionem

Seu

Seu
Exuviarum Animæ immortali despoliarum
Et proprio pulvere
Resuscitationem
Cur non dubitas
Virtutem hominum in ultro oriri
Unionem indigenarum naturam perficere
Substantiam multiformem ex uniformi prodire
Seu
Inexplicabilem Corporis Viventis machinam
Levi gradulæ Lymphæ
Generationem debere
Si autem
Experientia humana à posteriori coactus
Tædii generationem
quam nunquam videbis
Omnipotentia Divina à priori convictus
Credas reconscitationem
Et integram eam videbis:
Beati enim sunt qui crediderunt
Et non viderunt.)

A Tanács ház igen szép épület, és nagy,
vagyon a több közöt egy nagy igen
magas és széles palota, mellyben az
imperatorok szobrai a Dátyhaik ju-
damentumát, acceptálni, igen szép
festésekkel ékesítetek; Bévezetésen
vagyon festve Carolus V^tus nyitsegere
egy Triumphalis szekér, ki a belé
fogva, külön külön ékességgel, egyen
szarva, mindenikre, gyepüjükre,
a szekér kerekeire, szekerának fedelére
igen szép emberek vadnak irva,
nagy subtilitással. Más hazban
vagyok láttya Lipsiusi Electorok, Fridrici
Sapientis, Johannis, et Johannis Friderici
igen nagy képei. / Más házban
vadd

Mss
545

vadnak egynehány Czáfárok képjei
és Mátyásnak azon Czáfári ornatusa
melly ben jelenik Coronazjatin. Lulat
Atyanak nevü ember [illegible] Hüz
Manát a Dis Jesuval olly Rivalisép
pen való képességgel, hogy Ludovicus
Badensis Marggraf, tsak azon egy
képért 43 ezer Tallért igert, alatta
a képte es olvastatik Albertus Durer
Alnanus faciebat post Virginis partum
1507. Láttuk itt lefestve azon
Coronationis, melly celebrálta tetett
versone confecta Laris Vestphalia
s. observable, hogy Circiter 50 pers.
nák ülik környül az Aszalt, meg
mindenütt tettzik a nunt mindgyik
egyes ábrázattya. Hasonlképpen
vagyon lefestve Actus Receptionis
homagii Coronae Norimbergensium.
Egy Terrel jobben készült Házak
ajtajok ablakokra nézveis. Pad
lást olly szépen festeni gondolni
nem tudtam eddig. Az Elementzek
es esleporra, és ezek allyra ké
szült. Szép Ház azis melly
Vertek conflictum Legali Circuli
Franconici; kik arrol is Bloddanak
el midőn ott jártunk, megvárnák
ezeris az Excellmus Titulust, ha
meg adnák nekiek.

Szép Képek vadnak Generalis B. Hallerne
ekem Házaibol is, egy kis neveze
tesen, egyben képpel van be
varva itt láttam egy le festett
Vén Koraß főt et Lis fallerost
allomat ezen Házbeli Képek ki

ezek

[illegible] Tallérorban. Vagyon vagy kávna
[illegible] pompájanak tel készült haza is,
[illegible] a Bétsi Residentiaházis de
[illegible]. ülveg pokárossá Velentze
[illegible] olly meßes[illegible] nincsenek
[illegible] alig lehet. Ezen szene
[illegible] elő Ura volt imsua
[illegible] Altmus Scriciens Baum
[illegible] nevü Ur, Kemer gazdaja
[illegible] Kábán, Kmer
[illegible] volt, nagy velle
[illegible] Galis Haller. Kmelly gazdag
[illegible] nagy része az Kuendamt
[illegible] el vitetett ugyan, de meg
[illegible] vand; Groß. Magnanimiát s
[illegible] mát Respectual ezentul Daime
[illegible] bemünket ebeden igen gazdagon
[illegible] Kriesem látott, Ebéd utan
[illegible] szépen disputált és Vatsorájig ott
[illegible] maradtak. Voltak sialla, a két
[illegible] Hallerek mustkestjei, maga
[illegible] Vejével együtt, Grand Georg
[illegible] Haller felségből, ki noha meg
[illegible] Haller el nem ette, de ob
[illegible] singularem eruditionem in senatum
[illegible], a Rector, Ebenspeger &
[illegible] egyen voltunk mind ebre
[illegible] Voltunk Vatsorán Supremus Stearij Bne
[illegible] Hallerius Uramiekis; mentünk
[illegible] hat órakor, minden mindgyart
[illegible] Theával Kaffével, gyümölcsökkel, Cuper
[illegible] Kával, Kristalával, Kedvvel & varott
[illegible] Kalhoz ültünk, és Kmek mi tetszett
[illegible] ivott, bort sok &. meg igyedtek
[illegible] volt, hogy több Vatsora nem lészen.

de

BULETIN

vadnak egynehány Csáßárok Képje
és Királyaknak azon Csaßári Ornatusi
melly ben jöttek Coronázatni. Lukas
Cranak nevü ember ezeket Kürt
Mainát a Kis desuppal olly Kivalto Kép-
pen való Képességel, hogy Ludovicus
Badensis Márgrof tsak azon egy
Képért 43 ezer Tallért igert, alatta
a Képet es olvastatik Albertus Durer
Alnanus faciebat post Virginis partum
1507. Láttuk itt befejtve azon
Crucifixumot, melly celebrált tabl
occasione confecta Paris Vestphalia
s. observabile, hogy Circiter 50 per-
sonák ülik környül az Asztalt, meg
mindenik tettzik a mint mindegik
ujas ábrázattya. Hasonlo képpen
vagyon le festve Electus Receptivus
homagii Civium Norimbergensium.
Egy Zirral jó képen készült Házak
ajtajok ablakokra nézvés. Pad
last olly jó képen festeti grundlin
jen tudtam eddig. Ki Hementzér
es esztergorra, es es allyon Ke-
sülter. Jeg Ház asio mellé
Vörtak conflualni Legali Circuli
Francorici, Kik arrol elbodanak
el miden ott jártunk megvizsgál
ezeris az Excellmus Titulust, ha
meg adnák nékiek.

Jeg Képek vadnak Generalis D. Hallerné
ekkim Házanak is, egy kis neveze
tesen, egésen képekkel van be
varva. itt találtam egy le festet
ven Korcs fő, ot Kis Tallérok
allonak ezen Házbeli Képek ki,

ezer Tallérokban. Vagyon vagy kávna
olly nevujáspont tel készült kaza is,
melly ek a Beth. Perspectiváknis ké
álleneek. Ülveg pohárokat velentze
munka olly meglepegos minemüt
gondolni is alig lehet. Ezen Ezene
valépenak elsö Ura volt in pria
Familia ultimus officiens Baum
gorten nevü Ur, Kitnek gazdagsa
ga a Cassenyra tálvan, mint
magánakis kivolt. ugy vette
el Gnädis Haller. melly gazdag
Lagnak nagy része ad Eundum Di
gnitatem el nyilt ugyan, de meg
elég van; Erdi Magnanimiat e
formát képentál ezenkis Dánia.
és bemüvet ebeden igen gazdagon
és pompásan látott, ebéd utan
kétképen dizsákat és Vatsorinyokat
magokról. Voltak mellé, a két
Ifju Hallerek muskotályi, maga
Leanya vejével együtt, Grand Gesz
lyk Haller felesigéből, ki noha meg
igy ejtendet el nem érte, de ob
singularem eruditionem in senatum
cooptáltatott, a Rector, Ebenspeger &
tsjen egyen voltunk minden képpen.
Voltunk Vasorin Supremus etsarij Cre
ditus ab Haller Unamiuis; mertünk
oda estve kat órakor, midön mindgyárt
Theával Kávéval, gyümölcsökkel, Cuk
dárral, Vajjal, Vajjal, Vajjal & sárgo
gyalhozültünk, és ezek mi tetszö
ek ivtak, bort sok. meg ijedtem
volt, hogy több Vasora nem kérjen.

de

de, ebből as ebből tsak hamar fel
kelven, mert tettzett Kiirjának, i.
más de curraltar, in Ki Kirjának
nem tudtam, consul Hallerrel ezen
Februarius nagyobb fiával, senator
Hallerrel, és a Rectorral sokszelen
discurraltund. Kilenz ora el érkez-
vén, hát olly vastag reseredt
mellyben Lerudalem is be illenek
Itt illam Cyprus bort mellynek
ebből izet van, de érik
vajha a fuszerdamis. Nem
gyüttund elegett inyni, mind ját
mind pedig ek Galijne ek Bonnal
az erdely ekre Haller Kraberl és
kivalt ekre Gubernator Ur lejáért
és ekre Kejzer, nevezete jeun
ekre Galijne ek Hal deiai borbol
mellyet meg ivelyből kuzar az
Ifju ekre Haller Kar.

Voltem a Rectornál Schwebelius Mihes
Urnál, és agyan pipával bavott; Pesselle
pobri közöld, hogy a Lufitaniai Kiraly
volyalattyában ad interim fungalo
nemes Kapitany Lesbér attyafia
levelet vette mellyben irja, hogy
a Kiraly Fiai defendalvan a Volpina
na Philosophiat, és annak nagyon
patronalvan a Jesuitak igen
velez neven vedek és az ellen
nagy hat engaltak; Kuldott azert
neki nehany questiokat jussu Rejor
Pium azon Philosophia iránt, hogy
hol vedek be? hát a Jesuitanal
valah

valahol receptak? hogy azok
által a Jesuitakert placalnak és
az által azon Philosophianak va-
rost consiliálnának. A Rector
Kuldte, azon levelet Volchar ma-
gyarra, és beelese mikeppen va
lasolt, és mit felelt a Kendeserie
velem communicalvan le is irtam.
Mellyet es az Ettsenel el Kuldtem.
A Jo Pap Klastromatak egyik Kastelya
magaba foglallya a Bibliothecat mellyb
tizen nyoltz ezer darab Konyvekbol
Kamlalni; mellyekbe Graecus, Chron
vius és Marsigli s. tobb tudos emberek
munkaji, mind megvadnak. Gyult
azon Jo Konyv oda Ot Barat, és
kat hatza Klastromokbol, az epulet
volt Hajdan a Dominicanusok Klastroma
A Jo Pap a Bibliothecanis, ki benne
kedvel hordozott. Vadnak benne Graeci
es testendo Manuscriptumok. Philippi
Melanchton de anima volt munkajanak
Manuscriptuma, mellyet melum ala adebtt.
Vadnak Gyonehany regi Manuscriptumok,
mellyek az tartjak egyiptomol, hogy
Claudius Ptolomeus kivolt maga a
vezel beme figurakat; ollyakon
Ptolomei Cosmographia manu fra
pezentes figurata et Graeca, Arabica
de. Gyonyo Konyvek de Sphera et
Cylindro. A jo Konyvek pedig leg
regibb es jobb editiojuk, tobbre mind
fel talaltatnak. Nevezetesebb
pedig mintadiak ezekek:
Regi betukkel pergamenre Anno 1465
Nyomtatott Konyvek in folio, meg
nezen egy betukkel nyomtatottak
igen sok Bibliak.

Adve

Kövé változott fát, a' vere[illegible]ánál vas-
tagabbat.
Tehenet ollyan Carvát, minémü a Carvafé
Elefant fogban lött golyobist a' legnagyobb
darabjával edgyütt.
VI. Károly Császár tiszteségére épittetett
nagy Tropheumra fából helyheztetett
fából való Császár képének tetején
a' tiszta fából készült s. citrait 4 hét
alatt fel neveredett, és tsak nem tö-
kéletes érésre ment buza szár. mellyhez
hasonlót termett, erről fide méd[illegible]ante
emanált és in pergamena eppedált
s. petzetelt originale Testimoniumot
mutatják.
Bonyhi nagy tengeri Schilkrotot.
Hanyér formára Követ, de nem mondhatni
hogy Hanyérból termett volna.
Carolus XII. Svetiai Király viaszból ön-
vitt képét fel öltöztetve.
Nyolcz nagy Volumenekre in Majori
folio musica Choralis, mellyekre
vitra metszetes betükkel Corá-
dárral Clavisorral 2 12 esztén
dö alatt készitett Margaretha
Charthausem nevü Apátza, sze-
dálkozásra mélto munkával és
Borgalmatossággal ab Chr. 1458.
usq ad Annum 1470.
Norimbergai Curis Wolgemut festésh ne-
vezett Chroesner Viragát, mellynek
huszba sis Közönséges lépés, és 32
nagy ágas vadnak, majd olly formán
dsonialva mint a' fenyö fának, hanem
a' tetje keserüb, s. nem olly husosh.

Sugár az ágainak végében levö Virá-
gok pedig Chapentlitvoltanak a Hárs-
fiokhoz.
Egy arany Keselyegü Kézzel irott igen
nagy Globusht, arravaló minden ame-
rikának tsak egy kevés része készült ki
nyilatkozni.
Magától járó szekeret, mellyet egy láb
nélkül való ember talált magának
nyeb[illegible]ségére; kinek ülve tsak tekerik
s. ment a' merre akarja.
A 1696. El égetett a P. Egyed temploma és
azt környül levö épületek; azon al-
kalmatossággal el égetett embernek agyúz-
vagyis annak noviter találtatott
egy Bibliát, mellyben Sárral a' tüz
egy ben el égetett levelében s. betüiben
semmi kár nem esett.
Egy igen régi forma lábas Aranyos üveg
poharat, mellyen a' Luther Márton és
Justus Jonas képei vadnak, leghe
illo Inscriptioval:
Dat Vitrum, Vitreo Jonae Vitrum ipse Luthero
Ut Vitro fragili, fragilem se noscat uterq;
Egy közönséges tekintetes embernek lábbalint
nitra, szépségü Deák és Német irásait.
Museumban levö képét, lineamentumait, ha-
llá, haja bajuszát, mind igen apró
de legibilis Német irással volt ki rajz-
olva.
Egy meg aranyozott pohár forma Fejsét, nely
Elöben Vasból volt készitve, annak utolsó
Neuplumbrial levö gálitz Köves Vasben
a' Vas Corsmálodván, és rakodott
helyébe; Rotta ezen verset irtak:

Ur

Die Zu kunfft meines Herrn ist
Durch Ciment Wasser mit Zu kupffer spitz
Werkes Zu verwunderen ist.

Item
Ezt applicáltár á' jó ezüst gyürüre is:

Ehrenpreis
Kupfer Grün
Bittres Kraut
Gold Draht mit.

Végtére láttunk egy Mexicanus Bálvány
mellyet abrázattya Majom, farka
nélkül, egyéb része ember formát
mutatott. Nyakában fülében orrában
gyöngyök függöttek. Fizhiputzli á Mexi
Voltanak skeletonjai is. egyéb cu
riositások is.

Láttunk Sokféle Numismáratis, egyet
á többi közöt egy ik felén volt Nu
remberga Sokadik pedig Carolus V.
fejét annyfelöl rajtatott cum Cir
cumscriptione:

Magna Data a Coelo o Jobo Lis. Spes Vta.

Vlrebis.

Másfelöl vagyon actus humanus Verum
bergensium, cum hiscriptione

" Ille regit dictis animos et pectora mulcet

Voltak Sokféle Numismatis in hunc actum
képülte, de sok volna mind fel
tenni.

Igen ingeniosum volt egy, mellyen
egy fejére vagyon Sappe, egy nyug
hatatlan mondatbis, Carolus XII
titulusaval edgütt. másfelöl egy
országa igen tsendes időben bold
világnál alusz Virgen emlő cirsplán
cum

cum Inscriptione: ex Virgiliano.

Per amica silentia Lunae
Sub pedibus
Oculis dormitat apertis

Mentünk egy Titus nevü Kép-kötőhez, kinek
Sokféle Szép Museuma volt maga és
Leányi Sokféle nagy proportiojú testü
á Kép kárpia mesterségében, Leányi
kivált, Virgok, pillangók és Szép szeikben
olly Sokféle voltanak, hogy a Sevenvöl
Sokképpen nem lehetett. Voltak Ná
Zabaul Sokféle Collectivé. Tengeri Csiga
Sokképpen, több ezerféle. Laurentius
Kép festő Sapkája, Jerusalemből egy
Patricius által hozott Szerzett Sarkról
való Testimonium sub authentico, hogy
ollyan volt. Egyptusi Bálvány, ugyan
oda való Urna, igen tontos kép benne. stb.
ollyan puszto, melly a tüsbe meg
nem emlékezik, és a minémü Sokadik
á Regus alá tétetni, hogy a Leter kamra
ötöve Szerzsethessék Egyptusban.
Egy, gyermeket tsinált Sok darab tontos
Kás, fi, az anyja mehében meg szed
vén, tisenegy esztendejig oda Sejtegeti
el, annyira hogy asszonyi nagy öltözet
Szerentsésen Sülhetett; végre pe
dig hunyva umbilicum meg dagad
Sovan nagy vágatatott el. Volt
ezen lapus Sokféle verserben feglalva,
de meg igérvén hogy Sallásunkra
térni, el maradott, mi pedig nem
Sokára el indultunk. Vallá lakban
á pillangók és néhány Sás féle
Nemeit. Ternesset Szemet való Imago
Mortis

minthá szá szeplőtlen vólna. Minden
„fele kövé vált gemmákat, Platónis nye„
lv részeket.

Voltunk egy Kereskedőnélis Kinek neve
emiedem excidált, mellynek Museum
mából, olly Solase Microscopiumot lát
tunk, melly á retirt egy emberny nag
„ságá, á haj szálat szarvanyi vastagság
„ra, á legh kisebb egy ölnyiről nagyobbá
nevelte, a3 eleven halbá pedig á ver
„ek Circulatioját az annyiszor ex hibeál
„ta.

Vagyon Keretnina leggen egy harang, melly
az ég képe, egen Inscriptorával:

Quæ pores immensum stirna tu flectere sperem
Pelle mala et mustos, conterrag' sulcimba pelle?

Conrad Celtes nevü Poeta pedig irta egen
versedet olla:

Nullius Arma prius ungnam dimisit inanes
Sed tulit optatam candida semper opem
Ergò piam matrem multo cumulemus honore
Nullius vacuas, quæ fuit esse preces.

Quoad Reginimis formam, mivel magok
le tudgyák á Cívisek, foram de rep
„pen be Bélnek S. azért hala Stodain
„emyire, hogy bizonyossabbat irhassak
„volla, á ki többet tudott valain hozzá
„ igy dispalt volla: Vadnak sendge
„runt 32 Senatorok, ezek közül 12
„Consulok, kik kellenek, egy ök eg S. egy iffiu
Potestate majori auctoritate fungáhni.
Vadnak 7 Senatorok ejlo detinitatio
ut munera conferant. Vadnak Trium
Viri in Arcanori Consilio, et Duum Vi
ri Arcanissimo, preter quos Arcana Cæsa
nemo

nemo Novit. Minden ember ad magya
Lejéről annualim Kihöbet. Mivel pe
dig á facultatibus kidoznak; mivel nem
akarják, hogy kinzmi tudgyák az Civi
„lek facultasit. leven olly keres-kedő
Kinek facultasa gyenge Creditumok
igen nagy; es ha megértenek melly
kurta évmi Supellex, nemragyván Cre
„ditumot Concedálna kereskedésre.
„étzemben mivel tsak az eterny Pecs
etnora, vagy Fársára semlehet bizni
„az abót mert magok gasdagodhatnak
belölle; az egés Senatusnak vibont
á Privatusok facultasit ex præce
„denti Causa meg tudni nem leven ta
„nátsos igs gyvedálnak. Vagyon
egy officium két három emberből álló,
valain vagy a Duum vagy zerig Trium
Viralis, Kinek egyike á Thesaurany.
ezer elöd privatim mindenik maga
facultasát meg mondain, es akor
Babot quantumat adzákain, vészen
de adzkati Czédulákat, ℔ i. e. mivel
á Czédulák mind egy formák, anny
Czedulat, á hany adzkatumot ma
gára foglallya. Hogy pedig á Senato
ne tudgya ugyan kitöl menni de rul
ha sa in summa menni, mind quantum
ggult, mind pedig in summa menni
peinslegyen á Varoscnn. ezen Czédulá
kat egy bizonyos napnan á Senato
„elött minden Civis házára hánya az
asztalon kivül bör alá. Melyet sendg
gyedetven, ha nem tudgyák kitöl
tudgyák menni jöt be in summa
Ad ezen kivül á Capitis Censos melle minden
a kik

a Kinek fizetése van a Salario
duo Centum. Sőrá megyen az
Acsi is mindentől valami Nürnbergh
be megyen, és annyi emberől Com
hum-általtik. Mennyi fáintalan
ser él el? minden mise serről
mellyben négy bitellia van 5 batzot
kell fizetni. f.

Nemlehet itten nem celebrálnom a
Nürnbergai Nyés Haller familia
Favoiát, mellyel hizbánk viseltet
tek, mája mindenüvel velünk vol
tak, hól egyik, hol máshik, és mejők
Imitzyvoom kocsizni gyellyel a
Vaxsom. Melly familiának fejé
az eleanj Burgeser, emnek nagyob
bik fia Consul. emnek Linealjából
való volt a Legény Generalis is kit
igen deser embernek mondottak. Egy
Linea bélieknek correspondeálnak az
Erdélyi Nyés Hallerrel, és Nyés
Cancellarius Gyulafi ur Legával.
Egyik küzül jónak Erdélybe, és
volt nagyobb az eleanj Burgeser.
A más Linéabe pedig vagyon
egyenül Joann Georg Haller
az az Ujjon Senator kinek fellyebb
emlékezet peldeni vala. Ez
mondotta, hogy az ő Lineaja
közelebb való Linea az Erdélyi
Nyés Haller familiához. De
edgy a más Linea procrealtatik
egy sincsen egyen emberbe se sincs
által nek Epis.

2da Mad Linen mentünk

Christian

Christian Erlangba, igen szépen és Regu
lairer épült nagyobb szépent Ujj Vá
ros van, melly Nürnbergától Három
Meilföldnyire vagyon, és Ballenbuin
Blasius glokken nevü Vendég fogadoba
Ujjj Házat epitettek a Pantziak kik
Pantzia Országból ki ásettenek a
Vallásért ott telepedtenek meg, és
nagyobbrészt fő manufacturiát hoztak.
Paraszolt Kövekkel vékték ezen Város is
Környül de még el nem végeztetett
Kerítés. Fövetsco épület benne
a Barájdi Hertzeg vagyis Markgraff(!)
Residentiája, melly a piatznak igen
szép Perspectusát adi. Szép Nagy Kert
vagyon mellette, melly di Vándnak
magas negyed részét constituallya.
ebbe szép Statuák, Szökő Kutak
Halleök, et cet. és Comediás
való Theatrum, minn Halleök
között. Strupsa igen szép a Város
és derék szabad egészséges. A
Hetner közepén áll egy nagy Ho
szlopom Lóra faragott effigiesek
Ki a Lovakat meg viszi,
de nagyobbja minden ő Mestér ember a mint
mondják ki nem faraghatnák, ebből állott
és szélyes tökéletességre nem ütte.

Voltunk Cancellarius Meyer Urammal ki
igen jó szivel látott. El mentünk Con
Liarius és Cunis Professor Braun
Urammhoz ki jóllehet Vén ember. Mondta
nagyon Meyer Ur is mondgya, de es nagyon
Commendálta Erlangot, mint az Helyner

Szeppes

Rejtségére, mint az Aër Salubritására
oltsóságra, és egyéb Circumstantiákra nézve
hozzá tette aztis, hogy a Herczeg Nyárvári
által jól lakván lehetne az Udvart fe-
grenzalni, és ha tessenek vadászni is
a Herczeggel. Tanúja és Német Nyel-
veret jegyig ott leg jobban lehetne
meg tanúlni. Deinig minden fa
cultásokra Elbanis, jó mesterekre akad
nánk.

Másodnap emlékezik a Magyar dolgok
exprobálta ezis mint Dehr ur,
hogy Magyar Ország a [illegible] fort ne
kéz ügyessében mutatott dexteritását
a Himlőnéhez. Mi az kelyner
Legénységekre, penis Circulatiojának
fogyatkozásával S. Király a Commer-
cium defectusával mentvén ma
gunkat, magais kellyben hadta.
hogy mindenikben Országtok fe-
gyatkezunk, S. tudgya aztis, hogy
az Udvar nem tsak nem secundalja
a Magyar Ország Commerciumot
hanem impediallya; Mellgét ez el-
magais Személyben lesében egy Minis-
elott improbálván, illy feleletet vett
Nondum ita sunt comparati Rer-
gavorum animi, ut commercia
illis libera queant indulgeri, quam
primum enim opibus augentur
provi in alicim Regiminis formam
Novarum rerum sunt studiosi et
exibas expitant ex Sperabiles.
En feleltem erre. Soha az egész
Magy

Magyar Nemzet Rebellióval nem
vádolthatnák, mert ha Király kön
cáltatásra is néha, Király in fidelitate
is perseverált. ebből denig mellyik
Nemzet üres, hogy fel jöjj és Dicsőjét
közötte ellenkező természetűnek is elektől
fogva ne aradott volna az ember. Az
egész Magyar Nemzet gedig a múlt
Fudarozás alatt olly hűségét mutatta,
mellynél többet várni nem lehetett.
Rengoscalá ezt is, és azt monda:
Reménytelen tsudát tselekedtünk nyavaj,
de az még nem elég az Udvar quie
tatiojára; ha nyg Continuállyuk még
ház ezendig, meg láttyuk mellyik
Forgalmatos lészen az Udvar a Com
mercium facilitálnia, és meg gaz-
dagíttásain Ek.

Be zélle a többi Rúzvát, hogy ez előtt két es-
tendővel meg volt Herbipolitanus Bis-
pök, nem tsak különös és tsudállatos
természetű ember volt, hanem Bür-
nyű gazdagsággal birván, Lapidem
gnoz, Philosophicum lenne; a Lovak
kal pedig usquana mirabilis especealt
annyira, hogy Bíuntelen Cavalliéra
Kaiza Lovával, semmi Cavallierok ingya
nem mehettenek. Történt pedig egyszer,
hogy Herbipolisi és egy Persinus Dom
berg, Capitulanis igen dellek emberek
Bírságos dologban tellepének a Püspök
hez menni a Kapu elott vára lovát
tak a Statonáriak Bocsáig, az alatt
a Király, t. i. kivált a Püspök egy Lo-
vával, ki t. i. be járván. Végre be
bocsát

bocsátták Ő ex-ia, dolgát végzi, és Ő jövő útjában, meg parantsolya a Kapuban lévő Praesidt a Herczeg nevével, hogy minden estve Lovas érezzék, azonal meg fogyan adgya Ő Ns pálczát vérig, és tegyék Arestumban. A Ő Ns tiltó vérig, mint ismeri és ott necessarius embert, ::. talám haragudtak a Sidra egyen" "ban vegyék azért a parantsolatot el nem tették a Sidra a Kazat, :. bé dugat "tya az Arestumban; Ő más Lovas ál" "tal maga Berentzerlenségéről pa" "rancsolván a Herczeg előtt, el" "bánult rajta, és Processament instituáltatván a dologról, Berentzes volt az jó Captivj, hogy Postan minden" "ezért ment, mert fel akarta dolgát" Végre a Püspök maga bocsánatot kért: Lapis Philosophicus Képzelete miatt bújt Ki a Világból.

Vagyon a Városban A. Templum, Katolicum, Lutheranumok, Reformatusok, minden egyike Lutheranumból, mások Reformatusok. El jártuk a Bibliothecat melly még nyj, Nagyobb részéből elvitték a Academiára Jena "ba, Professorok ornamentálták. Voltunk Rectornál Prüthein Orvosnál, Ki felette mara[illegible] és Gottinga Cancellárnál Mosheim ut vejénél.

Ugy 5ten ido emlatvan,

5ta

5ta Martij 10½ ora tájba reggel a Hámbergi Bódal meg indulvan, ebédre mentünk Bayerstorffban, volott a Ba" "yrdi Herczegh Lovaival be fogatva, mi" "tattak 60 Rummba Magyar Lovakat mel" "lyeket fizetett a Herczeg ott helyben" cum Ki.

Azt tartom Erdélyben egyet can vetnek sellyebb 8 arányinál kevésbül, de többire 6 arányosak lehetnek annyi nemis a java. Volt egynéhány Büntetett Magyar Rizgódnek, azok a többit olahoknak nevezik, mivel magyarul nem tudtak.

Bamberg

Indulvan estve 8 orakor értünk Bámbergába, és Lálloduna a Posta Mester Házához Ki egy fütés nélkül való Szállásait, :. egy Kis Emlékül :. 4 rajzásból álló Vatsorával vont rajtunk többet egy Fallérnál. Még Erlangban igaz nem akartunk a Bodal meg indulni, igen alkalmatlan, és az adrig való jövetelünkig volott Bérese lévén, de Stratzian, hogy Bám" "bergába jobb Bérese légyen, velle meg" indultunk; Bámbergát nedig még nagyobbat vévén, velle nem jártunk hanem adrig való útjáért, a Nürn" "bergába adott aranyat ada hadvan volt manudtunk, :. hogy az idővel oda tőltven járjanak meg a Varost.

Bámberga fekszik nagy vérsént egy Oldalon az Vise mellett, az Vi" "két kellyen kaszálya végig. Dóm va" "rygyon in Cathedrali Templo Henricus II. Imper. és felesége Cunigunda Femerése Kivülről olly Kőrisa vagyon, hogy ebbe

meg

meg halván a Császár, a Színak jobb
felöl vezéltetett volt teste; minden pe-
dig utánna volt Kunigunda a Fele-
sége, illy szó hallatott: Ede Virgo
Virgini. mellyhez a Henrici teste
jobb részről, balra ment magától, és jobb
felöl tette a Kunigunda testét. Ugy
vagyon most Márvány Statuája
Kunigundának a Henricus jobb kezé-
felöl állítva. Monumentumának fel-
jében olvastatik ezen Inscriptio:

D. O. M.

Humani generis
Redemptori Jesu Christo
Hujus Ecclesiæ
Fundatoribus, Tutoribus, Patronis
Divis Henrico et Cunigunde
Cæsareis et Virgineis Conjugibus
Templum, Coenobium, Monumentum,
Sacrarii, excepti posuit
M. O. E.

(i.e. Melchior Otto Eppig)

Miután ezen Imperator halálára vált
ezt mindnyájunk fájdalmára felülő: Qualem
mihi eam designatis, talem Vobis eam
reddo, Virginem eam de Virgine, et Virginem
Deo. Nem is méltó matrimoniabiter
és mind kettőn in Num. sancto repósálvadar.
Nevezetes ezen Cathedrale Templom Egy Carolus
V. Császárnak Confessiójával, és Fejérke-
nevezete alkalmatosságával Bécsből men-
ettyát erre felé véven, itt rövid publice
Confessiót a Catholica Religióról. Mellyek
emlékezetére, vagyon verve egy Numisma
mellyek

mellynek egyik felén a Császári Nevek
Körül illyen Circumscriptióval: Elisa-
betha Christina Principes Brunsv. et Lun.
Másfelől, a Vallás Simulacruma alatt ugyan
a Herczegi Czímer, melly egy egy Lenyó
negyével, az oltár közepe ugy áll, hogy
és az bal része felöl való oltárról, jobb
részét el revén tesz a másikra. Min-
denik oltáron Egy-egy tűnjénczlő fáklyá
lóg; mindenik oltárra a Jehovah
Neve vagyon irva, cum Circumscriptione:

Certum non Numina mutat.

az alsó részen pedig irva vagyon:

Bambergæ
MDCCVII
1. Maji.

In margine kivül kerek környül:

Actor. X. (v. 34.) In omni gente qui timet
Deum, et operatur Justitiam acceptus est ei.

A' Templom vagyon Fejedelmi Residentia
vagyon in loco edito igen szép kellyen,
nagy és szép épület; ha Pénzetül nints
többje mellette. Itt a Pictus igen
drága levén, kegyetlen Coburgig egy fe-
deles szekeret kétszer Tallérral és
Meg indulván egy óra táyban, nálunk
Lőtt Lám nevü faluban, igen al
kalmatlan rósz kvártélyban, és ennye-
tetlen gazdához.

Délutánn egy órakor érkeztünk Co
burgba, és szállottunk a Fejér Kathinhoz
lett a gazda Katrán semmiben idegenek
lenni, menni Dálta, hogy ez a Templom
hal, mellyhez szokott bánni, ugy ben-
nünket

mindenkis

„mûnkeli nem kiván meg talán; meg
„alkudnúk a felöll mit vélle, meg jem
„lenülhetünk el talándságát.

Ide alkalmas Residentiája vagyon az Ur
„czepek; Házi egy nagy kepy oldalában
„zépem ki faragva; közepibe virágos
és mulato Házak; Mellyekbe igen szép
nagy Cytrom, Narancs &c. több féle fák, és
„széles virágok vadnak.

Clementinus Albrecht nevü Medicinae Dr.
ctor és Philosophiae Professorhoz, ki igen
„jeles ember, és Rerum Naturalium Curiosy.
„kép Bibliothecaja vagyon két Ház
„tele Könyvel, Rézlé skeletonok
„mellyeket mind maga transmittalt.
Nagy Cséga Collectioja volt ennek is
„posta sua Genera et species in hus
„valos disponálva; Petrefactumok
„igen jeles válogatásai; Kövek
halak, rákok Skeletonjai, Zöldek
„képem tettzettek a közöttök; fő a
„kerinyók gyüne is sub trium ephibe
„általatott. Mellyek nyilvánságos
„jelei az Özönvizen, és meg gyözés
„petlen bizonyságai. Professorkodó
„vagy a Philosophia tanitásáért tsak
50 fort fizetése lévén, nem telet
„elegett maga Curiositásának. Bor
„val és peresztel tinál, igen jó társel
„lett.

Meg jartuk a Templomotis, mellyet
„gyüttében renováltatott a Herczeg
„kövis környül berme sék contignatio
„kar vagyon. Az oltár előtt térde
„pelnek 3 egy Lepter Herczeget
„alab
alabástromból faragott statuái, ugy
egy Herczegnek, és két Gyermekeinek,
Chodt az három Leplérnek képekbe
regens, és vagyon tsászas tia is; Az
tartyák, vagy a mustani Fejedelmek közöt
leg Religiosabb, tsak hogy kár, hitiny
a Papnus. Vadnak szép Relé Cimerek
és inscriptiok a templomban az oltár
„feleinél a falba helyheztetve; ugy
két Herczeg Relébül vitetett statuája is.
Meg ijje Szette volt eszet Fehérség ivül
Attila, mestas oltár Consecratiojit
magába foglalo versek közöt egyen
Distichon is olvasatik:

Absit hinc rapidae flammae, Martisq; furores
Absit Tempestas, turbina, Lapsa, cades.

Egyen Albrecht az Allomnak neveinek
del elöl, ugy ez is a magamet oda
„adottem. Innen minden indulni akar
„tunk vagyunk jött, hiunt egy kunt
„Cárimshoz, de már arrol idönk alig
„való nem volt.

Jún. Mar innen meg indulvan estve, Rodach,
Hildingshausen, Meiningen, és
11. Schmalcalden ettzara, Leusogonon eg
„gel többire Sapo-Ernestina Familiaval
convescendak Herczeger Residentiain, ke
„gestil praeu, ebedlénk Vacskan, mell
Hasiában vagyon. Estve felé 4 orakor
„értünk

Herschfelde; hollott a Postán egy Ma
„gyar Kantsbeli vegy emberre akad
„tunk

„tünk, kit a Posta Messer, felette meg rösze
„gitett volt. Ez értvén bennünket ma
„gzárokk lenni, Lotul beszéllett hozzánk
és Németül de Magzarul nem tudott,
inkább hissem Isch lehetett. Es egz
Aranyal kinált, hogz hazassak ma
„günknak a mi tettzik, nagz örömmel
Land Mannak nevezvén, de én el nem
vettem. Hérdesvén pedig a Gasdatol a
vatsora árrát, beszeg nikor néki a
meg határozott 6 aranyat fizette
ki tartotta a Markát. Hért tölle
a Gasda Ezás Aranyatis költsön, akartis
adni, de akkor el nem vette, nem
tudom as utánn. Hallottam
kevés idö mulva hogz fel vezették
hogz Ezás Tallérs arany orájátis
a Hementzehez vágván, talám Ezás
darabrais ment, mondván, hogz
semmi néki Ezás Taller. Illgen a
Reszegség gyümöltse. Herschfeldröl
tis orakor meg indulván és
12 Débrán és Morschenen keresztül
menvén, érkeztünk Delbe Milhun
„genre, onnan pedig Vatsorára estve
Nyoltz orakor Casselbe

Majus.

1a Jöén hozzánk Cancellarius Mosheim Ur, nagy indulattyát ekkoris contestálta; mondá hogy á Frá Ratisbonából minden orán el fog jöni nagy dolgokkal expediáltatván á Hiráljhoz, mellyek Fő Josef Hertzeg Romai Hiráljságát concernállyák.

Beszéllé hogy á mostani Borussiai Hiráljt az Attya igen Religiosus vólt tsendes állapottyában, de ha meg haragudott semmire sem hajtott. A Fianak nem kell semmi vallás; minden dolgait Frantzia Principiumok szerint rendeli, más Nyelvt nálla becsülleti mintsen; totus quantus ambitio. Reméuli mindzl vénségébe felette Religiosus lesszen, és nem mondgya, hogy Nagy Ambitiója Vallása Változtatására is nem inducállya. Isten örizzen tölle.

5ta Beszélgetvén Professor Segner Vrammal, miképpen lehetne á Buzát sok időkig conservábni azt mondá: az Ház hijjára épittessenek Hambárok, három Négy lábrugival fellyebb á padlásnál, tsinállyanak ezen Hambár alá Ládát, mellyben sohonnan szél ne mennyen; furják meg á Hambárok ezen ~~fedeletben~~ Ládára tétetett fenekét apro furokkal sok hellyen és ponyvával teritsék bé, hogy á buzát ki ne hullassa, nem külömben fellyülis á hambár fedelét meg juhasztván; azon

alsó

Philosophiae C. Professor ...

hogy

hogy Viraszba; Fejbáltanak, hurut, fenvaag, ony
Baradai ellen, de hogy mindgyárt le nem vetheé
a fájdalmat, nem akarna vermi, azt mondván
hogy hijába valok.

18va E múlt éjjel Borzyu nyughatatlansága, fe-
nyvaaga és hurutya volt nem alhatott semmit
is, volt nagy phantasiája is, ugy hogy ök
vizszagot, mellyből 12 ezer teppet adnak, é
a mellyből kentis készitenek, hogy nem értettem
haragudott. Del felé jól volt, délutánn é
este annál jobban, ugyhogy még az ágyot
meg vetette, ádky felkelven, azt mon-
dotta: mindgyárt táncolhatna; de éjjel
ismét rosszul volt, ha nem olly nehezemi
mint az múlt éjjel. Viraszt vadnak harmad
en, Daliet és Dis Lucz Annak.

19a Reggel jobban volt, az appetitussa
meg jött, és nagy kivánta a Doctort a jelen
lését. Ki sem alhatott az Uri előtt, hanem
egy dámbot legyen V Erdődi midőn látna
hogy karvas karvból ki zült tettenyáb
i Egyéb Liftarinnok minthogy
Jelenik. ebéd utánn Nagyanyot ezen az
ágyérák egy ér meg vándulván, kinek
meg jöjdült en azt gondolván, hogy a Gyom
rábol van a fájdalom mindám nem
Jobb volna hust emi; meg haragudott
ezen, mivel nem é volt az óra, de en
emes Uralmatossajával ecsorbéráltam
engedetlenségét az Erossagnak vételében
és

és a Doctornak tanácsának kövesében fel
fogadta ostán, akarmit adtak meg ízla
megis ételeredte. Az éjjel
volt ott a Nagy Erdődi vizsgálásban
jobban is alutt, ha olyan olyan idő
tájban jelely vanként fel kelentedény
az Urnut.

20a Reggel ismét jobkann volt és del
utánn fel költ. Jemi ülve találván Doctor
Wegner Urat gratulált, és hogy jó kedvet ta-
nálgyon mint ednigis gyakrabbin jó kedven
és Historiákat beszélled; nevezetesem a
többi Rigoldi Asszonyról beszélle: Hogy
ott a Király indiálhat Hadat magától, é
tsinálhat békeséget magától, de mivel a
Contribuc és minden egyéb Provention a
Parlamentumtól függ, és a Királynak az
Udvara intertentiojára destinalt ordinari
ones kivül szokni dolgoznia a genzen
mitsen, a Parlamentumtól jó kedvet kém.
Történt Jedig Guilelmus idejében, ki egyest
mind a Belgiai is Gubernatora volt, és
azzal acuszáltak hogy az országot genzet
a Belgiai hordja el. A Francia ellen sok
kor Hadat akart a Király üzeni. de
a Parlamentum nem volt tanácsos
ki jelentem mi végre; a vétsül Jedig
semmi pénzt nem akarnak adtak
fel kivul azért egy Clamans fatert a Par
lamentumból ki leg többet kezdvén
az Udvar ellen, mazz auctorisalt cumulált
mazz

hogy

hogy Viraszba, Pfenibáltanak, hurut, fronvas, my

maga a Parlamentum elöt. Expunállya
annak a Király a dolgot s. Ki nüvedöt
nem jelentheti a Parlamentumnak, de o már
látja es, kellessk tovabja fecundállya Ki
vánságát neki is ad vagy két ezer aranyat.
Ha igen, amas magát, de ugy hogy két
annyit tégyen a Király mint a mennyire
pénzsége vagyon. Kivánaltatik más
nap a kivánság. Legumot Ki a Király
ki jött ki nyilvát fell hogja, vége fel
áll ec, és nagy fervorral detonálvan
a Király ellen, hogy most látja nyilvan
hogy Hollandiából akar pénzt küldeni
mert tudja hogy an hogy a Királynés
kellyes ora vagyon a Jeno Ujfele
pénzsége is van rea es mellé hogy ugy
de tsak felenyit mert felenyit ele
azon pénzsegre. Meg egyezik ennek
Lententiajaban, s. ugy bétsmeállja a Király

Jeno Angliából vigealvan a Majoratus. De jo
Familiából, való Cadetek Keves pensiojokból
nem élhetven, utom allo Polvajokra ugy
ki az embert megfogyar, de igen ritkan
ölik meg. Ki kozzül ha ki a Parlamentumot
el fogbat, mindenkert premiumot adnak
a Polvajt pedig felarasztyak. Történt egy
hogy egy Rebelis Scotus condemnaltatvan
Szalumra Képe mindenfele el küldetett
Constituáltatvan nehany ezer premium ha

Ki

ki Angliába meg kaphattya. Midon pedig
egy Hollandust két Polvajok elöl találtak volna
pénzt kivánnak tölle, amas menti magat hogy
neki több innis, mint a mivel utjat meg já
hattya, a Polvajok azt is elakarvan venni
mondja amas: Ha tudnatok ennyi vagyok
nem vennetek el ezen penzemet. De kérjére
meg jelenti, hogy ö azon Galeonba kuldetik
Rebellis fogtul. Meg öntudnek ezen, nyaromra
rajta, és vizik a közelebb való Magistratusokhoz
de mint ollyat Szallyak. Ezis a Biro a tépet
nem ollyan a Tyroly abrasatlya, meg ismeri
végre, hogy igaz ember, s. akkor mondja
amas, en hoztam ezen Polvajokat ide nem
ök engem, ugy a pénzök is meg marad
s. mind kettönek premiumokat megfizeti
ezer, a Polvajoknak pedig felarasztyak
Más Polvaj pedig bé tart ezen egy bizonyos
kellyen, nem mesze egy ember jö summa
Aranyit akkor az Atyam transportalni
nem is kapott bizonyos Atalmatsájrol
Egy ember jö fizetesert fel vivetne fel
vállallya s. Roti egy tüzübe a deszkan
fel ül egy nagy Lova, igen nagy Nyeregel
megen azon fogadik, mellyik Gazdaja
a Polvajok tartallya tovabb Keseg el deli
magat ugy tovabbetis; mondja hogy ha
azt tudna a mit ec, jö nyeresége lehetne
a Polvajok, két arany leven nalla de nem
fel hogy rea adgyon, mondja a gazda
hatha rea adna fellel amas hogy nem fel
mert a Nyeregbe tedde. Meg indul ezzel

Keves

Levés idö mulva, rajta megyen a Tolvaj
igen jö Lovon, Lovat arar tsérlni vette
nagy nehezen oda engedi, de menti magát a
Nyereg iránt, hogy azt nem adhatja el vesz-
tvén a Tolvaj, eö jö Lóval és pénzel marad.
21a és 22da amiel jobban lévén, 23a fel Rült,
járt a Városban és Utzán
24ta Nem tart ebédre, hanem Collegiumokba és járom
Rezedömet, halgatván [illegible] ezután fogva tizig tha
tsolt privatme, tizenegyig Németh Nyelvet
tanultam Hainál, tizenkettöig pedig Institu-
tiones Gebauerinál, Délutánonn Cicero Epistolái Decsi
cajnál a Nagy Literator Gerecsenél, nagy
Böjtnél vagyon a Német Nyelv nélkül, nem
akarok lehetnek halgathatnom, mellyeket Kívánn
nának, hanem tsak a mellyek Collegiumokat és
tetnek.
25te Professor Haller Ur látogatásán menven, pa-
nasolá hogy az Universitas Hortus Botanicusát
a Hertzeg Herr negligentiája és költsönt miatt
lan sága miatt, kivánt fructusa nem vitetik,
Ö Ex vetvén ki belölle, mellyet a más
el vitelö magából ki gyökhatni, tsak arra hoz
nevezetesebb füveket Erdélyből hozatnék ki
tgul is virítna fabula ettor Pilátus, stb
ha hasznalenne. Azzodán elö a Mura
ánusor sectaja monda hogy itlis volt eper
ánusor Lozíkat is fölgyentaltak, de
ánitsmeö Lozíkat is fölgyentaltak, de

ánaltak

naltak. de éppen azonn időbe, minden
maga Prv. Rectorságot viselt, Münchhausen
Ur Ege parantsolattyából, a Lofit el vitték
Convocandi facultatem sive exercitium ne
kedvéltá, sőt mind profanbáltatlan várnay
a Muratinusor, de vadgétven Münchhausen
hogy Veber Professor, s. tsinált Böhmet ne
Közöttök vagyon tisenhetben tsendes tartá,
Ö nimet beszélli ettzikából vett eredetök,
holott mostis igen szám vadt s. publice ha
bad praxisain, benne vált a Negyedik
volt Wallias Fejedelem is, benne vatt a
Perugias Király, a Cs. Jár felölis monda
Juda edig el tudtak titkolni principiumo
kat.
A Magyar Orlyok iránt mondá, hogy egyigen
kis Fantzia bottal most ezeket ki vonta egy
Muratt, pördrumsálni jöt, tálba a mint
mondgyák, a Chimiaiak Kronikájokba
találta ezeket.
Tadem Mentum dama nagy Philosophus
Hollmánhoz, ki a Philosophiáról való
discursushoz fogvan, sinadhatatlan volt
benne, imposibile nimi Carteusba, nimi
Wolfiusba, hogy feletle Prat indulgeál
tak a Jesuiták, hogy annyival inkább
indulcháltak, nagyok Philosophiájok
be vételére, de sine effectu, mert hal a Jesuitak,

nem

nem obstáltak volna, az Uj Philosophia
lábra kapott volna á Catholicusok között.
Beszélle hogy R. P. Gordon, tatám Dricanus
Erfundensis Professor, az vis Elastica és
egyéb experimentumok productiójától inducáltat-
ván á Protestansok Philosophiájának e-
volválására, el jött ide is, és velle de re-
formanda Philosophia sokat beszéllett, s-
noha erős volt maga vallásáb, de declarálta
hogy á Philosophiát absolute reformállya;
Meg mondotta neki hogy magára vigyázzon
mert res est periculi plenissima. annyira
ösve lévén a Catholica Religionak fundamen-
tumi, á Scholastico Aristotelica Philosophiá-
val, hogy ruentibus hujus Philosophiae Princi-
piis, magnam partem Dogmatis Catholicorum
cadere debere. és impune, kivált á Jes.
nem szenvedik; ki felelvén erre, hogy
sentire nem hajt ezen maab, nagy Patro-
nusta lévén mind á Moguntziai Elector
mind mások, tsak hozzá fog. Megis
tsekeredte de jövendölése be tölt, mert
mire kelötte szánderát véghez vitte volna
meg hölt, non sine suspicione veneni.
5va Professor Gesner Uranmal ki menvén á Vallumra
setálni, több jeles dolgok között beszélle, hogy
á Kornszéd hegyen lévő, /: mellyet ujjal mu-
tatott

C. B. D.

Mensis Julius. A 1752.

tatott :/ Kmiklos Temploma ante Reforma-
tionem ollyhires helly volt, mint most
Lauretum vagy Mariatzel, két három
kaz mértföldnyi distantiárol jöttek minden
féle Nemzetek Bútsú járni; el engedte
volna á Hüály pusztulni, de azon Templom
hoz nagy fundao lévén in Electoratu Mo-
guntino, mellyet minden esztendöben vesz
á Hüály, azon beneficiumot denegálni
akarták. Renováltatta azért ujjobban, és
azolta vissont administrállyák; hivatta
tik pedig azon hellyt

Mapis

C. B. D.

Mensis Julius. A 1752.

A Gazdánk Segner Ur Savanyú Vizz Curával élvén Helberhusánn, ki mentünk hozzája, ott observáltam elsőben a Gyümöltsös Kertebe, a Columellátol Commendált füvekk Seminaturáját, mellyet tsakazért emlitek, hogy ha kinek effele Sativra szüksége volna, mind egyszerszmind le ne kaszállya, hanem imitt amott egy egy markot magk hadgyon meg, mellyet a szél szellyel verven, sokkal inkább terjed a jó fünek gyökere, meg talám a kaszállokbe is jó völna hasonlot tselekedni, és a fünek javát hellyen hellyen, magk meghadni. Beszélle ennek alkalmatosságával Segner Ur hogy Sovány levén a földgye mellyben a magot vetette, sokképpen próbálta hizlalni, de Semminek elevenebb hasznát nem tapasztalta, mint az hamunak.

Helberhusi Kerti vetemény.

Ezen Honaryelsö Gombattyánn invitáltatván in Consilium Societatis Regiae Scientiarum, ott láttunk igen sok tsontokat ki rakva, nagy hosszú asztalra, a mint láttzott némelly rezzekk hármas darabjából hármas állatokk lehettek Tsontyai, küldte ezeket egy jó Barátlya Philosophiae O. Professor Holmán Ur, hogy

Rea Societas Scientiar

hogy a' Szűz tsuda nagyságával
confrontáltathatnie'. hogy Német
Országomig voltanak Elephantok.
teneállt is egen gyönie. de a mi Gaz
dáink értelme ez volt: Julius
Cæsar irja: Német Országon igen
sok Vad ökrök voltak, mellyek
nem sokkal voltanak kisebbek az
afrikai Elephantoknál, az honnan
következik, hogy ezen szarvas,
nem Elephánt, hanem Vad ökör
vagy inkább Belind szarvas lé
gyenek. Ezen Belinde formáját
ha ki akarja látni, meg láthatja
in Editione Julij Cæsaris Klauriana,
mellyben ki Londinumban &c
in 8vo, olly Splendorral, s. olly Ma
gnificus figurával, mellynél na
gyobb nem lehet. Negyven s. 50 Tálla
nem megyen az egy Könyv.

Olvasád el Romai Cardinalis, és
Vaticana Bibliothecarius Curiumst
és nem régen Lutheriana Religiora
le Saeris Catholicus által jött
ki Helmstádból Philosophiae
Professorra lett Rothkirchernek Kül
dött Levelét. Mellyben irja, mellyik
adventre esteden, midőn az, a ki
velle tsak nálunk is meg egyezett, a Ca
tholica Religio Vindicatorjára kezdett
munkájához, az mint magát a Religi
ot deferalta, es se Doctribus illis
enudien

enudiendum committit, qui Dr.
Heri azért consultallya jobban a' dol
got és ad frugem redeat, igeri nim
denben jóakaratyát, szolgálatyát, ba
rátságát, hogy a dár Orcai fidem Lutv
veriai legyenek, azokat enodállya;
a dár pedig in veteri dignitate et
grá consequenda érdemállyon, ve
geatur Benedictam, minden be fogja
fegitsen és oltalmazni te. Ezen
Levél iránt az jövő consideratiora;
hogy nem azzal vádollyák, mintha
vagy fajtalan életéért, vagy valami
gonosz tselekedetért hadta volna el
vallását, sőtt hogy mint tudatlanról
nem mondgyák, hogy a mi hibát el
tudtak, hanem meg értsék a
Canonicus inter religiosa ezzel
hogy egyszersmind gondolkozzék
ugyan azon egy munkáról &c Catho
lica fides részeiről. Ugyan
é volt beme a Pol. munkája, hogy
miben a más Tudományit meg tár
ja orvtani és Practicusi tsár mu
tolodott volna, ugyan abból győzed
ett meg.

El érkezik a Lövöldözésnek napja, Ki Gyen Gyelik Lövöldözés
tartott a hóditás szerint harmad napig
rendi e volt: Egy Senator vezérlése
alatt igen sok Göttingai ifjabb tsirek
Czikkel Berint segyberesemi reggel a
Városból ki menvén, a Vár és a
Rét körött való Tsatákba nagy gum
pápaltegés estig. Ott Banak é
mulatnak, Azon kivül pedig

Téren

/: léven minden[ü]k Czélnak külön lövő
hellye és Czéllya :/ Ezre mint jött
a Sor, büntetlen lövöldözték; és alko
nyodtakor, minden[ü]k Czék Carmen
datussai dobzénál a Czélt le vévén
a Stabnak Ezentaltak. A Czél
illyen forma volt, mint a minemű ide lát
tzik, erős deszkából volt készítve
A Kör a Centrumot találtak, azokt
leg nagyobb premium volt ki téve
a kik a feketébe levő Circulusokat talál
tak, melynél közelebb esett a Centrumho
annyival is többet tsobbet vett, ugyhi
a Centrumba állott 24 Taller, a kö
nebb 12, a másikba 6, harmadikba
3. Negyedikbe 2, ötödikbe egy
Czélba fél Taller állott[ak]. Ki
mint találta, ugy vette a premiumo
ezen Czélnak pedig volt 24 Circulus
Egy ezre nézték mi is minden tel
dobták; kettő gurtba a Czélt
találta, a többi rúgzúlj nehany ta
lálta, a premiumos Circulusokat
a külsőbbeket pedig igen sok; de
tiz annyi golyobis ment el mellet
melyeket a gyermeket asutam
dobtak fel a géten. A Centrum
volt a lövő helytől Circitt 300,
de leg alább 250 Lépésnyire; Ez
experimim volt. Egész Nap
estvig Vasár volt Kinn, igen
sok a végre fel vont tsuffebb ne
gyobb Sátorok alatt de a melly
ikben tsalandságból állott; és a
Kinek meg unt, vagy el nem költs
pertéká

pertékája volt, oda vitte. Mellyből
/: minthogy sok nép jött ki :/ feleslet
sok költ el. A Vásár e volt:
egy valami fel festve pertékat ha va
laki ki tett egy fertba, nindgyárt
találhattak tizen, ki két két ga
rast érette le tevén, kotzkáztanak
rea, s. a ki többet hozott el vitte
egy volt a nagyobb, vagy kevesebb
tárni pertékákkal. Itt láttam
e szerint öt, hat, eztendős gyerme
keket s jádzani. Öt hat garas
pertéláért egy s két Krajtárt tévén
fel, már tudták minden játékot nag
yobat, mind gedig a kotzkajorga
tását, hogy tsalnák hát meg
nagy korabs a Német a Magyart.
Volt kártyás, volt Bilidecs Sátor
is, és mindazokat nézni mulat
tság volt. De leg rendesebb
volt ezre. Estvéttől fogva
ettzakai 10. 11 óráig a Sok Ka
Kárétákat látni, mellyeket a Dea
kod a Sokaság közt, zürüséggel
hajtat Büntetlen; ha a kezem
eleibe nem vetem vala, egyszer
éppen a Zemembe Sül vala
egy el. Nem volt keserus sem ki
ha tiz ember közé állott.

Fatalis volt nékem ezen Holnap, Nyavalyám.
Látván ugyanis ezen napokban
némelyek nemiszemü változást
lenni, mellyet kivált egyik
perpetuum Hypochondriának
ma

magyarázott. Ezá vevének az
ér Vágatra, és hat Uncia vérenet
jtt a jobb lábomból ki botsátá. D.
Ream jöve ez utánn 20a a' hid
2ja nem bántotta. 22da Laxativát
adván bé a Medicus, hat-hori
operatija utánn fel operatiajábo, Vég
geli 12 ora tajba, a' Fidég bennem
meg állitá, és olly Heneny Holdá
oskoga, melly néhany nap fetrinyu
fajdalmokkal kinza. Hánnyhori
hánytam bilist, Hentér a' gyenno
mat fürüen, Terpentinával ége
tett Henivel, és nivel ezt tánn
a' fenni hidegis enkezette, ismét
meg nyitá Vágerenet, és 12 Uncia
Vért belölle ki botsátának. Patro
Segner D. midon látta, az mindotta
bár még meg annyit botsátodat
volna, nyj nem kimellé ezek a
emberek a vért. 28ta ostán
Istenkegyelmébül jobban re Jövén
lenni, kaptam levés ételre, mely
adig semmit sem ettem. Segner
D. Consiliumából curált engem
Baliga nevü Schélmetzi Fi, Medi
cinae Studiosus, Heinek emlékem
tsie, ha le megyen a Hazában
igen celebrisse lészen, itt ugyan
mindenkoron Medicus Studiosus
pária alig vagyon, a' Professo
mindnyajan szeretik, és segite

m

ni igyekezik, immivel szegény Legény
ez nincsen, magna fide, industriae
attentione et diligentia látogatni hoz
zám; Kivált ez éjjel semmit
sem aludt.

Ez Sélbette inter reliqua, mellyet sok
végessen tartottam le irni, hogy
ez bé gyogyulhatatlan sebül ke
ves Lábának ezzvolásában nem
csak kelende ideit töltötte, hanem
leg dlább Jais féle curat minden
kaszon nélkül experientiára is
vont. Végre talált illyen cu
rára, mellyet ez nékem nagy ünne
gzanánt mondott meg; és ény ug
ynis fel, hogy másnaptzhasnállyák
velle. Sumantur Pix liquidae
j. mellyel a' szeret lenni, de minden
lötte olenum vel sebum accedere tj
Lib. 1. Aquae purissimae fontanae
Lib. 3. Nitri puri Uncia 1. vel 2.
Misceantur fortissime per biberium
et sumantur ad praecipitationem
24 horarum; és ostán emel
vizével mossa addig ki minden
nap a Seb, mindennap minya
kell. belölle, hánnyi kávés pohárral,
a' sebre pedig egy két ruha ki
ve vévén ezzen Vizzel Sepreji
vagassa rá. Ebbül mind
maga meg gyogyult, mind leg alább
két gyogyitott, és egybe setta
tartozott meg. Elég napjába
egyszer a' sebet bé kötni, aér ne férjen hozzá

Tiszt Láb. orvossága.

Rétsei V halála.

Ezerben a napokban vettem némelly
Barátimtól, in specie Balonától S.
Dombinától, a Gubernatori S. Thesaura
rius Secretariusinak Leveleiket, mel
lyekben inter reliqua jelentvén Te
gyen Regestrator Rétsei V halálát
a Stönötner Vacantiája sollicitá
tiójára, sőt Balló Mgube V Cseja Ba
rátsimuma felöll a specuráláson com
mendállya egy s mást, hogy Bétsben
egy Fröhlik nevü Agenst assumállya
Hi az Uránál ajánlja. Sőt ha ón
nan javallják, Bétsben ránduljak.
Meg vallom nagy Beget ütött fejemb
Begeny V mostani halála, melljet
ha previdealhattam volna, alig
hiszem hogy magamat a Ki fe
vetelre resolváltam volna.
En ugyanis fel tettem azt magamb
hogy akármelly szegénységgel egyem
kenyeremet, hogy Kamarás alatt
tsö Kolgálatot ne levállyak, már
pedig minden Vice Fiskusi üstöke
az Exactorátus kezébe lévén, nyo
moruságos volna az utám sürgetés
járni, egyébaránt kÖrral járnia
gyalábbak, mint sem jövedelmesek.
Tudod, hogy en egy Cancellárn
tartomba arra vagytam, arra vol
nóltam, arra kÉszültem magamat
és hogy annak idejébe Römbyebben
consequállyam, ezen Oztály nagyso
bára ajtót vettem fel.

Vonva

Vonva vonnak engemet ezen
Hivatalok részel tálbal való Sollici
tatójára, O Lovisio Panis perpe
tui et Annonis; Az Holtig tartó
Kenyér, melly mellett Szent Királyt
s. Atyját hasonmal Bolgálhattya
az ember, Nem tsak hanem
betsülettel. Ugyanis Sokolt na
gyobb contemptusban Hivatal nél
kül való ember nintsen mint
Erélyben, mert azt minden ember
vesállya, és az alá való tudat
lat emberekből állo Fiskus
minden semmi hivatalra erőszak
kal Cossariusságra, Executiókra, ha Cerespatrona nem
akar lenni. Sneteres.
Ezen Hivatal nekem Bánátsab
in Consilio Gubernialis mást egy
Consenssus volt. inkon el jöttem
azt mondattak, tudállyák
hogy hagyon el kezemben és ajta
ról tsö Resentsemet, kivált a
Püspök Strojka V bizony tsak
nem tartva tartott. ellgo G.
Lázár Ur pedig azzal biztatott
ha az alatt Vacantiák jönek
kömyen sevoválthatnám.
De Vallyon kivánhatom é sélbe
Barátsaimtól az Urfi Cheiri
entiájának és, Fanulásának
Cursusát? Hit nagy bizodalom
mal és Szép Conditiókkal biztat
telkemre, és kinek gondviselé
kre magamat Olyy Sten
dery

„deig ejánlóttam; Vallyon iránt
„tsak Conspiált szemeimben ekkő
„Gyüleit meg tsalhatom é; és nem
igért külömbő kegyes Contestatiojit
„kellyett, holtig tartó Obligentiá
„jőrat és diszgratiajokat magamra
„vonhatom é? Tanits meg
Uram. mit tselekedgyem.

27ma = Edig az én nyavalyám minden
„nap javulván, ki mondá ismét
„a Doctorok a Sententiát, hogy Lazá
„riát tsak vennem; melly t. i. minden
„minap beim gyedő tsapás ki
tsikarja, mind pedig a harmadik
„ér vérejét el keriülteske. Ingyen
„a Consiliumb, és ma estve meg
„meparatium pulverem vévén
„reggel 1 kor Kép 15 ara
„nyo pilulát nyelék el, de sem
„mit nem operála

Párisból jövő Magyar Katona Tiszt.

„Estve alá hozának egy Frantzia
„ország Vágból magaszlován érkezett és
„Bernbe igyekező Horvát nemű ember
„Hadnagy; jó forma borzas bajuszu
„Legény. Ezek mellé valónak mon
„dá magát valami Circitor 1) házból
„álló Falúból, Mikó, vagy Miskodaf
„val, nevezé. A mint mondgya
„Oberster Kékely invitálta ötet
„a Prussus Zolgálatyára Kapitány
„ságra. Beszélé a Frantz

1) Mikóházra

7. Magyar

pét Magyar Regementeiről, hogy
egyiket sem tsudálta, hanem tsak
szörnyálta; az az: mindenikből tsak
Ház embert hagyott meg, a többit
el botsátotta. Ezen Ház embert
a Compagniára szaporította, a
többiek Ajtait aggregálta fél
fizetéssel, mellyel mindjárt nem élhet
„mind. A Bertsini Regimentébe
„pedig egyedül hagyott meg két Ház
embert. Mondá Adjutans Samuel
és Mihály, meg ugyan Deáki Sámuel
is ismérte. Samuel a Zolgálattot jegyer
el hadta, Mihály minden jöni akart
a Király nem botsátotta, Deáki is
„még Sót vagyon, minden Kapitány.
Adjutans Samuel iránt, tudom hü
igazat mondott, innen semmiben
a többibe sem illenteti.

Spectrum hijábe valosága.

Ezekben a napokban meg látogatván en
„gemet Segner Dr. ittléttibe volt
gyü az Elzaszai Spectrumokról. Mel
„lyek hijában valóságával igen szendé
„Kivoriát be Zélleték; méltónak tartot
„ván emlékezetre del jegyzeni:
„Történt Frantzia Országból, ta
„lám Thorman a Hugenották ki
„bujdosztak, hogy valamié ép Kastély
„ureszen maradna; Mellyben sarnak
utánna embereik alarván tarozni
a Spectrumoktól meg nem maradhat
„tanak; próbaltáke sok időben, kü
„lömb féle modok és gyö
„nyö

nár által, hogy a Spectrumokról
liberálkodnák, és mind kaszontalan
volt. Ezelőtt tsalhatatlanul
comparéltanak hol kevesebben, hol
többen, külömb külömbféle formákba.
Egyszer egy bátor Bivó Katona Kft
a Faluból párbaván más compagni
árral, általmas Quartélyt ma
ganak nem talál. Kémlöli a Dom
pos Házt keresésére, amaz pedig
hogy minden Házat el vadnak foglal
va, igazítlya az üres Kaszélyba,
meg mindván egyszersmind amaz
állapottyát. Fel meggyer ezen
bátor Katona a Kaszélyba, A
Házsnak Ajtajelibe négy gyer
tyát tészen, bé zárja jól az
Ajtot meg vólt jól fegyverezett,
fészőr maga egy, Kolgája más
ágyba, várván ki mi
nemtelit a Dolognak. Egy darab
idő múlva, hall nagy zörgést, tsa
tsogást; jön valaki lármazva az
ajtóra, meg nyitván bé tapintya
azt egy Lánttal övedzett, s. zöld
nyű ábrázatot reppentáló ember
forma kisértet. Fel ugrik
ademal a Katona, ragadgya
flintáját és [illegible] a Kisértet
fejéhez, kiáltya: mondgya
meg ki légyen, ha meg nem ha
kalm. Mondgya erre a K
sértet, tedd le fegyvered s. gyö

velem.

Veszi a Kft egyik gyertyát
kiséri fegyveresem kereszül minde
nütt a Házakon; Egyszer csak tsir
telen a föld a Kisértet el nyelé
s. azon gyertyája is el alusznak
Merne már a Sétébe, de nem nem
tudgya merre; adódg jár tapogat
va, míg ő is egy jutkom le esik
egy föld alatt való Házba, mellyb
[illegible]be [illegible] eles emberekre akad. Kérdi
azon mit keres ott? Mondgya ez
bajat miképpen járt s. kéri őtet
vezessék ki onnan. Amazok
más házban menvén consiliumot tar
tanak vallyon meg öllyék é vagy
el botsássák, mert ellé néznek hogy
kerek kari beállik tsalárdságokat
Ugyan csak tartván attól, ha még
él, invéstigáltatván a Kft, de
gonoszkodáltatnak, és ő még vesze
delmesebb lenne; Meg esketik azt
a Kft, hogy soha senkinek nem
mondgya, s. vissza vezetik az
Ajtóig. Ő semmit erről nem
be bélven el mafirozott.
Egynehány esztendő múlva pedig mi
dőn a Kft néhány Bajtársival
együtt maga Quartéllyába mulatna,
üzeni egy idegen legeny jó forma
fegyveres, neme ki hívják a
falúi vegére igen nagy beszéde
vólna velle; mert bé a Falúba
nem akarna menni; a Kft

noha gondolkozva, vezzan attan
vendégeivel együtt ki meggyen.
Látnak a falu végén kívül lévő
tíven túl egy ü forma parisám
ülő fegyveres. Legényt, kinek kezén,
két igen szép vezeték papiros
vadi kinyár által a tíven, de
nem meggyen, kéri a Szt nevét
melyik az, hiva magához, a's
tartozkodik. Ki lövi nimd két
pisztolyát, s. mindegyja ne gellyen
oda meggyen azért, és kezére
adván a két lovat és egy leve-
let, s. meg mondván, hogy o hozzá
küldetett, azzal sebessen vissza
nyargal. Ezer tudálván a
dolgot, a Szt a levelet fel bontya
hat a következeket irtak s. ki.
„Sőmit hogy titokban tapasztala
kiti szerint arravi cselhez ez in
genium gratitudinem küldik azon
egy pár lovat; caterum jelenti
hogy mivel már ők életekről más
formán gondolnak s. a kastélyt
oda hadtak, ha ki beszélli is már
azon dolgot ellenekre nem lesben
Ekkor vsban ugy kezdé Baytási
ki beszélleni, ők álmélkodtak
rajta.

Kigyó marás ellen orvosság.

Hozzatván elő az erdélyből lévő két fajta
máfi mérges állatok, kigyók
viperák s mellyek marásokkal

ölnek

Ezzel ember halált is okoznak. Azt
mondá Baligha, Professor Haller
Úr in Chyrurgicis tanította, hogy
semmi olly specificum s medium
a viperák vagy másfele mérgesállat
marása ellen mintsem, mintha
a seb, vagy fulánk helyén pus-
ka port hobbantván fel az ember
fa olajjal mindgyárt megkenni; ki
„Személyem semmi gondolya nem
lehen. Ezzel orvosollyák magu-
kat, ki a viperákat vadászják.
Azt hallottam Semper Uramtól,
hogy mérget lelkében tartozkodnak a
mi Medicinák elmi cum lortice
Peruviano, vagy is china Chinae vel
félnek tőlle, mintha mérggel volna
egyvelek; ebben az országban vad
minden Strychnosok. Ide nedy
Divinum remedium tartyák,
és olly bátran adgyák azokat
mint a mindennapi kenyeret,
ezer közül egy beteget meg nem
tsal; s. ha egyszer bőven benne
belőlle, többször rá nem jön
a betegre. s. még nem observál-
ták, hogy valakinek ártalmára
lett volna.

Ide Szepner virtusát találták
elsőbb a chinabéliek, hozták
Europát nagy commodumára a ge-
sitták; már most képzelhetik olvasó
országbeli is könyvek erőben, mely
ekkor ederig Europát sufficialiter
már

Hidegelés ellen.

már most az Olaszt inculcája ni-
" add fogyni kezdeték, és a' imit
mondgyák 50 Esztendö alatt az em-
" bert Nemzet nagy károsa, penitus
" deficiálnak. Annált azért
Haller egy Angliai nagy Medicust,
hogy exponálná a' Gesztenye fát, nem
volna é annak, azon virtusa?
meg próbálta amaz, és azon próba
szerint tett, a' mi az Olasz Országi-
" ját. Most már Haller's munká-
" ját nyitá meg vált mire me-
" het nagy Commodum Birmazné-
" lette, ha idem mostare pusset.
Kivált Erdély s. Magyar Országi é-
" pülhetne belölle.

Die 29ª Begény Kétsei Uram Vacantiáján
Registratorság iránt
Akadék Ud iratom
Elat gondolkozván végre szá vévém
magamat, és iratám Mgos Gubernator,
Præsidens, S. Rosenfeldi Urakat,
hogy Candidálni méltóztassanak,
Kertem Balót, Dombitsi, hogy legyen
" dállyanak; legalább nevem had
" legyen benne a' Candidatiába. Ha
az ederig való sokás szerint szeda-
ja Cancellária, én nem hiszem ezzel
is vagy tíz esztendeig Lelkét nem
lesznek, s. ha azután adóig sem nyer-
" hetnek, valami szemöltöket durzsa
és alatt Peregrinationalis nagy
az Bét elvégezvén s. azon túli
" vagy fél esztendei imát impe
" trálhatván, éppen jól abszolváltat

Curs-

Curs-prosmirat. Istam vala es
elött néhány Nappal Mgos Cancella
rius Gyulafi Ur Lejd, egy Gróf
" Bethlen Gábor Uraddis, de azonbe-
veleimben finnáltam, mintha
" nem értettem volna Kérési Ur halálát
hogy tudnillik, ne látta sam" hogy ex
necessitate irtam azon Leveleket
hanem ex obsequio. Ke vivitur in
minde. Ha Istennek tetzik
alkalmatos időben tudnem meglesz
ha pedig ei Igenek nem tetzik
nékem sints Kedvem hozzá.

Dániai Uri Familiából való Dnus
de Westerstein, velünk egy Cammen-
" Salitzában levö igen jeles Ifjú
offerálván maga Albumát, ezt
iratam bele Senecából in octavo.

Pulchrum enimere est, inter illustres Vivo
Consulere Patriæ, parcere afflictis, sera
Cede abstinere, tempus atti xæ dare,
Orbi quietem, sæculo Pacem suo.

Hoffmesterének pedig Boletkemamat
Regen Electoratusbol való
Academiából de officio, ezt jegyzé bele
jel.

Fortis animus et magnus cernitur
in dubijs, si et solum id, quod hone-
" stum sit, bonum judices, et ab omni
animi perturbatione liber sis.
Cic. L. 1. C. 20. de Off.

Uzzba Rudvén néréi. Albumomat

meg

meg tettzik abból mit jegyzettek
fel, mind maga, mind pedig Hoffmes
tere fris és amabilis emberek.

Az Urfira nehéz Catharrus jövén, élt
valami isóspró és egyéb porokkal
Balitzha praescriptiójából.

Erdélly Bányái Cultivyjáik módgya.

Fő képpen Ratisbonabol visitalo Hamoveranus
Követ M.D. Behr ujtt, ezen Electoratusbeli
Bányáiról instituált és fem emlitett Di-
"scursusa adván alkalmatosságot arra
vala Zalathnai urambis Borsai Urak
hogy az Metallumok olvasztásának módgá-
ról Küldene valami informatiot, hogyha
ide a Bányákba menniek institutá com-
paratione valamit Hazám commodumára
deriválhatnék; mellyben hogy illustrál,
és in Chymicis nevezetes experientiákra
tanit, Professor Segner Ur is igérte.
Irja Borsai Ur Küldött válaszában; hogy
Erdélyben némelly Helyekben mindgyárt
Sub Cespite, másokban pedig 30, 40, sőt
több ölnyire érik a Venák, mellyet Sub
Cespite találnak, mindgyárt hasznos,
ahoz bellyebb lévő semenség, mellyet
pedig késöbbre érnek, vagy ha hamar é-
rik is, de rejtve javul meg, az Irra
"bilisebb. De még edrig Erdélyben nem
találtatott két Helynél több, mellyek
penetráltanak volna a Mineralis
Venák, a többiben mesze Bolyák,
ha az hegy Teteje alá be Tolgál.
A Lágyabb Kőben vas ékkezőkkel
az erősben puska porral Bey
galt-

"galdattyák a Követ. Separálván ab-
"ból a Venát, azt ad Molas Contuse-
"nas, ipse aquas molantes ki három Hete
"rében le hordgyák, meg örlik, vagy in-
"kább törik, liptei tejbül S. az utám azt
"a Lisztet ahoz való Sádly Separalo tek-
"nőbel mosogatván, belölle az Aranyat ki
"válaszdjak, ad Regiam Cambionem vi-
"gik, holott egy Piseta, melly tiz kis
pénz nyomo: por aranyhoz ½ piseta
Heneszt töltenek, azt össze melegitven
coagulállyák, tejtával tejbik, és ru-
"hárskából kötven jól meg égetik, mig a
Heneső füstben menven az arany in
massa coherente coagulálva marad,
S. Piseteja per Ad 3. ad 30 piseteik.
Zalathnáról ospan in Cumulo ad Do-
"mum Monetariam transponáltatik,
"odd össze olvasztatik, az ezüst per a
"quam fortem belölle ki vétetik, ligája
az Aranynak meg adatik, és ujra
"lag fel olvasztatván laminákra ön-
"tatik S. ugy aranyra veretik.
Az melly Venákbol pedig több az ezüst
mint az Arany, és a mondott Ratio
Bernit ki nem fatsarhattyák belölle
az Aranyat, az ollyat majándent
ad Officinam fusoriam Zalathna A. 746
extructam ajtállyák, holott miképpen
olvasztyák meg, abban mitsen expe-
rientiája, vagy praxissa több, hanem
hogy minden Nap tárhattya. ugyan
tsak annális elsőbb enyis fűzzel ki
veszik a vad Ezüstöt, S. az utám más

Mineral-

minerával, melly az olvadást segíti
fel eleggitvén meg olvaßtyák, és az ón
ba menvén az ezüst s. arany; végre
az ónat ki tißtállyák erős tüz által
s. ugy fripelik ki az ezüstöt; eztis még
á berme lévő Aranyal edgyütt ad Do
mum Monetariam transponállyák
s. ott pénzé verik, Separatő auro.
Én ezen Processust Professor Segner Urmal
communicálván, most egyéb reflexiot
hozzá nem tett, hanem hogy, á Hénesőt
mind meg lehetne nyerni, és héttzer
nyoltßoris in usus trahere. A' tőbbi
iránt provocálá magát ad Experiment
igérvén Borsai Urs hogy Mineraly
Hőveretis fog küldeni. Mellyet
én Borsai Urt meg irván, kértem az
igért minerák felküldesére.

Februarius

Az Urfi Nyavalyája

Még Bétsbe panaßolkodott az Urfi
Mellyebéli nyavalyáiról á Mgos
Urak, és mások előttij de nem tart
ván olly nevezetesse, vagy inkább
ártalmaßnak, melly Curát érdemelne
ßámba se vettek. Vett volt ugyan
és ellen az Urfi Bétsbe Doctor Va
laskai Uramtól valami essentiát
mellyel itt Göttingábe élni kezdvén,
tsak hamar á veress himlő követé.
Tsendesedett az utánn panaßßa,
ha néha néha emlegette is.
Die 13. Pentis pedig Tüdőjének mond
ván hibáját, és nehézségét vagy
is pressioját igen sério panaßolván
Segner Urt Commendatiojából Totostokon
mindgyárt ér vágáßal, és Pente
kenn Laxativával elt. Ki ment
ugyan Kombatonn és vasárnap
á Házból, mint ide fellyebb
meg irtam de Hétfőre Vira
dolog ismét recurrálván azon
nehézség. Segner Urt ismét pa
naßolta, és nékemis mondta
hogy érz maga á Tüdője ba
ját, ne contemniállyák, mert
egyßer odaleßen, ha nem prae
veniállyák. Prescribált erre
nézve Segner Urt valamelly post
és fuverből álló Theát, ßentelye
meg ßten.
Professor Gesner Uram in Collegio
mondá, hogy Apollo, Alexandrat
vagy

Alexándra vel
poëta Cassándra.

vagyis Cassandrát igen nagyon meg
szerette, és elsőbb szerzálta, de olly kondi-
tióval ugyantsak meg ígérte, ha
nëki faultatem impetrauerit di-
vinandi; meg adta mindgyárt
Apollo, de mivel az ígéret ki nint
egyber adtak jó kedvérbe, azt
kiragyolta, nem szerzálkodik;
ë is arra nézve pertë pottá, Apollot
meg tsalta, és kéjesével nem en-
gedett. Sok egy pár tsókot ki-
vánt arra nézve tőlle, hogy semm
nëkül ne maradna; mellyet
midőn Cassandra tselekednék
Apollo a szájába köpött, az hon
nét a tsókot jegyzi hogy noha ë
igasat divinálna mindenkor, de
senki nëki nem hinne. ezért ve
szett tőle, hogy nëki kitsele nem
volt, és fanatsát bé nem vette
ímmel pótt amas Proverbium is.
Fatum Cassandræ subire. Kolly
ségnak, s. bé törik a fejed. Így
vetik meg az igyárjú a jó ta
nátsot, és gyülölik az igas mon
dót. Dulce verum et fidem non
invenire.

Die 29ª Tegnap Uramhoz lettem innta menve
panaszla ismét az Ur Isten kivöleneb
prestrijat hogy az érvágás és
lapatrina által sem evenyhéltathat

Indiai 2 Püspökség

A mult esztendőbe a Portugalliai
Király ne Indiai Orientali két
Püs

Püspökségét és 16 Missiot fundált
a R. Catholica Religio terjesztésé-
hoz. Valmudnet Kiről fellyebb bövebb
irás van, az Angliai Király Her-
ceggének resolválta; a Ka a felöll
közöttünk tsak Nemes ember kérdjen
vagyon.

Segner Uram in Hidrostatica de Tubis
disserálvan, azt mondá: ha hegyről
vesi az ember egyenlő dellitéjom
dá a Vizet a Sejep Tubus is jó
de ha fák közöt kell le botsátani,
ugyan emberül össze engedje
a Tubusokat, mert külömbe nem
lëa marad jó fratsban, a mint
maga kárán tanulta; az egymás
tellé szerencsés közöt ugyanis a fa gö
rek magát bé furvan, a vistől
nagy incrementumot vévén kevés
idő alatt, annyira nevekedett, hogy
a Vis meatusát impediálta, apro
ságra pukkadt és roska farka formára
le nyilt particulárból állott
ekomban arrais kell vigyázni, hogy
a lágyabb egy hellyen a föld ne le
gyen mint máshutt külömbség alá
esvén a Tubus, el törik. Ha
kevés viset kellene valami de li
catus embér számára hasonlí
hegyről le botsátani; az üveg jób
legyen tiptábbad. ón dez. vagyis
Tubusoratis lehetne applicálni,
de nints drágább, mint pedig
a dezbe és onba meleg sokat
lenni; és ezért a fényérbais

az jobb

az jobb i. egészségesebb, mellyben
ley több a fejér ón.
Nem régen találtak Casselben egy ember
olly machinát melly által onbol
tubust egy mértföldnyi hosszuságúra
lehet önteni. Ebből vagyon egy
üres Cylindrus készitve, mellynek
közepibe erőst az ember egy vas
rudat jól polialtat, olly vastagsá-
gúnál minémü juhat kivan az
ember a Főbe hadni; ezen machi-
nához belé önik az onat, és a
vas rudat belölle ki vonván, ki ta-
pittyed az ón tubust belölle
csak két ujnit hadván a machinához
belé tsak kismet ki vasat réá
önik az onat, és ezt mind addig
continuállyák, mig a tubust kivánt
hosszuságra nevelik. De sürüség
az onat olly melegen a formába
tölteni, hogy a tubusok beme ma-
radott részét meg olvassza, külömb-
jól össze ne forrad. Hallgat-
ják azon kellyen készitem, melly
a Vizet arannyá vemi.

Nem voltanak jobb Tubusok mint a
Salamontól épittetettek; azok
még most is tartanak valahol
az Arabsok el nem rontották, és
tartanak talám Világ végéig.
Ki egy anis fenekben fa szárat
találtatott egy másba mekény-
ret. Ezer Hivós kürnyül Kútfal-
tul vetettek kürnyul, melly ha-
a Fereg el nemlette volna is

a

a Vizet meg tarthatta. melly va-
lamint Hólsegesebb, ugy tar-
sabbis volt.
A Romaiak Nem Vitték Tsokom a
Vizet mint most egyik hegyről
alá i. a másikra fel, i. orman a
harmadikra, hanem a két hegy
közé Börnyü magas hidarat tsi-
náltak, és faragott köves közöt-
botsátták a Vizet, vagyha a két
hegy hozza, a hegyetis által furták,
ugy mindöl hogy a furban emberek
járhattanak, és az alveus történen-
hető hibáját valamint kimu egy
a hegyben meg igazithatták.
melly által nem tsak kevés Vizet
mint a Tubusokon, hanem folyó
Vizeket is elvihattak.

Gesner Ut in antiquitatibus Amis de Dea Syria
Dea Syria beszéllé: Antiochus
annyira meg Beretvén mostoha Atyjat
Statuiját hogy felette beteges volna
bele; az tsuda neki engedte a Feleség
get. és az ezüstben votuma tellye-
tésére nevén Syriába Ismonak Jem-
plomot épitteni Küldetett el velle
Companus nevü igen jeles ifiju; ez
felben a rajta tot annakutánna meg
tüstént Vádtól, Virgam Virilem el
vágta, és arany Pipirbe petsét alatt
adta a Királynak, hogy mint drágább
kintsét tartsa meg. A Királyné
fel gyuladott és Syriába létébe
és Kenszeritette, hogy Férje tsinét

Dea Syria
et Antiochus

tenné

temné; és megbeszélli a dolgot
mutattya tehetetlenségét, melyre
nézve annál bátrabban kéri vélle
a Királyné barátságát. Megír-
ják ellenségei a Királynak nagy
confidentiáját a Királynéhoz; sőt
„csaltatik mindgyárt és Pörcöl
maga pipiszéje, abból bizonyittya
ártatlanságát. Ő meg igaz útadtával
siettik Fő Papnak azon Uj Templomba
melly Conceptaltakor Sanctának
Sub Nomine Dei Syrici, vagy
pedig Magnae Matris Deorum
Le jövén ebédnél Segner Ur Bolgára
Grimm az Urfit félre hivván vélle
Sultzovva beszélletvén: el jövén onnan
mondgya az Urfi, hogy Del előtt
ugyan ő a Professor Professorne
és Leánya Babával, az Urfit é
engemet is mistalván holnapra Bál
ba, most ebéd utánn azt Suga
hogyha nekem meg eddig nem szólott
ne szollyon, mert Jun 16ban a
Ballt el nem fogják. Hivták
G. Witgensteint és G. Bentheimot is
Hofmesterünkről, de egyik sem
ment el; az Urfi a mint mine
„zárt állam nélkül igen kezdett
ugy elis ment. Valamivel Hofmes
terünk mitsoda is az Urfit nem
„volt mind nálla ebédre, mind Bo
vatsinumot halgat, mind pedig
„nagyon, ön részemről igen
akarnám, meg maradtak a mes
„tertől

Die 22da
Segner Ur Bálya

Karától egynehány pénzem, de az
Urfi expensaimat sajnállom, és kivált
az afféle, hogy hac via Segner Ur
barátságáért az Instructio mellől
el állottunk.

24. Del előtt és del utánn Gép idő lévén
Létalni mentünk a Vallusra, onnan
pedig Bara Faluval be jövén, öt orakor
mentünk Museum Collegiumban

25ta Del utánn voltunk Consiliarius Halles
Uramnál s velünk evettek D. Milirtz
Drün és két Freislebenek, Professor
Zinn és Medicinae Doctor Hahn Urame
onnan mentünk Dr Borkhez Assamb
Tegnap estve az Urfinak kéves hideg
„lése lévén, noha Vasárnap Urfi 25ta
ki jövő, de 26ta és 27a hogy valamit
ne szenvedjen a Házban maradt
és semmit gondyát nem vált.

Professor Segner Ur beszélé, hogy Anglia
Universalis Schoolban, ki most is életben
vagyon, az fellyebb múlt esztendőben
expediáltatván egy Spanyol igen
gazdag Kereskedő Hajó geometriára
elsőbb, pedig valami Uj Figurákra
tegyen; annyira dirigáltatott a
Gálleonbeliek, hogy őt hajóstul
Egyike, és ött 500 emberek ezek
Házba maradtak. Fogták el ugyan
ezek az egy Hajóval egy Spanyol
hajót, abban volt egy Jesuita és
Két Dáma; mind a Papot mind
a Dámákat annyira megbetsálták
hogy az után a Jesuita miblic
meghalt, hogy az Anglus nem
egyetnek, hanem jó kereszten
ember, mert nálla igen jól bánt.

Anglia Uni
versalis Schola
hogy fogta el
a Spanyol hajót.

A Damárat meg se vészte,
hanem meg izente, hogy magát
hajójokban legyenek ő fenn de jeim
és fegyverét vegyék magok
mellé. S ha legkissebb bántódását
lenne ő embereitől, mindgyárt
ízennyét meg, mert jaló fachist
ad. Vitték ezen Hajót a
magával egy Kikötőben, hová
a Fel vetett ötet, ott találtak
más Hajót, mellyből a Spanyolok
el szaladtak; hogy azért meg
jobbemenyek, maga emberinek
egy részével Házára menvén
lálni, mit szólt a Hajóban
hadta szerentsétlenségére
mert azonn éjjel támadtak
nagy zéhez a Hajót a benne
lévő emberekkel el szaladtak
ő volt maradott. Szerentséjére
ébel meg nem hallat, mert azon
közben Lárosrat a Spanyol
más részbe transponálván
volt maradott Kunyót és marhá
jót igen meg Saporodott, azokat
lövöldözték és azokat husával
éltenek. Ekkor pedig látná
hogy a Hajó néhány nap mulva
jem jő. Segétsétanak felölle
és Kezdtek a Spanyolokból volt
hagyott kis Hajót nagyitani
mellyben kitomigsége nincs
el nem jöhetnek. Mellzen
magais Ahson szorgalmatos
volgyván, midőn jónte el
készült volna, ők mezzen e
emberé

emberre vadászni, el menvén
egy Negyre, lát valamit a Fen
gyeren, megismeri, hogy az el vesz
Hajó, szalad azért hogy hirt mond
egyen de maznak az tekinte meg
mondani a hirt, az nyugodtan
vel nez halada, és élébb adta
ettsmar hirit; ki arrois volgyván
Kissőjét le veti, és szaladott ismé
mel a Fenger partra. Ezen
ettsen élését le irni Fenyei Kapja,
az jedzi mej többek közott felülle
hogy je szerentsej, se szerentsétlen
állapotjából, több indulattyát nem
látta, hanem tsak es egyber.
El érezvén pedig az el ragadtatott
Hajó, amaz kibáit reparálván
mentenek chinából. Ott szolli
gálvan jól magokat és mej maga
cik tíz emberekhez 200 emberek
vásárolván, ezekhez Kissül, simulált
hogy Europába vissza jön, és sike
Levelerés vett azétés é végett
Elejével azért meg tiltven a Hajót
és belyből meg indulván arrol
provonállya a volgot nérieb, hog
a Spanyol Gasdag Hajót el arany
fogni, (: mivel az elébbeni Spanyol
Hajo nem az, és tsak kisded volt :)
tudta uganis, hogy emman az bir
tovább nem tsendelet. Ez a
gasdag Spanyol Hajo az ettsentől
való félelem essendig nem mert
meg mozdulni, arrol pedig meg
értven az ő simulált Europai
utlyát, és jatmuit, bátran

meg

meg indúlt. Tudta Antsou
hogy az Ellennek nagyobb ereje ha
„jóval, és hogy több van benne”
ezer embernél, Magáé pedig
csak hárs ezerből állott és 200 gyülevész
népe van. Ezeket arra kérve
á maga Népét és tzélt lövöldözésre
vállalá, praemiumot téven a jóban
lövőnek, és mindenikre nagy éltsé
geket gyórvánt, mellyet olly gyüret
adott néniek, hogy örömel várják
az ellenséget. Leírnék egyszer
hogy á Zaréta Ló hátából kétsérte
néki elédelt, kérdi ha el fogyodé
az eleven bebétsinálja; mondgya
á Zaréta, hogy tsak el kolnapra
belölle, mert ha meg fúzte volna
nemleune módgh kínálni á Spanyol
Admirálist. De tölt azért ha-
va, mert máonap meglátyák
á Spanyol hajóját, és készen vár-
ták, amazok tudván ezeket, nap
mondvást állapatyokat bennek
menner vélle. Antsou hogy kevés
Népe Sufficiállyon Classisokra osztya
őket. Egy Classisok tízti volt a hajók
gyüntelen Evezni és á melly aggyú
kat üresen találtak gyüntelen
tölteni, mert tsávom Nagy agyúkhoz
sem jutott egy ember. Más Classis
tsak Sütögette az ágyúkat, de
nem egyébbre, hanem midőn á
Spanyol hajó vármjába volt az
agyúnak, hogy hijába ne menjen
a' töltés. Ezek Classis á jnkább
vigyázott, hogy ha az ágyúi ki
ventya

ventya á hajót deparállyák minde
gyárt. Ezek Classis volt tenak
á jobb puskáját, kinek az árbuc
fára kúlvőtt, meg hagyván néniek
hogy bizonyralanra ne lőjjenek, ha
nem bizonyosra, és nekik Egy emberek
hanem mindenkor Lőtkes. Az ezek
Classis á Subsidio rendeltetett hó
zzon állyon. Össze menvén illy
képpen Antsou, kezdett lövöldözni á Spa
nyol adeig mig ezek halgattak, de
semmi hasonnal, ezek ellenben
nagyobban, de mindenkor bizonytalan.
Meg gyúl egyszer á Spanyol hajója
mellyet Antsou Sajnálvan, mindgyárt
üzedál á Spanyol hajótol, hogy egyen
vigyen á tűz oltására. Meg alu
dván pedig á tűz ízibont aggredialta
és mind adeig ellenkezett vélle, míg
á Fűstet elnyövöldözven végre meg
adták magokat és á fejér Zászlót
ki dugták. Kevésbe múlt hogy az
ő gyuskáji á Zászlót elnbeste
le nem lőtték. Antsou á maga
hajójának közepében nagy részét
á Spanyolok által állítvan ezek
el tsudálkoztak bele melly kevés Népe
volt az Angliust, de már akkor
késő volt meg bánni. Hetven
hét őket, meg botsátgatnák, hogy
Revéssé gyorsan helyre gyúrja, mert
külömbek nem lehet, ő legyen arra
nézve tsendesen semmi bajok
nem lészen. Külömbe ha ley le
vesebb tumultust tsinálnak
az ágyúkat elveri végezésben

mind

minnyájárt bővölködjék: más é-
"jjeben kétsinlő módon kéint a
"hamvas Stájerbe, vagy a Stájerek
hagyván szabadon. midőn
pedig egyéb sendelné, jő egy hír
ezeránt publice valamit tétetni,
azt Supván néki, hogy a Stájer
a pudra per mellett tűz támadott
és nem változván semmit praes
alind agendo, oda mennen, és
a tüzet meg óltatlya.
Considerálván pedig hogy azon
két ember a tartása Europaig
igen sokba kerül, valán tartott
a gazdálkodás is, Chinából vissza
menjen, holott per terhas quartas
personas nem fizetődnek
a Lakosoktól hogy Nagy barátságot
tennék a Franczokkal, ha a
Chinabeli Imperator nevével
Babadiszot küldött a Franczia
"ország. mellyet örömmel fogad
"tatott, és nagyon intenedálta
"Imperatornak nevével ereszt
ő nintha maga Kiállyá
kivánna vélle kedveskedni
nehezen hihető, nyolcan tán
utellyánk, azt is Imperatornk
Fölségére meg tselekedte. i.
a Franczoktól oda ajándé
kozá, melly által nagy költ
"ségtől és költségtől menekedett
"Reparáltatván ezzel a hajók
kibáit, Europába jó nyu
nyereséggel vissza tért, és
nagyob

nagyobb örömmel fogadtatott.
El mosás es a nagy ember
ki valakova ment a Jengerén
mindenütt szerentsés volt. Se
kedvetei sokat és sokáig, de
mellyet nem győz az ember
mind le irni. A mellyik
Hampol Dániával pedig volt
oda fel jő, azok addig el nem
mennek, mig ottannak jovai
valóját, pénzeik szerint meg nem
kövánsák.

A' mikor Reporbe érkezék Relatio
vagy a Bétsier de Commercio elé
gyedet vélle Kaetanyik is
talán már elneludáltatott is.
Annak a Bétsier néven ezek,
ők pedig Nádmezet ezettek.

A' Barauti Herczeg Residentiája
templomától egyenes el egyen
kanivá lett a mult Hétnap
jétlegtől a Városiak, arra
felé fejtvén a Szél, ő ugyan
ezt a Tiztől meg Babadtak.
A' Templomba az oltáston
lévő Bibliának ékje el égett
Nevezetesen mosés első Könyv
venek 26 Capitulgai; a' más
"ket fennlehet olvasni azon
"versig, mellyben ezen szók
vadnak: Und dieses Stein
den ich zu einem Stein
mellyet ezért ők nemetül
nevek szerint Szent Dávid vagyna
gyan Bibliát mutsen.

Mey

Hamburgi v. Bétsi Commercium

Barauti Residen elégett.

Aetna Tüze

Meg ekkor gyúladvá Aetna is es
Stendő elein és elvőre görgyű
fiuből botsátvan S. Laugelwärtis
a Lávából a körül levő Helyjé
gerből el szaladtanak, S"
az emberekbe reves, ezzéb"
Vágyokben peedig bé kiált vál"
ván. Egy marchionat Hesset
és abba levő Mulat palotáját
kamival el temette.
Ekkor utazván elé as Stragonias
Fejedelem udvari Kapitánya
és Páris felé, amyirá megbet
tent azon alkalmatossággal
hogy a Parisi Medica Faculta
alig tudta meg győzkitani.

Herzenhuterianusok.

A Herzenhuterianusok mészett ma
gok tsendes lakást nem semmi
ven, Anglián telepedtenek meg
groff Zinzendorff ezért Bné
Lesse épiti tüzesem maga
Hasellyát, ezen secta béli
emberek igen sok kiss vallodás
egy Sidnak pangnevetőiroza
Javal, közel 800 ezer frimtel
léven nékik is adós.

Sachsenfels Ut Levele.

Zebeni Bolgár Mester Sachsenfels
Uramtsevelét vettem, mellyb
irja de 8ta Febr. hogy a Conse
krenkával minden Bestám
bistattyák, mellyből fügven
azon deputatiumis, kivánnya
hogy hamar idön gratulálhassen.
Be"

21 1000 1340 58
1700
125.

Recommendállya azonban itt lé
vő Kátis, hogy mint gyonda
Erdélybe, ugy ottis ellyét vélle
batasságyossam; de itt ebbe kéz
telhétt, mert elsőr más bará
tokat szerezven, és allyakat
kivel nekem társalkodni, nem
lehet, nintsen vagyon hogy á
szerentsém. Sajnálom, intettem
volla, hogy a melly Leány hoz
veniek szokott járni, kadgyon
alább venne, de falra hántam
a borsot, közönséges kire vagyon
hogy tehessekna, de bizonyossam
nem tudom. Nyomain fogadot
Leányt, kitsit gömbölyeg ábrá
zatu á mint a Januariusi"
Pártiaja alkalmatosságával
Pantz Bandéral bé kérvén
meg nézteni, semmi nevezetes
Jelt ség nintsen rajta.

Mentsén Svéhai Cavallier B. Berg
Udvarlására 28ta Febr 3 orától
fogva téjig nálla voltam 5
orától fogva kártyázni. 8 Febr
is ott volt, én az alatt sem
mins Mészerrel obsevatiót
olvasgatván, láttam egy hellyen
hogy egy Angliai Hajó in Je
Stentibus egy higetben áru"
ván, olly szörnyü hideget érzett
hogy egyfelöll fód a Viz á
fazékban, másfelöll nedg

Hideg in Septem trione.

a3

á nagy hideg az oldalához fagy
lalta. Ugy mineklötte az ember
nyála szajából le esnék addig
meg fagyott.
Ide tartozik az á fabulais mellyet
Gobryas ir Indiának egy részéről
holott olly nagy hideget állit, hogy
hogy az emberek szava, mineklötte
á másikk füleben érkeznék addig
meg fagyván á földre hullana,
és Tavasszal resolváltatván
akkor kezdenék hallattatni.
mellyből olly adfabulatiot hoz
tanak ki, hogy az ember tsak
addig Ura á szavák, mig ki
mondgya, az utánn nem tudgya
hová és miképpen vitettek
valamint amott nem tudhatni
azon szók resolutiojakor ki talál
jelen lenni.

Augustus A 1752.

Föld mérésk instrumentumárol.

2da In Collegio Geometrico disseralván sokat
á Föld méresnek instrumentumirol Professor
Segner Ur, meg vallotta azt, hogy noha min
den Nemzetek sokat törték fejeket, mikép
pen instituálhatnak accurata ermen
siot; de tsalhatatlan instrumentumot
meg eddig nem találtak; mert á Kötél
akármint qualificáltassék de á har
matba meg nedvesedvén contrahál
tatik, meg száradván pedig ki erss
kedik; á Lántznak Karikái el
Kopván, s. gyakrabban meg hosszab
bodván felette recedál az accuratio
tól; Maga azért talált egy mér
téket, t. i. Deszkából készittessék
három rudak pro arbitrio 8, vagy
10 Lábnyi hosszuságuak, azoknak
végekbe kim hagyatván á Kopásra
két vagy három újnyi quantitás,
signáltassék azonn belöll minde
nik, és egymás alá tétetvén, ugy
hogy á Lineák meg egyeszenek leg
nagyobb accuratioval lehet véllek
procedálni; azokk pedig formá
ja illyen.

mellyeket egymásutánn fel szedvén
in infinitum procedálhatnak ugyam véllek
de kesöre, és nagy munkával, melly
leg alább három embert dolgot ád,
de

de mivel ennèl bizonyosabb mèrtèket nem talált s' kivált könnyebbet
" ezen fellett meg nyugodni,
Ennèk elmès Feleki Pál Uram igen fel
lyesemn találá, hogyha tal fejéből,
" minemüt az elsőbeni Vállban és ez
elött a Vendigályban viselteti, leg alkal
matosabb volna, mert efféle lebet
" ven találni, tis lábnyi hosszuságut
" ha tisset vesszel egyben foglalatt
az ember, mindgyárt kéz lábnyira,
extendálodik, és azt sem vedvesség
meg nem sörittván, sem kiraszdag
ki nem nyujtvan, mind igen
könnyen, mind kivált nagy accura
tival lehetne applicálni; bánni
" pedig velle könnyü volna, abront,
ba tekervén, pantaller medgyan
" az ember nyakába vethetne, amit
valis inkább, a mennyibe tsmbo
" és macula nélkül való. Igen
könnyü instrumentum lenne
Meg örülvén Segner Ur, el kül
dött mindgyárt a boltban egy
rudert, annak meg próbállására
ha vallyon abronkba teresztik
könnyen extendálodik é? mellyet
experiálvan igen könnyünek lenni
meg ösmöne az Uraknak és
meg tsinálta dda. minden dí
csérete a ki hallotta az hüven
tiot, nèlkül is hogy celebráltassék
egyen mentsmaga ni jem Geo
metrican ecc Agyát, mellyet
" nem irtelredem.

5ta Junii tartaltatván egyen Holnapi is első
Bombattyán in Societatem Scientiarum
Regiam, elsőben jövendéla Brueys Walter
Ur egy Hamburgumból vett Levelet melly
ben notificáltatott, hogy egy Gutta ütött
" ember per electrisationem s' hasznabad
ezen Terminusal élni. Jo kituáltatott.
Annak utánna pedig, a Sor arra Nagy
Literator Gesner Uramon lévén, kez
" de el maga munkáját olvasni ex
" Antiquitate Graeca. Mellyek
é volt alkalmatossága. Az múlt
Seculumb a Hasznai Fejedelem
emberei hozták némmienü Mar
" morea statuákat Görög országból
ezokat nem tsak meg engedte a fe
" jedelem nézni, hanem az egyiket
publicalnis. Melly statuakat
Felségétől, és Fiaktelepkinek
effigieseket. és ezeket tiszteségére
itt Görög Hymnust magában
foglalt. Öltözetével nagy olyan
volt, mintha Fürbe egy Szukja
vlahot látott volna az ember,
tsak hogy könyökig ujja nem
volt, és nem két darabból ha
" nem tsukjástól egyből állott.
A' betük mindazonáltal voltak
de nagyan tsak ki puhasolta,
és Deákra forditotta. Mellyről
igen szépenn irtsperált, mellyet
a Kiadás meglátható é fe

cundo

in Societate
Scientiar olvas
Gesner V.

cundo Tomo Commentarior Re-
gie hujus Societatis Göttingensis
igen meg ditsérte és Hőszönte
a Fejedelem Kegyességét, a mint
mondá azért, mert reménli többe
is Communicaciójat, mivel ott
igen sok affele vagzon, mellyeli-
kel az Antiquitasok illustrál-
tathatnak.

Colom ratione Templi.

6ta Lingva Gallicae Professor, és azide
való Refrta Eccl. Syndicussa Colom
Ur hozzánk jövén, el hozta a Tem-
plom Fegelet Hove, tételekor mondott
Oraciójat nyomtatásbe és bennünketis
mint másokat meg Cantálván,
az Urfi Fiz Tallért magamis
fél pistolt (: mellyét mindjel talám
az Urak Raombe accepták :) con-
feráltunk. Ezen Professor noha
Fületett Frantzia, mégis Societatis Ger-
manicae Secretarius, ugz a másik Se-
cretariussa is azon Societasnak nem
Német, hanem Svecus, melly elég Ke-
gyen a Németekk, hogz ezekhez
hasonlokat magok között nem ta-
láltak.

Leányok Dossa. Tatár Országbe

7. A Leányok Dossáról lévén szó, és hogy
most nem erköltsökre, hanem gazdag
Sagra nézvén az emberek, sokam
minénnü Házi Hereszte akadnak az
rendes Historiát beszélle erre
Segner Ur. hogz t. i. Tatám Mosco-
via Kélibe valamelly betsülletessebb
Tatár Nemzetségbe; arra rendelte-
tett

172 és 1731. közé 61

(Nemide [illegible] 1753 nyarán [illegible] talán Magyarban [illegible])

emlitett Levelembeli Kéréssemet
hogz tempestive disponállyanak
az Urfiról, vagz fizetésem iránt
assecurállyanak.

Dömjén Ur Zdik Levele hogz Dispensatiohoz ne bizzam

Dván én meg a Resolutio elött Dom-
jén Urt, hogz in casu Resolutionis
engedelmet Supplicállyon a kinn
maradásra. veszem ismét következ-
endő Postával ezen Levelemre
való válasszát, mellybe irja, hogz a
dispensatiohoz semmi reménségem nem
lehet, azért arról nemis gondolkodván
hétve mennyek; és szállyak egzenesemi
szállására, melly vagzon a Carinthiai
Hapu elött a Bets Vize mellett leg első
Ház Baro Hirus de Neve.
Irtam arra nézve ismét de 7a Mgs
Groff Urt, hogz már számat se merven
fel nyitni az engedelem kérésre, ne-
cessario le kelletik mennem, arra nézve
az Urfi állapottyáról disponállyon
(: hakrdélyből nem küldhetne, itt
substitualtassik más, bizza Segner Wamra
és más ismért Professorokra, :) keresz
ezek alkalmatost, külömbe nem kiván-
hattyak hogz ezen meg két esztendeig
tartó szolgálatért, a Király Hegzel-
mességét, örökösünn elvesszem.

D. Pold és Haberman controversiája

Pöttenek volt ide egz Mogunt[illegible] Baro
Haberman és más Styriai Baro Pold
nevü, kik distingválni akarván ma-
gokat, közönséges Deákokkal társál-
kodni nem akartak, vendéges Kedtek
Grifra kontosökbe jártak, Collegiumo-
kat ritkán frequentáltak &. Ezen
elatiót a Deákok nem szenvedhet-
ven néhány versen estve késön-
setébe

Sétában peccat kiáltással előrek megy
tisztelér, Lét fontolá is nevezték, mond
vám ha Curatijoé van nemyek le,
egy Hosszperdé. D. más nap ezek a Pro
Rectornál panaszt tevén. Stahl nevü
Deákot ki rögtön tumultuans ar-
auctora volt Carcerre küldötte, mellyet
a több Deákok Jugvám, Barv Boldarra
vette magát, hogy ezeket a Pro Rectornál
intercedálna, Habermann vissont
egyigezet jus. Végre azon stahlnar
Consilium abeundi adabattban el
indulása előtt valo estve B. Boldt
Musaihoz menvén, ennek ajtaja azon
egy házban a stahlával szembe nyilt,
midőn mutatni bottozott, ennek
a stahl ajtaját ki nyitotta és Boldt
be szivén, kimondotta: meglátya mellis
mint vehet maga indulatim ellen
Boldt kezeit szellami, hogy se néki in
lajdonitsa ezen szerentsétlenségét, hanem
peccat kiáltásának, és hogy kapnáltya
capassat s. tartya emberséges ember
stahl vissont megfizette, hogy ha ezek
nemlett volna, soha nem tolerálta
volna. El menvén egymástól
jó Barátig, és azt mondotta stah
ha a Pro Rector meg engedné a
bül ki menni, maga is el men
Boldhoz. Epen ezen időbe
szerencsétlenül stahl a Battyával e
az ebédtül; mivel több peccat ok
ábbi Deákok büntetést érembe
volna, ez mindenek terhét maga
vállalta, mellyert olly nagy dp
lust nyert, hogy mintegy 200 Dea
dicalna kérték Propemptic
carment, és mint egy 81, 2

Syjjal, trombitával, lobátum ki
jerne ki ökét, de nagy szerentsére
tensége volt, mert a kisebbiket mint
a mint Consilium abeundi adatott
meg nem engedte a Pro Rector solemniter
ki menni; arra nézve tart a Battyával
jártak a Comoediát ittzéről ittzére
s nagy kisérettel Nordheimig, kik
közöt volt a mi Sachsenfeldünk
és Dielnichis. Kérdetlen Dielnichtől
mire volo azt a keserentelen vesztege
tést; azt mondta: hogy meg mutas
sák, hogy a közönséges Deákoknak
vagyon betsületek, mellyt kiba
idegyék van a Betsületről? olly ke
cseptus emberek kivánnak inkább
tettzeni mint a jók.

Die 7a Idem Mtis Gubernator Ill. Exas
és Gsinjor Udvarnoket nem indulhat
tam mindgyárt, és kértem Mgos Gróf
Lázár Urat, hogy Mgos Gfeleki Lábl
Urunkat ezen dologbol minden pera
dispenallya.

Gróf ki üzésének kivánsága.

Condolentes emberezünk Segner Urammal
amaz kitsdam minden Endemanyo
kat bövelkedö Graciáirol, a kivel
ramiss musta alatt, hogy Balla kis
olly nagy Barbariesse. Fridalkoztunk
hogy ezen kiremnyaukikbe, mellyekbe
az Ungyniak ramyna kitörtek a Ne
darnyás mesterségek, a mely dispozö
miatt, mellyek szerentsétlenül kadarz
tak az Ungyniak a kik ellen
Nem szeretnék a Nepet sérteny ideje
az Ekes magyar országi acthez, Vi
hez és elodlhez; hogy aer per se
nem nyis, hanem melegebb, s. a kos
ormakbol miatt a Tabornok kövekezni
szokott nyavalyárat s. halalt az

Stella

Kelly egéssegtelenségének sulyjemitője
tőlöd, nem az, ázt a Németet, é
magyar Országomd, hanem be jövé
eleréssel ígen oltó gyümöltsse és
jó borra áradván, minden idővel
hitelen kezdened abrálni, s. az e
mészi ösét. A Víz igaz nem nin
dennemű egéssegés, de lehetne ehhez
s a felével temperálni, vagy uji Huta
Kat ásni, mint a Romaiak. ha zavá
ros volna a víz görök papirossan által
bocsátatván, tiszta lenne; a Livar
pedig persze meg innád zavarosan
Bort mészére kellene a Katrolnának
és gyümöltsöt adni, s. é végre ke
dencsát kellene circa Dietalia egés
kuisdichával tempore Belli. s. egés
kois constitualni; s a quartélyt, pedig
garan változtatni, hogy folyamad
temperative az ételhez és ital való
életkez. Campinzoni is nem tsak Ka
mellett, hanem minden proviso s.
víz nélkül való, kellemes kellene
had Asnaad magyar Kútat s. d.
E' szerint a Virlot könnyü volna vele
lehne olly irregularis nemzetet, és
Konduktumi Hollyal együtt egés
Greciat, s. a több magyar Kormány
tartó Provinciakat is venni lehe
kösül. De ittegy bötüne vagyon
Az Angliát és Franciát Commer
nium legyen nagy a Tőrök tsallyá
ját a mint a Karjáé; és ha az eth
nai Birodalom alá jöne, nem veme
nek annak tanácsa volly nagy hasznot
belölle; mellyre nézve ezen Nemzete
d Commercziumra nézvest, de kivált
a Franczia ex Ratione Politices
egen tekintetet nem venne lehet
Politices

politices kellene azért ezen dologgal
bánni, és kevésse igyekezvén
titkolen el venni a Törökt s.
ki hajtani. Vajha jöhetne e
Szerint Athenából az ezulali
tudomány, és Greciából más neve
zetes Városai is virágozhatna
Virágzatna jobban a Commercium
és az a Nemzet a Tyrannustól
meg piheneltetne; s. így virtusait
tekinthetne. De mivel az ember di
hunalhat Beisken, de az Isten mást
rendelhet az Egész, kellene venni
a dolgot Emberjesum.

Nohát nékem akaratom a több volna, hogy a Ursi Négy vagy öt Collegiumnál többet ezen Nyáron se járt volnál, hogy mindenikét nagyobb fructussal repetálhatta volna de mivel tellyed többet választain, nág ysse az Urak akaratjával még egyszer kilenben, valamivel több hasznot tévén többet mintsem kevesebbet expectálni nélkül halgatni, legyen ük tanácsitól consentiáltam. Halgattya pedig reggel hat orakor a Dilineationat privatissime Jelintől. Két orakor Physicát legyen Uzvid Privatme 2dik magával. 8 orakor Francziát Nyelvet egy héten 4 órán keresztül Uramnál, és 2 órám ugyan nálla Német Nyelvet. Kilenkkor Initia Doctrinae Solidioris Ernesti, sive Introductionem in Philosophiam Peterem et Novam olvasván Gesner Vt, egy Tsmét. Tizkor Privatme Mathesist Segner Vnak. Tizkor Jus Publicum et Lütter Vnál. Del utánn 3 orakor in Historia Imperii Lütter Uramat. 4 orakor in ethicis tsetsna Militari Mayer Vt.

Die

Az Ursi Collegiumai.

Dec 9a Bétset, Berlint, Stalát, Lipsiát
és Brunsvigát meg járván két óráss
fejedelmek Familiá Cassini,
nevü Gubernatorokkal edgyütt estve
érkeztünk ide, hol az Universitast
és a Városi nevezetesb dolgokat meg
láttuk. Nro Bentinck hozzá Hol
Vin Castellet edgyütt, hol Del utánk
udvariasokra megjünt; de ijjedve
ijentér, hogy egész napom a Vanest
járván otthon nem lelt, hanem
10 orakor a Bibliotheckák jö Bivel
látnak, ugyan erre reven bemün
tet Gesner Nro 10 orakor del
mentünk a Bibliotheckákhoz, hol
ötet találván részönvétünk és igen
humanitér fogadtak. Ott veltünk
tizenes Craig, oda jött D Walmoden,
a Russus Gyarl D. Palm és
más fellés felesim. mentünk oman
vellel edgyütt a Jeatrumba, hol
volott kevés derekas utánam, hol
a bövös fa lovon, igen szép lecke
vis exercitia vitatur Vegyk, melly
nékik is igen tetszett. Oman men
tünk a Chetzell Gabrijahoz, ott a
fejön ötet vacsorával meg Gárvan,
mentünk ugyan az éjo Sorum
naturalium Cabinetjaho, hol volt
igen szép petrefactum Collectio vagyis
mellyek kapitulo igen kevés valtzen.
Del utánn mentek a Zöldfalu
10 orakor a Theologicum Aud.
terinumba szép Oratioval kezd
ventálta ötet Gesner N, és con
tinuálta, maga praelectiojat in
Veterinum; i. áldással bottá

tovább.

tolta el. Oman mentünk
az Observatoriumba. Vége D.
Valmodenhez, kinél volta 8 vacs
rámig. Miedig hozzá nem men
tünk de most jó altalmatosság
ében ezen fejedelmeket del üssé
tük, és két orácig ott voltunk,
arrol pedig el be szen villá
oda rádtak. és ólig más nap
jó reggel el mentenek. Igen jele
és humanus ifjak. A Nagyobbik
egy ekelitenso, a kisebb a Hajdr
Cameralissa, és dicseredett velle
hogy Javaj s Polgálatosis tud, sub
dtessa ében a Hajdrdin Diana.
Elébb a stimáltak Berlint Bétsel és
old rólat is jegyzé mulatni. Tuda
hogy Német ez Jágra jöttek, edgy
és az olesztés szokás nem volt
talám egy utánn tölteny jöneke.

Gesner ült maga Praelectoribe beszélle hogy egy betsületes tudos öreg ember olvasván valamelly Physicusnémát, látta abból hogy a kéles áll bolondságra kaj laudó indulatot, vagy is balgatagsá got jelent; kezdi mindgyárt az állat tapogatni, s. érzi hogy gélesetske, de mivel nagy Barálla volt, nem hitte a szemének, hanem zsenievelej nézni akarta; veszi azért a gyertyát, és, megen a Zsiráfhoz s. jobban akarvan gémelni gélles állat, meg gyúl a gzerlyától szaralla. Le teszi a gzerlyát, olya szarállat, mig egy tsereszi, az alatt a gyertyával meg melegedven a tükör gellyel patkog, melly jelesem mutálta azon ebzakas álmát. Reggel magunkra térven, és bolondságunkat em

Egy öreg baho Phis. ognomus.

lékezven

„ készöen, sőt irta, hogy Probatum.

Gallus Ecclesiast — In Concilio Tridentino a Franczia Követ igen liberè beszélvén de Corruptione Curiae Romanae, a Papa Követtje per Contemptum felelte: Gallus cecinit mellyre in instanti a Franczia Követ „ponialta: Utinam Petrus resipiscat.

Jövén ide egy Svécziai Nyenjelés Ifjú Gróf von der Nadt és két Pecsiai Bente nevü Gróf, mind Réte[n]- sendbéliek bennünket meg látogattak és mi is viszsá adtuk; mindenüket feleszem voltak, de Rúdalt a Szeretsénál Ilsezau, alig Fertünk a Házban.

Hollandust ulliga circa Solum. — Professor Segner Ur maga Emlekezik az Geographiam Generalem beszélli, hogy az Hollandusok utat keresvén a Solus mellett által Indiákra, Nagy Részét a Felyes Nova Zembla melle vervén, éjjel oda fagyott, és a Jég környül vette. Látvan hogy omanki nem menekedhetnek ki mentek a Házakra, holott Fákat gyüjtvén egybe, magok Házat épitettenek. Ez egész Telet egész Esztendön által hóval vagyon be bontva; Soha nagyobb Hazzar Nyságnál, de ember benne nem találtatik. Igen Sok Sejer Medvék és Rókák voltanak benne, kikre nékiek karczolni kellett; a bőrüket la ki hozhatták volna, drága árunak el költeni volna; ők pedig a Húsokat, bőrökből kárpyat, Házmát készitettenek, kupolat pedig ennek ettek. Madarat nem láttak mivel ezek Nyárba, midőn a Köszikla „sejes Részlet a hótól tisztul nagy

bőséggal jönek ide, de Télre mind el mennek. Savas Szénal magok Házát tisztálkodni, szinesitek, hiza mentenek.

Vagyon ismét a Solustol nem messze egy nevü Regio. Mellyner Lacrosse Hallal kereskednek, Hallal élnek és azzal Tüzelnek. Tudállatos mészerességgel fognak ugyanis mindenféle „Halakat és ezektől hozzák nevezetessen a Stokfist is; De a Czethalakis nagyobb böséggel fogják ezek mint mások. Mellyner fogásával vonnyák be és bendő „jével, Téli Házok ablakait és emek Fejánál fűznek. Vagyon Téli és Nyári Házok. Téli Házok Kőből épülig a földbe, igen hosszan épitik, hogy 30 Familiák is egybe beléférjenek. Ezen Házunk tsak egyik felein vagyunk Ebbenkor annyi Számnál as nájm Familia laki benne. Az Ablaknál vagyon elevált hely, mint a Mester emberenél, mellyen az Ebtenyerek varnak, dolgoznak, és azon kénak az ablaknak ellenébe vagyon a tüze, mint fellyebb irám, mivel fájok minthen bizonyos edénybe kal kitt gyüjtanak, és amiak főznek. Mellyek lang amyira meg melegitik Házat, hogy az Europaiak nem szenvedhetik, accidalvan ehes az Esztenyn nagy büdösségis. Nyárba pedig Nagy fát épve tesznek, alatt kis Tsebeskéjen felyül pedig épve fog talalvan, mint nálunk a Mezőkön mellyet felig vadak bőrivel bé fednek, közbül ég a tüz, magok körül gelegznek, a Gazdagok belöl is bőrrel bé borittyák, belöl

Halal szinal tüzelő Nemzet.

kaidrán a Környel, Le pavimentumáty
bürgel vonnyák bé a tüz Kürül.

Mivel mi minut fellyebb nram az Olasz Fejé
delmeRRel Dalmodenbez jöll mentünk
el jövé eö is hozzánk, Udoffmesterséged
gyött, és vagyért butellá bort megván
elebb állanak. Dezzelle nagy Kedve
vibia Hentsutzinapolyba menni, mi
tálam Elvely jele, hogy jö Jövel látnod
nem nundom hogy arra nem vetnéd Ki.

Mlg. Uh gratuláló Levelle

Vészem ekgs GJeleri László Uh de 4ta
currentis, Kolt Levelét, mellyben gra
tuláltvan recenter consecpialt Dignita
tembe, per omnia saeva Imperii
vgy a Betsbül jövö parantsolatrol, mel
lyérül magais értesit meg ne indittas
mest mar egy Német és Patronussa
által eö Fgének Instantiáját promoválta
as ón Kiral maradhatásom iránt, a
ekgs Gubernium taggait dispunálta
és Dominici Uramalis végzedet. Iránt
fell eö Fgének iránta, és vgy et caulet
et Capnt salvos erunt és en finis
disputa fellöl onaradhatok E.

Ub hoc dato vészem Mlg Lázár Ur Levelét
is, mellyben aggratulalvan, sivain de
gentes utatt hazafelé, leg Kissebbet
dem emlitvén ekgs Gll Kivánsárul
ekemben Ub. Dominici ltt in Martio
Kolt Levelek irja, hozzha resolvál
tatnom, a Dietaig ugyan Kinn
maradhatok talám, de arrol bem
Kell lennem, as alatt maga a
Bolzálatot elvégezvén pemlyar
Uhnal. Interdalvan ehez hogy a
Gubernium nagyon Borgatvan ezen
Diuatahar restaurálját, most mirent
disputálhatta N. Groffnk, hogy contra
vinnot Kérjenek eö Fgétöl Kinn ona
vdáspem iránt, eppen Fejünk nem
fér. etiva nézve. Ub as
hijas meg irtam válaszomba, hozzha
indulgealtatk Julinjig való, ido maga
dáspem as alatt disputállyon az Ustnél
hi elöb parantsoltatk, elöbb is meg
indulók, addig minnyil nem mig
de 22dis etatis Kolt Levelemre választ nem
vesser.

Pokemie et Hamo veranus Electoratus.

Luther Uram in Collegio Juris Publici beszélé:
hogy midön az Electorok nagyok vendégál
vin Jus elegendi Imperatorem, a több Fejé
delmektöl Kálonios Collegiumot constituálták.
elsö volt arrol Rex Bohemiae, 2dus Elector
Palatinus, Palatinus, 3tius Dux Saxoniae. 4tus Mar
chio Brandeburgicus. Ch mostani három
Pap Electorokbe változás nemlévén.
Midön pedig cum mitio Jesuli Superioris
Regeny Ferdinand Comes et Elector Palatinus
Cseh Királyságával olly Berentsetlenül
járt, hogy Electorságátis amittalvan ki
kinnben Kellett életét végezni; abban
az idöben a Palatinusi Electorsag a
Bavariai Hertzeg confiráltatott cum
eodem gradu. Bello vero Triennali
Regeny Gyul Ferdinand Elector Franciae minde
Francija minde Svecus partyát fogvan
restituáltatott negyan, de inter Jesuitas
ves ötödik a Bavariaval maradván
elöbbeni praecedentiája.
A Bohemiai Electorsag Fájdan olly Divide
gyünna volt, hogy Babadságából állott
menni vagy nem menni ad Comitia
és contribuálni vagy nem contribuálni
ad onera Imperij. As hennan mi
vel Fő Bötr absentálvan magát jure
suo non usus est, lassanként feledésbe
ment, és végre 7 tali Rem
agnos

agnoscáltatvan, ámmi sure Electorali
exutus sit; hasznoltalta aranyan vaz
is igyekezven a Fejs Austriai Házbol
valo Királyok is fentartani mind addig,
mig: a mult Évek Praedarozás és
Rebner meg Bállása altalmatsájával
Dominus Bonnipicio Luneburgensi Linea
Linior, nagát igen rezerválni kötelezvén,
ván, és Leopoldnak minden lépésével se
gitven, kezdette sollicitalni a Fő
Electorságot. Melly altalmatságon
a Fejsar és minisztrei két részel kap
tanak, 1mo ekest érdemeit es általvon
pensálhatta. 2do Nagy stabilizentumán
bolgált a Fejsári nilvesség ha Electort
czealhat. 3tio Annak altalmatsája
val a Bohemiai Electorságot is fiszát
stabiliálhattya. Meg igenli azért
a Fejsár, de ugyhogy minthelyt ez an
bricálhattya dignitását, mindgyárt a
Bohemiai Electorságotis, igyekezze onnan
mint restabiliálni. Intenedálta dezés
Fulionis Conditiok is.

Publicálvan azért a Fejsár Ao 1692 egy
Electorságot, igen Nagy lármát kezdő
Electorok magok Collegiumiak admit
pálni nem akarvan; és Franczia Király
azon Titulust adni despicálvan, vaz
inkább rebellisálvan. Igy kevert arra
nézve in suspense usq; ad Bellum
Hispanicum; ellyen vége Ao 1708
introducialtatik: és azolta p tali
revocnoscáltatik. Ezenyül volt azon
altalmatsággal, Bohemiatis regi
jusnak restituálni, mert a Sasse,
Brandeburg és Palatinus abbe az
idobe Reo Protestanser éven Rezerv
Bana a Hannoverana Linearal
Bapenvolvan, Selber, hozzha Bohe
miát nem restituállyak, voto a
Cathol

Catholicsoknak superállyák; arra nézve
communi Consensu Sradmi váltatott.

Abbas fuldensis

Be Belle azis, hogy Abbas fuldensis S.
R. I. Pps; mint leg régibb Abbatia, es
Imperatricis Archicancellarius régen fel
lüttallya Romabol a Püspöki Dignita
et omnem independentiam a Diocesano
procuraz Pter Pontificem Summum,
mind eddig végben nem vihette, hanem a
mostani Pápia Ao 1704 Octobris Superior
Püspökök resolválvan, gola talem publicálte,
de mivel eleitöl fogva egy része azonn
Abbatiák ad Racesim Herbipolensem (Würzburg)
tartozott, s. ezen okból a Herbipolisi Püs
pök ellenzette, Nehéz volt ennek con
senssiat venni, hogy azis es ij con
tentaltassék, confirváltatott inde Pallium
Archiepiscopale, uno eodemq; tempore,
a Conventus Ecclesiarum sedelés kitetven.
Ezt meg értven a Mogunt. Elector, Im
mindegy, mint Archicancellarius Im
perij, et perconsequens ablegatus az Im
perij Statussi Prerogativiaja s. Colle
gium maintenterd, mind eddig
a nemibe magais in eandem Abbatem
jus Directorium sibi competere ostendit
contradicált. Quoad Dnum Pr
fessum, azt monda, in spiritualibus lehet
revocnoscálhattya a Sedis sedis
pro Episcopo etenali; de mivel
Summus Pontifex statum Imperij, abq;
Imperatoris et Imperij consenssu mutandi
facultatem non habet, mind addig míg
ezeris consenssusbol nem adgyák
tractállyon ugy in jure Publico tan
quam Abbatem, és in Collegium
Dnum Episcopum nem fogadál
hattyák; s tette azért mostedált
Jus Publicumah és in classem
Dnum Prelatd Imperij.

Die

G. Ibrl Visitája

Die cur. jövén hozzánk a
lisburgumi gróf Ibrak H. Ibtás
vissza adták mi is a Visitát, találván
nálla Professor Bolman, Vederind Uméval
és az ide való Katholicus Plebanust. Velünk
volt Gesner Úr is, ki mine[k]előtte oda
nemének látogatásunkra jött. Beszélé
a Plebanus, hogy Praedecessora egy P.
Jordán nevü Benedictinus az itt való
Catholicum Templum építésére gyült
Pter pompter másfél ezer Fallért,
el pazérolta, maga is botránkoztató
életet élt, passiánsa kintsével ben
járt Lovagolt a Dearoval, vendégé
tedett H. és végre látván sajátságá
vel Bánot nem adhat Helmstádi
élébe állott, holott noha vallását
nem változtatta, de másképpen léven
Cardinalis Quirinus informálva
irtálta Levele által ad frugem
mellyen annak kapván, ex cathedra
Ezzette megát S. Költségét, és, H.
tseredett, hogy itt Orakat tsinten
meg, az Evangeliumtól nem ma
rádhatott H. vissza nyúlta a botot.
Gesner Ur hozta tévén, hogy ezzel
annyira vitte a Cardinalist, hogy Pe
lum ad a bottátott Levele által irtse
Kedett velle, hogy ezt vissza nyerte,
Rothf nr kapulo reménységgel vand
Bót molirí se aliquid aliud Grande
mellyből által lehetett értem, hogy
a Poussa Királyt azzaja meg peri
zeni. Át nimthegy Berlinbe készülti
a 3 dik épült Cathol. Templom Conse
crationjára, hihetí illyen gyanúval
lévén, de a Kir Pajra nem bottsátotta.
Ezen Cardinalis fabeál ezen Univerzi
tásnak és Povtestva ezen Cath. Eccl.

A'

A' Berlini Regia Societas Professo
Muperstuj botsátván ki valamelly
munkát, mellyb[e]n inter reliqua irja
hogy ha kezébül durnák a földet
és az ember belé ugranitt, bár
által menetnei a juttom, de in
centro meg a radna, és ha mind
két jelrül a világ földnek em be
reket botsátanák belé, lábbal föl
ve a radnának. Mellyet Voltaire
ki Satirizalt, hogy nem jó Muper
tuinek kezébül ásni a földet mert
egy[e]s nemet orságok ki tellnek ésat
ratni, és az Emberi Nemzet nagy kárt
vallana. S. ama kutatása az Europa
Aequilibriumát is el engedné[n]ek
Ez utolsóval terjalta az Angliai
Királyt. Az Expeditiokba uggyanis
mellyet Hollandiából és Angliából
provedáltanak provedáltanak inter
Galliam et Teutsiam S. consequenter
Europát, az Aequilibriumot tse
lepsnitolnák az Angliai Király
nak és Nemzetnek, mellyet a Poussai
Király, talám Voltaire insuper
vulojából nem provedhetnek
Brat bollott in contrarium, és
azon terminust Chimerának
mondotta. Meg felelt neki Mu
pertuis, de vissza adta Voltaire
Rivált Akáriát nevezetü satyrá
jaly, mellyet misspolj adott neki
az Angliai Király. Sokat és Prág
hartzoltak egy maigal, végre Mu
pertuis formaliter duellumra hivta
és fenyegette, hogyha ki nem mezzé
talál nyolcat hogy vagy meg verjék
vagy meg öljék. Erre válaszát
felelt Voltaire, hogy illi Bellum

est

ést indultunk, de olly passiastot kerek, mellyet a Superiusis fegyverei meg ne járjon.

27ën Henter ő Excjának Ur minapi levelemre vallá válaszát, mellyből irja, hogy Ő Cancellariy Ur Excja meg engedte curámra nézve itt maradásomat, de egy hogy Testimoniumot vegyek a Medicustól, Párner Curájaival élek, hogy azon Curát el nem mulathatam, és a mél "kül veszedelmes lett volna intra indúl" "nom. El végezvén pedig a Curát úgy "indultunk, hogy 21ën elmegyünk a Duna elején óvatetlen Kobenbe legyek.

Azomba mivel minapi levelemben meg Especiton való hozzám muta tott favoriát a Resolutio ebbenkiáj. vala Sol arrais efficiose, hogy Különb is vromest tselekedtek. de paran "tsolta Különös levele által Ő Excja "Gubernator Ur Excja, ugy Ő Excja Nagy Boldisár Ur is, semmiben, hogy Causaibo assistentiával lehet. Isten áldgya meg ezeket mind kettőt én nemy semmiben, hogy olly szives semmi "kaledzsár elmenetelemet.

"Jelenti emel feledre, hogy M.G. Fele "sünder Ur Excja és szeretad Doctorban Ur jubilaltatván, mind addigra del "egébe való Candidativ iránt parantsolat ment, úgy hogy a Gallus Natio részéről szeretamy Candidaltassék, Ők mivel kármen lessék, az itjabbik protocol "lál, parantsolván ez Excja, hogy minden Holnapban a Gubernialis Protocollum felküldessék. Ez Excja jóletére

Bületése napjaim gyedig ezen Generalis publicáltatvan: M.G. Ubleseld Ur Auditor Brefetusok, ennek helyében Groff Kar "nitz Statüs Cancellariusnak, Ő Cän "cellariy Directorij et Cancellarie Bohe "mice Groff Haugevitz, Cancellariy "Gy Kuder V. Cancellariy B. Bartenstein.

Mattia Clavicord

Befalvban Geyner Uramnal, be jellé hogy egy Olasz meg probálgatvan egy néhány matskának verenyabb és vasta "gabb nyávogásait egy ládába zereszelve "ört, de mindenütt kinn hadta a farkit mellyeket tett a Clavicordium verői alá, és mindenik ütőben legyes vas volt mellyeket midőn Auctore vett az Olasz a matskáknj minden tára nyávogtak.

Bavarai Militie

Publicáltatvan in Relationibus Publicis hogy a Bavarai Electorj oeconomiajáu abban van, ujj lábra állitattak a Mili "tiai status, mellyhoz állam 9000 gye "log és 3000 Lovas népből. Ezeknek "felül formáltatik 10000 Emberből álló Corpus, mellyben a Regius officialisok Kongjok ezek. Tartozik minden Kapitany a maga Compagniájára Vigyázni, Complete tartani, és jo mindenba s. legyverbe járatni, az Steraniumb minden aggra vinna nélkül. De mivel ezen kül "tség, 1200 florintot constituale rendes "ségekből ki nem telik, rendeltetik ei vegye illyen fundus. Minden Com pagniák fele Haza Faiból, fele gedig Idegenekből állvan, az Haza Fiak ostendálni 9 Holnapi Szabadságot adhat

az

az Hazajáró való menetelre és mun-
kálkodásra két az alatt fizetéser
nem curralván, ezen fizetésből ki-
be a fenn irt gyűrűjét ki gotolni.
El gendelteté e' végre minden Kap-
tányt circulusa vagyis Quartellya
kövá mind Recrutait ahoz mind
pedig a Hazahiait ki botsáthassa.
A Katonák számára való fegyver
mundust és Gabonát pedig tartozik
minden Tölcz ki maga éhagyni
minthe be venni, hogy e végre
külön épületerse gyűrjék allezen.
Egy Obersterd fizetése 6000 font
Kajserhaz öt ezer, ki a Regt
Cassajárol Cautiot állitani tartozik.
maga az Elector Generalissimus,
lesben egy Infanteria Generalis,
2 Infanteria Gal Lieutenant,
és egy tors. ezer nigyen con-
stituunt totum Generaletum.

Ost Hollandbe in Risinge Ao 1682
26 Gld Bileted egy Hekau Tipsen
nevü Gyermek, ki 3ik esztendőben
járván, Hollan Rezedd, 8 esztendő-
korái lesállodd. Egy Karoson
ezüstben fejét Mostoha Anyja Lúggal
meg mosván, egyben fava el állodd.
Rem Holhatván egyebet, hanem:
ha, pro jr, és ko pro nem.
14te és 15a Januar ezüstben 71 esztend
dős korában, a' ven első ereg ember
fel serkenven, nyelvét kiss babnak
találja, beszélni kezd, mondván
elsőben is egy Jerusalembéli Könyv-
jést, azoltaj ezüstest imádkozik, és
ezen az estent jhvoltáerd.

Prussiából Königsbergben egy Házas első
szony, Hilenzedik Gyermekét aranyán
ki világra hozni, ijetség miatt olly
forro kivyben esett, melly harmad
napra meg ölte. Első meg mosat-
tatván, sirra tették; harmadnapon
koporsoban temti arányán tették ki
zött találtatik egy meg holt Gyermeket
ki természet rendi szerint jött ki
világra és feküdt vollkommenus
Kinul.

Londinum Regia Societas meg holt Cre-
sette Hans Sloane Mantz Cabinet
tyat pro gloria gentis vette meg az
Elegluskt 20000 font sterlingen
nelly tsben száz ezer és hus ezer
fallerlat. 30 szazab foliant tartha
lyuska. Ennek Bibliothecajaban
vagyon 50000 darab Könyv.
347 darab festésekkel van illumi
nálva, és 3516 darab manuscri-
ptum kiszette.

Hans Sloane
muntz Cabinet

Egy Angliai Veterum Monumentorum
sok Diligentissimus Episcopus két embert
küldött az Arabiai nagy pusztában
azon Kősziklának szemlélésére, melyet
Moses meg sujtván, bőséges vizzel
elegitette meg az Izrael népe be-
telle; az azon Kősziklán lévő
Inscriptionak le jegyzésére inkább
mint le irására, mivel nem tsak
sok Inscriptiok vadnak ottan, hanem
a viz ki folyásának és folyamat
nyának helye, az ott forrásak
helaki is szerint, mijlyan meg tet
szik, és nagy szemlét azon Kőspuszt
hogy Moseshez egy idős Inscriptiora
akadhat, melly valóbb nagy varias kimel.

Moses Kősziklája arabiában

Carolus

Portugallo
Nema

Ost Hollandbe

Prussia

Carolus Magnus Coronája

Carolus Magnus mivéltatvan
a Papától maga segitségére a Longo
bardusok ellen, és ezért kinálja de
"Desiuj ellen, a Longobardusokat meg
ver, Franciához nehez incorporállya
hanem tsak annectállya. Romában
megyen, holott nagy örömmel és Vene
rátióval fogadtatik. Patriciusnak
"creáltatik, mind a Papa Studia
mus mind a Senatus minden
Jultsat által adnak. és azért is, hogy
Lit Dmy Rome, és a Papa tartozzék
tölle magát confirmáltatni hakelt
hiremam protestatem circá facien
dum nomen nevén a Saxok ellen, és
asoktatis Subjugálvan, az alatt
Studianus meg hal. Választatván
hellyébe Leo III. Carolustol confir
máltatik. De mivel Romák
voltanak hirral ebb valo Patri
cia familiát, azok arra vájtak,
hogy kiszüllöt választanek dis
mus Pontifex, és azért ujjas kedve
lova, minden képpen vádolták, nem
tsak, hanem meg fogják, verték, és
a mint a Coena Scriptorok irják
noha szemétől és nyelvétől meg fos
tatvan, mindazáltal ugyan tsak
"bolond. Hi Carolus auxiliumát
movealván el ment Romában ad
diendum dies, nem probálhatvén
az accusatorok vádolásokat, de
magát Purgatorium Juramentumal
meg igazitotta, és bétet Carolus
jobbanis firmálta. Egy Karátson
ünepére be menvén az utánna
Carolus Romab, valamint minden

"ped Öregek elött tartoznak a Tizhez
menni alant Leányok Gysten dönként
Neveket be vallani. Kik három Clas
"sra fel osztatvan, ugymint a Gebek
az elsöbe, a Közép szerüek a 2-ikba
s. a rútak a harmadikba, Arra
rendelt bizonyos idöben egyben
gyülnek, Hi maga Szobában
állván. El jönek arrol ejtven
Vásárra a hazasulandó Ifjak
ép rendre Felségét választanak.
A ki kiszüllött az elsö Classisból
vesben, tartozik minden ik a Leány
Felségének képest rendelt, kissebb vag
nagyobb summát azon Öregek
a Felségést fizetni. A Közép
"sö Classisbeliekert ingyen adgyák.
A Rik pedig a rútak kiszül vésnek
a Dotat kiadgyák, vagy Dotaltyák
a Lépésért fizetett summából, nelly
azon Barbara Natio közül nem
nyulsi elvég. Ide járul,
Lacedemonbeli Lycurgus Törvényes
Asii Virgines indotatas Nubere jure
precepit, ne aliquee bene moratee
ob pauperatem manerent inupte,
Sed Conjugum selectas ex moribus
fiebat; Szürjey volna ma is
ezen Törvényes, nelly nivel meg
avult, javallom vigazson Rik Tri
duhad ama mondásara, Lib 3. Fast
Nubere i qua velit, quamvis properabitis ambo.
Differ, habent parvae commoda magna morae.

Balyha Ana
tsmiája
respective legaly.

Invitált bemündet Baliga egy
Kutya fel tranzsirozására, vagy is ana
tomizálására; melleyet egy: ökrára
hanyat fektetven mind a negy lábát
erös Spárgával le kötözték egy mas
Medicus Studiosusnak edgyütt; ugy a
Fejét is hemmyen egyhez kapcsolták
hogy fem nem kiáltathatod, fem pedig
nem haraphatod. Kiet Golyvaja
levén a Kutyának, elsöben azokat
akarta ki vemi, de az egyiket levéssé
meg sértven, nagy böséggel kezdet
bölle vér fojni, s. tartvan abból,
ha netalám böveb vére ki fojvan
mineralette nagyobb experimentu
not tenne, eggyiránt, azt abban hadta,
hanem a Mellyet pipsvan meg
a börtöl, az Anatomianak azon
Legalis részét demonstrálta. Melly
Beirnt ha a Musculusson, vagy
Oldal Bontyai közöt kisebb jut
ek, az aspera vena Caritassával,
azon Seb nem Lethale, ejtven
ugyan is egy jaratskat in Mu
sculo, jol nézvén a tüdejét cum
respiratione, mint neveredett és
semmiált, vagy inkab az is re
spirált, és semmi hiba respira
tiában nem volt; Nagyobb
jaratot mitvan rajta, mint fem
in vena aspera vagyon, ki fudta
rajta a Tüdejét. de minek
a Szive s. a Tüdejének felebal
felöl meg intakte volt, ugyan
ugy

vas él. fel nyitvan pedig az
egesz mellyet, s. abban a Szivet s. a
más tüdejet is elö hüvan tovab
nyyan nem vizsgalodtak, de a Szive eg
darabig az utánna amijra akart,
hogy absolute comprimálni nem lehe
tett. Error láttam mit tegzen a
halálos ember vonaglása, és annak
a pulsusból való megismerese; melly
vehementiával ver t. i. néha, és
vizbont mellyböl sokáig semmiál, s.
egy Sóval, melly magnaliter ver
Error a pulsus. Mutatta azon
alkalmatossagal a Diaphragmát
melly a Gyomrot a Testöl meg kü
lömbözteti: a mellyen valo lyuk
nyam halálos ha nem curáltatik,
de ha jol hozzá lásnak meg gyogyul
azonn alolla pedig a bélsö ki
omolhat a hasán lévö nag
lyuk az embert, de ha a belet
meg nem sérti, kárta tsapás meg
gyogyitani; Sot ha a bél meg sér
tödik, tsak hamar legyen a se
bossa be forrva, nem imurabilis
Ezutánn a Nyakából a Golyvákat
ki vette, az egyiket meghasitotta,
amaz conglomerálodott és holmi
gaz materiával egyesült de mar
meg reménnyedett alulról vér jött
ki belölle, látszott az is, hogy va
lami erövel azon Golyvából com
municatioja volt; Akar hogy azon
alkalmatossagal legyen Baliga

meg

meg betegedett, mert Hallezner
Charta meg mutatni; de betegsé-
miatt vegbe nem vihetven, addigh
mig meg gyogyult el nem telt, s.
meg bévospördöd.

Anglie Regina
Hessiai Fejedelemné
transitussa.

11a= Az Anglhai Királynal Lányi
Ki Hassiai Fejedelem
elváltatvan, ez
„Cöd egtendövel, á mult
„keteben más utam á Király
Udvarlására menvén, ma érkez-
á hic; hogy ezen fog Postán Casselbe
által menni. Erre nézve egy varos
mindnyájan á Professorok, ink cedbus
Academicis Publicis egyben gyultenek,
hogyha as Bibliothecat megakarna
nézni, oldan udvarolhassanak.
Caroellany Moskeim Ur épült
kupönésére; old várakozta
vékany várig; mivel á Herzeg
ezzsony ötödfél orakor érkezett,
meg állott hintaja á Posta
Haz elött, de le nem állott
belölle; old várta á Generaly
á Sterrel; jelen volt az
Academia Studiensa Riccuyd
is cum insignibus, mellyet
meg kisönven, és kezevel magát
excusalvan, ezt el botsátotta.
á Generalissal pedig Block Urnal
mind addig discurralt, mig á
hintót meg lenven L. á dvarat
be fogvan el indult. Ez nagy
Király Házban gyultenek, és
nagy

nagy Fejedelmi Házban elvál
tatott; mégis semmi Lovas Legénye
vagyis Postiliója nem volt, hanem
egy3 Kotsitáltya állott hárum
mitöbül, hathatsival. Az elsöh
volt egy Koff Cavallier, Cameriner
Cafi, és más egy Fiteli. Máso[dik]be
maga hátul eggedül, elöll egy Dáma
Harmadikba pedig hárum Dáma
és egy Legény. Mindenütt elö
Bajjann ült két két Fiteli.
Ebenfelyül ment más nap egy Konyha
Kotsi utánna, két Libenay Polgárival.

Dies Intercalares
qui?
„Ö és Uj Caleu
„darium Kzöviji.

11a= Ezen napom interpretálván ama Nag
Literator Gesner, Epist. Cicerons Familiarium
Libr VI. Epist 14. és ebben ama Horat.
Ego idem ranen cum à D. V. Kalend. Inter
„calares priores Et Intercalares.
„Julius Cajsár vagy inkább Tasar elött is
állott egy Esztendö 12 Lunaris Holna
„porból, de az mellyek tsak 354 na
„pokat foglaltanak magokban. Kö
„vetkezett innen, hogy 12, 15 Esztendö
mulva, minden Képei az Esztendönek
Sorokból ki esnek, á Jovas Nyárra,
á Nyár öszsze, as öszsze Telle Dvál
toztanak. Hogy azért ezen Confusiot
az idöben valamenyire orvosolnák
á Papokk tsak és Jusa volt, Lépem
ber végihez annyi napot toldani
á hány Napok az Esztendöt zendes
fojamatyára viszsza húzhassák;

ezen

ezen napokat kivánt már inter
"calens Napok, mellyek inter"
"menjen tsömbem et Octobrem inter
találtatnak. De mivel a Papok
emberek lévén, a Privatum Commodum
pezsdelme Sátis környül vette, és ha
valamelly vagy atyafiságból, vagy
barátságból, vagy advmányért
kedvezni kivánták, annak Commodu
mához képest mo fuo arbitrio most
több most kevesebb napokat inter
találtanak. Nevezetesem voltak
ollyen Ajeznatorok kik az egész
Romai Birodalom Ventusát meg
arendáltak; ezek ha a Papok
jól fizetnek, két három hétedik
zendiel tovább nyujtották az
esztendőt; már pedig tsak Lon
dinumb egy két alatt a Kapuk
levő Vámokból zendszerint pe
dig hetven ezer font Sterlin minden
font sterlin tészen hat Tallért.
hát az akkori virágzó állapotbja
hoz képest a Romai Birodalomnak
mennyi jöhetett be könnyü meg
itélni, ezen hasznot jól fizet
tették a Papok. Ezen abusus
Sublatiojára több jeles dolgai közöt
Julius Caesar a Calendariumot is jeg
málta és az esztendőt 365 napra
s. hat órára rendelte; hogy ne kelle
jünkey az intercalárra. De
nyavalya tsak ő se lévén éppen tökélle
tes munka, hanem a mintáiból

in singulis

vide de his et aliis
Aegidii Strauchii
Compendium Chro
nologicum.

singulis Seculis mintegy, ~~11 órát~~ 15
óra tartálvan, ezek immár 18 szem
lumtol fogva con Stuálnak új nap
kat. Mellyeket hibát Gregorius Papa
egészen corrigálván, a Calendariumot
in perpetuum statum reponálta. De
mivel tsekem uj Calendariumok be vété
tét mindenek cum imperio injungálta
tnek követtezett hogy ai tőlle diffe
riáló etuglus, sems, Damasi s. más
Protestans fejedelmek ki Gregoriusával
edyütt egy darabig be nem vették;
látvan pedig mind az imperator celebra
tiojábo mind a Tsillagesek fogyatásab
ai Calendariumot és napok szama
különbségéből a Protestans és Catholi
ca Religiok közöt tsak disputiumokat
s. vitákat vonaszt cum fine super
ex initio Currentis seculi, az Angle
brum és Görög Birtsom valakorom
kivül be vették az uj Calendariumot
de nem a Gregorianumot hanem a
magokét. Az Angliak mind eddig
ai egei mellett maradtak, és meg
történt gyakran, hogy ezen különb
leye nézve, ai Király mind némelly
imperet, mind kiválte maga Szent
napjait egy esztendőbe kétszer cele
bralta, elöszer Kalmarsiak, s. az
utánna Kalmar be nevén, Angliak,
Az iden pedig az Angliaiak az uj
Calendariumot be vették, és az im
tercalany 11 napokat ezen esztendőtől
ki hadgyák, számlálvan ai 12 napok

minden

mindgyárt ad 13tum. Mellyből
a Vallai Asszonyné Archiatere
a Fra Dr Wall, ki velünk egy ház
talúl esik, azt mondá: hogy
emberi hire már in Vulgus is ki
menvén, nagy félelemmel várják
Septemberét, nem találván fel mod
gyát, miképpen alhassanak ki
olly hosszú éttzakát, mellyik 11
nap és egyan annyi éjjel tagadott
egyben.

Dömjén Dr Levele Válaszába.

Vettem ezen napokban Dömjén Dr is
levelét Bétből, mellyben irja, hogy
Nyo G. Berthlen Gábor Uramat is
curválván Retsei Dr halálával, vllám
igen jól emlékezik, ha abért tettzik
operállya magát, hogy Bánomra
meg Bergen igyekezzi.

Az Urak iránt Levelem a Regist iránt.

Gondolkozván ezen napokban arról
hogy nem lehet, hogy a 5te Junii a
Nyo Uraktól nincsen Levelet nem
küldenek, ezt találtam fel: Mivel
Retsei Dr in Junio holt meg, ugy vé
lekednek, hogy addig más meg nem
irta, magok pedig, hogy inkább ne
Licitálhassam meg irni nem akar
ják; Levelet is inkább nem irnak,
intigyanuk tartván ha Levelet
küldenének, még nem irnék.
Iram azért ezen ex Nro Dr, és astis
jelentettem hogy Retsei Ur halála
okát semmire sem
Insinuálván
egy Bertsinid, hogy mivel most nin
den Hivatallal Lelket keresek, a
Boráss

Boráss jelenti a Resolutot 1-ör,
vagy két Szendrey is el halasztyák,
ha pedig arrol resolváltatnám,
egy Szendrey való dispensatot kénnyü
volna egynehány Suttzelt aranyal
nyerni a kinn maradásra, t. az
alatt cursusomat jól végezvén,
nékem haszonra, ex Nro pedig
gloriajára szolgálna Alumnusi
statusomot varni.

Kérjem ezen gyenéjig alatt Dömjén Uramatis, hogy Istenhirével
tsak sollicitálliya Bánomra, ha
ex Fgner lehet, tudom megle
szen, ha pedig nem tettzik, nints
mit büntulnom rajta.

Indiai Gyémánt

23a Leyner Dr Vatsra utánra meg marasz
ván bennünket egy pohár borra, kiáig
iscsuláltunk különbkülömbféle dolgokról,
a többi közöt beszélték nevezetes dolgokat,
elö, miképpen portál az Europaiak in
diában a drága Követ szerezik.
Vadnak ugyanis olyan afféle Kö bányák
mellyekben mezitelen indusok portalnak
dolgozni, hogy semmit el ne dughassanak,
ha nevezetes szép követ találnak
a Király szamárabb rendel az alább való
kat pedig el adgyák, kemény aggaszó
a Bánya fölegze, mellyből a mit ki
nak lyukas Delben a Napra ki ver
nek t. ha drága kö van benne a nap
fogyatkától azonnal fénylem kezd
dik portal ezen Bányát az Europai kö
vegyédik ki ez, ki het vagy több napra,

hozzá

bizonyos Summából exarendálni is.
valamit azon Napom benne találta
tik as mind ötek közben. és néha
meg történik, hogy két napok alatt is
semmit nem kapok, máskor pedig egy
fél napom nagy nyereséget vagyon.
Fejetta drága gyémántot hogy szerzett egy Anglus. Egy Anglus Herczegedő a többi közöld
azon Asendán mindenét egyszer el veszt
tette végre a Kántzlerét árával asen
dálván meg, fél nap alatt minden
költségét cum fenore recuperálta.
Történt egyszer, hogy egy Bányász indu
igen szép klőre akadott de mesterlen
ségén nem volt hova gyönni, hanem
a lába Bárán a bőrt meghasitván
a bőr alá bé duzta, és simulálván
mintha valami éles kő sértette volt
na meg, melly gyakran megeset
bé törni a Lábát meg engedik. Ki
a kötés alatt gyorsasson ki hozván
vitte az Indiára Herczegedő Anglusok
Consullyához; kihez noha nehezen
admittáltatott, és magyarás a Consul
tölle irtozott olly urlyi ember miatt
kivánna olly instantiát vélle kiüli
nöpön beszélleni; egyszantsar sőr es
vese utánn admittálván, a kulyt
meg be zárlette, és a bőri alolt a
klőrét ki vévén oda ajándékozta
Jézvén hogy villa emlékezetére
meg. Kedvesen vévén a Consul
ajándékát, igérte kölyálalhgát és
mindezárt megvásárolván ötét
illendő betsületbe és kedvességbe
tartotta

tartotta; de egyszersmind véle rendén
ugyis, nétalám tőrrel a dolgot ki
mondván, neki is bajt okozna, Ber
gába küldötte, adván costiot az ott
lévő Herczegedő Anglusoknak, hogy adnak
neki hat ezer Gallérokat. mellyel
ő magát Bredimot vásárolt és
mint szabad ember abból a Presegre
Jerni élt. Alkonul gedig Anglia
ában azon Hirét vevolialtatván
tyak a fogásából sőr ezer Gallé
rokat nyert. Maga gedig a kö
nyelhetetlen volt, még olyan Eu
rópában nem találtatván. Azt
glus Király igért 3 Millios Gallét
érette, de kevesellvén annyiért
nem adta; igért annak utánna
a nyolcas Lengyel Királynak atya
érette hat milliót, de az is ke
vesnek tetszett előtte. Végre a
Frantzia Király sőr igéretekkel
vette meg; adott sok Hiveket
érette és kész pénzt hat száz
ezer Gallét; Gyulát pedig sőrat
vagyis Asszonyait a mesterek
re, mellyeket fel nem vehetett
és igy a meg igért hat Milliónak
tyak hatod részire ment in summa
a mit részhez vehetett, a többi
oda veszett. Vissze vitte a Kara
ly jár a ki igen nagy nyere
ségre vágy; Noha az is elég
keresetes volt, hat vagy két
ezer Gallérs.

Die

Catholicus Rector
„ tunc in Templo Ujsitti

Die 2da Ismét felesd dolgokról be
„ Jelegetven, uggan Segner Urammal
emlité: Midőn ezen Universitas
„ inauguráltatvén Kinselen eskedő a
„ dig az első, éppen azon három napra
„ Sonn, mellyeken a solemnitas tartó
„ Szép tiszta napsény volt, azutám
ismét eskedő; igen nagy frequentia
volt, és csak kegen Deák több
compareált a végre hat Kásnál.
Első Rectorusa az Universitas
Templomát volt Catholicus, kit
talám holtig azon Stiriatalban meg
tartottak volna, ha ebül nem ve
„ felte volna magát; de egy Catho
„ liny Deákot a Carcerben tévén
mellyre a Templombólj nyilik
ajtó, azt az Rectorus meg nyi
„ totta, és a Deákot szabadon
botsátotta; amaz utánna pedig
az ajtó közepit ki ventván azzal
fogta, hogy a Deák tselekedvén
egy Baladottal. Dea Deak
nem maszelaros lévén, felette
Sajnállotta, hogy Litatum sed
non Comparens, perlegeo Academi
„ cas Scribáltatvén, kilicitálta
hogy vizsont recipiáltatnék, azt
abban okául; a Rab mivel za
tudulásra kerés, ő nem vétett
volle, ha a Nyitva lévő ajtom
ki ment bérével, mert ő az
ajtó ventisáról nemis gondolkozo
E' szerint az Rectorus vétek
vilá

76

világos Tágra jövén, ő is aman
„ dáltatvén, a Deákis in exemplum
aliorum nem admittáltatvén, tang
Publici Carcery effractor.
Meg engedék emberutáma tsak
hamar a Reformátusok és Catholi
cusok is Publicum Religionis e
„ xercitium, és ez Electoratu Mo
„ gyuntino Küldöttek ide a Bene
„ Ditinusok Klastromából egy Barátot
p. t. Plebanot. Kinek a Klastrom
„ tol 50 Fallér, az Curiától pedig
nemsok fizetése léven; a melly
hat Ház Urat, t. melly négy négy fiúkat
tsen, a Cardinalis Curiuma Templom
épitésére küldött, azt ő magára
költötte; mellyért a Convectorsa
az Curia panasra menvén, és Ház
asztumot parantsolt neki, amak
utánna a Klastromtol szovialtat
ván, nem mehet mellyet nehezen
„ kenvedven vitat Hannoveriába a Rex
Concilium, hogy resignállyák, és
küldgyék vissza. Innen válaszol
„ tak, hogy vissza nem küldhetik,
hanem ha meg fogháttyák nem
bánnyák. Mellyet ő értvén Helm
„ stádba ment, és ott Olasz Nyelvet
tanit de vallását nem változtatta.
Akart egy Leányt elvenni, de mielőtt
„ előtte a Matrimonium Consumálo
„ dott volna, az előtt meg holt.
„ Most ismét Collectáznak ai mint
hallom Templom épitésére.

Első Gödingai
Plebanus

Die

Die 28va Februarii nevű Damus Cromwellus
Oliverus Cromwellus vallérral, és a Vallisi Hertzegnek
"Archiatrusnak Fiával Dr Wallis
nevű Kisded, de emlitett Fris Ifjun
val a Mezőre menven, az Isk.
"a Dampal Puskával játszadozván,
mikoris az Dampal Anglusnak
Puska vétetvén egyszer feltünik, meg
vallom hogy tanultam volle Kivált
az Angliai dolgokbol. Reménylem
volt, hogy midőn az Anglusok magok
Királyokat Carolus Primust meg fenten
tették, s Regicidiumra, a mi rutinamat
vállalnyák Protectorok Oliverius
Cromwellust, ki ugyan Nemes de obscu
ra Familiából vette eredetet és maga
"is Theologiára készült elsőben, de
amaz rutinamat illustrálván előtte
Felsőbbsége, pünctelen neveredett
méltósága, és annyira ment utolljára
hogy summus Angliae Protector
választatvén, lehetett volna Királlya
de azt mondván. Activitas Regni
Angliae Legibus est circumscripta
s. mindenek tudgyák mennyire ép
tendálodhatik, de a Protector alt
"vitásat senki sem tudgya. Felsé
kedett azért többel mint
"ha Királyá lett volna. Ha emlitett
"Fia Carolus nem lett volna az Ifjabb
nevezési Ha's nem succedált volna
de igen csekély léven, Carolus II, a
meg ölettetett Fia, a Nagyobb Fia,

ettől

Attól szerzáltatott Cromwellus
halála után. Ki previdéalván
hogy Carolus 2dus revoltatni fog
ugy disponált maga tevetéséről
és testéről meg hitt barátjit, hogy
midőn a Király Ulcisalni akarnak
az Attya halálát, emlékezzenek testét
a' Koporsóból ki hucatta, és fel
akasztatta. a' maga édes Attya
Testét Bemélztetette és akasztofám,
mellyet onnan hamar le vétetvén
helleyére vissza tétetett és tovább
Cromwellus Testét nem respectálta.
Össze varratta volt a tsintalan ember
el vágott fejét a testével és bársi
által, temetése után, a' Király testét
az ő helyébe és Koporsójába tétette,
hogyan tanyam Cromwellum, ugy
huzzák az akasztofára; holott az ő
Testét már el rejtették volt,
A' Királyról is kezdvén Bót tenni, mondá
melly Nyelvelmes ember a' Király, és
hogy az Attya még Negotiumban
volt. es mostan Királyra gyanakodnak az Anglusok, hogy Angliá
ból a' pénzt Hannoverába hurczolá
és azt igen nehezen behevedték.
nem tettzik az is hogy a' Király
nevével Dukessal Hertzeg első
Minister tselekednek minden dol
gokat, ki egyedül bírta a' Királyt
de kifejteni. Az Attya idejében
is egyszer, ennek idejében is egyszer
volt Rebellio, és ugy látszik, hogy
már a' Rebellionak minden gyö

Kel

Gyilkos Anglus de Regis.

Mensis September A. 1752.

Die 2da Invitáltatván in Regiam Scientiarum Societatem, Philologicus Borsch. Jos. Michaëlis Vt olvasta fel maga munkáját de Situ Veterum Hebraeorum akarván illustrálni Dávid Királytól a Templom épitésére hagyott és a Szent Irásban Specificált Aranyas és Ezüst Edgyütt Valóját, melly mivel ezen Értekezése kétségtelen Commentatorinkban azon Societásnak ki fog nyomtattatni itt ki nem hagyom volna irni, hanem Külön Egyéb munkáinkkal együtt tartom.

Vis Electrica.

Amidőn pedig visszább jövén mentünk in Societatem Eruditam, melly Convocatus ént Del utánn Londoni Secretariusnak holtig Gesner, Holmán és Michaelis Professor Uranierral hetedfél óráig discursáltunk; hol is de Experimentis Electricis discursus levén, látom még edgy a Philosophusnak annak Hírét vélt valóban ki nem tanúlhatá. Bezéllé Gesner Vr, hogy midőn a Berlini Scientiar Regia Academia fel állott, egy első premiumot annak offerált, a ki annak okát ki találja. Irák arra nézve sok munkákat de a Premium adjudicáltatott egy Francia Consiliariusnak, azon nincs azáltal a más két levő Eruditusok meg nem állottak, és azon Academicus Partium studiumával vádolák.

Ez

Ezére ki tsúdzatott; De mivel nagy Tsáfy vagyon a Parlamentumb és Regis partes Praevalent, azt jövendölik az eselmeser, hogy 20 vagy leg fellyebb 30 esztendőre alatt vissont revolutionak kell lenni, és vagy a Monarchia jobban fabricáltatik, vagy pedig annak minden esetje compromittatik.

Bátnak ugyan a mostani Corona Princhez, ki mind ez ideig szépen nevelt, de mivel 14 esztendő tájba Atyja halála utánn fogyatnak Curájához, sőmer képi ne tsegyen eformája, és ne fleetáltathassék az ő kivánságok szerint, már in ea aetate, kezdvén magokat ismérni a Fejedelmek, ha ez Atyja, ki a mostani Királynak fia volt, meg nem halvala, akkor nagy Fejedelmet személtedett volna.

Az Angliai Pretenders Romish Professors neveltetvén, magát mindenik amaz módgya és ugy viseli magát. Mert két fiai közzül egyik Cardinalis a másik pedig nem Regimentsi vala.

Paris, Londt, Hollandt.

Az igaz tudálatos Doctumotka
Peldér vélle, feles gulda ütött, és h
bás nú embereért vélle haborual
curálvan. Per occasionem emlétven
én Begény Baro Bánffi Pál Uram
Zemebél Nyavalyáját, kinek rivül
Zemeiben semmi hiba nem látszik
mégis látásábe annyira meg fogya
Hozott, hogy az embert ingyen sem
ismérni. Mellyre Cegner Ur
mondá, mivel belölt valám a Zemr
jain véna optica fogott meg dugulm
vagy valami egyéb hasznlo affectio
Ezen, ugy véli ex hactenus bro
Ductis, hogy talám per electrizáuo
hasznosum curáltathatnié
Azomban in Nro Publico téven
fel téve, hogy Berlinbe egy illendő
magas ságu ember igen nagyon
dechesált és alá nött, erre monda
Professor Holmign Ur, hogy maga is
hasznlo emberek Scheletromyat látta
Ki elöben a magassabb emberek
Közé számláltathatott, amaz után
na pedig testére nézve felette
meg kisebbedett, és nem gyermek
lett.

Die 3a Mentünk a Generalis Block
ü udvarlására, ki bemünket igen
jó szivel látott, Superveniált
Professor Cegner Ur is felesegestől é
Leanyestol, amaz utánna pedig a
Vallumra ki menvén, és találá
kozvan, Consiliarius és Professor
Vahl, Professor Cegner és Mein
Uramékkal, veller elindultunk

s. o

Die 4ta Jöttek hozzánk látogatásunkra Het
Virtembergiai kisebbik Dékok, kiket az ott
való Evangelicorum Supremum Consisto
rium az Ediktj való kérés szerint cse
Diált idegen országra Familiás és exce
rientia Rediáét. Ezer beszélek, mellyek
emlékezem, hogy másoktis hallottam, hog
midön a Virtembergiai Hereseg az Dicatu
Valsiát változtatta, tam Corpori Prote
stantium in Imperialibus Ratisbonæ
Comitijs, quam Domi Supremo Senatui
Reversalist adott magáról, hogy semmit
in rebus Ecclesiæ nem változtat és
semmi abuz tartozó dologba nem ex
dit; sőt ipsum Collegium Intimorum
Consiliarior & puré ex Evangelicis
hozza constituáltin, s azoknak a Feli
gissimus tellyes hatalmokra bizni
és ö Hegyen Consiliumtól expediáltat
ván Párisba Londinumban és Hol
landiába is megfordultak, beszélik
hogy a mit a Franczia Bövel el
gyüz, semmiképpen sőt abbis ajánlya
a nü hatalmából mintsen ö tsak az
igéretel marad. Ellenben az Anglus
többel tsak bíráz idegemel, mint
semmiért, a Hollandust pedig ha
az egy Ultrajectumot ki veszi
felette darabos és neulta Nemzet
de hendáltak. Franczia ország
a népe felette begény, alig akad
meg rajta a körtöse, kemélyébül
de choeg ki tetszik, mégis conten
tissimus a Királyokkal, a Minis
terek

Szeret ellen rendetlen Engedelmi;
bem Párisban is a Nép igen Kegyetlen
mivel a mellyet auctiót a mult Hadi
gásra nézve a Quantumhoz hozzá
dáltatva volt, az még eddig sem tölt
tetett. Supplicálnak Büntelen
a Királynál és Ministereinél, s kivánni
de Misericordiára nem akadnak
Fejedelmek volt az ő oldalán alatt
a Delphinhez, kinek szive megesvén
rajtok, ment a Királyhoz, és kért a
Királytól kölcsön Négy Száz ezer Talléro
mellyet midőn kérdett volna a Király
mi végre kérné? felelte: Látván a
Nép Kegyetlenségét, el akarná eggyá
a Párisi Kegyetlenség közöt. Ezen meg
hazudván a Király ő Hylmét &
gestumba küldötte és tiz napig
oda tartotta. Beszéllette a
Király ágyasival is, kik egyikét me
unván el botsátotta, és egy Mint
szerét a Feleségét vette fel, mellyet
igen betsült nem annyira szépségéért
mint okos raisonnáságáért, és a Királyné
val egy Pajtarságon van, és a Temploma
is közöt együtt vadnak, annyira tudgya
azon Királyné maga affectussit mérsé
kelni, és tudgya leg többet a Király elő
is; kinek kérjét ezen okból a Király
nagyobb méltóságra akarván emelni, kevegál
ta tellyességgel, expressé meg izenvén
hogy per Scortum emergálni nem kivánn
Még sints affelől mit temi, be rével
kell türni, akár mit tegyen a Király
a Feleségével. Vége patvar az illy Hist

Die 5ta

Die 5ta Ki menvén az Héba létalmi Dan
Jakit Kóffmesterével, beszélle mit olvasott
egy Angliai Diariumban, mellyet hélt
Pánra posztó egy Anglus Londinumban
ki nyomtattatni; hogy t. i. ő álmába a
Hallgatkat szemlélvén, mindenek felett a
kadott a Szemébe a Mérték Jegy; mellyet
minél inkább nézett annyival közelebb
eszébe hozta, mind addig, mig egy Szép
Leány Szemébe tettzett ki, mellynek Sze
zébe volt a mérték, és mellyben az
Igazságot, vagy Deákul Justitiának minden
tulajdonságait szemlélte. Hallotta pedig
ő földre alá a vége, hogy valami igaz
Igtalanság volna az mind meg iga
tana, és kinek kinek a magát meg ár
na, el vévén attól a Kitség nem tart
hatott. Törvényt ülvén azért, kit
maga Defensiojat és Defensiojat elei
terjesztette. Ennek végére lévő Tüzét
olly erős Sugárai voltanak, hogy mind az
valami a Productumokbe igazságtalan
volna, azt mind egy betüig meg emés
tené, és valami igaz azokbe volna illasz
marada. Hanem azért hirtelenséggel
hamisan gyült Gazdagságokat el vesz
vén Reductiora tétetnek, ki kegyetlen
ellenbe meg gazdagodtanak; igy pro
cedálván a több dolgokba is, minekü
tánna kit kinek igazságát meg i
télte volna, végre a familiáit,
az az, a házát az ő Magzatjait
kal jelentenek meg; a mellyen Kövegyü
dolgot látott; Mert a melly etrjárt

fele

feles Gyermeker volt addig, akkor
Magtalanul vagy is Gyermek nélkül
maradtanak, sinaffer ellenben, még
a Nötelenek feles Gyermekeiket
amijra hogy Nemellyek el szomyodtak
hogy Ella annyi Magzatokat tartani.
Boldog Anglia hogy a Gyermeket
ezeknek Atyai áldása Kéjszeni.
Nem volt ekkor sok Atjának Kit meg
áldani, hanem Nagy Urak Gyermekei,
Hollis Lordjához mentenek áldást
kérni. és a mi Reserveltebb volt
egy Kedvesebb Barátok ítéletében
nemelly Gyermeket. és ekként
Kinek Kinek a maga vissza ítél
tetven, vipont ezen Mester helyé
ment. Bár így ne volna a mi
Hazánkban is.

Die 8a Professor Segner Ab invitatiojából mentünk el
vélle együtt Intimus Consiliarius Har
Hartenberg Praedium és emek Privilegiumai
tenberg Ur Praedium nézésére, Commo
tiv kedviért. Ezen Hartenberg Ur
tsak Nemes ember, Sinveren minden
et juxa majestatis habet. Maga Ke
vétől nevezetted vára volt egy Ke
gzetsken, mellyből gyakran a Gaom
gaiarral és más Nemesekkel hadakoz
tanak. ezen Vár el romlott nagy ré
szént, és tsak Magasinum helyek
ének velle. A Vár alatt igen szép
kellyen vagyon a Praedium mellyes
he egészben kelyre áll perfectissima
Majorhás formáját képzelhetjük.
Gyönyörüséges Istálok berme. Akol ke
gyül ért 22 Ház berme két Contigne
tiobe igen rendesen épitve. elöll két
felöl vipont külön karéjba vipont
Ház ar, Inspector, Juniki, és egéb
Cselédek számara, azon kivül lévő
udvaron két sorba bal részre két
sor hosszu Istálok kamarák, kettejes
Marhák Lovak számára, Kobolte
repesek; jobb részre vipont kapuló
hosszasagu Fiuk, minden oecono
miája láttyik az ablakából. Statul
igen szép és tágas tsak abban áll,
Gyergeb, Halleük, A Ház ar
gyönyörüségesen vadnak Halleo,
rozva, Nemis felette szlendrián nem
is alá való modon, Képek szépek
bennek ezer Talléreki láttam
Falu tiz hosszu, mellyek minde
in Communi, mind in singulari de
lineálva vadnak, distinguálva
bennek, még a Gaiak Folderio.
Parimentumai, Architraváik, le
mentsek igen szépek, annál
betsesebbek, hogy egyenlők
Magának sok Endeje van, de
mellyekből fát semmikor, olyan
Privilegiumai leven, hogy a fen
sed darab endejéről, 24 Gyer
Raptól fogva Kihaly napig
Kétszer, azon túl pedig ezer, Ki
lentz Kanárral minden Napom
kordathasson. mellyet látvan elsem
mulat. Bibliotheciaja is kész van.
Igen Judicieuses embernek mondgya
Segner Ur, és noha 50 esztendős
de Nőtelen ember, Házasodni
nem kivan. mert Hamvereáb
van

Angliai contra Gallicismus

és a Király Kertek curiája nekik van committálva; Nagy Mathematicus lévén Korása, Bernit egyen utbanis rendes Astoriát beszélven Segner Úr emlétik iteltem ezt ide inserálni; hogy t. i. mivel a Franczia gyüntelen új mo„dival csalliár a' pénzt a' több Nem„zetektől, mint hogy nyjárai való Cs[illegible]„tével, i. több affélével, egy Bóval" azzal valami az Uj modhoz tar„tozik. Az Anglusok ellenb ter„mészet Bernit a Franczia nem „kedvellik, és igen Sajnállyák, ha az ő pénzek Franczia kezek valamiest megyen; arra nézve egynehány Privatus ösve álvan constituálták egy Societast, mellyet Anti Gallicad nevesték. Melly csak arra való, hogy valami uj modit a Franczia ki gondol, amaz[illegible] mindgyárt el[illegible] 2dik és 3dik minnyát tsinnek el valari haszlát leg jobbat készit Angliábol; és Bernit Bran munkálodnak rajta a premio, mellyel azt visik végbe, hogy egy holnap alatt minden külömbet készitek Angliabol, mint Galliából, igy bán tsák az hogy nyjárai való tsipkék„vel, és egyébis minden jobb posztora „készül Angliából.

Egy Privatus pedig Vásárt keresven maga fejébe, premiumot pro„pónált, a' ki legyobb gyermek Lovat, Tulkot, és gyönyört nyujtana a' Vasárra, talam egyebeket is premiumot gyakolt. é' gyenis igen nagy frequentia gyült oda

és

Ahogy kell jó vá„lasztani tudtam

és azon kivül minnyájan fegyen Bráduimot gyertek. Ez ha kü„lömben, az Uj Bráduimos kellyen papirosba jöne, nem kevés kaszmot látna az ember belölle.

Bod Úr Kompe nyomtatása.

Professor Neumán Úr látván az Alien a' Sántza menni, utánna indul „tunk, és egy egész orat, vélle discurálunk. elö hoztam Nevezetessem Bod Uram minapi Levelét, mellyben irja, hogy egy Munkához készelödik melly Kiruluna fog lenni. Historia Literaria Daciae, vagy talám Dacia Literata, de mivel a mint panaszol, ollyan modot ki nyomtatására, és Patronusi aligh talál, irja hogy talám sélbe hadgya Bánderét. Ezt mondom Neumán Úrnak elö hozván, és kérvén Tanátsát, mit javalkana, hogy ide fel ki lehetne nyom„tatni? Mellyre felelé: Kuldje„fel Bod Úr maga munkajának Dnop„kisát, és egy Literatort, vagy Auctor„életét s. munkáját: a' mikent t. i. a' többiét is Bánderozik ki adni: azzal együtt, in Nomine Domini kezdi ter„jeszteni, és ha ismeretes nagy emberek jó itéletet tsinnek felölle, ha ollyan nemis, mivel ezek olly Könyvet nem nyomtatnak mellyböl egy Napol„nap alatt a' pénzeket ki nem jö: / Lipsiából találtam az ember Bibliographiát, mellyben magais igyekezik assistentiáját.

Be esteledem vala a' minap Gesner Uramnál, és dolog miatt, de az még véronnyabb szemlélést nyuj„tott vala, és ugy mondá practica

bilis

Méhek

9na

"Usnek Ri nyomtatásait, ha az
ember, leg alább 20 exemplárt
meg venne belölle; Különbe
Ren venéuli; hogy valamelly
Bibliopola reá vegye magát, mint
azért hogy a Deák Könyvet hat
arate fejiét nem kelnek; mint
pedig olly gémota principiumot le
vétse Sollicitupst az embereK.
Ezt ugyan meg akkor meg irtam
Bod uRnak, de jobban meg biz
tatvan az Neuman Consiliumával.
Mentünk Helbershusára Borstler Segner
Ur látogatására, Ri bemünket igen
jó szivvel látott. Beszélé, hogy a Pa
ris. Scientiar Academia egyik mem
bruma a méhekkel igen
Ur experimentumot producalt üveg
ből tsinált Kosárba, cuivise oldalával
van minden munkálkodásokat.
Más Nemzetek azon méhet melyet
Anya méhnek mondanak, méhek
Királyának hivják. de ö azt
válta, hogy az nem király, hanem
valojaban Anya; ö Aterek pedig
amaz Fejei; és azért nemis akard
azok Dolgozni, s. mint az nyáj gaz
dák inggen élnek. igen sokat se
tsinál az Anya méh, és a melly
méhett nagy Kosárok van, két kann
Anya méhij van benne. Es pro
Abrojette megakarván a méheket
Bámulni, pusztoval a Kosárok
fenéket be kötven vitte már
volta, Feléb tsudálták mint
ontya el a jó méhet, de meg
sem Bámulhatták egészen, mig
elebéd

elevenedni kezdvén meg is maradt a Fe
lédet. Midön elsőben üveg Kosárok
fogta a méhet Világosra hadtuk
Ki a méhek Kijárok Sejtet be má
Zolvan, végét benne el nem érte.
Két ablak közé tette azért a Kosár
és azt mind két felöll a Kosár Kijá
Kivül egy fa fablárral be tsmálta.
Ur apró fajti forma juratot
hagyván a Kosárok fablán, mel
lyet ugyan be tsévé ragtuk, de
mindön Órára a méhek operatióját
observalni, a melly helyen Órára
Ki nyitták, és megnézvén, üveget
be tsmálta. Lehetne egy tsekély Bölts
tartárot a Kosárok Kijáttsin. Kép
zelhetö lenne Dolgozatlan emberek.
Columella irja, hogyha az ember mé
het akarna az erdöbe keresni. Kajas
dobot nemne az erdöbe olly helleye
kivölt még öis vagyon. mivel ott a
méhek continuo meg fordulnak. Fogjon
ott egynehány méhet s. tegye egy Dug
Bájú üvegben. botsássa el egyet
perspegállya ést mig látja, ha
el viszi, mást eresszen el, és mind
addig vgyelöredgyék, mig a fel
Kelte Kalauzollyák, mivel azok
ujj erdöbe egyenesen haza Kétnek.
De az Angliak könnyebb modgát
találtak; Kik két méhet fogvan,
az egyiket elsöben el botsátták
Kinek méneset az Acus Magneticával
el mérsérlik melly felé menjen.
más tellyöl ahhoz futtsa a más
méhetis el botsátván, amaz utólis
ollyenvállyák, és az Acus Magne
tica Kibsidiumával utánna men
vén

vén egyenesen szá veszéltetnek.
"Lőtt ha két ember bocsátja el a'
két nyelet két helyről, és mindenik
megen as Arcy Magnetica ductussan
as hól tehetnek convenialnak; vik van
a' Képer.

Selyem csipkés bagarak.

A' selyem képitésénöly benn ebe; azt elöze
Suppoználvan as hól elégedendő legyen
fa vagyon elégezve, illy könyebb
mondgyát mondá a Bagarak szá
poritasának, s. curajának, hogy t. i.
képitetnek egy kis, és annak egy ab
lakra senn sokig kellyen, mellyel elég vi
lágosságot szolgáltatna. Körülöt
körül képitetnek szélek olly
szép formá, minémü a könyvekbe
szokott lenni, ugy mindazál, hogy minde
nüvel is lehetne huzni. Az alsó
ruha semmit sem kellene semi; hanem
a másodikba a Gyürübe vigyent nem
hanem a Kezekbe, és ugy consé
quenter. Ezen mesterek és Nezzedik
a' gendbe lévő bagarak, mig me
ndjokat meg emék, as alatt as
ilyes Loculusokat töltené meg as
ember elejével. s. mikelyt el fogyna
a' felső, mindgyárt le szálvan a baga
rak ason gendben holott as eleje
kiszen van; as alatt el hagyná lecalu
sokat megtsiktvan, vigyent meg kellene
tölteni, és ugy consequenter. E
szerint egy ember sumtalan sokra
viselhetne gondot. Akies nyüben
lehetne a Házat siteni, nest a mele
get szerezni. Azhol egyebből gyen
as ember nem szerezhet, nem arana
est gyarolni. Fejér szedni fa
gyedig

Gyür környül igen sok van, onnan plántá
latis, de kivált magot lehetne szerezni,
mellyről sok ezer fát lehetne Papuriam
három négy esztendőre már elegendőt hol
gáltatnia. Magyar országon és Svécia
pedig sok elég van. Et Lenestnak
művel levén sok földe nintsen, meg pá
rantsolta a Király, hogy a Gyntorne
ket, mind sok illendő assokkal.
Rendes Historiatskálatis beszélleti; inter
zelignia mondá egy Fabulát, hogy
Si Péter egy Embert igen jó szivel
látván, és emeli felségé utra valótis
tehetsége pennit képitven. Mondotta
neki Si Péter. Művel pénze nintsen,
mellyel pararattyát compensállya
Romába a Vicinusba vonvan azt ma
gához, arra nézve kérjen tőle ha
nok dolgot, be tellyesiti. Az ifjú
nem lévén len ellenője vagyból valló,
ollyat kivan. Mellyet látván, hogy
mindgyárt ott tsem; pinja as Urat
hogy valami dologra dolgot kivánnyá.
Látván gedig as Ura, hogy olly kitsin
dolgot kivánt. Mondgya indignabunde
a' Gyelegnek, aha aradna as a Len e
lette a Segedre, hogy tsak ollyat mutál
kivánni. mindgyárt oda arad. Harma
dikba ostán nem kivánhattanak egymást,
hanem hogy orman szeressenek.
Az Ifjú ismét Kereskedésre lévén, Galliába
Lugdunumban Kereskedni ala. Történt
gedig, hogy a Király Gyászár extraordinarius
követtyé ott vendégeskedvén, a Senatus
igazságot kivánt neki tenni, és illendő
ratival őtet kiszönteni. De mivel más
a Nyelvén nem tudott elő venni a Gyalást
Senatori Kontorban öltözetit és menet
a' kivethez. Elöze moneálta a Magyar
ruhát

„tust a Faplár hogy valamit eö tőlnál
„mindenbe ösmert kövessék, ugymint a ki-
„tudgya a Frőrös Complimentumokat
„Bevjalván a Követnél Frőrl nyelven
„es el tudálkozik eloquentiáján, és kéd-
„hől ramult olly perfectè Frőrül. mon-
„gya a Faplár eö Valoságos Frőrl, és
„Hegesbjemne lévén, mert azon Hely
„léyben mulatoz. Nem akarvám
„hinni a Követ mig Környül metél
„tetik eggét meg nem mutatodgya
„ast sem kitollya el. Mellyet látvan
„a Mytratus, örös azont tselekedik
„Mellÿ nem kevés nevettejse adott al-
„kalmatosságot.

Jean Georg Keysslers Itineratiumában
olvastam, hogy Helvetiában Schaffhau-
„senbe, a Haranguen egen Inscriptiot
„talla:

Vivos voco, mortuos plango, fulgura frango

más haranguen ismet egen Inscriptiot:

Colo verum Deum, Plebem voco, et ungego Clerum
Divos adoro, Festa decoro, defunctos plo-
Pestes Demonemq; fugo.

Ratisbonában vsont egy haranguen:

Magnæ Virgini Campana maxima ære et arte fusa ego.
Te Nubes, fusca precor, ad Virginem penetrabunt.

Ugyan eö Velenczébe Augspurgba és
Ulmba járvan, kallotta:

Die Herren von Ulm
die Kauffleute von Nürnberg und
die Bürger von Augspurg.

Item: Hamburgs Macht
Nürnbergs Witz
Ulms Gold

Augspurgs Pracht
Straßburgs Vestung
Behilt den Preis in
der ganzen Welt.

Lard

ordinari Király Residentiájába Turinban
láda ugyan eö Victor Amadeus Ki-
„rálynak Fejér Lova helyheztetett Me-
„tallumból való Statuiáját, egy nag
„Márvány Kövön, illy Inscriptioval:

Divi Victorio Amadei
Bellicam fortitudinem
Et inflexam justitiæ rigorem
Metallo expressum vides
Totum animum videres
Si velox Ingenium
Flexilemq; Clementiam
Exprimere Metallum posset.

Die ungern übers ros den Ubermuth
seiner Feinde entfalt die Ubersta.

D. Victori Amadeo
Quod unum rapere fata potuerunt
Regiam Dris Majestatem
Æterna vindicat hæc Imago
In Regias Virtutes et Heroica gesta
Pus nullum fatis reliquit Fame.

Sardiniai Hertzeg Abbony Christina
Castrum Dolorisának Inscriptiói:

Magnæ Christinæ à Francia
Carolus Emmanuel Filius
Inluctabili jacturæ vix Superstes
Dilectissimæ Parenti, piissimè parentat
Hoc uno matri non obsecutus.

Eben Carolus Emmanuel Felesége
Temetésének Inscriptiója:

Franciscæ à Francia
Carolus Emmanuel Conjux desolatissimus

Mondt

Nondum Sicij ex orbitate oculj
Lachrymas continuat.

* * *

Heu fugacem prima gloriam!
Franciſca à Francia
Regum filia, florum Regina
Suo Consimilis Lilio
Sero data, citò exepta
Nil Niſi Lachrymas peperit,

Turcimar egyik Kapujján es az Iſteri-
ptio:

Ambitum Urbis
Ad Eridani Ripas amplioxem
Carolus Emmanuel II.
Dum Vitam et Regnum Claudexet, inchoauit
Maria Joanna Baptiſta
Dum Filio Regno adoleſceret, auxit.
Victor Amadeus
Dum Regnum iniret, abſolvit.
Aeterno Reum Pium beneficio
Aeternum Monumentum grata Civitas poſu
A. 1680 MDCLXXX.

Egy Templom Ajtajánal Inscriptiója:

Quod Juſtitia punit, Pietas protegit.

Vinét egy Templomból Romaly

Juſtitiae et Clementiae
Securiori ac mitiori Reorum Cuſtodiae
Novum Carcerem Innocentius X. Pont Max
Poſuit
Ao Dni. MDCLV.

Die

Die 14ta Novembris ejusdem ejjel Peregrinatiobol meg tert Balthasar Wrenger látogatására, több dolgok közöt beBellé; kit nimt egy Berlini Theologustol értette, hogy egy Borussiai jó fa miliabol valo jeles ifju, mint kitünik meg holt Attya tudozása miatt nagy jovait el foglalt és foglalando jovajából az Anyja ötet nem tarthatja mert a Király Kolgálatyából a mult Hadaroz dalatt, el geiprialtatvan ollyan a Jot örzö Nemes Katonak közzé. Kivel egyik a Király hálo házából Reggel pedig azon kivül vigyazvan, történt hogy ö ejjel a Király Agyashazabol Vigyázására. De Jegenynek nagy Jezentsejére, ismeröse lévén egy Cavallyar hamar a Király utám el alu vitt. A Király pedig hamar fel ébredvén és Borotvalkozatlansága miatt Jétálóban indulvan, költi ötet, de nem ébreszthetti fel. Keresi azért a Király a Sebtyében, hát ott talál két Levelet. Irja egyikben az Anya hogy mivel az Attya adossaja miatt Jezenél maradott Javés Jovajátis el foglaltatik, még magát sem tudgya hogy tartani annyival inkább néki penzt nem küldhet, inti arra nézve, hogy a Királyt hiven Kolgállya, és magat jóban gyakorollya. A más Levél volt az ö ezek való felelete, vagyis válaszsa. Mellyben jmtt talvan hogy a jovajat el foglalá

Junad

Jezentsej álma egy Cavallyar fuldatik

Sánad oskát jól fundgza, ugy azt is
hogy őtet nem segithetet; és hogy nem
is kiván tőlle segittetni, a Király ke
gyelmességéből néki kenyere léven,
hanem azon szomszédit, ason kenyér
sem olly kövér, hogy abból az Atmyát
jóltekthetné. hanem azon lessen
hogy a Militaris Architecturát meg
tanulván és azáltal a Királynas
nagyobb Kegyelmét szemlélvén, tud
néál hamarább valami pénzel meg
segithesse. A Király ki az atmya
felette szereti ason jóságáert, hogy m
dőn őtet az Attya által akarta vem
közibe baladott, és arrol értette fel
vett. felette gyönyörködött ezen
ifjunak külsőjéhez való háladatossá
és a leveler vissza téven erővel
fel vásta, s genyegette a Militaris
Regula ellen való álmáert, s egy
nimd parantsolta hogy 3 ora le
vén a más Házba hozna ki egy
let. de ő a Királyt megkövette
hogy ő kötelessége ellen nem mós
dulhat, mások asért fel váltatvám
ontiot adott hogy egy ór at a 3
kiszül válassza el. ő vette as alá
valót, de a Király adta néki a drágá
bat. El bocsátván ettől, paranta
lya néki, hogy más Nap del utam
comparaáljon. El ő megyen arro
Herdi a Király ki ja volna, az
attya nem vehetette el a ju
gát, mellyre ő nagy modestiával fele

nem értvén semmiben meg az Attyát.
Tettzett ezen modestiájáv az ifjunak
és ád egy petsételt Czedulát az
ifjú kezéb, hogy vinné azt as ekrain
Praefectushoz. El tudálkozvá as
ele, midőn látta, hogy 20 Talert
adtznált ason ifjú számára. ki
vissza vivén a Királynak, deme
álta, hogy as ő fohászkodás és érdemé
hez képest igen nagy Summa és
Grationalis volna az. A Király
ezt is observálván, meg parantsolya
néki hogy, vegezzél mindgyárt és
ki váltvan a fohászgat as atmya
számára, maga jöjjön vissza.
Dictum factum. Meg jövén
as ifjú ki lovas öltözetét tsi
és mint már leg rendesebb Da
rabját. Mellyet conversatiójából
a Bonnsúfor minden jól szemlén
lenek, igen jó szerentsén vallását
szerető ember leszen.

Cyprianus Epitaphium Florentiae:

Ossa equi Caroli Capelli
Legati Veneti.
Non ingratus Herus, sonipes memorande sepulchrum
Hoc tibi pro meritis, haec monimenta dedit.
Obsessa Urbe
M.D.XXXI. Id Martii.

Livornu városába lát az embert illyen
Inscriptiót:

Mercatty

Ao. 1752. 7br.

Mercatores
Huc alacres advolate.
Hic Sacer Amona Copiæq' locus
Commoditate ac Decore vos allicit
Atq' hisce in ædibus habitans
Comiter invitat Hetrusca felicitas
Cosmus III. M.D. Hetruriæ VI.
Aedes. Salarias à Fer. I. Prætor suo conditas
Auctas à se munitaq' Urbe
Lapideis ut essent magnificentiores q'
A fundamentis erexit
A.S. MDCXCV.
Mas ego hisce turis Vége

Viator Cave
Volat irrevocabile tempus
Fallere dum illud fallere curas
Immortalitati beate labora
In meditullio cordis repone
Durissimum et dulcissimum vestrum
Æternitas.
Harmadik Vége

Vivo optime merito grati P.
Quod Medicus è sepulchrali urna
Anima pharmacum mors pretium habet
Cupiditatum Hydropi indulgendo crescit
Abstinendo pellitur.

Jhesu Vina dabant Vitam, mortem mihi Vina dedere
Sobrius Auroram cernere non potui
Ossa merum sitiant. Vino conspergite sepulchrum
Et calice epoto, chare Viator abi.
Valete potatores.

Die 17a 7br

Die 17ma Septembr A. 1752.

De 22dis Augusti Költ Levelében irja Myrs Gu„bernator Ur Exja, hogy Néhai Regi Prator „Perfei Ur helyében a Candidatus véghez „menvén én vellem első emlékezet vagyon, „s javallya azért, hogy Bétsben le menvén magamat vélem insinuálnám. Veszek „egyszersmind egy Resignatumot, mellyben „tsak, hogy az Ur in Provinciis Ste„geditanis experiálnak elsőbb confidentiam lessen, de mivel én qua Mr. Urfival pöldem „is, 2do ha Bétsben le menvén provintiv Bolgalna, hogy mihelyt olly ren„delést ésszetten eö Tgnek, tsztelt ve„dalnam; különbe is azon vacantiának Restaurálja Stáry nemis halad.
Egyszersmind nagy Kegyesség egy olyan Mél„tóságtól, hogy emmire Kivánn utasitani. De az en circumstantiám, és Kötelességem ezt nem engedi, hogy olly ha„mar innen le szaladgyak; különbe„is ősszel jöttnek, ha se ingerta Cmg tétven ca két Ser közöt Bad alatt ma„radnek.
Ezen irja Balás is ezen levélbe tett egyes lájába, hogy Kiri Ur Exatsk maga„nak hellyek Berenstorfi Generalra tett, és hogy competitorim in obtinendo Registratoratu Heeres Bal és Rosnyai draimer.
Ezt követő tsütörtökön jöven a Russiai Bank„érül ember Hoffmestere által szólitat bessé„lidem, Petropolisban instituálandó Kor„Commerciumról. Mondá hogy oda a Rke

Mgs Gubernatis W Levele

Kor Commercium Petroburgumbo

„nuk Borok buteliája ygyszolgo menni fel Fall
„nak és egy printzum, a Frantzia bornak p
„dig hat és nyolcz pr garasnyi; a Printz
„pedig Tallért fizetni egy általageszt mell
vagyon ezz 200 buteliák hat Tallért.
Rénusi, Burgunder és Champaner borok
nem szabad kevesebbet el adni, hanem
tiz buteliát ordinarium Frantzia
bort pedig 25 buteliát. ha pedig
valaki buteliánként akarja adni
Tallért annuatim fizetni 300 Rube
melly 2 Német fertot tészen mindenik
Almi a Magyar bort illetik, a
elmustrált felette szerettek és minden
bornak felett rendellik. A Frantz
„zki Bölcs bornak buteliája, jár
„sát és három Rubelen, pr quart
Vini. de Telben a Commercium. cessa
van, amyira meg fogy, hogy negy
„Rubelis fizetnek érette. ekvivo
narium Frantz bor pedig, a minem
vel ni ötet kináltak, azt mondá,
„hogy egy ferton, sőt egy Talleron is e
nemet. De mivel oly a borral ke
„reskedő Mercatorok kitelben szoritat
„tatni a bort bisonyos terminusig, a
„ky pedig a Magyar nem vasa kez
„katvan, az után bottal ütne a
„Nyomát, és a praedicatumot nine igy
nagy defectussal, mint pedig inte
„sát menyen vegbe, semmi jót be
„lülle nem remenlene. Ezeknél el
„hogy Nyarban jüvén menyen a kap
bőven találtatik Magyar bor kép
loen is, és kés penigen kevesset ad
„hatna el, s. ezzebet e szerint kár
„nemenleni nem lehetne. hanem, h

Nyár

Nyárban valamelly Magyar feles bort
szállitana Petrolingumban és Feleny
ödd tarvan buteliával adná, és nagy
Nyereség lenne; ugy gyenli hus vagy
harmiatz ezer buteliá bor el kelne.
De a legjobb barátyának is kitelbe
egy garalmal se adna, mert más is me
tendálna. Ez több ödd való Magyar
borokat többire más félével meg szo
lit, és ha asszon Magyar kivánna a
„ruhná, és kivált igen erős borokat tar
„tana; a maga lakóhelyéről való me
„gjudicium ehez járulván, bizal
„inkább kellene a bora. ellvivel
pedig nekn meg tértemik, hogy a
udvar meg bővülvén, a Printz sza
„rait az hol jobb bort találnak
„megvesik. akkor az udvarnak
olly árron kellene adni, hogy ha Nyolczad
részét az árrát el vesztené is az ember
kárt ne vallana. mert az árrát minde
„gyárt megnem fizetnék, s. ha kivánna
sem adnák, hanem az után, ha
„sznarasshoz, Cancellariara Secrete
hoz kellene járni az árra utánni, s.
a mindenáit fogná magát mentem
hogy penz a Cassába lenne, hanem
ha Assignatiomot ossznál, vagy neha
magának szenbálnak mennyit adgyon,
ugy mindgyárt tesem elégedendő pe
„nz. Kivánsegos volna valamelly Mercatort
és Legényeivel megismerkedni, és
az ellen dolgokba nyitnálna a Magyar
kereskedést, mert minden kereskedést
ez a modgyon; és a fizetnek
kitt kezdem forog a Cassa, és
nagy aratás.

Gyarmek

Még Gyermek koromby emlékezem hogy Apollonius és Sarsia magyar nyelven ki adott Ki[illegible]jját olvastam, melly Sarsia Dombelyházának mostlátvánd hiscriptiojét meglátvám, le irtam:

Quicumq; Sarsiam deflorauerit
Medium Libram dabit
Posse Populo patebit
ac singulos solidos.

Romából vagyon egy forrás s illyen hiscriptija:

Clemens XI. Pontifex Maximus
Vetito flumine, Corrivatis Venis
Purgatis Ductibus, instauratō fonte
Studuit Salubritati et Conservaci
Prospexit
Anno salutis MDCCXII.

Ugyan azonn épületen más fel

Paulus V. Pontif. Max.
Ai Salutis MDCXIII. Pontificatus sui I.
Remby et stomacho, frigus jecurq; medetur
Mille malis prodest ista salubris aqua.

— penetrant tecta et limina Regum
Scire volunt secreta Domus atq; inde timeri

Epitaph.
Mentis eram hospitium, gelidi sum marmoris urna
Mens dedit ee hominem, mors modo vertit humum
Hospitium mihi Vita fuit, sibi terra recepit
Omnia, Mens tantum quae bene gesta habet
Antonius Maltenbrecius
Libi posuit hoc. A. MDCXXXII

Cujusq; Cardinalis Epitaphium Romæ
Corpus humo regitur
Fama per ora volat
Spiritus astra tenet.

Romából a Dominicanusok Kertében vitt vagyon
a Minerva Templomának ormára, melyre
Kúz Marianak épittetett Templomot
Alex. VII. Pontt. Max. A. 1667. volott
egy Obeliscusnak hiscriptija:

1.
Veterem obeliscum
Ballaris Aegyptiæ Monumentum
E Tellure eruta
Et in Minervæ olim
Nunc Deiparæ Genitricis
Foro erectum
Divinæ sapientiæ Alexand. VII.
Dedicavit Anno Salutis
MDCLXVII.

II.
Sapientiæ Aegyptiæ
Insculptas Obelisco figuras
Ab Elephanto belluarum fortissima
gestari quisquis hic vides
Documentum intelige
Robustæ orientis ee
Solidam Sapientiam sustinere.

Jacobus Schmid Epitaphium:

Flores, si scires, unum, tua tempora mensem,
Rides, cum non sit fortitan una dies.

Oráfé Bavariába.

Horarum Pallax, mors incertissima rerum
Clemens horarum cur tibi cura datur.

Matthe Hitzler:

Sparge Sacrum Cineri lapidem et pia brachia circa
Ut tibi quod dedera reddat amica manus

In aditu ave
In epitu salve

Alius

Aliud: Hospes, disce morum monij genus, improba felix
Diuin habitur, scytum mordet, et interea
— — Franciscus Sweert. filio dilect.

Inscriptio Bibliothecæ Vaticanæ

Sixti V. Pontificis Max. perpetuo hoc Decreto
de Libris Vaticanæ Bibliothecæ Vaticana con-
„ seruandis: quæ infra sunt scripta, tunc in
„ modum sancta sunto, inviolatèq; observantor:

Nemini Libros, Codices, Volumina hujus Vaticanæ
Bibliothecæ ex ea aufferendi, extrahendi aliove
asportandi, nor Bibliothecario, neq; Custodibus
Scribisq; neq; quibusvis alijs cujuscunq; ordinis
fas esto. Si quis secus fecerit, Libros, par-
„ temve abstulerit aliquem, extraxerit, e-
„ xpesserit, raperitq; conceperit corrupe-
„ rit vel malo dolo à fidelium com-
„ munione ejectus, maledictis, anathe-
„ matis vinculo colligatus esto. Et quæcun-
„ que præterquam à Pro Pontifice ne ab-
„ solvitor.

Mas inscriptiæ:

Sixtus Pont. Max. Bibliothecam explicam
à Sanctis Prioribus illis Pontificibus
qui Beati Petri vrem audierunt in ipsis
adhuc surgentis Ecclesiæ primordijs inchoatam
pace Ecclesiæ dedicatâ, Lateranj institutam
à posteroribus deinde in Vaticano, ut
ad usus Pontificios paratior esset, translatam
ibiq; à Nicolao Quinto auctam, à Pio
IV. magnificè excultam, quo sibi Nostræ
Veterum Ecclesiæ Disciplinæ, ritumq;
Documenta omnibus expressa, et alio-
multiplex sacrorum copia Librorum conser-
vat

„ varentur, ad puram et incorru-
„ ptam fidei Veritatem, perpetuâ suc-
„ cessione in Nos deriuandam, totæ ter-
„ rarum orbe celeberrimam, cum loco
„ deprestò, obscuro, et insalubri sita est
„ autè perampla vestibula, Cubiculaq;
„ circum et intrà, Scalis posticis
„ totoq; ædificio à fundamentis extructo
„ hoc Bellij, pluteisq; directis, Libris dispo-
„ sitis, in hunc editum, perlucidum
„ salubrem, magisq; opportunum locum
„ extulit, picturis illustribus undiq; or-
„ nauit, liberalibusq; Doctrinis et
„ publicis studijs utilitati dicauit
„ Anno MDLXXXVII. Pontificatus
„ ejus Anno III.

Item in quadam Vaticanæ parte: Inscriptio

Sum
De Bibliotheca, quam Heidelbergâ captâ
Spolium fecit
Et
Gregorio XV. trophæum misit
Maximilianus, utriusq; Bavariæ Dux
S. R. I. Archidapifer et Princ Elector
A. 1623.

Item in alia:

Alexander VII. Pont Max. antiqua omnis
generis, omniumq; Linguarum Urbinatij
Bibliothecæ manuscripta Volumina per-
pensis cedentibus beneficio, ad tutiorem
custodiam atq; perpetuitatem Vaticanæ
adjunxit. Anno salutis MDC.LVIII.

Inter Libros varios tartaros, Anglias Britaly
Henricus

Henricus VIII. De Septem Sacramentis
ist Manuscriptum. Mellyet
irodalmi
inscriptiója ez; mellyet a Király sajátja manu írt
debitorja
Angliarum Rex Henricus, Leo Decimo, mittit
Hoc opus et fidei testem, et amicitiæ
Henricus

Ispotály inscriptija:

Alexandro VII. P. O. M.
Cui
Ut Corporum valetudini paterna charitate consuleret
Quemadmodum Pastorali sollicitudine
Ov animarum Salute quotidie invigilat
Hunc Xenodochij Diplomate suo concessit
Ad hanc Viam nocturno tempore
Tranversis Catenarum repagulis custodiri
Ne pretereuntis strepitu quies
Amica silentij
Omnino ab ægrotantibus expulsa esset.
Anno Dñi MDCLXI. Pontificatus VI.

Item:

Sixtus V. Pont. Max.
Paupertibus pie alendis ac pane verbo curant
multo suo coëmptas ædes
Has ædes exstruxit, aptavit, ampliavit.
perpetuo Censu Dotavit
Anno MDLXXXVII. Pont. II.

Item:

Clemens XI. Pont. Max.
Pericitantes puellas per urbem collectas
Ac olim apud Velabrum Imp. XII P. M.
jubente locatas
Ut amplioribus Salubrioribusq; ædibus custodirentur
huc transtulit
Anno salutis MDCCXV Pont. XV.

Inscriptio Primariæ Portæ Ripæ.

Clementi VIII. Pont Max.
Post Galliæ Regnum reconciliato Rege
Henrico IV. constitutum
Pannoniam armis Cæsarianis servatum
Strigonium à Turcarum tyrannide vindicatum
Ratkenos et Ægyptios Ripæ Ecclesiæ restitutos
Pacem compositis Regum maximorum discordiis
Christianæ Reipublicæ redditam
Ferrariam Petri Aldobrandini Card. Nepotis
ferro inerrante receptam
Sanctissimæ præsentia constabilitam
optato reditu in Urbem publicæ tranquillitatis
securitatisq; reductori
Anno MDXCVII.

Clemens XI^mus Papa Nagy épületet tetetven
maga költségével Romából, a Tiberen
vagyon Ripa alva, Roma triumphans
több egyéb Figurák között, és egy ilyen
ezen Inscriptio:

Clemens XI. P. M.
Romæ de Dacia triumphanti
Captivorum, Inimicarum Regum Statuas
ex hortis Cæsij
Aderito Ægyptiorum Signorum ornatu
Porticum à fundamentis excitata
Ad augendam Capitolii Majestatem
transtulit
Anno salutis MDCCXX.

A' Mester emberek Rangja Romában ezen
Inscriptióból meg tetszik, melly vagyon
a' Columna Rostrata mellett egy
Márvány

Márvány Kövön, hoc tenore:

Triumphalis Sentibum Pompa Aug: C. honori vedri solita ad devotum Christiana Religionis cultum vedacta Dei Genitricis Virginis Festo die dum Christi Salvatoris Nostri simulacrum e Laterano in exquilias ad Mariæ Matris majorem Edem quotannis ingenti plausu Solemniq' Processione defertur, pro Senatus Magistratuum' et totius Equestris ordinis Dignitate, Populi Plebisve observantia nevo ulla postha inter Plebeja Collegia contentio fiat Decretum est; ut hoc statuto ordine universi cum suis faculis flammisq' et luminaribus sacram imaginem, que iter fecerit, comitentur ea ratione, ut qui primiores simulacro sint, ignibus habeantur. Aquarii iter auspicentur, Fornacarii, Molendinarij, Muliones, Lignarii, Vinarii, Caupones Salsamentarij, Candelarij ex æquo, Piscatores, Phocarij, Vinitores, Olitores, Pistores Fornariiq', Pellipari, Fignli, Fabulary, Ergastuli Lignorum Mercimoniarij, Sellarij, Coriarij, Sonores, Calcarij, Lanij Sutores Sartores, Fabri Lignarij, Fabri Ferrarij, Cuirifices, Aromatarij, Plumbulary, Lanifices, Fullones, Lacerratores Balneorum, Agricultores, Boarij. Thalamus Ro. Fisci.

Si quis ergo secus fecerit XXXV. aureos poena Mulctetur.

Curia

Curia Innocentiana in Monte Citorio
Allegzebb épületek közül való.
Költség reá Innocentius XII. Pont. M.
315 ezer Scudos Romos. egyik
zép Házban, illy inscriptio olvastatik.

Mirabilis Hospes
Astræam
Tam magnificè habitantem.
Scias
Quod et Splendidius
habet ædes
Animum Principis.

La Piazza Navona, vagyon igen Zép
Vízi Mesterség, ezen Obeliscusnak
Adalán à Mendie
Innocentius X. Pont. Max.
Nilotici Amnibus Ægyptium Lapidem
Amnibus subterlabentibus imposuit
ut Salubrem
Spatiantibus amœnitatem
Sitientibus potum
Meritantibus etiam
Magnificè largiretur.

ab Oriente:
Novia Ægyptiorum Monstra
Innocens premit Columba
Quæ Pacis Oleam gestans
Et Virtutum Liliis redimita
Obeliscum pro trophæo sibi statuens
Roma triumphat.

ab Occidente.
Innocentio X. Pont. Max.
Natali Domo Pamphilia
Quæ Cultus amplificata

Liber

Liberataq' inopportunis aedificiis
Agonali area
Forum Urbis celeberrimum
Multiplici majestatis incremento
Nobilitavit

à Septentrion

Obeliscum
Ab Imp. Ant. Caracalla Romam advectum
Cum inter Circi Castrensis rudera
Confractus diu jacuisset
Innocent. X. P. O. M.
Ad fontis foriq' ornatum
Transtulit, instauravit, erexit
Ao salut. MDCLI. Pont. VII.

Die 18va Tartatott az Academia Erectiójának vagy is inauguraiójának Anniversarium Festuma, hová is a Kokás szerint Programma által invitáltatván Tis orakor Compareáltunk. Ott voltanak a tobb Grofok és az egész Universitás is. A Professorok magok ornatussokban jelen voltak Elsőbe Ordinis Medici Decanus Richter Ur a Cathedrákhoz fel mevén pro more kép oraot mondott, és a Király, Curator Senatus, Universitas incolumitásáért az eget fárasztotta. Ott állottak elötte négy Candidatusok, kiket a szokott rend szerint elsőben meg eskettevén, annakutánna gyürüvel el jegyezvén, és tsokkal, Doctori Liveggel meg ajándékozott, és azokk ereálta

Ezek

Ezek el menvén, Facultatis Philosophicae Decanus Hoeler Ur vissont fel állott, és ezis, pro sua severitate derekas oraot mondván s a Király eletéért és Universitásért ut supra fohászkodván, ezis modo praescripto, solemnitateq' consueta binos Artium Liberalium Magistros et Philosophiae Doctores creált. Ezek is decedálván, egy à Neo Candidatusok közül fel állott és meg kiszönte singulos nominibus azokk kikk illet pro mojokat. Elöszer és utolszor 32 Musikás, az Orgona és Enekles mellett igen jelesann musikáltak, az Asszonyok a Harokból nézték. Végh menvén pedig Decedáltanak mindnyájan, és a Professorok egy ~~Bersmind~~ vendégeskedtenek, in Aede publica Academice. Cancellarius Mosheim Ur nem compareált a Grofokkal való Competentiára nézve, mellyről a mint emlékezem fellyebb tovebben irtam. Pro Rector Richter Ur Programája volt de salubritate Piscium, Az Invitatorium Programma pedig Gesner Ur munkája, de Sapientia Orphica szóll. Mind kettő igen jeles.

Daphne le festett Fabulajának hiszi
„ptrija:
Quisquis amans sequitur fugitive gaudia formæ
Fronde manus implet, baccas seu carpit amaras.

La Villa Borghese Italianak legszebb
Kertye, extra Portam Pincianam egy fer
„tály vánnyira vagyon. Kiváltképpen
való Királyi épp Házak és Kert benne.
Ezt tehetségét Conservátorjának megyen
Negy ezer Scudi. Nem lehet le irni
gyönyörségét, a'minit irja a3 Auctor
nothadeo hiszi Pasquin tractál vella.
A Kertnek Edictuma, igy következik.

Ville Burgesiæ Pincianæ
Custos hæc edico.
Quisquis es, si liber
Legum compedes ne hic timeas
Ito quo voles, carpito quæ voles
Abito quando voles
Exteris magis hæc parantur quam hero
In aureo seculo, ubi cuncta casta
Temperum securitas fecit
Terreas leges effugere Heros vetat
Et hic amico pro Lege honesta voluntas.
Verum si quis dolo malo
Lubens sciens
Aureas urbanitatis Leges fregerit
Caveat sibi
Tesseram Amicitiæ fubriatus Villicus
abrumpam frangat.

Majestád in Domo Ruinatum ezzel Inscriptio
Hic Licentia vulgi, pax manibus
Item Emásnál:
Hic Argus est, non Briareus.

Az Altorfi Universitas Kertében va-
„gyon illyen Inscriptio:

Civis. Amice. Advena.
Cui. horti. Amœnitate.
Cupis. oblectarier.
Modestiam. et. Continentiam.
Comites. habeas.
Flores. Custodes.

Ugyan ott az Ajto felett:
Hic Natura Lasciva, toto quos partunit orbe
Flores sert oculis, quæris lege, non manibus.

Inscriptio Horti Villæ Medicææ in Monte
Pincio Romæ, ad dextram:

Effigies. hortus. Hospes.
In. Summo. ut. videas. colle.
Hortulorum. cunctis.
Si. forte. quid
Audes. imbarbe. Scire. debes.
hos. hen.
Itenq; amicis. esse. apertos.
omnibus.

ad sinistram:

Ingressus. hospes. hosce.
Hortos. ingentibus. instruxit. hortos. Sumptibus. suis.
Medices. Fernandus.
Expleare. iisdem. licet.
Atque. his. fruendo.
Plura velle non decet.

Epitaphium quoddam.

Hic sita est Amizmene Mariæ optima
et pulcherrima, Lanifica, Pia, Pu-
„dica frugi, Casta, Domiseda.

Egy Capellának Inscriptioja: à deák

Una fuit quondam hæc Rupes: nunc dicta: Montis
Extium Dominj, cum gemuere sui.
Durior es saxis, senior sententiæ gerarum
Jn lachrymis carnis hoc pietatis opus.

ch Jnscr

Rumpe cor ô Mortalj homo, velut arduа Rupes
Rupit in arce Crucis, compatiare Deo
O! hominum durum genus, arduа saxa dehiscunt,
saxea corda hominum, stant oriente Deo.

756.

Epitaphe

Hospes, quid sim, vides
Quid fuerim nosti
futurus ipse quid sis
Cogita
Ernrico Friderico Francisci Filius.

19no Dü Vahl mutatá egy Angliai Könyvet, az
kinálnak olly mesterségről, miképpen lehes-
sen az Ironad à leg papirabb beszéden
embertis az kiáltal allegualni; melly Angliai
nagy hasonnal gyakorolták, de Anglia
nyelven leven nem ertettem, à Characte-
ládemd, mit deszignáltak, semmiltem, de
in Combinatione kynt vagyon à mesterség.
A' Könyv nem kostag in octavo, negyed
öt tallér as árrula. Fel ebrendei maxi-
Rivátatnél hozzá, mig valaki bele
Jöhet.

Compendiaria scriptu-
ra Anglor

Be Jelké Segner Urnak, hogy lehetne minden-
kor el vont pontba, à körül levő
dolgokat delineálni; hogy t. i. à pont
Jedelen lenne egy lik, és abban egy lá-
tevő felyül tsinalt Tsatna
az ember szemét azon objectumok ellen-
be, mellyet delineálni akar; melly
à

Terek Külső
dolgokat látni

à Jüvő magába fedven, a son
Uvegre dingálya, melly à liken vagyon
as pedig egy à Tsalovskiara tett papirus
va egy Jsu exhibeállya. mellyet elöt
mük Jdvcált. id.

Jven ugyan Segner Urnak Letzkéje de Commen
surandis angulis, as Status Magneticáról
Krat disserált, mondá hogy ahoz nem
mindenkor lehet bizni, mert egy Orsnak
közelebb, másban pedig távolabb vagy
à Septentrione; de a son egy Orsnak
minden Stendőbe válozik, ugy hogy
ha valaki tiz Stendő mulva meg
valamit, jelette nagyobb különbség
as elsö mérésből, jö k megen vissza
Büntelen. h. Montesq. et petrosj.
Regvinibus sem jó vélle élni, mert több
ízbe valami Vasnak peresse lévén
à földbe vagy fába, ugy is abervál,
à mint Kastélyok kö legyen lévén, in
Commuzni mensura as Sal elni nemis
Babad. Minden à hiszek à Tengely
rézni szokásis, mig tart à Vas Rug-
tás le kinyák kagyról hanem
Negy lábunyra nem tall lenni semmi
Vasnak as son ember Kinál, ki as
Jő Instrumentummal élni akar.

Jdvcált olvasom Magnetica Visnek, de az
mondgya senki bizonyosan nem tud
ja, kanem probabiliz oka, hogy as
föld concavitása miatt tendit ad
Centrum; melly annyival nagyobb
hitelre méltó, minvel es elött circit
50 Stendőkig egy Angliai Kalais Ur
jelt, as son Orsagokba Kivetkező
meg jövendölte maga Lasnlé

Hyppotl

Hypothesisiből, a' mellyekbe nem
jöttz, és az mellyek hólta utánn
mind hé tellyesedtek.

20a= Az el múlt Napokb vévén egy Gubernat
Ur Levelét, irja benne, hogy Ré
tse, Ur vacantiáin, ennis pluralitate
votorum candidáltattam, és mivel
ez Tőlem elenter olly Decretuma érkezett, hog
a Kir in ceteris Hereditarius Provinciu
cseperálnak azokra fűvebb reflectio lessen,
javallya hogy Bétsben menjek, azon Dica
talt Sollicitállyam, s motivos gyolyálvan
azon argumentumis, hogy ezen emlitzett
étvén ez Tőlem, azonnal vetődáltem.
Urnak egy Lázár és Rotenfals Urakis,
annivalam Sollicitatorjának.

Vettem Dőnyén Uram Levelétől, Ki irja, hogy noha
ch Annullaing és G. Bethlen Gabor Urak
hozzám való affectusokat nem változtat
ták, de ezt mondolják, hogy hanemha
magamat mindjárt a Resolutio utánn
való be menetelre Resolvalnem, a két
Ur előtt declarálnom, különbe nem re
ménlhetem Consentiumját &c.

Uram arra gyúve egy Egy Ur quibus
circumstantiis légyen a dolog, declarálo
hogyha esen kivánt declaratiora en
gedelmet nem adnak, inkább kivánok
kolty szegenységbe jó lélekkel élni
mint Jen ez Nyűg Rogrtáját is a
kát magamra vegyem, sőtem ismé
tetik magamra, tsinálhassanak
pedig Considerálvan ez Nyűg hogy
es kolty való Jegyzetek ki borzasta
mely nagy kárumra gyolyálnak
és máshar kellyemb való subsistu

javá

javával meg egyezned be menetelembe
rjanak Dőnyén Ur mi tévő légyen
Kivel ez meg fogom irni, hogy akar
egyezzenek akar ne be menetelembe ez
Nyűg, magát akkor alkalmazza ja
ettem Kőszem Tsalnagy Mihály Ur Levelét
ki többek közöt irja, hogy az Urak na
gyobban ki jövetelemet repmbállyák, á
Kegeny Legeibyek pedig approbállyák, és
hogy Bran mondyák, ha a Publicum
Kolgálatyát egy Privatusért félbe
nem hadtam volna, most Registrator
lehetnék de igy kijobb reménlem
Dar tsak ezekb dugodnék be á Kaja
ja Generalissa betegségét, Obersster
G. Gyulai Ferenc General majorsága
való Provisiót, Fő Strása mester G. K
de is Ur Haller Regementebeli Kapi
tánnyságra lett aggregáltatását &c.
Abból kőszem Uri, hogy Fiulette
fiát Istennek kegyelmébe, kit
az Isten nevellyen fel és Kráig él
tessen, maga Kitsségére.

Napolishoz Nagy mértföldnyire egy Piatra
Bianca nevü Kertbe és palotába Car
lus Vtus harmad napig mulatvan
ezen Inscriptiot lehet az ajtaján
olvasni.

Hesperes

Etsi properas nescis mipoiny
Praeterieris hoc editicium Ostreator
Kic enim Carol. V. Rom. Imper. &c.
Debellata Africa
Veniens triumphum in libegal.
Lunc-Petrae gremio consumsit
Clisen Margito, et vale
MDXXXVI.

&c

In Arlepiane Familiæ Capella talis
Cujus hic incipio: Neapoli.

Cur miser imposui lugubria saxa sepulchro
Mi Pater immerito, quippe pro merito,
Quod si marmoream licuisset fingere formam
Et Natus foret non alio lapide
Incisæ Notæ legerentur: Gratus Alepis
Reddidit Ossa Patri, sitq; Patri tumulus.

1786. Neapoli in Templo, di S Giovanni Vangelista
del Pintane, az falon vagynak illy
fejs Inscriptiók metzve; Pintanus képiratta

I. In Utraq; fortuna, fortunæ ipsius memor esto.
II. Integritate fides alitur, fides vera amicitia
III. Nec temeritas semper felix, nec prudentia ubiq; tuta.
IV. In magnis ipsibus ut admodum difficile, sic
magnæ pulchrum est, se ipsum continere.
V. Sero pœnitet, quamquam cito pœnitet, qui in re
dubia mimis cito decernit.
VI. Hominem esse haud nemini, cui nunquam
injuriarum obliviscitur.
VII Fausta Legg prætereunt, quam non absol
vent conscientia.
VIII. In omni Vita Genere primum est, te
ipsum noscere.

" delanndarum
Itt ezen Mgs G. Lázár és Rosenfeld Urak Levelet,
Bécsben Mgs G. Lázár és Rosenfeld Urak Levelet,
Dönyéri Uramétsz, hogy a' Gubernium engem Cam
mendálvan a' Registratorságra, s' bötség Mgs Cam
cellarius Ur leje és G. Pethlen Urak kivánsága
hogy magamat declarállyam a' Resolvá vétel
utánn dalo kétt le menetelre, fogok iránta
in Gebri irni.

Olvasgatván Keyssler Itinerariumát, ezta Status Reipublicæ
tobbi közöd de Forma Regiminis Rei Venetæ
publicæ Venetæ. hogy a' mint fellyebb ejusq; Ducis.
emlitetem Dux Venetorum est Rex in
Purpura, Senator in Curia, in Urbe Captivus,
extra Urbem privatus. A' Hertzeg
pai és Tsvicei, mind addig valamedig
ez él excludálva vadnak, minden Re
vezetes Privatalok administratiójától
Semmi Legatiokban nem küldettetnek.
sine Consensu Senatus, semmi Regens
fejedelemtől Szolgálattyára magokat nem
adhattyák. sem pedig a' Papától
semmi Beneficiumot nem vehetnek
Maga pedig Semmi Nagy Urnak ba
rátjával nem társalkodhatik sine Con
sensu Senatus; halála utánn
investigáltatik quomodo non Fami
liárend administrátora. és ha benne
találnak alkalmatlanságot, ninc képpen
Vagyonát nagy Summáig condemnállyák.
Maga még életében Status Inquisi
tionis est Subjectus. és Szabadságába
vagyon eben Inquisitio Principalisnak
minden ezán valamiben tetzik, ennek
egy titkosabb házábanis be menni
és Házában ágyában pedig keresztül, s.
egy titkosabb Vrasait is. investigálni,
egy Kivételes, a Senatus akaratyából
mellül nem tsalhatik, sőt még a'
Városból ki sem mehet. és Vala
mely in Terra firma vagyon, ha
egy observáltatik minden ektől mint
egy Kiváltságos más Nemes ember
Stendes jövedelme ezerigal 12 ezer
Tallérok pro officio Ducali; de a'

melly

Electio Duc.
Lic Duc.

mellyá Négy hónapra és vendégségére
re mellyeket adni tartozik, könnyen
el tél. Külső fejedelemtől nem szabad
néki legfijebb ajándékokat el venni.
Nem szabad neki hivatalát abdicálni,
de elég példa vagyon, mellyekben
kor Herczegek degradáltattak, meg
ölettettek, és nemellyek szémelkö
ki vájattak.
Ezen Civicum tantiárul könnyü által
látni, hogy ezen Herczegi méltóságtól
nyirább félnek, mint sem keresik. Ed
Herczeg méltósága és comitivája, min
den által almatt pagorral igen fény
tekintetes és szembe tünő. Ő a fej
mind az egész Senatus, Városnak, le
kiumort; in funtino Senatu vagyon
Votuma. Ő előtte minden szen
Feli emberére Senatorok fekve állnak
és süveg le vétellel köszönik; ő vis
lenki előtt se fel nem áll, se pedig
Süvegét le nem veszi, vagyis emelt
hanem á Remonstrantiaror, és Királyi
Vérből való idegen fejedelem, vagy
Cardinalis előtt, kiknek jobb ölét ad
Ő ő neve veretik á pénzre. Minde
Levelek néki tituláltatnak, és válasz
az ő Nevével adatnak. Ő nevez
Priort, vagyis Praepositust á Dom
Templomnak, ugy Canonicus Prati
egyedül; praeter Munera Palatii
Kötelmeit, ő Creál Cavalliérokat
s több effele dolgokat tselekszik.
A Herczeg halála utánn egyben gyü
á Nagy Conciliumi, mellyben 30 es
tendőnél fijabbak nem admittáltat

Valamennyi számból állo personák gyül
nek azon Nagy Consiliumban egyben, ugyan
annyi golyóbisotskát rétetnek egy edénybe
mellyekbe szám az ezer Numerus metsha
ladgya. Ezen golyóbisokból harminczan
megvagyon aranyozva, á többi pedig e
züstözve. Vonnak ezen edénybül vagy
is szerentse faszerábol mindnyájan
rendre szelint egy egy golyóbisot. ezen
személyek pedig kik az harminczad
ranyos golyóbisokat vontak, más kü
lönös Kóbában nemek, hogy pedig azon
egy Familiából való két embernek arany
golyóbisot ne vonnyak tiltva vagyon,
hogy arámelly Familiából hat az
első aranyost von, á többiek szabad
vonni ne légyen, hanem adnak néhé
ezüstöt, hogy mind az 30 aranyos
ki menjenek. Ezen 30 personák
pedig, kik az aranyos golyóbisot vontak
husznak ismét egy edénybül más ed
beli golyóbisokat mellyekbe 21ve ezüstös
9ve pedig aranyos. Ezen 9 személyek
kik á 9 aranyos golyóbisot vontak vá
lasztanak 40 Senatorokat kik számok
kuzzé magoknak foglalkattyák, de
mind külön külön Familiából valoraki,
és hogy á personákban ne diliskálljanak
á négy első personák jussa van ötöt
ötöt választani, á többiek pedig négyet.
Ezen 40 uj Senatorok Vonnak ismét ez
ollaforma Ujjabb golyóbisokat, mel
lyekbe 28 ezüstös 12 pedig aranyos,
kik 12 aranyos golyóbisokat fussanak
vagyon ismét 25 Senatorokat
választani; az első harmat, á többi

pedig

pedig Kettőt Kettőt nevezvén. melly
25 personák vonnak ismét 16 esnek
és 9 aranyos Globusokat. A 9 arany
kor Választanak ismét öt öt perso
kat, úgy hogy ezek száma tellyék
45 Személyre. Ezek közül kisorsolnak
11. Személyeket el választatik; kik vála
41 Személyeket, úgy hogy az első 8 személy
Rendet negyet, az utolsó három személyek
pedig harmat harmat. Ezen Electorok
mint a többiek Magnus Senatus con
sirmálja, és az Herczegi Palotát
ezzel Szobájuk bé zárattya S. adig
nem bocsátják, míg az új Dogot nagy
Herczeget el nem választják, és az
a Cardinalisoknak kivül abon Házban m
véllek nem bé lehet vagy tractálhat.
E' Felett a legyen Electus Dogena
az emlitett 41 Votumból, 25 Votum
kell legalább lenni.
Ezen Dignitástol fenn maga
Saldya történt egyszer in Ao 1368 és
Deus Conservet execrabilis kivánta magá
de Senatorem excludendo sub comminatione
exilii et Confiscationis omnium Bonorum
magát a Választás alá bocsátani e
a Herczegséget fel vállalni.
A' Nagy Sanátba be mehet minden Nemes
Ember, kinek száma 1600ra megyen.
A' Sanáts vagyis Pregadi áll 250
személyből, és ez a legelső és Nemesebb
Collegium. Ennek határainkban vadnak
a Hadakozáshoz, Béreséghez, Pénz Ve
déshez, Követek küldéséhez tartozó dol
gok, és ez két adott a Népre is.
Ezen két Collegiumok, úgymint a Nagy Sa
náts, és a Választók Sanáts beli Személy
minden Vasárnap és ünnep Napokon
a Here

Conclusa et Decisa vendra.

Herczegi palotába egyben gyülnek, Nyári
del elöb, Télben pedig del után. A
Votumokat nem rendre szóval vagy Zajjal
adgyák elö, hanem vagy Zöld és fejér gol
csokat hánnak a Ládába, vagy ónnak
vödrekbe. A Zöld szín negativát, a fejér
pedig affirmativát jelent.
Hellyenkénti Liver Franko gyelmet adni
a ki a Nagy Sanáts kellyét akarja
megnézni, és Kaszpendel vészik vissza a Kaszpendel
-be menni akarj embert; és még a
Nemesek is kis pozna lapki filtra
vagyon fegyverrel a Sanátsba bé menni.
Ha valamelly ismeretlen idegen veszedelmi
jül a Sanáts kellyához közelit, S. E.
Vizsgálattal vészik vissza, melly a pitvarok
mind két felén készen tartatik.
A' Doge ül a maga 6. Consiliarinsival
in edito loco, mint a Királyné székibe
minden Sanátsba megyen, minémü
Harbom Szobába. A többi pedig olyan
Székeken és padokon, minémü a Dr.
testansok Sanátsába szokott lenni.
és a többek kik dolgokat per Deputa
nes et Cosseine portak fojtatnak.
A' 3dik Consilium áll a Dogéból és 6. Con
siliariusokból, Capi della Quarantia Crimi
nale, Savii Grandi, Savii di Terra ferma
és Savii de gl' Ordini ból áll. Ezen Consi
lium pedig neve: ill Dieci Collegio.
Ezen Consiltumban expediáltatnak Status
Publicum concernalo Levelek, Követek
Levelei, s ebben halgattatnak meg az
idegen Követeris. Ezen a Savii
Nevezetü emberek Inspector vagy
Consul formák, mint p. o. Savii
di Terra ferma, vigyázzanak a Katonákra,
azok Mustrájára, Verbunyjára &.
ill Consiglio di Dieci, áll 10 Senatorokból,

és

és a Dogéból hat Consiliariusival ed
"gyütt. Ezen Judicium omnia Criminali
apellatio nélkül fiztat, és semmisségét
igen félnek. Ennek Jurisdictioja min
Deneve, sőt magára a Dogeé is exten
"dálodik, inbarsondere sin titel von
Eccelse

Procuratores S. Maria eleinten viselte gon
dot, t.ar.as Püspöki Templom épitésére
annak utánna ki terjedett hatalmok a
Testamentalis és Tutelaris dolgokra,
úgy ad pias Causas, Pauperum curam
a mostani Procuratores S. Marci vad
Titentzen.

Tribunale dell' Inquisizione
Tribunale dell' Inquisizione áll három
Capitalis personakból, kik a Város vagy
Republica Securitására Argus szemekkel
vigyásnak, és minden embert gyanusig
observálni, hogy Velentzében se lehes
politicus cum libertate se beszellyen.
Nem szabad egy Nemes embert is tegyen
extraordinarius Hivathez, vagy Minister
hezis menni, vagy vélle convenialis sba
ha pedig ezen parantsolatot a Rédit
Házba Bálor álralmatt Sajával mas
tárabb gyarran által hajtás.
Egy Nagyi Szalg Securitate vadnak
Ez hat személyből a Herczegi Palotatt
Oroslán és Leopárd fér fel tátott Szájjal
a falba tsinálva: a vegye, hogy a Kir
Város Securitása ellen és publica tra
gullitássa ellen valami tanátskozást
vagy factiot észre verne, azt egy Czedu
lában irván, azon tátott Szájú Szörny
a titkos ládában vethessék [illegible]
Holtsa az Inquisitor Dnál vagyon.
hogy minden dolgok az illorum mód
hoz minden perveniálkassan. Nem szükség
pedig senkinek nevelt a Czedulában tet
tenni, ha pedig az titok ki nyilat

Rozt

Rosztatását valaki Demuneráut se
ménlene, comprobálhattya ezen assu
paprussal, mellyből ugy Czedulát kivágta,
mellyben a secretumot kijelentette
és az Inquisitorokam áll, mind ennek
ugy as premium mivoltát is meg ité
lé.

Tribunale della S. Inquisizione [illegible] mellyet
a Papa a Városnak Egyházi deprecatiá
utánn imponált, áll as Archiepiscopus Pun
ciusból, Patriarchából, Inquisitorból
és három Világi Asszistenserből vagyis Et
Assessorból. Ezen Inquisitionak eleinten
hatalma igen nagy volt, de a mostam
Regirung igen nagyon moderálta, es
most, de ezentúl az emlitett három sena
tusok nélkül (kik nélkül semmit nem
Concludálhat,) egy kissebb dolgokra tartza
nak ad Notitiam Reipublicae adni.
A Sidrat, Gyürüket és Bosszuságokat
illető dolgok minemenek esen Inquisitio
nak alája vettetve, hanem tsak
Hereses, et abusus Sacramentorum, ez
váltatnak ettől. A Protestansok
pedig nem tsak békeségben maradhat
Nyughattak, hanem Cultusokat celebrálhatnak.
Vagyon itt Domus Germanica Lutheranus
Papiz de ki feudalis Honnsben jár
és nevezi magát Consiliarium, Japo
Meynungensis; A Republica ezt
minden nézi as ujjani által. Nem
enged nekik pedig Cultus alatt. Ennek
előtte as Evangelicusok magok halot
tyaikat temetik ugy nem Lido. De
és előtte néhány esztendővel vett Do
mus Germanica a Kristusért Dá
rytortul egy darab földet a Klastrom
Hegyében, mellyet as Evangelicusok
Temető helyének forditottak. A gene
rabilét pedig eum plenitate nem hor
dozzák a sok terror Uthára, és ca
mitasra nézve.

Vagyon

Vappon egy nevezetes Collegium, Mellyet Rei
Veshanie (ordinandorum) et profectum. Mellynek activi
rája nem terjed ki, az idegenekre és Nemes
Felségekre, kiknek Sajátságok első két esztende
jében, de az alatis ezek szabadsága
az eszközöket tovább nem megyen,
hanem egy sor gyöngyöt a nyakán, és
Bodnyáján goldrus szerüen viselhet
nek ugyan gyöngyös Karunes vagy dis
Hüte vagy Mützen gyöngyben dusson.
Jo is mindez mint másutt, hogy a Nemes
nek el ne essenek be hinyt Nem
nel vagy ujjon által nézven; s. ki
vált a Vilkey Kép Menyetskérnek kön
nyen a rabiatorumsi Kidnep practicia
alatt büntetés nélkül Kemérmetlenül
hajjak a Törvényt által; ámbar n
ha meg történnyék is, hogy egy arany
más pénzel büntetődnek. Talám
tselesi az effele gemiltek bőnge
és fitalsága, hogy igen gyorsan
a Törvényt ne tartsák meg. a' mint
Jacitus mondgya Annal III: omnibus
potius gnevalida et adulta vitia, quam
hos effegni, ut palamfievet, quibus fla
gitiis impares essemus.

Minden Nemes embert Kintösefelete, és tiltva
vagyon az Ideigen posztondr be vitele
Melly Politiai Rendtartásk ereje jejé
ri tsak a Városra és a Városba; in
Terra firma pedig vagyon a Velentze
Ter és minden Rabudságok.

Classificatio Nobilium venet. — Casmir Freschot nevü Nemes Velentzei adott
ki egy Könyvet, mellyben a Velentzei
Nemeseket öt Classisra osztotta, az elsőbe
vadnak: Contarini, Morosini, Padouari,
Tiepoli &. 12 familiák, mellyeket a' 12
Apostolokhoz hasonlit. Ezek utánn
tesznek más négy familiákat a négy E-
vangelistak hasonlatosságára. Ga-
mba, Contarini et Morosini legrégibbek
és Nemesebbek s. erősebbek. Ezekből a
Contarini familia 50 lineákra. Ha
valaszais idején vásárolhat a' Gazdag Nagy
Summa pénzzel Nemességet, de minde-
dig az Uj Familiák a Nevezettebb
hivatalokrul excludálva vadnak.
Mihelyt valamelly Nemestől fia szüle
tik tartozik minnyárt annak Nevét
Libro de Oro nevü Könyvben be iratni,
mellynélkül fenti Nemessek nem is
mertetik. Ha valamelly Nemes
Citadino val pirvadik, annak gyer
mekei Nemes — lészen. Hivatalra
pedig Cittadini nevezetes azok, kik ante
Reformationem Status Jubernio excludál
tatnak. Ezekhez tartozik a Gasdagabb
Kereskedők, Advocatusok, Medicusok, No
tariusok, és Uvegesek in Murano. Köz
Nép közzé pedig egy Nemes sem házasod
hatik, ha gyermekét e Statu Nobili
um excludálni nem akarja.

Ha valamelly Nemes a Hivatalt mellyre Deprecatores officii
választatik acceptálni nem akarja
12 ezer aranyat büntetődik és in
Magnum Exhilium tiz esztendeig nem
mehet. Tiltva vagyon a' Nemeseknek
a' Kurázon passagyet venni sőt még
tsak Jakvegositani is. Kereskedő pe
dig és mulatsi Házakat szabad tar
tani. Nem lehet ezekből ni Ecclesiastico
etiam Statu, a' Fanato engedelme nél
kül Hivatalt vállalni, ha a' Nagy
Tanácsból, és minden Hivatalból
excludáltatni nem akar, mellyet
Törvény alatt vadnak még a' Chalti
Vitézek. Ugy tiltva vagyon ezekk
ajan

Nemesek és

és Papok
Circumspectio

ajándékot penséit vagy valami Ürmet
Ürvegen külső Uraktól vagy Fejedelmek
től el venni. A' Carmalis Attzaja
minden Hivatalektől ex clusiválva van
Lenki Hivatalát: az Dogen, és K. Márk
Procuratori Dogén kívül:) Részint
tetni nem lehet. és egy Diconalis az
egy Criminalis Processusnak kívül
Licitálni. ugy hogy Hivatalt Viselni
a Városnak alá valót, tilalmas.
In Civitate Caterna Statutate
a Nagyobbnak semmi prerogativája
a többi felett nintsen. az Comman
igen sok Familiák meg Begényedek
mivel nincsen a Nyilván való Le
gyilkolás és Verekedés tiltva vagyon.
Nem hinné az ember, melly semmi
ge való emberek találtatnak a
Nemesek között. vagy ongyos és mos
kos szeretet Köntösökben, Vastag
ságban, kopott Pantallyokban, járnak
és szenvedni nem egyéb nincsen
az élelemnél és Pénzességnél. Dam
nej tsizes Bélyegét sem tarthatnak
és magok Vásárolnak elejéget ma
gokra a piacon, napjig vissza haza
Hogy magokat elé vehessék az illy meg
szegényedett Nemes Személyek tsak
egyik házasodik, és hogy Gyermekha
Zarra ? asszíle hasonszalan hellyeket
ne költsenek egy Lassát tsinálnak
hogy a szükséges költségen kívül
egyébre ne költsenek. Melly sok
vétekre ád alkalmatosságot. Egyné
hányan ugyanis összevásárolván tartak
egy ágyast, mellyhez vendég minden
24 óra múlva járnak. ? minden az
egyik reggel, Grapulba Japonicalt
meg

meg jövén azokat le veti, alig vágyja
a' Rend szerint követhező, hogy abban
vízbontsa fel öltözetéjt. igen kraun
vadnak e' mai morbo Venereo labirantes,
mellyet nemellyek ugy tartanak
mint máskor a Fontanellát.
A' Városon kívül sokkal jobb a' Velentzei Velentzei Nemes
Nemes Ferrel Conversálodni, mint benn emberek lakásai.
a' Városban; mivel ott igen fele de
sem látnak, és a' büszkeség nagy em
bertelenségre ád okot. Halmatot vagyt
ez Veretékbe ugyanis és Comediákban
nem tsak a' Narancs és egyéb Gyü
mölts hajat hányják as alatt
ülő emberek fejére, hanem
Zöldtiben véda pördöstek. Mellyre
nézve, a' ki ennyit akarja alólnól
látni az Actusokat: ? Roman
más részint legjobban láthattya.
Bürkség ősejét valami magát
valami Speculummal be fedni
és fel tsavart Bajjal Bélyegel
és kivált fel nem nézni.
A' Velentzei Clerus kevésbé tisztelt endemel Clerus
tudományra, mint sem külső tekintetre
nézve. ez okát sem nagy Regulák
vadnak, egy Klastromon kívül, mellyek
a' Jó Nemesek Leány Gyermekei tartatnak
és neveléstatok ez kévéssé.
A' Közönséges Nép itt is mint egyébütt Populus
buzgóbb, vagy hogy a' Papoknak
Bellyok, Nyelvekkel; Az ér
telmesebbek és Nemesek pedig nem
bé állenek de Religione. Még van na
gyon határozva a' Clerus hatalma, mint
Urnak a' Nemesek, és a' ki Papja
lészen, annak minden Hivatalok
és Nagy Consiliumtol el kell butsuzni.

Caput

Caput Cleri est Patriarcha, a' ki magát
írja: Miseratione Divina Patriarcham
Venetiarum; new tsévénzeda mint más
et Sante sirs etsticie Grad. Es Primas
Dalmatiae, Metropolitanus etsthiepp.
Candiae et Iberus, ugy Episcopi mint Cs. Kir.
und Excello. A' Janais Pálatsba
è Mobilitate, és a Pápa confirmálja.
Emer activitássa igen Terjedt, et sub
Diege et Senatu. Potentzia Ecclesiae
Sanctum Ecclesiae S. Marci et und
ehs Brüzst uerlesi, ens Vicarius des
Canonicus ist und den Titel Primi-
cerio führt, sein Primum Ornat,
und Krüsz in ehs Kleidung als
ein Abgesandtes Bischof ruck.
Vagyon Potentziaba 180 Templom, Klastrom
és Spitály.

Arsenál. A' Nagy Arsenál Külön vagyon egy Kiget
mellyet ha valaki meg akar látni, all
30 Ung. Ld Liraból, nem Gabat semmit a
Nezőnek fel jegzeni. Kerületi foglal
magába 2½ Olasz Mértföldet; Kőfal
vas és 12 Kovuz foglalja egésben
Környül, Egy Nagy kapu vagyon
a' gintzebe, melly minden nap nyoltzór
Tőlretik reli borral, és ebből ihatik va
lamennyi tetszik, minden Messer ember
a' ki az Arsenálba dolgozik, kitsi szám
as Ezert meg haladgya. Mindenfele
fegyverek, Oplyobisok, és Vas Pán
Bamvek, Külön Magasinuma vagyon
tsak a' Oplyobisoknak vagyon 12 Magazi
Zinuma. Hadakozás idején kétszáz
ezer ember dolgozik ezen Magasinumok
és minden Esztendőben ordinarie meg
Conservátziára 500 ezer arany, kiad
meg hadakozás idején.

Harom Nemeger vadnak as Arsenalt

proch

mesteiával, de kik minden három
Esztendőbe váltatnak; Nevezetes Ar-
senal Patrumsinae. Ehez tartozik
egy Arsenálbol, minden Kibúcsú
fegyverrel fel állíthatnak tiz ezer
Lovas, Más ezer Gyalog, Ezen felvezetni
Se hadi hajo, und Fundort Velencze.

Egen Holnap Dis első Combattgan, minut
mi Kor is invitaltatunk in Societatem
Regiam Scientiar, melegült Ceremonie
Publice Professor Majer Ur, a' kit
Königsb mezőnek mesterségiről
Mi akartunk cum fine mensis Tmul Stan
meverak memik, mint ellős Professor Hannoverai
Ur is megirtam, de as Ur Kürtö- utunk haladása
fekes kivánta Balettrat egy Kerestyén
né tett fiai fogadása Bermt el nem
Kesitven, Kellette más egy Arsenumal
meg alkudni, de es, annálig Rutyalo
volt, hi meg Kesitsbe uggan, meg
amyn ido mulva a Balettrat mint
a' menyire fogadta, de nem ugy hug
emberszeges ember viselkedese, ennek
azert visszda Kellettven vetni is mit a
Kova forditunk, meg valik mit
nyerünk benne. Mikor a Királyis
Bandéránál tovább mulatvan a Va
da Batban, és circa 7tm 8va ismezett
meg Hannoverébe

Még a' mult Semestrisk elején invitalván Ebédet
bemüvelt Gróff Witzenstem, és G. adtunk.
Bentheim ebédre, viszda adtuk
mi is nékik, es 8va octobris
mind feldöt tractáltuk, hivtuk mellyek
Pro Rector Richter, Professor Haller, Ge
bauer, Gesner, és Segner Urameknak.

mivel as

mivel az első az Ut[ca] curáltra 3 [óra]
Rénál az Institutiot halgatta, 2 [óra]
Praes[es] Regiae Societatis ülésen minden
con[ventu]sokra invital. 4 Rénél Cic[ero]
Epistolait 5 Rénél pedig Mathesist
frequentálta. Ott volt Mr. Murray
is, Rénél Német nyelvet, haly alud[ni]
és Rénél Vatsoniam elsőbe vóltunk
Ide volna meg Vatsoniát, mert a ad[ju]
altalunat fogot a Prof[essor] as Grofft
a beminket való Kivatalra, es
azért nem rülhettük el mi is.
Vendegünk a Professor a java
volt. Ebédet adott Londonsiben
Lactri Saltzenberg 12 Talléros, 12
personara. A Gyumölcs körül be
állott ezen 3 Talléros. Dec utan
jöttek hozzánk az Ifjuság, Dan.
Falck Petrus, Hoffmeyerektől Det
Danus Pedersin Rothmeyerektől
Ericus Svein ugyan Danus. Vallia
Heresegnek etc[etera] Fia Julia
Svein Anglus is. A Professornak
Negy ezüst üveg a Stalnál, t. etc.
Ruhát itthat a Fiaji asszu[ny] Sokat bu[j]
bol. a Delutanni Vendegek pedig
Vatsoniaj meg maradtan ejjelig
tantzoltak bar tantzot, ahol a Mu
Lápot és penzt 5 Talléros
fizettünk, azonkivül 7 butelia bo[r]
meg itthat.

S. Communio. 15ta Mivel még a Templum mellyet a Le
[gr]matusok épitenek el nem készült, a
minisháltatott a Communio, az
Germanica societas Residentiajában
tartott

tartatott az Universitas Patronája is vagyon
ejen Deum communicáltuk a Mündeni
Pap administrálta. Itt látom allan
dóbás vagyon, hogy az Ecclesia Rectoj
ferj, vagyis Curatori leg elöll menne
a communiora, mint itt is Ballen
es Colom Professorok; ese kutánn
állottak a Stan Szoll Lenthein
és az Ifj. mi Rétsikén neven
ein alig találák kellyet Czifrá
ja Diamants Német Dékorál marad
tanak kinn.

Egy Ekj Ur parantsolván, hogy maga[s] fog
dsponálni, minémü Collegiumokat
járjunk, mind eddig vártuk az innt
való parantsolattját, melly végre
a Cathalogusio i.e. Selectionum le
küldöttük vala; de az mind eddig
jem érkezven, napedig a Collegiumok Collegiumnak
már el kezdettetven, constituáltuk kezdelése.
reggeli 9 orakor az applicata mathe
sis Segner Urnál gomjuhsinc, 10kor Ju
Naturae Athenwallnál privatim,
Colonial 2 orakor Frantzia Nyelvet
és 3mukor Gesnernél Euclidion
Pondera Bene, a többi idöt Ekj
Urfiaknál érkezésével insequens
hagyván, különb is Hannoverábol
jövendöben.

Finaltalunk volt in Betske egy alralunat Köntösjem
lan Gold Kontust, mellyet postája
valamire valonak látott avatatlan,
de az első verven, mind egen tisz
mind értelen volt. Kinálása pedig
az ide való szokáshoz képest eppen
jsonyn. Mellyre nézve azt nézem
jdö

itt viselnem nemlehetven 24 forintba
került könyörömet ért egy hólnapig
való videlésem utánn öt fallérért
el adtam. Kelletett pedig tsinál
tatnom egy közönséges mentéből
állo téles szürü köntöst került circa
36 forintba. Ekt imaginálvan
magamtól, hogy a Nyári köntös igen
oltsó lészen, de az is belé került 23
forintba. El érkezvén az öszi Nedves
vég idejével, külömbi fenlévén
Pirás itt köpenyeget kordovánt
tsináltattam magamnak, egy nin
Dennapi Vederjes köntöst ezis kéül
ért 26 forintba. Végre pedig az
Hannoveriai utra tsináltattam
Angliai gyapjúból mentiket, és
veszett bársonyból kamizolt
minden ezüst vagy arany nélkül
ly került 80 forintomban. Pavlá
valis Lr bajom és költségem volt
Betsbe hírmat vetteni, végre kin
volt jó. itt tsélettem be véltem
s az ide valóris elégge meg tsala
Baligha beszélé; tanult az Altorfi tsade
miabn egy Kirilluz Heli nevü Evangelicus
Prédikatornak a fia, kit tsaracsit az
tsadenia, mind ingyen tartotta mind pe
ingyen tanittotta, vagy ez Carémoniakb
néhany embert curált fundamentaliter
és Kövés idö alatt. Nagy premiumot
igértek egyen tsinnak tsak publicalja
azon arcanumát de semmi igéretekkel
gya nem vehették. Olaza nemö uttyá
pedig Nagy Gyönön meg holt. Egyen
Isten azon erössajot az Ajjától va

nulta

nulta, hi még életben vagyon, Ezt
engemet inkét kétségbe, hogy valami
modon inducálná azon Curiának
publicatiojára, jemenki Angliába adna
érette vagy husz ezer fallér premiu
mot. Mint egy Leány, hi az Cal
culust curálta 30 fallér premiumot.
nelly bár ma ne sokat ertsinálta Ek
az olyan tudással élt emberek Jesébe
holtok utánni Calculus találtatvan.

Sarantsolván a Melankolicus Uraig, de az
Ustinaig velem együtt nagy kedve lé
vén az Egés Angliai Kiralyi udvarlási
ra való menetelre, mivel már a vá
dasbatbolis meg jöt, és a mint beszélik
nemissey Lokat Hamoverában imulatni,
arra nézve

Igna Göttingából reggel meg indultunk,
fogadvan meg Scheppel nevü Hotz
Kerét is. Lovat jövet menet tizenegy
fallérba és jung 10 mulatunk, min
den napra két két fallérban, ennél
oltsóbb alkalmatsságot tsekegést nem
találtunk; ordinarian nagyobb men
ni nemlehetett, mert nagy edig sér
gette betsületünk egésen jüstben ment
volna; Extraordinarian pedig ha
mentünk volna, minden mértföldre
a Lovertol egy fallér Postalio tsinálta
fél pint, ezér minden mértföld fél
pintra; consequenter 11 mértföld tí
ven, pinte 11 fallérra ment
volna, mind menet mind pedig jövet.
Ly pedig Nagyobbtól napot mulatvan
ment mind együtt 18 fallérra,
melly itéletem pontot meg le
het concernalna volt.

Ekkor

Heli nevü Pap europaja Carémonia ellen.

Az Nap mentünk hálni Embecsre, Veresmë
menven nevü kellyen, hólott vagyon
a' Lófrö machina. Nagy épületek vadnak
Hyzshi kesenyek, mint nállunk a' nagy
Uraknál a' Fürö kemen kömül fogv
málé kaphk, de mintsenek meg fonva
vagy meg dcskázva, hanem üresek
és feletté magossak, a' hö kültöl nem
messze. Ezen épületek Vízzel tömöt
ten meg töltetnek és a' Kutból Ant
hlin a' Vizet magas helyre fel
huzák i. tsatornákon bottsáttyák
ezen Vizet végig a' meg irt tüskén
mellyeken alá tsepegtetik, rajta
maradván a' Só' mint az ujjon olly
vastagon, midön meg száraz le veris
és azt üstökre töltik, i. ugy fözik
ke, nem mélly de feletté el terje
dett üstökön, az egyéb particulár
ok szerint párlás, füstbe és Vízbe
el eshetvén, tsak a' tiszta Só' marad
az üst fenekén, mellyet onnan
ki vesznek, és meg száraztván el
adnak; i. nem tsak ezen
Electoratusban élnek vélle, hanem
a' Szomszédinak is felesem adnak
el, és abból nevezetes summát fze
nek.

Másnap menvén, láttunk
Bonyi fok kutakat i. szerelet
ep nagy ennyből szélyel szaladni
mint a' Fürdöket, arrol vegezte
a' Király magát vadászattyát.
mellyek nézésére mentenek volt

azon

azon embereit, leg többet találtunk
elö Stambovera felé menö
utunkba, hol három hól kat
tsi a Cimprat, Lüttik Herczeg
Neuhassel kezen tartott Levaicsi
hez mihelyt érkezik, mindgyárt
meheszen; ezen Herczeg Angliai
elsö Minister, hasonlónak tartják
meg holt Cancellarius Pufendorfhoz,
és literatus, és nagy példál
mu ember lévén, négyis gyöven
tsa luxusainak nem fsifiál
Ez Angliából ide jövö Gottingába
és ide magát Juris Doctornak
csáltatá, ajándékozta azon al
kalmatossággal az Universitas Biblio
thecájának Acta Parlamentarium
Anglicanorum Tsak és egynehány nagy
Folianterbe, magyarra forditva
be, adta az Optimum Bibliothe
canak Collectionem omnium Auctt
Classicorum. Nehezen vehetik az
Angolok, miért hozzák Angliából
a Parlamentum Actáit és miért
nem ajándékozta inkább a Classi
cus Auctorokat ezen idébeli Bibli
othecának, és az Actákat az Oxon
iumnak. Azomban az Angli
ok a más országbeli Doctorokat
nem sokra becsülvén, kedvetlenül
vehetik azt is, hogy Angliában tsinál
Keresztyén magának grádust, i. nyka
de cognossállyák Doctornak lenni, de
tsak circumstraneusnak, ha

szemben

Bembe nem menhés néki mondani.
Estve Ez erador eirezvén a Kapu-
hoz, kérdé Kit vagyunk, mondá a
Urfi, hogy Imperiali Groff Feleki
mondá a Kapunn levő és bemünte
rendező Unter officier, hogy parant-
lattya vinttsen a bé botsátásra; ér
mondám, hogy magyar Groff, K.
Ghettingából jö, fel vian bé Neve
mondá tegyünk egy kis patienkiára
mig expectáltattya; valami egy
fertály ora multva meg jövé a
Report, ég bemünket mindgyár
bé botsátá, ellen látám hogy
a magyar Nevezetes Neinek
Ezégnem több respectussa van,
mint az Imperialisnak.

Azért értek tünk

20ma Hamoverába

20ma Hamoverába; mellyből méltán irta
Mgs Baro Vorster V. hogy omnia extreme chara
sunt, mert Petrbe harmadányival tsak segísen
bé érte volna az ember, mint a' mennyit ell
Tallod költenünk; Mi Cegner Us commendatio
jából, Tallottunk a Lyndon Schenck nevü
Frigadérad tolodó et Russiai neeü
Herezeget, Palatinatusbeli Követet, Anglici
Groff Schulderland, Morguntiai Baro Stembach &
bé Tallottak volt, és mi más házat üresen
nem találtunk, hanem bé mellyben a Mu
Linum Collegium minden Bombatul egyben
Tsinált gyülni. Egy alkalmas Haís ej egy
igen Kitsiny Kamaráert, s egy kis Vas-
ráert, vettünk ezen estve tollünk Ft
Akartam pedig hogy jutalmasabbar essék
a Rudtunk meg a Házért minden Ft eráért
egy Tallérbá nimd fürészért is Krajtzárbá
egyebed egy Tallér, vettünk egy formás
Borsó sert, Habathean Kiriil.
Estve mindjárt küldtünk Cgs Baro Vorster
Uramhoz, ki kedvesen vette látogatásunkat,
és Ft viradtára más Napra
20a Estve utánn igenyén nyuganeő Lejákoz
adtunk nemi udvarlásra, ez tsak igent, Cgs B. Vorster
hogy Ennte templomból Lejönt, hanem on ud hozzánk jö.
nan ki jövén, maga meg hozzánk jött,
és udvarhoz fel vitte; a mint ő a
Templomban ki jövén, mert a Palati-
nusi Elector Követtyehez elsőbz, az
alatt pedig maga fogyát, nem emli
tett Baro Stembach Ur hozzánk
küldötte, ki igen jeles ifjú. Ez be
jelle, hogy Két Ezrenteg Petrben
ruma

tanult in Collegio Sabaudico, az Ud-
vari fiaival fiatalabból való egyné-
hány Cavallerekkel, kikkel igen jól
tanultak; az utánna pedig mulat-
vánnak két Arkanapot és Bétsi disputa-
kat is nem gyözte. Onnan ment
haza, consequenter igen sokáig
és végre ide es elött hat hétel.
innen pedig arra nemii Göttingában
Jus Publicum hallgatására. Az
alatt felnött ifiai Dreser Uram
és Rechesett itt mulatván Bálla Pán
az Uffit maga Hintajára vendégel
fel vitte mi pedig B. Stembach Ur
Portséba mentünk fel. Dann
már fel gyültenek a Miniszterek és
más Cavallierek, kik közül egynéhá-
nyokat Uraknak mutatott, nevezetesen
pedig Gerlach Strolch Münchausen
Ur Ejtek, ki az Academiát Curatora
ez igen kegyesen beszélett, de nem
akart Deákul beszélni. Itt volt a
mi Göttingai Generalissimus Block
Ur is, ki jóval volt hozzánk, itt ta-
láltuk az Ifjú Münchausen Urat is
Két Ratisbonából Dehr Urat és Ha-
zimbergából is találtunk volt
A Király kevés idö múlva ki jövén, és
prezentáltatott egy Ifjú Cavalier
maga Electoratusából való; ki a
Fejét megtsodolta. Insinuáltatott
volt már a Fö Camarás által az
Uffis, és mivel inkellyt ki lépett
a Király, mindgyárt közülök a Mi-
nisterek és más Cavallierek nagy
Circulust formáltak, az Uffi valami
távol képényire levén tölle, a Fö Ca-
merásra nézett, sót talám bollott
vélle; ki mutatván az Uffit, elöl-
ment, és illendö Complimentumot tévén
jól megnézé a Király, de semmit nem
bollott, sót megakarván tsodolni a fejét
azt fem adta oda, mint az maga fejét
ugyan; én ugy vélekedem, talám azt
gondolta a Király hogy az Uffi Magyar
Huntsban vagyon, s. mivel Magyarkép
Tsöcs embert nem látott, képzelhette bémé,
mellyik lészen az, s. azért rendelé bémé
kérést a Fö Camarástól a Király.
Elébb menvén a Király bollott egyné-
hány emberekhez Ministeri, s. az alatt
két Hoffmarschal nagy aranyos bo-
tokkal bé jövén, vették egyikét a Király
az ebédlö Palotából menvén oda a Balkon
ült, voltanak üres tizen a Tralial, mind
kit kege felöll a Királynak két két Dáma
ült, de az egy Wahnadien kivül egy
lem tudtam végére menni, Stembach
Ur velünk volt nem ismervén, más
al pedig mind azért hogy ismeretlen
voltam, mind pedig hogy itt nem
tsak a Deák nyelv meg hibzik, hanem
még a Németi ago-bogival, mindenek
Frantziául beszéllven; bollanom
nem lehetett. Mikerkülött pedig
még sok sem öltöztünk, s. annyival
inkább Udvarhoz nem mentünk, már
az Hoff Joueur, kezünk jött, és
Holnapra Balban invitált, melly

Udvarhoz menés felünk.

A Király jövése.

Nap

Nap a Király Angliai szerencsétlenségének
anniversariuma. Itt olly bőrá-
ban hozz mihelyt a Király egy-be
ért a Palnál, minden Cavallierek
meg hajtván magokat el mentenek
egy más Napokkal együtt Emanu-
elle Királynéhoz jöttünk; azt observál-
tam, nem titkon a Király hozzája
udvarlást, hamar ivott, hozzá ült.
El küldött ma Del utánn Mgs D. Münchaus-
ra Ebédhez is, hozzha tetszésére nem lesznek
Udvarlói fogunk. de otthon nem volt
Látván hozz ott minden Cavallier Amban
jár, hozz más betsületes vallásuk
a Tsere idő alatt, mellyet itt fogunk
mulatni, alkudtunk meg egy Kotzival
Napjába két Talléjával, és mentünk
D Steinbach ért ebédre hozzánk jövén
mentünk hat órakor ismét Udvarhoz
Appartamenben. Az Audientias Palotá-
ban vólt Cavallierral és Dámával,
discurált Emberekkel tsel tettzett. A Király
tsak hamar ki jött, vissza ment a merre
hozzá vólt az Ajtó, olly Cerimo-
niát tsinált, mellyet elsőt látt
nagyobbára Dámák foglalatával, és egy
nehány Minesser. Legelsőben egy
igen Kis ifjú Dámához nevében a
Király betüllettel meg tudolá azt
az egyet tsak magát, az utánn sorra
nevén, majd mindenikkel vigan e-
nevetve beszélgetett, egy hozzá jobbra
beszélgetett az egymás mellett álló
Grampel és Saxeniai Követtel,

meg

Appartament udvarnál.

meg tudvá a Király egy kis asszonyt.

meg ugyan ezt Sicíliai Követtel kit
egyike más Udvarhoz volt deputálva
és erre felé tsak udvarlni diverságt.
Meg bevárván rezram egy levelet asszon, hozz az
én ételem helyett leg jobb ifjún benyo-
tsével tudósított ő Fge. de kérdezvén az oldt
mondá: ez a Dáma, most introducáltatott
abból, i. gyürtt a Király az asztalért nin
dekor szóval tsúfolódtam. Egy orránál ha
lamivel tovább ott tóltven a Király az
időt elvében Groff Jármuére nézvén, min
denett egybe Complimentumot vetvén
bé ment; utánna ő Rezzeld Groff Cabmuéra
is, kivel gyakorta külön Magyar tár
tyázni, ezzel Dámát néha mintalvan
Kazni tazban, nem akadsen kinek
meg jelenni másnál. Ebédnél
enkis Palotába pedig a Király bé mene
tele utánn, játékhoz fogtak, i. Kár
tyástul tizedfél ország, én szerentsés
ember voltam Barostempachal és
Király egy Ulrada nevű ifjúval ki nem
tegen végesste Gödmyall Academiai Cur
Asszát, ezek magyarúltak nékem de
mellyek dolgokat, és nevesték az emberek.
Tartott ezen Kártyázás tizenegyedfél óráig
és az utánn a Lord ki
fel virradván ad

22dum Mentünk Baro Steinbachal együtt a Király Nyári mulatsi helyében Herrenhausenben, Mellyet körültörnyül a Leina vizétől ki vólt Canalis ásva körültörnyül. Lészen azért tavon egy Hertzer hosszába ezer lépés, és szélessége ezer 600 vagy 700 lépés, ha nem több. Vagyon ezen Hert valami fél

Herrenhausen.

vagy

ozányira a Városstol, mellyre menő töltő
utat négy sorban ültetett fák foglallyák
magokban; ezen négy sor fának közepem
vagyon a Szekér út. Két felöll pedig, egy
Lovas, másik gyalog ösvény, és sem Lo-
vasnak a gyalog ösvényre, sem pintónak
a Lovas útra. Le pedig ezen Szekér
vagy is pintó utra, közönséges szekérs
nemi nem szabad, hanem az allén
kivül vagyon pamps Szekér út. 9
képesnyire vadnak a fák cit egy másol
és valami 1600 ültetett fa vagyon
a Kertig. A Kertet a Városon
belöll vizzont allé vesz környül és
a Kert közepeiny sor afféle vagyon, az
a Kár bemen hogy pintsen meg nyirva
mint Bétsbe Lemprunba. Spallerok
igen szépek nyirtak s. feletbe Lár
vadnak a Kertbe; Vadnak Nemelly
részeiben lengves és másfele ültetett
Erdősteri a Spallerok közöt. A
közepet nagy kellyen foglallyák el
a Piramisok, és ezek szerint kü, ezek
szerint pedig érzből álló statuák.
Amphitheatr - Vagyon egyik részében egy Amphithe-
atrum készitve a közepe tájan, holott
Comediák, tántzok, Balok és Kortes
celebráltatni; ezen végre igen kép és
alkalmatos kelly. Vadnak érzből ön
völö teles statuák, de az a piba és
szemérmetlenség bennek hogy minde
nütt mezitelenek, és Fekete el fe-
dendö szépes nyilvánitó tetszik.

Kövös

Kövös környül pedig allék és Amphiteatrumok virul
Spallérokból igen sok Camarák, egy hoz
Valaki elsöben készitette, bujasága és
fajtalanságra volt hajlandósága. Ezt
mondá Dan Steinbach hogy ez Maskarák
körül járván azon Camarákat igen sok
embereket talált bennek kik Venus já-
tékával mulatták magokat, de va-
lám ebb fillentek. Mentünk ön-
nan a Házakhoz, mellyek csak két em- Nyári Házak.
liatnyira vadnak készitve, és kivülröl
nemis mutatnak igen pompás figurát
de belöll elég szépek. mutatták a
Chumberland Hertzeg Laro Házát a Cassel
Hertzegnéjét s a Királyét, de Gróf Tar
mudnéjétban be nem vitettek, azt mondják
egy kis transitus van a Király Házából belé,
melly Spallirokkal vadnak a Házak
be vonva, igen szépek volnának és illendők
egy nagy Minister, de ugy tettzik az
Angliai Királyt ezekben meg illetnék,
és azonn épületekbe a Királyhoz képest
ezek gyakorlatlanságát okozzák
két két végen vagyon egy egy Kis
igen szépen be boritott két hás, Indiai
igen szép Mundra, a többihez külön
különböle képek, az Arauhaicus
fejedelem Predecessori a Királyé, és
más fejedelmeké. Le vadnak bennek
festve; azok közöt Püspök, Barátj
vagyon, 7. egynek kezébe egy Könyv
illy irással; Una est vera et Catholica
Religio; meg kell vallani hogy a kép
irások szépek, de egy kép mi ily olly
nagy accuratival meg essegét ki

nem

nem mutatta, mint egy Vén Aß,
„Bornyú, és kivált egy Levelet pe-
tétlő emberő fejéséből; mellyből ő
gyertya, Spanyol viaß s. ember Talgal
együ tsepjei, kiváltképpen való Lép
mesterséggel vadd le festve. Adják
nag Bámmal vadnak ezen épületből
A Király Házából vagyon egy Kar-
fa Zéke, minémüek Voltak lenni az
Angliai parastornál, mint fennir
pusztó s'fenerébe, négis igen Lomo,
ak ember fenerékez, és Ellenjeihez
Repeſt derekasnit vagyon, Tartya,
a Királyt egyenlőr favoritsja, és
többnyire azon ül, midőn delgőzik,
Itt Láttam a Cromellus képétis, meg
pedig meg belsültig, üveg Lövön oda
teve, hogy a gyur ne lepje. Ezen
Házat mutatásáért fizettünk fél pistolt.
Mentünk innet a Virág kézban, hol
minden fele Virágokon kivül Láttunk
igen szép Citrom Narancs fákat szép
dézvirágba, és kivált a Közepem
Négy Nagy Citrom fát, harom ölnyinél
magasabbakat igen magas fakat
Romai Imperatorok statuaja. Minden felett pedig bir 16 Romai
Imperatorok statuajat, derekaig
kőzepéig, fejek részből öntve, dereka
kat pedig Márvanyal egyesült
alabástrom kőből igen szépen ki
faragva. Vette őket a Király 60
ezer fallerért.
D. Worster Ur ebédje Immen visszajövén, mentünk ebédre
Egy D. Worster Ur Lejához, ki ben
sünket igen szépen Láttatt
Volt

Volt nálla egy Hamoveranus Oberste,
és egy Cavallier, meg ugyan Baro Steinbach,
Mentünk del utánn Egy Baro Münchau-
sen Ur Lejához, kinél noha sely Dámaß
kövesek, Ministerek, és más Cavalierok
voltak, az Urfival mindjárt, Láttunk jeſsen
is discurrált, s. meg velemis, sőt magaj
mind az Urfit, mind engemet is az Asztal
Délben Különösenn invitált. Münchhausen Ur
Estvel ma reggel a szőrő Kutatat megnem
botsátották, mentünk ismét a Kertben
a mai gála napra nézve, melly a
Király Angliai Koronázatásának an
niversariuma, ha nem in summo gradu
is, ugyantsak Hét harmad részre
meg botsátatván. Sőrkertet a több
Részis Hét ölnyinél magasabbra, de
a Nagyobbik, minden Kertbe levő maga
fárat felyül haladta, mennyivel
inkább minden egyéb évvel botsátatik.
Ez nemet ez Ország egyik tudója és
Hét embertől hallottam, Erika Frantzia
Versaliai szőrő Kutatij Láttatik s.
azt mindenütt magaságára és ide
való, aztatij felyül haladgya. Ez
zentsésen voltunk, hogy azon időbe
érjünk, mert sokunk Láttára
vizbont meg zárattatik, és végig
nézték, miképpen dereſsáltak, honnan
Udvari Bál. A mint fellyebb irám, ma nagy Gála Nap
léven és Bál mentünk az Udvari Balba.
A Király ide is kevesett discurrálván in
circulo, Kártyázni egyik végibe Gro.
Jarmundival és még Hét ministerrel
ült, a több része a Háznak Fele
Volt

volt. valaki csak magát Cavalierét
S. Dámának tartotta, ezzimmel jelen
lévén, elég nagy szerencsével. Kezdette
elsőben a Fantzot a Fő Cameranus a
Magyar Követ, és continuálta a
Dániai Követ feleségével; ezt continuál
ták, magok is meg ürt és ugyan az
Grantzia, Saxoniai, Sicíliai &c Követek
az Udvalló Ministerek feleségeikkel.
S. consequenter a többi Dámákkal.
Voltanak valami Russiai négy Herczegek
és fellyes idegen Cavalierek. Elsőben
mint egy, egy órájig Minuetet jártak
S. az Urfi is maga idejébe tántzolni
indult, S. elhisem elérte, hogy választotta
a tántzoló társat, mert G. Platthen
Kis ch Benyával járta, kit itt leg
jobbnak tartatnak; de nem tetszett
Király kedve benne, hamar Angly tánt
zot fordíttan, melly tartott egy fél
órájig. ezután vitetett a Két Marschal
gyürött módonbé jövén, a Királyt az
ebédlő Házba kísérték, ültenek ezután
a Királlyal, valami 13 Dámák Ca
vallierek nélkül; a Hoffmarschál
asztalához invitáltatott, a nagyobb Mi
nisterek és Követek, S. ezek közzött a
Fő Princerna által az Urfi is. Voltak
még ezenn kívül öt asztalok, kiknek
a Nevezetesebb Cavalierek S. Dámák
bé ültek, az ötödikhez, engemet is
oda hívat egy Generalisnak a Fia
S. vezetett által Vatsorám, ehez
sem fért le minden ember, hanem
csak

Vatsora.

mint Erdélyből nagyobb tartozott Farkas
mogyoró. Mindenek szép rendel mentek
elő, és tisztességes asztalok voltak. S.
valamint a kerti Házakban, úgy az
ételekben semmi különös, vagy mást
annálni kívánó Király, Szlendrek
nem tettzett. Maga a Király, sem
perig, a Zenészek kásbelier közig az
talnál nem ültek, mi a leg végében
két annyi ideig mulatott magunkat.
Be menvén asztaltul a Bál házban
hát látom az Urfit vizsint tántzolni,
S. continuálta is mig a Minuet tartott
Kisnét nem fián Angly tántzra
fordíttak. Vatsora utánn a Király
nem kártyázott, hanem közép kellyre
ülvén. G. Wallmodné és egy Grég Dá
ma mellé, onnan nézte a tántzot.
az Urfis éppen a Király előtt láttam tán
tzolni; a mint maga mondta, ezbre
Sugott S. Jarmudné a Királyal, és
magához intvén G Platthen Kis ch
Bonyt, mondott valamit a fülében,
mellyre az Urfihoz menvén, maga in
vitálta Fantzba, S. úgy continuálta
még a Minuet tartott másokkal is, azt
kapasztalvan a Czépit keresse, kétség
kívül G Jarmudné is, azért akarta
azzal kedvet keresni. (edig nem igen
voltunk contentusok az Hamvicnai
dvarral, ha jobbra meg betsülletbéli
illendőképpen az Urfit; de a tántz
vége felé haza menvén, Szállásunkra
nagy dtsérettet tettünk. Leste
Küsön

az Urfi tánczo
G. Platthen Kis ch
Bonnyal.

Küvén azért reggel két orakor. Men-
23ã Mentünk hisenegy óra tájba néhány Mi-
„nisterek visitát adni, de ő voltkön
„nemléven, ki öltözetlen léven, nem
lehetett bérentsénk hozzájok; Voluisse
tamen az itt való jobbás jószerint
actis fuit.

Itálod Mentünk a Lő Ostolába Baron Steinbach Uramat
és az Italorban; a Lő Ostola elég nagy
elég szép is; de szépségére és magasságára
nézve a Bétsiekes nagyon sem kaphatnának.
Az Italorban vadnak 250 Lovak, minde-
„nikk neve, a faránál lévő ágyra egy
„Tábla fel van aggatva, napi minden-
„ik Lovú tiz tiz vagyon egy nias mellett egy
„forma.

„Orakor Udvarhoz menvén, a jobbás szerint
„öltözvén ott az idő a Király ki jövetelig
ki mint es előtt való napokon nemellyek
be jelvén, a Hoff Marschallok be jövetele
Uramt ebédje ment. Az Urfi marasztot
„ta fenn Sincera Regina, a második az
„valtas, melly Hoff Marschalénak is ne-
Az Urfi ebédje Udvarnál. „vezik, mondván nékem, midőn az
„Urfi hivatalos, ordinarie ein is hivatta
„fenn akkor, s ha nem a Hoffmarschal
„a Talához ki, ugyan tsak a harmadik
„hoz, accomodáltatni fogvan, de elég
„lévén, nékem tegnap fenn emlett
„mas tsak a Tállasra mentem. Az
„Urfi elő jövén, beszélé melly szives
„lenn acceptáltatott, és hozzá a Mi-
„nisterek, három Coreit köszöntek ez
„a pohárt. Cor sincerum, Cor prosum
Cor Puellarum stb. stb. tsintalanok az

embe-

emberek, hogy Kivánnyák ki tanulni
az Italok természetét.) az Urfi ujo
szivel fogadta; nagy betüllettet adtak
Dr Cavalieok hozzá menetek és kivánatok
velle ismérkedni, a ki Deákul nem
tudott, az is Kotyogott hozzá. Deákul
Banus Bolvadején a fő Jager Mesterelővi
hozzá ült Distractio nélkül, a mint mond
„ja a Vadászatot még engedte, meg
„válik mennyire fog tellyesülhetni
Dél utánt én mentem Verlhof Uram
„hoz, a Király Archiatereshez, kinek Cegnes
Ur levele által commendált volt, és igen
jo szivel látott, és magais másnap
el jövén az Urfi látogatására.

Mentünk estve Hardenberg Uramhoz, ki Hardenberg 28
Intimus Consiliarius, és az Épületek Fő
Tisztek Inspectora, igen szép Házai vad
be szélle, hozzá tsinaltatott egy Legyes
Malmát, mellyet Tétt nélkül forgat
a Vis, per artem Hidrostaticam találta
fel, mondja nem mesth volna hozzá
fogatni, ha egy Pestini Nagy Mathema-
ticussal szövetkeztatván, ez nem appro-
bálta volna. Mondám én, nem tsuda
arra nagyobb Cenzor magától, de feleli
el hallatta az Algebrát, és tellyesszel
el feljetette, exercitiuma benne nem lévén.
Hindesölödött de saponum in Tramia
origine, hozzá tette az Hamelni
fabulais, de tsak egy mint költött
dolog.

Mentünk innen Comediába Udvarhoz. Comedia
Szép Theatrum vagyon, ha nem olly
nem nagy, mint a Bétsi, ugyan
tsak a Cavalieok számához
képest

Reggel elegendő Frantzia Comoediát
jádzottak de Préjudicio, de in seqüe
mit beszéltek nem értettem, láttam
a Királynak tulzott nevolygota testet
s egykor a maga Lovája mellett lévő
Lóhba ülő Groot Valmudnet a Rezét
megis szorgatta, várt beszélven
vélle.

Egy utcánál Udvarnál Appartament volt
alig festett a Kártyázók a. Házban,
de azt observálni lehet nagy Dolog
játékrol fules pénzbe nem jádzódnak
sem pedig a Kitsiny summait is nagyra
nevelő Franc nevü játékrol; error
az ifjuságon többire Kártyázni ülven
Anglus Groot Schudderlandal discurrál
tam, mivel Deákul nem tudott Né-
" metül; egy Urnak sem beszélett igen
" mellyen, és azért két leg nyssabb Né-
" met meg értetlük egymást.

Reggel én mentem Doctor Heiliger Urankhoz
Heiliger. ki a Bibliotheca Kiz tartozik. Vittem
hozzá Commendatoriát Magister Churaj
Urumtol, hogy ha Rivantak, némelly vol
" gok iránt utasitson; de Büntegen reá
nem volt, ugyan tsak a Levelet meg adtam,
" jó szivel látott, horsánkig el jött, és in
" vitált bemünket a Bibliothecában
" de az Urfi oldhon maradván tsak én
mentem el. Ott találtam Bibliothe
carius és Regius Historicus Jake s. Cor-
" larius Lekeid Urt. Nagyon betsületes
" ember, és örült hogy engemet oda Rapot
bintak hogy az Urfi el nem ment.
Bibliotheca Regia. Ezen Bibliotheca jó Nagy, Rövid tornyu
meg vala

meg van varva Könyvel; a közepében
pedig ugy állanak a Repositoriumok,
mint a Templomban a KéreK. Ezen
Bibliothecát Leibnitius Colligáltá na-
" gyobb részént mind Historicusokból áll
" vagyon benne ttar Historicus 70 egy
" darab Könyv.
Be menven az ajtom ötsendállya az em-
" ber; Scriptores Historiae Ecclesiasticarum,
" az utsum Conciliorum; Patres Nagy,
Sanctorum longevitas, Scriptores Monasti-
" cos &. Imperii Rivis, és gendse minden be-
" vagyok Scriptorait. Itt láttam egy
" nagy Könyvet, mellyen Titulusa ez:
Imago Reuli Primi Soc. Jesu. mellyek
" a több Jezsuiták igen Haragusnak
" a mit az Isten a maga Anyaszentegyhá-
" zának Jigért mind azok ezen Könyv
" a Jesuitai Jezsuita egyedül del rakázván
Emblemákkal, Kupferekkel, és inscriptiok
" kal. Megvan Bullarium Magnum
" Decem Voluminum.
Exemplar originale Concilij Tridentini ab
Angelo Masarello Epo Telesensi, et S.
Concilij Tridentini Secretario; item Marco
Antonio Peregrino Clerico Camerinensi, S.
Conc. Trid. Notar; Cynthio demum Pam-
" philo, Clerico Camerinensi, et S. Conc. Trid.
Notario subscriptum et authentizatum.
Carmina ab Imperatore Maximiliano sub
Nomine Theuerdanck composita, in
pergamena nitide scripta figuris et
Coloribus egregiè illustrata.
Codicis Legum Bavariae primum Exemplar
in Membrana Conscriptum.
Editio Sinaiii Londinensis 6o Tallerd.

La Gal

Bibliotheca

La Galerie Du Monde 500 Tallérs, nagy bára képekből álló haszontalan Volumen.

Missale Rnum ab Imperatore Carolo V, Angliae Regi Henrico VIIIvo dono missum in membr. manuscriptum. Minden második harmadik Levelen festett C és Uj Testamentumbéli Históriák. Szentek fundatiokat J. voltak benne, olly kivált képpen való szép képekkel, az ábrák szatott körüppen accuratiojával, mint ma festődéi volna, sőt nem tudom, ha ma tudnák é olly szép képet olly perfectul festeni mint ott láttam. Le volt festve a többi között, midőn Christus Urunk elsőbe ölben a Jerusalemi Templomban fel vitetett, már akkor ott volt egy Benedictinus Barát. Nem tudom hol vette magát ezen Manuscriptumot azt tartják Londinumi Thecából történet által, mellyet ha tudnák, nehéz neven venném az Angliust.

Mutatóba Luther Márton úti könyvének két darabba össze nem vágott Kalmyáti Chartiáig in membrana Manuscriptus é Budavári szolgálatban, kivált képpen való szép irás.

Esther asszony Kisbiája cir 3 ölnyi hosszasságu Pergamenre igen szép mesterséggel le festve, kis Talléron vette egy Tudóról a Király. azt látván benne, hogy az ifjuság Király, mardékeny és más arról ilt emberek Német Hontsóbe jártanak, sőt a Királyok ördögi volt a Nyakokba Vitéz fejedelem a Fő Vezérek Gyula Váradból Nemessányi Bálint által külde

erigme

original Credentionalissa, egy Jasperlus Tőrök irással edgyütt, mellyet arádtar Béreség kivül a Király Atyjának kezébe, midőn Magyar Országon mi kitalt, Lábun két papirosokra vetet veleje Tőrök betűkkel, mellyet a Tőrök dezaretum Portek viselni, midőn Fáborba menner.

Scripturas Chalabaricas in folio Pal manum, néhol papirosok nem lévén.

Két szép Bibliát in mstr.

Egy nagy Termés czinből, lehet fél mázsa.

Egy igen gazdag arany stuffárat Czinz stuffárból állo egész almariumot igen szép renddel disponált nitre nagyságu Collectiot, mellyhez a mint másoktol hallottam, a Parisit in igen kapnlitani semlehet tsak hat ezer Tallérra vette a Király.

Vége gedig Leibnitiusnak imperfecta Machinájat, melly által minden rás részről az Christmebicák ej Geometrák számokból álló Problémáit mechanice lehet folvalni, ezt mondá hogy Hannoverj, Pyrj Braunsvicensi; Bibliothecarius, Leibnitianus student, correspondeált vianta velle, és perfectionalni akarja. Panasolkodot de Livre amulok Leibnitzjani Nominis, kit közzé vánulat legnagyobb erői. Tudva hogy annyira ellentállya Benedictusnak Leibnitiust, holott korábban a Successorok, hogy nagyok nevek magas stalájan, Benedictusnak elsőmatiját semdelprimállják.

Utolsón offerálá a Bibliotheca

Albums

Albumát, melly azokk Neveket
complectállya Ki a Bibliothecát
visitáltam; ebben ennis Nevemet be
irtam, és láttam benne a mult Hol
napban itt járt, Fiui Jannel Ur Ki
Subsaipstiojit.

Tractált Jüntella ezerben a Naporban
Mgs Baro Vrszer Ur a Palatinatusi
Hövedel de Electione Regis Rivrum
gyarian jelen volt ennek Patronussa
a Frantziai Követ; Jt mindenütt
keresztül nyussa, de nem tudom mit
Remélhet hogy a Király el menetele
előtt Confirmáltathatik az Electio.
Pretendállya ezalkalmatt a mult
Hadaroztis alkalmatossajával
Benedek Kárait Comissariusjátt
de a fő Austriai Ház nagy fummás
Követ Ki adni nem akar.

Ezen Brunspigai Herczegi Ház áll két
Lineából nevezetesenn, egyik az, a' a'
nagyobb nevezetik Domus Domus
Brunspigo-Wolffenbüddeliana, másik
pedig Lüneburgiaca, es azokra, hogy
nüdön; a Brunspigo-Luneburgunni
vagyis Hannoverana Linéana
Electori Dignitas Conferáltatott a'
nagyobbik reclamalt, s nehézenis
tsorolt meg. Es jure Matris succedalt
az Angliai Királytsag; amaz a'
Russiai Monarchiával, mind Feleü
a Poussai és Daniai Királyokkal
es több Nagy Házakkal, Kiknek con
sanguinitas vagyon. a' másikból való
volt Carolus Vtus Romai Tsászárnéj
mint

mint az amaz tált Genealogica Tabel
lából meg tettzik.

Sok Provinciák vannak Német Országnál
a' kissebb Linéanak, kevessenis kéven
hozzá, kivál gazdagabb. Sarl
ez maga Dittmárb Hus ezer gyalog
ej két ezer Lovas Constans militiát
Mind igen szép emberekből, állót fenn
Hübetel. Hüvössel és Fegyverrel.

A' Király maga Hisded tőppe Fiának vidám
Eleven ember, tregségéhez tészen.
Emlék Felesége meg Halvan mint a'
Tabellából ki tettzik. Meg szerette egy
Walmoden nevü Német Nemes embert
Feleségét, ki Angliában Chancellariusi Firma
volt in vebus Hannoveranis. A' Ki
rály in consistorio provinciában, hogy ettsak
és Status Rátnes Házasságát meg nem
engedven, örömest balkezre magának
venné; a Ratio status, talám az Ugy
fagnak mevaleált, es az Urától el
választván, a Királynét adták Mellett
való szomorusagáb az Ura revenge
tenből nülvül meg hált. A' Király
az Asszonyt Egy Comitatust adott
mellyből nevezték Comitissa de
Jarmud. Meg vallom nyut is bé
fogs Asszonyunkat es az öreg Brunspi
Királynét fel vévén Sirral comparálni
nem lehet. Jein életemben, szebb forma
nessebb és kedvessebb abrázatu Regzebb
és modgabb, s Királynéságnál erkemes
lebb Asszonyt nem láttam. Nem gyü
zöm magbol értetnem emek Regzésségét
mindennek használni igyekezet de
bba senkinek nem adhatt, mint
más kapunlo Királyi szivével
bir chaitsegek. Minden mozdulatja
incomparabilis. A' Királyt é
mulattya fő gyengyzai Rózsát

öregsés

öregségében, és minden Circumstantiái-
ra vigzák. Szuletett ettöl egz Fra-
kiröl mássutt emlékeztem. Tulajdon
az Attya, Volt Angliába is, neveltet-
tett Brunsvigába in Gymnasio Carolino
és ugz küldetett Göttingába.

Die 27a 8bris Beszélgetvén á Bibliothe-
cában némelly dolgokrol, hozodék elö, hog
á Regens Groff Bentheimot Parisbol hozott
Feleségének ambitioja, olly nagz költségbe
hajtotta, melly miatt, már Josságát kén-
teleinttetik el adni. Vagzon Hollandia
mellett egz 80 Helységböl állo Nagy Domi-
niuma, mellyet elsöbe á Frantzia Kiályt
botsátott arúban, de minden Homszédok
Contradicálván, már az Angliai Ki-
rállyal alkudozik. Már küldöttis á
Kiály Cossariusokat, kik á Josság Pro-
ventussaiak végére mennyenek, hog
a hoz képest igérhessen érette. Ezen
Regensk maradéka mintsen; succedálni
kell de sure az itt tanuló His Groff
Bentheimt, de elég Processusban ele-
gzedik, ha consumálodván á Vásár
succedálni kiván; ha meg itélikis,
ki lesszen executor, nem tudom.

Igen nagz Mesterk mondgzák á mostani
Frantzia Kiályt, és Berentsésk
á játékban; már sok subditussit
tette Holdussá, ha mindenét el
adgzais, megis meg kell adni á
Nyereséget. Sokat jádzik az An-
gliai Hövettel Kitöl már Negzven
ezer font stérlint el nyert, minden
font, vagzis Libra sterlin pedig
tesszen hat tallért. Melly pénzböl
in aliqualem Legati Contentaonem
egz Nagz Hadi hajot kesittetett, és
á Hövet Nevéröl nevezte.
Leg kedvessebb embere az Hollandiai
Hövet, és is már annyit vesztett
hogz Josságát kellett el adni, Tatár
vigze

G. Bentheim adgza Josságát

Anglus és Hollandiai Hövetek Párisi játéka.

November. 1752.

vrjye az illy barátságot, melly ami
gyenyéből ki fosztya az embert, ami
hivált a mit itt fogalmi képe
teleségét valaminek el tsábitya

28va Mentünk Generalis Block Uram
látogatására, kivá valamit Németu
Statistikáról, meg ugyan Professor Doc
emlitett teleségéről, és Valmon
ról is Hoffmeisterről superveniált
Mentünk Baligához, azon experimentum
nézésére, ha vallyon aër bovátlatik
á venábe, meg hal é az eleven állat,
Mellyet betsülletbel comprobálá,
ti is elsőben az ebnek venáját meg
kötven, amaz utánna megvigta
s. jól bele fucsin az ibet venába
ához való tsövön által, Convulsivja
tsin á kutyát s. meg dögle.

De aere in venam inflato.

Rendes Casus történt. Egy gyarlo ember be hozván
gyermek ágyban meghólt Leányát az Ana
tomiára, olly Conditional aratta oda adni,
ha az elő gyermekétis el vesité, arán
fel tanácsinzzák aztis, a rab egyebet tsi
nálly anak velle; melly nagy nevetsegre
Cadavera altalmatosságot. Történt az Ana
Demia exercitiarer, midőn ki Cadaverek
kezzé, hoz egy pamlót maga fele
fejétől pirétzra be hozván Cadaverét
Rendre hol tarik az ember a k
holt embereket gyakrol vásárlni? en
néris Rendes Felesége tekeré.

Anatomiához Cadaverek

30a. Isten segitségével, ma kezdtünk á Gus
tatione hallgatásához, tiz orakor
Athenwalnál, és á Frantzia Nyelv
tanulásához Professor Colom Uram
dél utánn. Jöt orakor, dél előtt
orája nem lévén.

1a Menvén Professor Achenwall Ur látoga
tására, kivel beszélgettünk de Colle
gio Statistico; ki mondván hogy Sta
tisticum Compendiumát, Németül, ollá
Magyar, és Lengyel Országot nem látom,
felelé: Professor Pütter Urammal meg
osztozzál munkát. Pütter Ur ma
gára vette Német Országot, és Achen
vall Ur jutott ki többi. s. Mivel ki
Historicum studium az statisticumhoz
éppen szükséges, már Historicum Impe
rij Pütter Urtól kezdetett, de mivel
Német Országnak igen sok fejedelmek
vadnak, kik Országaikról valo
gosnak, akarnak, és vagyon, meg minde
nikről jól végére nem járhatott, compen
diumát is arra nézve editioját ha
lasztani kellett. Magas is avagy
tsak arra nem ébredett volna, a melly
nekét munkájának ki bocsátotta, ha
Mgs Baron Münchausen Ur Exja, mind azok
ból az Országokból, uj és bizonyos
Relationkat nem procurált volna, olly
tekintetben is a studiumnak kár
mind minden egyenetlenségben valtozik. Most fogott
Class Országnak elaboratiojához, ha
azt el végzi, megyen el Magyar és
Lengyel Országra, s. végre ai Török
Birodalomra, és azzal munkáját
el végzi ugyan, de mivel ki fi
cziát, et pia és et mericiára is gon
Europaiak tekintetnek, az azok Clas
sibus

Commercium Hollandi cum Japonensibus.

levő Imperiumokat és Provinciakat, attingálni kell. Mondá Nevezetes fer az Hollandusok annyiát Fő fája ról, hogy Japoniából más Nemzetek nemmi Hely Ségemet nem Szabad hanem tsak Hollandusnak, vagy is Bataviusnak. Sőt ott magokat nem mondgyák Hely Ségeknek, hanem Batavusoknak, de ők fembottsát tatnak be in Majores Insulas; hanem a Nagy Ségek előtt vagyon egy Kisebb, és azon kívül egy leg Kisebb; mellyek hídal Szoglaltatnak egyben. Ezen Batavusok nem Szabadnak Sitimből a Közepébe a hidon által menni, hanem ott kell Herélni el árulnak. vesznek pedig be ezüstöt más árúrúl, mivel azoknak bőven van aszpe, és vizi Chinában. egernél az ezüst Nagyobb betsbe van mint az Europaiaknál; mert itt egy Mark arany ér 15 Mark ezüstöt annott pedig tsak tízet, és mellyen másfél annyi aranyat vesznek ott mint itt. és bírni meg nállok a aranyat, melly el költtetik a Kereskedésben világ.

Dió olaj.

Lévén Szó a Magyar Országi manufacturáról, s egyéb Kereskedéshez Kívánatos Naturaliákról. Kérdé tőlem ha vallon olaj? én negativával feleltem rá, Próbálá, mert nem experiálja? Kérdé van é Fő diófa? én mondám nem Fő. Erre felelte: Helvetiában egy Esztendőben igen Sok vagyon, mellyből olajt sínálnak drágábban as fa olajnál; nálunk bő és jó földünk lévén, miért nem gondolkodunk afféléről?

Egy mondá a Selyemről, mellynek fontyát olcsóbb fizetik 12 s fitton, Mint fel annyit ér mint az ezüst, vagy leg alább harmadánál ha ezüst utánna annyira sem állna, munkával járnak, miért mintsen „dunk a Selyemnek, melly nem kevés pénzt hozna be földünkre.

Selyem

Ázsiai mondá: úgy hallya hogy a mi földünk igen jó, de kár hasznát vehetnők a Fe„ mes Bétű ha velle nemünk élni. „Commendála e végre nékünk Könyvet de Commercio instituendo, és a „Naturaliáknak nagy hasznával való neveléséről, provisionalisokról, egyéb„kal való kereskedésekről, Manufacturákról stb. Nevezetesem pedig mondá „ezeket:

De Chilenon Louys Savary Dictionaire Universel de Commerce, nouvelle edit IV. fm. à Geneve 1751. in Folio.

Templum Hierosolymae

Meg nézém, tsudával szélá natur
Kárás éven egész Német Országon, hogy minden
Uj Házat, amellyel nádrább uj templomot
építvén Kárukat fel állítják, nints annyi
Fő Kövnát vegyenek a tetejéig. Ugy
az itt épült Keresztyén Templomok sok fái
fel állítatván, Kövna pétetett a tete
jében. Mitálkodánk mi is ezen
Kőrakás, Consiliarius Haller Uramhoz,
Kinek házánál mellett épült a Templom
Ezen volt már a Kövna Zöld tsúcsából
Kiragból, aranyozott Rosmarintokból
Készítve, Urnával Selyem is másfé le

le

le tsügő Rézhengerrel, külömb külömb
Binii pantikákkal, mellyeket az ég
Bunyók és Leányok tartanak zeá
Egen tornyát egy Leány Hazében vette
ellöl ment az egész Collegyter Profess
colum Vt. utaimot az Attyk, és viték
a Hyjátuz, oda fel huzván, belépeztek
tek az épület tetejéb, és mindenfánna
meg állitottak a Ex Attis mester vagy
Het gipsár bort meg irtak egyiket talám
ai Experimentet végzuleséért, másikat
gyedig a tornát tsinó Leányok. Igen
Ur Nejo gyült azonn alkalmatosság
melly végbez menvén tsi hiza mén
Invitáltatván mentünk ismét in Socie
tatem Scientiarum Regiam. Rend
sint Tsivet Dezett az olvasásra Attis
Obstetricie Professor Rudeger Ur; de
Embryone et Mola, seu Cuda Carne m
utdre lepiny reperta. Ennek vege lévén
egy Drum nevü Medicina studiosus
hozott bé egy tengeri meg fejtett nyulat
és egy nagy tál Vizet. belé nyomván
a nyulat a Vizben, mellyét meg nyi
totta; rudyét a Vizben ki mutatta
de semmi bubort a Vizből fel nem
jött; ki vévén a nyulat a Vizből
és ismét belé mártván már erre
jött ki felé a bubort. E gyedig
e végre instituált experimentum.
Nagy Controversia vagyon inter Haller
rum et Hamburgerum Super ea:
Vallyon in pulmonibus vagyon é aer
Haller vagyadgya, Hamberger eg
mállya; s. ez a Deák in Gratulat
Halleri meg tsongita: De legne
Ur in privat azt mondá nemelég
nest másba állatban lehet ebbe
mivel tsinny állat, ha vagyon

nem

experimentum an in pulmonibus detur aër?

nem mindenkor perceptibilis; Vagyon
már egynehány Esztendeje, hogy kartzol
nak feletti, meg fel tudgyák elingyá
tani, jobbnak tartyák ha jukon, vagy
más kapnlo nagy állatkon probálnák
meg, mellyben nyilvábban ki mutatná
magát, ha vagyonn benne egy fissebb
aer vagy nintsen? a hiba fen nemne
Harban.

Vettem Patyám Bétsi Sándor és László
Uramék Leveleit nagy satisfactionnal
észtem azokbol László Elöesem sikerit
és capassát; nagy Almosdi Balás
Ur Haza fogát Kénás Esébe Atyjával
Regény Kénás és Ur Leányával, adgyon
Isten Regenyét ő gyerekeit.

Item Meg Gubernator Ur Eggyik
és Candidatium V. Commendatiom vaut
mutatták Grátiát meg Esmértem V.
Isten továbbra is patronáljon. Isten
ezzeli emlékezetet hogy in Capite Reg.
tudjon meg egy Kevés időt indulgeálni
mélto zságer. Item Diplomata
bulgari és Dali Uramék is egyer
ránt. Katonaköszönt is fizessék
ránt.

Premium primum à Societate Scientiarum adjudicatum.

Instituáltatik leven a Regia Scientia
Societatnak, hogy minden Esztendőbe
tam experis quam Domesticis i. e.
tapasztalt electrizáló mesterségbeli
Materiák exponáltassanak, dgyhol
sine Nomine, sub Symbolo tantum et
ex quovis obscurato külvendő Munkák
Diu Dict. Examináltassanak, és ezek
Natali Regis premium ex voto adassék.
melly Bernt a Tanárok dolgozásáról
rézve nyomtatásban volt, a Dorff
fel találásának és Komyebb Készítés
materiája; de ezt általanak in Sekun

pro

pro praemio, examinaltatnak a Mun
ráit, végre egy leg jobbnak találtak
„és praemiumra érdemesnek itéltetvén
felyzarasbéli agyetét alatt lévő hym
bolumát, t. ezt találák: Nullus
malus felix. Amaretáma pedig
nevü em
„ki tudodvan, hogy
bere volt a munka 12 aranyval ajan
„dékozzatok meg, nem nagy, de mivel
„leg első, betsülletes praemiumal.

Constantinápolyi Janitsárok.

Ezerben a napokban beszélék, hogy a Janitsá
ok Konstantinápolyi lármája nagy ve
„Bént le tsilapodván, kitanyák pro
„clamálá a Szőr Házbár egyik Ifiu agga
„sának a fejét, mellyről olly czimbo
vagyon, hogy egy Frantzia Generalis
vólna Leánya, Casu é vagy Consiliarost.
Dőlt orda, dubitálnak benne.

A Király hét nappal jmenitt alatt
gróff Sarmundet hogy commodé ü
„tazhasson, magais ebédgyálta gyógyá
„Betsint igen sebes menésel. A Ko
mai Királyság dolga még semmiképen
„confirmáltatott, de remélik a jövő
nyáron celebráltathatik a Coronatio

Gutta ütés Curáltatik Per Vim electricam.

Consiliarius és Dns Professor Ayrer ü
tött Szerdán Felségét a Gutta meg
ütven, Medicus Professor Egner és
Drendel Vramek Per Vim electri
cam amyrra vitték, hogy elsőben
„Fejét Lábát és mellyét, vizzet al
Kalmasint mozdithatja, közbüle
„ges ujnis gyenge és Uranak
„nem nagy gyönyörre, mivel maga
Felségét találám Unnyája lenét
„ne; jó hir felöll a Relatio,
hogy

hogy a Gutta ütésben nelly nagy ha
„tással adhibeáltatik minden felé
ezen electrizálás.

Mélyes Gróff ü levele a Re gyi Statusrul irant.

12a Peldem Mélyes Gróff Ü Levelét melly
nyja, hogy magát jó gyógyel collebá
„val a Regi Statusaj dolgába de azt
„meg nem engedheti, hogy az Elöbbi mi
nyüségi hadzanak hanem ha az
Resolutio meg lészen, végues vis
ü Fgé előtt, hogy egy darab idő
á Jelen maradásra indulgeáltassék,
és inkább a Turki experientiajára
és tanulásira gyúnt időtis vonta
„lálja, hogy az Turki Jelen maradásaj
„tul éniy vétte lehessen. Beszélék
már ezen dolog iránt ch Guberna
tor, Gróff Lázár B. Banffi Gyimü
és Farkas Uraval, kik olly gyanu
bant vadnak, hogy nem olly sük
„legy siető le menetelem, lehet
interim más substituálni kél
„lyembe. Melly evelet propria
directivre. Igen Dönjen Ü Kegy
elmádvan, irja ez Nyire, hogy
a Ministerialis Conferentiá nem stája
halad, és remélni, hogy ezen Szendv
Jem töltheten, a Cancellaria Ur
Javentes van deha mit megjünik
ch. G. Bethlen Gábor Ü Kegyelmetek.
Consiliarius Seeberg Ü negy pro
hus in majoribus servicndi desi
javallana, hogy semiek le ezen Re
„gistratusaj Collectajáról, nem le
„lévén vacantiabe jön a Secretarius
és ad cumulum végtelen curiosi
„mat, arra lehetne immediate

Dönjen Ü endeksi tása.

proc

Transitus Castellæ Epis. Lubecensis

pronuncialtatnem. A' többiner sittse
mit Hollani ellenem. Rosnyais
ugyan utánna van, de igéri hogy
faciet officium boni amici, s. remélh.
hogy Isten a munkát megsentelj.
de alhuz reménség nemlehet, hogy
Mgs Prottus opinioja szerint fog
idővel tölthetes ide fel. Helered
"Ber Isten maga böltse szege szerint
velem; en utrag dolse contentus
lesek; s. eö Fge tetszésen megnyu
godjon.

14ta Ebédelt a Holsatziai Herzeg és Lubecai Bispök Hiaz Angliai Királynál volt ebéden Cor Rector Ruttger, és Profess Ayrer Uramék, kiket igen nagy magok es szrödeisével kegyesem es familiarisitek látták; mi elme, netele utánn értven meg, nem láthattuk. Del utánn elmentk Casselbe Laradalmot celebrálni a Landgrafiny Leányával.

Nagy Herantseje volt S. vagyon ezen Hazzal a Hazaszeggel. Fia vette a3 Angliai Király Leányát; kit Leány Rozsul pedig egy kiret vette a Borussiai Király Lövei Eörsse, másikat veszi a svétziai Király Fia, mind kettö Corone Princeps

17ma Invitaltatván in beietatem Regi Germanicam Eloquentiæ Professor Gesner Ur Deákul nemvált: Mateniája volt. An humaniores Litera plus incrementi vel detrimenti moribus adtulerint. inzia ennek alralmatos igával elö hogy nem vegen állhatnak egy Humanior Litera Academia vagyis

E. societate Regi Germanica, tegyen beigas Humanior Liter.

vagyis kiesnek, melly in etmo vrso ugyan egyen materiát s penalba pro premio decertantibus. Adjudicalta pedig a premiumot egy nevü embert, ki comprobalta hogy argumentumokkal hogy Latinal több bet árthatnak, mint semhasnalhatnak melly ellen sub praesidio Professorum H. oratiok tartatnak Lipsiaba, mellyek által abhac calumnia igyekesztek Vindicalni praesium bonae Literarum: de nemcsekelyjel a fenn irt oratok, mest az által Cultores bonarum Literar adverans Virtutem kivánnya excitálni, és inkább aranna azon egy oratio auctoriak nevezetin, mint hogy Hogy haz Lipsianak. Vegye ki mondá maga sententiajat: hogy in bonis plus incrementi, in malis plus detrimenti Cultura bonarum Literar adferat. Mellyek alralmatos igával utat nyita nem tsak az edig divat tyaba lévö Német oratiok elaborali gatni kanem a Deák nyelvnek is elö lisare; invitalá a Committitorat hogy ezutánn Deák elaboratiokat is tegyek de igyekezzenek Romana lingva Latitatem assequalni.

Cum Gratiar actione excipiálá ezen oratiojat, ezen societas egyik secretariusa a Philosophiæ Magr. Murrai, meg kiszönné Nemünek fradalmát hogy magnif. Marte, Curatorem ipsum Academiæ invitum Regem inducálta hogy es által a Deák Nyelvnek halottaibol való fel támasztására praesidiumot rendelhes, fel szabadúl már egyen societas azon Calumnia alolt, mellyel passim affi cialtatott, hogy negligenta lingva Romanæ nimis studerent Germanicæ

Liesk Regs

Kéttségeret hogy semmi elaba
radhatnak kétsnek nec multum á
Ruá facunda abludentes.

In musicis Collegii Leyner Vdvarsnella.

Mentünk 4. orakor Gross Penthainhoz, ki
bemutatt jó Stukel Lábon, 5 orakor Gross
Wittgensteinhoz i. katonáig nállok vol
tunk. ott voltak Doctor Beckmann Úr.
Stat orakor pedig mentünk in musicum
Collegium, igen szép musikát fattatnak
ott voltak Cancellarius Mosheimné, Stal
Urnéj Leynerné, minden Leányaikkal
és több Professorné Úrj, ott volt Leyner
Uchenval Lutter J. Lőr Cavallier Ur
három házi Teli volt. Leyner Vr a
Leányai és fia egymás utánn musikáltak
meg dicséretes ötet. munda 3 eszten
dős korától fogva tanullyák, á gye
mekek ugyanis bajos örizni, házba
nem örömest maradnak, s. gelki as em
ber nem várt capustol, á Clavi cor
dumot azért elegerb tette, s. azon
el töltötték as időt, ha azt meg
unták, képet rajzák, s. egy általy el
vonta, á nyüs tekéredetektől. s. az
utánn más dolgok között mindenik
szájok vagyakott. A musica persze
nem használ, hanem á kinek dologtol
üres ideje ván, cum voluptate impen
dálhattya á musikának, mert magán
tapasztalta, hogy á jó Musika aimus
ledat.

Augustus Lengyel Király musikája

A Lengyel Király Augustus, egyszer igen me
lancholicus lévén, semmi utánn mo
dern nem epitáltathatott. Egy Lengyel
Minister ezért, hivattya as Udvari
Musicusokat, és meg parantsolya,
hogy siettsék egy el Musikájokat, hogy
midőn ő Királyra minden pre
ludium nélkül ránkár reá egy

Versen

„Versumd ne legyen sürség a kor
igazgatása utánn as Szerelmek
járni. Dictum factum. el kezdik
Musikájokat be sessik á Hasba ma
jd dolgokra mendenki, as alatt á
Minister meg szeni fagyival á hurcol
Politicya hirtelen á musikájokat
parantsolván, hogy kéve kezdjék
hozzá; Sür á Király elott nagy in
petussal egy Versumd el aravan
kezdeni ez szókat hor sem hangzott,
mellyet á Király felette nevetett
és igen dicsérte ezen hüsentsjét
Ministerének.

Ludwicus XIII Franciæ Király aranya.

19na Jövén hozzánk Consulter Richter Ur és Dan
Steinbach Ur, több discursus közöt hozá
der elö, Res Numismatica; mirül Bruce
etor Ur, hozz á Magyar Király-ok Aranyai
nálla nyüd meg gradual, Peter Decatum
Caroli Quinti, Vadnay több Collectiok is
több ezer darabjánál mellyek közöt vagyon
Ludwicus XIIIdus Franciæ Király Aranyai
mellyet á Bajának való haragjába vetett
ezen szókat: Perdam Babilonis Nomen.
Anna ez utánna Gyerdy Secretarius Udvar
á Romai Udvarral megbanta, és emi
denfelöl congratulálta, de ugyan
ezek inkább ancsák el mazadtak benne
máig is szegyenlik Franciát sőt
semelly Historicusok nagyobbik, hogy
semmi se lett volna as ezen aranyok
vetésébe; de ez ipsa comprobatur.
ubi sermo testimonia adjunt, non opus
est verbis.

22. Baro Falck Ur meg jövén a Cassali
Laradalomból, beszélé, mellyek legyenek
amportaltatok; a Laradalom napjain
maga as ezeg Landgraff, ennek fia és Menye,
a Vőlegény s. mint Nyoszony s. ő még
két Herczeg fiis és Herczegek ültenek a
Tsalnál

Cassali Laradalom delatója.

valá l Vatsoráma, és más fenki sem.
Vatsora utánn jövő 20 vagy 24 Jutniny
Consiliariusok, fárlyás tántzot járvan
a Meny Aszszonyt a Vőlegény Házába
bé kisérték; és minekutánna le feküd-
tenek, szabadvólt ha setzed minden
Cavalliert bé nemi, és egymás mellet
feküve látni. Voltanak más napokon
két zendbéli Bálok, Sacramenter
s. tántzok, a Menyegzőszonyok gra-
miseuè tántzoltanak as Cavallierekkal
Beszéllek a Vitézi Mesterségeket, mellyek
rajta a Világon vannak, mikeppen
fő le â hegyről, és tengeren egymás
hátának elly Bélyek mintha nagy
fojó Vis volna. Beszéllé Graff
Mesére, hogy midőn a mostani Saal
Gráff Predecessore Friderich Secundus Király
meg engedte a Lutheranusoknak Casselbe
Templumot épiteni, a Reformatusok nem
engedték, hogy Templum nevezetet vé-
gezen, hanem tsak Oratoriumot hinat-
tanak. Midőn pedig el készülvén a
ley Templomokra vetekedtek
hasonlósággal és szépséggel, és az ezra
tonium nevet felyül mulná, ismét
a Templum nevezett Supplicáltár
de ollyan nem adnák, hanem meg en-
gednék, hogy Domus Dei nevezetet
vegyen. Irtanak arra nézve illy
Inscriptiót a Templomra: Non
est hic, nisi Domus Dei, Porta
hujus etiujus Et accepta &c.
Melly imezt vadne ujj is magyarra
tolvan: Domus Dei ez est hic
hic. A Reformatusok Majd Inscriptiot
arannyal ütetnek, de végre nem vihet-
ven. Már készen lévő egynéjét ugy
interdicáltak, és harangot sem szabad

Cassel Lutheri Templum.

fel tenni. A' Kegyes Landgraff Friderici
cus nagyai, a Fekete Koronáért Lutke
zamussa lévén, nem denegálhatta die
Ker egen Templom épitését; a hiuccsra
nézve Vallásából meg maradott.

28ta Professor Arkelvall Dán nálunk
lévén hozzánk elő egyenesseli Házas-
ság, és hogy szabad volt as ágyba
látni egyenes házasoknak. Mondá erre
több illyen Casust nem hallott, hanem
Párás vólna eleitől fogva, hogy as ollyan
Plenipotentiariusok, kiket ad decidendas
hunyas a Királyok és Hercegek ex
pedálni szokták elsö étzaka a Meny
Aszszonyt el hálgyák; ugy formán
nézik: hogy a Laradalom Nappján a Meny
Aszszony felig meddig le vetkezve le feküvén
a Plenipotentiariusig, hasonló öltözetbe, as
ágyba fekszik minden ek lábára, és egyik
lábát le vetkeztetvén, a Menyegzőszony
Paplana alá bé dugja, ha maga ezt
nem bátyik. Ezt pedig tselekedik azért
mert ha a Menyegzőszony ante Consumatas
Nuptias meg találna Reinet ezzábúl
kelni, jeniki Mátkájára nem maradna,
ha pedig post Consumatas Nuptias, bár
elsö étzaka meg halgyon, mindenek ab
ütetnek Törvény szerint a Vőlegényre ma
radnak. Már pedig ezen fel lábnak bé tételé
Consumati Matrimonij Symbolum lévén
bár addig nem lábak is egymást, de ha
meg halna, mindene Vőlegényére maradna.
Ezt mindezt nem observálta Frantzia
Király, ez nagyai Maximiliánus Imperator
Lányát, nem tsak el jegyezték, hanem Kisse
Korától fogva, hogy a Frantzia modhoz ta-
nyéri, in hujus Matrimonij Item, Párisban
nevelték. Maximiliánus vérbuns
cum Ducissa Hæreditaria Ducatus Bri-
tanniæ in Gallia már Fransalia inieát
nem tsak, hanem Hörvettze a Párás

El hálása a Meny Asszony Legatum.

Frantzia Király mint hud jöttek meg ünnepelni a Hussaszy Vitézek.

vel

Franczia Király indolese?

Franczia Király tsalárdsága, a Spanyol Király ellen.

Szerint Illyettye elis hálta, a' mikor a' Miniszterek meg tanatkoztak a' Királyt hogy bocsátaly el azon Herczeg Asszonyt Lejétől, és annál fogva olly szép Ducatust hogy engedjen az Austriai Ház Privilegiumához applicáltatni tudod azzal Franczia ország erejét növelhetné, arra vévén a' Királyt, hogy ezen Herczegh Asszonyt fascinálvan, nem sok ezt üti el a' Consumatum Matrimonium mellett a' Maximiliana Lejétől, hanem Leányát cum pudore vissza küldi néki, mellyet a' Reinesert Hulterner hitták.

De közelebb ezen Jeculumban így bánt a' Franczia Király a' Spanyol Királyal

Franczia Király; Ki kapcsolatosképpen a' Spanyol Király 17 vagy 18 esztendős Leányát el jegyezvén, és Franczia országban ne vétetvén; Ministerei javallásokra hogy néznek de Ujjent Kell mind Királyné, mind Jüccessor, és semmiség uram várandós jónak nem látják ezzel el vétetni Jtaliai Lengyel Király Leányát, és nagy apparatusra vissza küldeni a' Spanyol Király Leányát, mellyet a' Királyné sok nyen haragudott; és mind ezen mind az elébbi Ctastriai Lapuczát Madrid indult volt. de ezen Királyt Felségével, annával pedig cum Filia magva maradtak, illyen hirtelen a' Franczia. Ezen Spanyol Herczeg Illis ctsbonyt vette asszonyán a' Portugalliai Király Leányát vette el Hispaniában Infans, így duplaztán a' Szent Haza Pápát.

Nem be Jélnek semmi jót ezen mostani Király

Király Groly, nem igen judicziosus, és meg gyermek kirab meg ijedett tőlle midőn jóra mint Gubernatorát, a' Cameriner provinzia által nem golyobissal hanem kijával tőltött puskával lövag lis rúgben agyon a' tanta lőni, s' ki" is fúrtte. Szerentsére dicsálya ezen Királyt, maga sem is emlitted Bonaparte nevü Herczeg asszonyt agyasa, mellyel rendes Lejéről ugy jettyel Jzolvadam; és igen orvos volt asszony téven nem mint a' Lejét, hogy vérnek dezelementumával Jzerzedet magok fa" miliajáról nierelementumok. hanem és Nemzetségét mint kalók nem kadyza se fenrinek kárt nem tesznek a' Király Jövé Lejébe lévén, mellyért igen Contentus vélle a' Franczial. Egy többen udvarollyák mint a' Királynét Jeli van minden reggel a' Házi, 50. Bo rio Cavallier Király, többnyi 4 orakor reggel ágyba fekvé ad audientiát. Ez a' Királyt indulatba, hogy épitsen egy Lejét egy kis kép dombra. és ez ezerio ri volt, és a' Herczegnéje volt. A' Király vissont nagy airon tőlle meg vette, és nem sokára ismét vissza ajándékozta. ♀ A' Király Fiaiar még kevesebbre van mint az Apjok Jtes volna, és egyberi gradition való le esésemiatt, már gradicsva nem jutnak, ha tsak két élőlöl nem fogyák, egyéb aránt jól esik, jól issik, és nagy semmiség van hozzá, hogy ő magra való legyen.

Ezzel élő a' föld népének legenyfeje, azt beszélik Athenaeum Utcza, hogy ő tsében observálta hogy az mellé bort adnak el ad a' Kiznép egy alatt ő t

vánor

Ejemek él me is az feje, de sokkal meg, mas mint vesti hasznát Felségének, ő pedig ezzel gerlitzel mondá. illyen a' Királyok politicum matrimonium, nints Contentus Felsé" geirrel, s' mint betsülleti embe" kystanak ostan meg Felségeirtő" tarsa majad Király fiaját, nékem nemkell.

Föld népe legenyfeje.

vámra menjen kezéből, és fele az
árrának ha nem több, mindenkor
a Királyé. A Franciák olly rész-
"mesbéli tulajdonságot vagynak, hogy
"és ha tsak nem kénteleníti vélle kö-
"tés elvégzik; s. már ezen okból ne-
"veltét annyira a' Spaculatiora, hogy
"kénteleníteni kellene elégedés elvégzi, ha tsak
ének nem akarnak meg halni.

Az ekhus gabona
belső economiája
Tantzia Országa.

Vala szó a Commerciumokrúl, nagyon bánnya
hogy gabonáinkat nem distrahálhattyák
azt mondá, ha a Fiestumi Portusba szál-
líthatnok, annak lehetne olaszok Fran-
tzia Országokban nagy haszonnal kap-
"nának; mivel ott nints jó a gabona
"és drágán kelnek, az idén nagyon
"kevesen termett, de vagyon tíz es-
"tendeje, hogy bőséglet lett vala.
"mellyet vévén észre az Anglusok a'
Parlamentum premiumot decernál
apport, a' kik magok economiájokból
kívi facultássa szerint in determinata
quantitate küldhet ki gabonát az
Országiból; mellyel annyira fel sze-
tették a' gazdát, hogy minden eszten-
dőben más fél száz ezer font sterlin
"árra gabonát állítottak Angliából
Frantzia Országba; mellyben minden
mérlbe lévén kathat fallér gyo ez
"fallérra ment a' nyereség. Mellyet
kivévén az Országból ki nem mennek
mék is azt vélek vélle végbe, hogy
mind az economia elvezetés moremen-
tumot vett, mind pedig eszténdőnek
nagy Summa pénzt importált az
Országba. Vajha így bánnának
a' mi Nemzetünkel, és ne okoznának
nékünk fáradságot igyekezet külömb
"külömbféle mesterségekkel, kik
világosb állapatjába volna.

Contem-

Contemplaltam közben az idő való szántás
vetésnek mesterségét, miáltal az agyag
"gos földnek kövér hasznát veszik, mert
"kövér napi száraság után ősszel alkan
a' föld ki szánd abere belőlet és sólyo
vel fen szánthattyák, innen van hogy
"az olly kellyeken nevezetes economiát
eperelni nem lehet; példa a' Hémesi
föld, mellynek határ élej nagy kövek
nagyságát semvethetik az forduláshoz.
az ide való földet hasznosabbnak tartom
és ha ott is nagy bánnának vélle azt
tartom nagyobb haszna lenne. Jól
minden esztendőben szántya meg pedig
tsak egyszer, mégis jó gabonáját tsem.
Mert minden szántás előtt meg tsinál
ja, és kitsinyeréjét cir 5 ujnyira
borsátya a' földbe; többnire két mar
hával, lóval vagy ökörrel szántya.
"Hállunk két marka tövén, mellyünnyen
volna és szabad tsinálni; s. két két
marka le elvinná az ide való mo
szerint az erét s. mellyből mennyi ré
szedvén; s. mellyből földet lehetne
fel szántani. De az eréts ahoz
képest tellene alkalmaztatni; Ha azt
tartod, az ide valónak minden fa
szerszáma nem nagyon annyit, mint
ej ünnepi a' Paraszt tengelyestül
emitállyák evélybe is oly szerint a' kább
két kerekej, az ide valóknak esen
szántás vetés módjára, s. nagyis ta
"gos talpon, azok gabonásabbá vá-
"nak evélyek, mint Káromfák, nagy sul
és Kőhalom kérék, kik nagyobb
kupa gabonával tsináltyák.

Collatuja az
ide való szántás
vetésnek az evélyes
"vel.

tegnap ismét voltunk in Collegio Musico,
megmutatá Dnus de Wasmoder
maga mesterségét a Clavicordiumon
igen szépen verte, és a kik tudják
ez[illegible]

distingválni, abba perfectusnak mon-
dottak. De fulta egy mint á nimap
ugy mostanis á Flautraverset olly
szépenn, hogy külömbe talám senkitöl
sem lehet. Itt ismerkedém meg egy
Styriai [illegible] nevü Barával, ki
ezelött 8 czad nappal érkezvén esten-
deig fog itten mulatni.

Válaszoltam mai Postánn Mgs Gnoff Urt, mellyb
mezkösöntem á Registratorság iránt valo
Hegyes Resolvoját, tudálkoztam miért
emleget ollyat Levelébe, mellyet én
Nemkértem, hogy t. illik le menete-
lemet hire nélkül meg nem engedheti:
én erröl nemis gondolkoztam. In
reliquo, azt igérvén, hogy á Resolvoból
fogja az én állapotom iránt maga
elméjét Commensurálni; intimállya
helyben ülésemet; készebbnek declarál-
ván magát, az Urfi Cursussa idejék
contrahálására, és nékem is azon
idöig valo kiun maradhatásom
iránt való dispensáv szerzésére, in
Casu Resolvonis.

Ez ide való Deákok á parauttolet ellenis
~~[illegible]~~ gyakran kiáltván á Professorok
kinek Vivatot, kinek pereatot; most
estve bemünketis meg tisztelének
á Horhelek, és elsöben az Urfinak
Vivatot s. Nochot kiáltván, azután
nekemis rikotának egynéhányat,
mellyet fel tettem ugyan animi
gratia hogy szokásokat elö adgyam,
de nem Hapok az effélé officiumon

December 1752.

1ma Svetiai Berg nevü Uri, embert gyermekével
(ki velünk edgyütt ebédelt Segner Uramnál:)
jövén Hoff mesterképpen egy Bagge
nevü, Philosophiae Magister, é beszélé hogy
Svetiabe erigáltatott egy Commerciorum Directo-
rium vagy is Collegium egy Intimus Consilia-
riusnak Praesidiuma alatt; vadnak benne
négy Adsessorok, két Secretariusok, Cancellaa
és annak Membrumai &c. Ezen Collegium
Directioja alatt vadnak minden Manufactu-
rák és egyéb Commerciumok; ez szabja
mindennek árrát, és procurál idegen Ország-
ról ha valami szükségek vagyon &c. Ezen
Commercior Collegium intimálta neki is á
ki jövetelt, hogy magát in negotiis ad Com-
mercium pertinentibus qualificálván Secre-
tariusnak Succedálhasson. Investigállya
látom itt á Fabricákat, manufacturákat, ezekk
Ingredienháját, vagyis materiáját, szerzésekk
modgyát, árrát &c. Hivált mellyek á pusztó
tsinálásra tartoznak. Invitál embereketis pusz-
tó Tsinálokat, igérvén mindegyikk vala-
mennyit talál jót, szabad Commeatust,
premiumot és jó Statiot Svetiálta, sine
discrimine Religionis holott á Törvény á Lu-
theranan kivül, más Religiot nem admit-
tál.

Schvetiai Commerciad

E beszélé, hogy ezelött nem igen sok esztendök-
kel igen apro szörü vagyis gyapjuju ju-
hok teremvén Svetiábe; ez azt vitte végbe
minden külsö országi jó juh bé hozásáért
igért Hét Taller premiummal, hogy
már alig lát az ember régis gyapját
lan

Juhok Curája

lan juhot, mind jó fele juhorat szerzett
"renek; de mivel ezek gyapja sem vö-
"altalmatos az igen jó fele puszto Lépés
"sére, hozattanak Angliából, mind Juho-
"kat mind Növeny juhorat, mellyekkel
"epperáltá azt, hogy a nelly Anglia
Juhorat Svéciai juhorral egyben botsá-
azok első báránnyok többet üt az
Anyjokhoz mint az Anyjokhoz; 2ször 3
és 4ször Esztendőbe, pedig egyben bot-
tatvan az Angliai Juh maga Lé-
"nyival és Unokáival, ugy az quartam
"Generationem valosan Angliai jószág
gyapjat nyergeral, de az utánn Své-
"Leggel degeneral, és a többiben hasz-
lo lészen. Az Angliai Növeny fuma-
"geig fajzását az Angliai Juhtol an-
"nyiban különbözik, hogy az elsö faj
"sa is jó, de az második gyinten ugy
"generál; az honnan már tsak Juho-
"hozatnak Angliából és mivel ollyan tilt
vagyon az apáért eductiója; Capit
"tim mind Hornak Svéciából való lé
"teléért, ezer Collegium rendelt Li
"tis Taller praemiumot; azon kivül e
adhattya a mint akarja.

Leve végre

Igy vagyon dolga a Juh tenyésztésnek l: melly
a Németer Camel-birkának nevezner:
mellynek szörből készitik a legjobb és leg
Camilottat; ezeléretis, mind bak
mind Növenyéket nagy Bánnal hajta
nak Angliából, de nyerdek s: övöd
"fajzásból, degeneral Rúzvolleges te
lesére. A Len vetésis próbált

K

de nagyobbnak találván az arra való
impensát a haszonnál, abba hagyták
hanem privatumnak más idegen országokról;

Rez bánya iránt Bethlen Gábornak Levele Bethlen Gáborhoz

3a Baro Falck Hoffmestere kérdvén tölem, ha
van é föld rez bánya Erdélyben? en feleltem
vagy igen kevés, vagy egy Impser leg alább
a nemyire én tudom. Ö tudálkozva
monda; hát mi az oka hogy a Svetiai
Király irt Bethlen Gábor Erdélyi Fejede
lemnek, az rez arranak neveléséről, és
az ezüst valorához való hasonlitásáról
azt advan okául, hogy egész Europaná
sem lévén amyi rez de mint nékiek tetzik
nagy haszok redundálna belölle. Azt
mondá most ládába Cassaba azon levelet
magát in originali, a Bibliothecaba
ö reflectálván ezután, hogy birta Bethlen
Gábor a Magyar Országos Bányákat.

Professor Segner Uram be Bélven, hogy igen
sok Europaiak tartózodnak jáltal Ame-
ricában, neveseresem in Pensylvan Can-
liam ainak nékiek az Angliusoktol uti
költségét, helybe pedig Centum Jugera
és Esztendeig való immunitását, az
utánni pedig tartoznak fizetni a Centum
ért jugerikns valami 20 garast
melly teszen egy forintot és 15 Krajtzárt.
Ennek államatosságával vala ö
a kezesenekről; kik felöl azt mondá
hogy az Europaiak meg ölet meg
nem ismérhetik és tsak a nagy
folyó Vizek s: Tenger mellett való
Hellyekben ismeretesek, mivel
azokkal üsik a Commercium et.
A Tzárasz be nem mehetnek, mert

Amerikai Carolinai Colonia

Szegénsegben ember vásárai

a

a Hajókban rendszerint kevés em-
beri lévén, hanem amazokkal "nem
"birhatnának, peregrinálni indulni
lem tanátsos vízöldök, mert hamar
elébb adnák ők embereink. Sőt arany-
hordanak vállok, s. azonn kivül jó-
tulan sok embereket vesznek, minden
"esztendőben 30 vagy 40 ezeret. mel
"lyeret hajókonk elmenvén vészne
"ket. annyiu el adgják. a mint ve-
hetik t.i. mert néha sok pogólven
meg, a kevésből ki kell pénzeret
gyüjteni, vagy a más transportok
gyotrni. Nem kivánok ott az Europaiak
vallyon vagyon é az el adnak jussa,
hanem mindgyárt fizetik az árrát
s. vezetik a Hajóra. Történt hogy
az Ctnje a fiát el akarván adni
a fia előtt példabeszédben futtat
van az apjánál, s. előtt az Ctnjá
el adta. Némelly hajókban alig
vagyon 30 ÷ 40 Europai vagy fejér
ember, s. több van 300 feretnél
s. nagy vigyázás kell hogy ne rebellál
lyanak, és ha rebellálnak binjanak
vellek, kemémyen kaetalni fem
lehet őket, mert magok magokat
meg ölik, igen furcsapok lévén
Kárt vallanak az árúbol.
Történt hogy egy éjjel meg ölvén
három Europaikat, és kilmét
meg fogtak s. mikor ott volna a
Hajó Gubernatorát hatalmába hoz
ták meg ölhesse, de mégis
a t

a több Hajók Gubernatorit is egy
hivatvan, szivideáltatta. Azon eset
menben kérdvén tőle hogy, mert ki
"tsinálsz? ast felelte: én szabad
"lapot keresem, se pedig nem lesz
bolond hogy engemet megölly, mert
ugy el veszteném a pénzedet, mellyet
ezetem adtal, azaz tsak dimba
darabra vágdaltatott, per terrore
aliorum.

Jesuitak térítik

A Jesuitak ezer conversiokat sokat fá-
radozvan, nemelly keveset a Lélekbe
convertáltanak is, de Legénynek nem
tudgyák is, nem értik vallások fundá
mentumát, hanem tsak a szembe
"tsinö ceremoniákhez vagy tsendnek
s. mint afféle superstitiosa tájaknak
Nemzetség igen superstitiosusok.
de leg legényebbek a többi közöt

Damasus miss.

A Damasus általunk progressust
sednek in conversendo, ezek ex
cultussabbak és gazdagabbak. C
Volt a mult esztendőbe Legátus
is egy keresztes Theologie studiosus,
Hmer képetis ki nyomtatták, ugy
tettzett a feretes Kortisben
mint egy üstök.

Nerva Imperatorrol Plinius Panegy
ricusára valo Prelectiojiba, al
"talmatságot adnak Nerva Impe
"ratorrol in Seriem Deorum relatio
"a Trajano facta, annak jelen
"tésétől, e szerint beszéllé
"elő.

Mä

Midőn az Imperator meg holt,
azonnal kéßitettenek kulömbkü-
lömbféle gßép fa oßlopokbol,
álló nagz épületet három; negz
Contignatiojút, mellyet Képekkel
figurákkal minél pompássabban
lehetett exornáltanak; a Középső
Contignaobb függeßtették fel az
Imperatorok lefestett fej Képét
azon állapotban, mellyben már
halálra vált. Ott jártanak kö-
rüllette, mintha még életben
lett volna az Udvariak és Me-
dicusok, kik ottan ottan ki jö-
vén jelentették, hogz még életbe
volna. Midőn pedig mindenek
el kéßültenek, az egéß Senatus
és Equestris Ordo környül fogta
azon mostani stylus ßerint,
Castrum Dolorist, és elsőben
a successor tüzet vetvén alája
az utaim pedig mások cestatim
ugzan azt követvén; midőn azt
a tüz már környül fogta, a tetejéb
zárt sasot, signum Imperij, ki bo-
tsátottak; melly a tüztöl meg
ijedvén, ment egzenesen az
ég felé. Mellyet magzarázván
arra, hogz a meg holt Imperator
lelkét egzenesen vißi Jupiterhez
kinek azon madár alumnusa,
annyival nagzobb veneráciját
igze

igzekezték a Höz népnek impri-
málni.
Ezen Holnap érnékem igen fatalis
~~volt~~ lön, mert elsőben érnékem
ágzékombeli belső fájdalmim naprol
napra nevekedvén (: mellyet Hy-
pochondriaca affectiokk mondottak :)
és az alkalmatlan havas essős
nedves idő miatt magamt commo-
tiot sem tsinálhatván, a hideglelés
is reám esett. Mellyet Segner Ur
magais változásombol éßre vévén
nem olvasott, hanem
Die Laxativát prescribált
mind nékem, mind pedig az Urfik
s. egzßensmind élvén vélle, az
Urfinak jól, nékem pedig igen le-
vesset haßnált, mert mindgzárt
következett harmad napom ágz-
ban esvén, két egéß hétig az
ágyban, harmadik hétben pe-
dig az házban tartoztatott.

Annus 1753

Januarius

Betegségem

Eßtendö Isten Kegyelméböl reménséget
Nyujta gyogyulásomról, mert elsö hetéh
fenn járogatni, és másodikban a Haz-
ból ki is járni kezdettem. Mint
fellyebb irtam Baligha nevü igen
jó menendö Medicinae studiosus
járt hozzám, minden nap kéttzer
s. háromßor, és eö reportálta vál-
tozásit, és állapattyát Nyavalyánd
Segner Uramk, s. eö Kglme di-
spoója szerint praescribált, de
az Urfitólis állapotomról min-
den ebéden tudakozodván, maga
is ottan ottan el jött és nag-
ßröesenn igyekezte nyavalyá-
mat Superálni. Étel dolgá-
ból sem fogyatkoztam Segnerné
Aßßom küldött, s. azt az
jó akarattyát tápaßtaltam
hogy midön az Aßtalra
nem betegnek való étkek ké-
szültz

Fülter, nekem ollyanéer [illegible]
Vérbidetett gzenge bőjü tuzto
fel gyogyúlvám adattam segn
Ut eg pár aranyat adni [illegible]
jáért, de semmiképpen el ne m
vette, azt mondvám: neg Ur
tált vinni Barát Barátthá
és Consiliumatis ugyadta
mint Barátyának, Ittenálo
neg ierte. Daliganak adta
eg pár aranyat i neg Esdvá
Füttener látogatásomba több
Kűzött, Fin Castel nevü Angl
Greff, és a Valliai Herczegne
Archiaterike a fia Du Vall
Danus Cavallier Federsin, s
emmer Hofmestere Bockelma
D. Falck nevü Leeus, emne
Hofmestere
Berghofmestere
mind heten Philosophiae
magistere, vagy as ifiu ta
mulo Magyar Sachsenfel
Dietterich, Hapnal, es kivált
a két Lőwo mindennap.
El jött a Nagy Neuman is
kis in Historiâ Literaria, ma
eg hirességb Professor, tsupán
vár ereden; ast gyengeltu
halálomon vagyok, de már
akkor Isten jovoltából jem
jártam. Nagy kegzelmet
tapasztaltam Istemer maga
men

magamon egen gyogyalyamba,
mest a mint Testemk egész
Systemáját megváltozn tapasz
taltam, Isch tudgza mennyi
ivő alatt Jem remènlettem. Se
stitűomat. Kivált ágzérombeli
belső fájdalmim ijesztöder volt
meg, mellyeret Hypochondria
ca affectiotk mondottanak.
A Patikából hozott orvosá
gokért pedig nog, ultra Dnis
pöldem Talleit, nem tudom
mennyire meggen, a mit gjam,
ainsban hoztanak.

Ut Ursi még Hannoverából létiarba
vadászat
vo Polvan a Fő Jager mester
Greff Wedenhaussen ki Expiman
és as utánnis ugyan, ih de
nátone Regia a Vendai Forster
Pjentiajáb a Zabad vadászatot
meg engedte. hiniek Dta Ja
mary, Greff fin Castellel as
Ut ki orlent jó leggel, és
estreig Vadászott.

Ex Octava huius mensen ki a Ház
bol tsupánn tsak a Collegiumok
kedvéért: mest maskint megki
vem mentem volna, a házból
azokat frequentalni kezdettük.
13tia pedig Lombat ieven Voltunk
a Musicum Collegiumb.

14ta Volt nállunk Greffentheim,
de mivel még iffiu tsak gyer
merseggel tsiltötte el as idöt
Hofmestere pedig Lr delgokról
beszélett vellem.

21a

21a Mentünk D. Palm látogatására
elsőben, onnan pedig az Uj
Pro Rector Veber Uramhoz. Kinek
találtuk már arrol Professor
Meister is Tederer Urnierát fele
„gestől. Orvl Schutteländt Kaff
„eskol, Orvl Finckelt, Mylord
Murrait Bergert Schweng Cavalle
Hofmeistereskol, Supervenált ped
D. Valmuis Hofmeesterskol. Je
„senn acceptált bemünket elsö
Caffeval, asutánna külömb külöm
féle borokkal is Cupediával,
ott ült pompás felejege is.
mellyrol Rell meg jegyezném
Pro Rectoratus D. Weber Ez
nek valo Curis, és minden Fabrica
Inspectora Grétzelius Lédnya.
Ki nagy figuriat Kivan mutatni
és Kajzaks az Estentönem Kepitet
„senn emlitett Leanyt Gyenge testü
Subtily, abrazatu, meglehets
„sös, közepesnü, de Kenyes neve
„lésü. Ehez Leany kozäbe Lhat
„jart Professor Boekmer, olly pre
„textus alatt, mintha el akarna
„venni; de meg Republican primas
labiorum, adakadta. Kirül es
arra nézve uj Metaphisicus O
„Ifju Professor Hegeny Weber nya
„rasa, s. noha tsak kamar La
„tadalmat tsinältanak, de ke
„sett kohapban, a Gyermek
„Vilagra jött, mjlyan tudta
nem magae, mäjus elsejnar
mondotta magät. Mind

ezek

ezer a mult esztendöben tör
„ténven, mellyben ö történet
„böl, faz utolsora Kerülven éppen
„a mult esztendöbe a Dr, hogy
a Facultas Decanussa legyen,
Facultatis Philosophicae Decanus
lett, a Pro Rectorsäg pedig
rendre järvän juxta ordinem
Facultatum esztendönkent
minden Facultasbol, a' kiböl
választani, a' ki ugyan Decanus
volt. El jövén azért a Pro
Rector választásának ideje, mind
„nyajan a' kirem állott a' dolgon
„olly criminoval voltanak, hogy
mivel Veber Uram igen ifjü
mind atyjára, mind rivalis Pro
„fessorsägára nézve, arra nézve
Hoeber Uramat választanäk in
Decanatu antecessorul. de es
genitivis veszältak. amaz pe
dig megértvén a' dolgot gyor
„san, a' mint jeniulik felelé
ge negatisabol ertsält, hogy
a' dolgot talállyak, nem va
lami más választäkit Pro Rectus
nem agnoskällyk, es vagy Pro Rectus
tegyen maga, vagy Professorsägtul
elhadgja. Ugyan ambitiosat
mindenjajan nehez exponealtak
es a' dolgot Academiae Curato
ribus Munchausen V Eijad. jegyem
äll a' valasztott Pro Rectus con
firmadja: fel adtäk: de ez
Veber Uramat confirmältak
ki is 2da Januarij installältatott
volt a' szokott Solemnitasal az
Universitas Templomaban.

mell

Melly Templum Hallásunk-
pen elmehe-
Külső Circumstantiárat hallo-
à Musiratig. A' mint más-
beszéllették, à Professorok nagy-
ornatusban voltanak mindva-
jan, és az elsö Pro-Rector, vagy
Tavaj, el hutuzván maga
Hivatalától, à mások commen-
dálta a Solennis Orával. Ki-
jel vévén hasonló Orával
à Dr Musira kezdé vége le-
megvenni azon alkalmatos-
gal à Pro-Rector tisztességére
à Városbeli harangozatis, va-
lamennyi volt.

Zandázás

Ezen Napokban Pán ut lévén fo-
mulatságot tsinálnak ezek
à tsintalan Deákok. De ültek
venek egy Kánban egy Professor
forma embert fekete Köntösbe
tárvával, kit is fején két
Pathat viselt, kátul ült
más Deák pompás ezüstös Kö-
tésben ki à Lovat kajtotta,
és Teje Pathát mutatta, ezt
à Pro-Rector Hallása elött Pa-
Házván el, à több ez compositi
oda gyült Deákok Kiáltotta
fel Orával. Mint vagy Deber
hat Pathat viselt? Le? D.
à Pro-Rector ki nézvén, el ijed
maga Lépétöl, Fáj volt nig
à fejét be vonta. Ezzel bún
tet nem tudtak adni, hanem
még tiltották, hogy többé me-

vál-

vára ne Pánkázzanak, melyet
minden megnem állották.

Die 2da Az Ursira rá érvén ismét
hogy 4te Pánkázni mennyen
Rondthenbe, invitálta D. Walmu
dis, de ez el nem jött; hanem
Dr Steinbach chegruntiny, Dan Poldt
Friaelly, Barsalek Freey, Fedesi
Danus D Palm Austriacy és más
hét Párnal egy Orával ki mene
vám hat Ora után jöttünk vissza.

Érkezett D Valmudis, hogy 25ta
nagy Solemitással ugyan oda
ka Pánkázzék, de mivel ö
el nem jött az Ursi hivatalára
tartozott bennünket invitáli
hanem D Steinbachot és D Mild
tzet kérte hogy mint magátol
perpadéltyát kinnyen volt
Hatot tántzba vinni, mert kedve
volt à tántzra, mindgyárt
igérkezett. S. alig kapturuk Pá-
nat maga járt az Ursi után
Kent utánna, és mivel más
Dánárul mentek kérte, az
Ursi is mind à Cancellariu
Leányát, mind Professor Mikes
Feleségét, de egyiket sem moste
ugyan tsak el mentünk S. vitte
az Ursi maga Pánnyán Bano
Palmstruhmeskét, engemet
pedig D Palm. Voltunk
22 Hainal élöl mentenek
à Musikusz, kik Pántelen
Musikáltanak, utánnok Egy
Pán egy Cavallierral, ezt
követte az Ursi, utánna

Valmud

Valmud Hallernével B Blum
es utain, Meisner a Valmud Hall
mestere a Haller Leányával
Robert rezett. Legnernét vitte Bo
Colt a Leányát Dr Steckelb
Erfurt Meisternét Steinbach
Rederernét és Pulbernét más
rizbe rizbe vitte Cavallierek
mentenek. D Milditz Lohát
a Volt a Director. D Falck
a Leányát a Lova igen ve
vette, Szerentse hogy Lár
nélkül ki hullodak belülle
ott voltak Gróf Thin Cassel
es Murray is angliaper.
két ora fajban oda érkezve
már az étsztal fészen volt
hidey ételekkel rakva minn
„féle vad, borja barany ku
Lulterrel, Ivo tejtarral
Torták és Lupediakkal fej
es veres borokal, mi is vi
tünk volt magyar bort.
Ezen tsak hamar által es
tántzhoz fogtak, es minde
egy harmadfél oraig tán
tzolvan vigsza jottünk
minden menet, minden jövet
a Varosi nevezetesebb
utczain keresztül kasul
Bantázatunk; a Kölln
„get es partialak es este
minden personara a Szine
vala Kastélyom kivül
kavenkavon Haller
hosszan nyultunk Vége

Pan

136

Vadászat

pariada volt, de nem vágytam
volna réa. Minden Kan
elött egy egy Lovas Legény
20tz Nyugodtunk, 27e Decz
is mét vadászni mentünk
vendégek D Valmud Gróf Thin
Cassel, Murray, D Hammelstein
Adlerhausen, Lesta mesterek
Lovai's mesterei. Tartott
a Vadászat 9 orakig tartva
Délutánn harmadfél orakig
felette nagy Szél volt Szem
ben egyenesen, melly hivat
a Bestiakat Feli fujta
Szantsak találtunk egy Nyulat
két Szet is. valami tizen ot nyu
lat, egy puska vonogat eset
de rajtunk kivül senki. sőmt
semmit, en egyedem el egy
nyulat. Estunk a Vajdot
Ringelet, mindenfelé Erdő is
Hegyek, vegtelen a vadasas
tok be mentünk ekezve den
dara a Forstekez, es adtak
Lovat barany kutyal, két ka
pestat fuzolt Ludal es
Lovval meg ugyan Darab
kut fültet. Volt vagy Ne
gyven Lelis borso, es fel elegedni
Szettünk ebeden kemeny fel
fordot. Be jövén ot vara
mentünk Museum Collegiumba
Kardi tellen Legernét Asz
Voltam e Szerentse, mindám
bor egyedül lettem egy Nyulat
el nevete magát, mindenki,
hogy a Gróf azt mondta

Bokat

Publicáltatott az és in Novis
Publicis Literariis hogy a Bá-
rsták Lengyel országban a Nova
Philosophiát recipiálták

A' Nagy Mogol ellen rebellálvan Nábob, Mogol hűség
Nabob, fojamodott a' Frantzia Se-
regéhez, Mogol vizsdont as Angliai
ház, nagy harcz volt közöttök, az
Angliai mester, fogattatván a'
Frantziák, közül 60 ßzáz és ezer
kiz embereket.

Málta Szigetében találtatott egy régi nagy Máltai Kereszt.
Kopasz, és abban 5 lábnyi hoßzú
Sagu és 4 ujnyi ßélességü fegyver
a' milyt eßtendőbe; mellyből azt
concludállyák, hogy a' régi időbe
kaßnlo fegyverel harczoltanak a'
Máltai Kereszt Lovagyai ellen a' Pogány ellen. A' Ki nyittatott
Sir ismét bé zmáltatott, és fellyb
illy Inscriptio tetetett?
Ludus hic Ao 1752 regnante, et
Rege, presente Excellmo Dno
Emmanuele de Pinto magno ordi-
nis tunc Magistro aperitur, ite-
rum omnibus in integrum feli-
cis reclusus fuit.

Regenspurgi hires Catholicus Prof. Rothfischer vánt
„Dr Rothfischer, Regedven egy Mun- ött Levele C. Curmik
„kához a Protestansok ellen, elő-
„zőket noha edálta, de midőn a'
„más dikom edlogozner, convictus
de veritate Religionis Evangelicae
a' mindját fellyb hadta, es ad

Luthe-

Dobrát ózet és 4 nyolat költ
mondám tar láttuk azokat
Mondám Valmudi S. Fin a kel
hoz járnak. nevetek és eßtén
megállitak. hogy tsak affirmati
vell a' mit a' Prof mondott.
Azutánn én is mondám legyen
eßtek, hogy eddig nem jól
tudtam mit költünk, hanem
eppen most értem, minémü
zenentsink volt, S. nevetek

A' Novellárat ez eßtendőben kezdvén
olvasni, olvastam azokból egyeket
közöttt a' Kiléd eßtendőt és holtakat
mult eßtendőbeli zámát, mellyet
pluriositate érdemesnek tartottam
fel tenni

Londonban születtek	Nro	15308	holt	20485
Parisban	—	19321	—	16643
Bétsben	—	5226	—	4517
Copenhagenbe	—	2592	—	2594
Szép Seelandbe	—	7328	—	6232
		28 italian		
Doublinbe	—	2694	—	2733
Prussiabe	—	27568	—	18907
Augsburg	—	—	—	1294
Amsterdamb	—	—	—	6969
Regdalb	—	1984		
		20 tagon		2048
Lipsiab	—	886	—	1252
Francfurtb	—	1023	—	1228
Lisabon Spotály beli				
11878 embeből	—	—	—	14871
Dresdab	—	1261	—	—
Stockholm	—	1883	—	2300
Neapoly		12791	—	10882
Dantzka	—	1999	—	1846
Carolina	—	15308	—	20485

Lutheranorum castra által jöt-
ki tsak hamar Helmstadba Phi-
losophiae Professzorságot obtineált
„Láttam még a' mult Nyáron n
Leüette Scientiarum Regia Carmali
Linnaeus-nak emlitett Rothfischer-
hez irott Levelét, mellyben Ő
„Ediperetével vetekszik, és semmi tal
„hja abjecti finis hátrébby el hag
vallására.
Most ismét ezen
terminusokat irja említett Carl
Linnaeus ekemlitt forrdan. Orth.
Benedictinus Professor et Professori
Rothfischer iránt:
Fac itaq;
ut ille percipiat, se cum Orthodo
xo ad Protestantium Castra adu
Literario orbi Spectaculum pne
„buisse, ut par nec hactenus
„visum, nec deinceps videndum
nemo futurus sit qui non cen

Londoni Hír.

Londinumból irják, hogy Londonban
most fogtanak egy Házhoz mell
három Ház ezer font Sterlingbe ke
„rül; minden font Sterling pedig
tesz ein Pfund tiz forint. Ez
árrúl meg tetszik, mellyen pompás
hidnak kell lenni. Házik
az Kapolnát hozzá valo ólyan
in Collegio Admiralium egyéb
Házi hajorkez tartozó dolgok
volis nevezetes rendeléssel
„tetődik.

Georgia Zigetebéli Lelzen

Georgia Zigetéből Americából adn
„nistráltak a mult Esztendőben
500
en

öt Ház ezer forint érő Selymet,
mellyet azon Zigetben készitenek,
ha a' mi Magyar Országunkból
szerzésünk ezen Selgen
Készitésének modgját feleőe nagy
részbet lehetne belőlle venni.
Kétnyelvű pretiumal allitál
„tak a Georgiabéliek azon selgem
„Készitésért, az árrát sem kivánsa
„Zabiak, tsak hogy magok kö
„rnyékeken mindgyon a' pénz.

Georgius Strobaus de Palmaburgo Epis-
copus Lavantinus, Terrae Imperator
Intimus Consiliarius, Status etc.
Országh. S. Erdelyben circa Ann.
1565 Következtenek Levelei
a' mult Esztendőbe ki nyom
tatásáról, mellyet tsak azért
consignálok, hogy ha talám az
Erdélyi Historiának valamelly
része abból illustráltathatnék.

Strobeus de Palmaburgo Levelei

Anno 41. Milius, az ide való Rex Scientiar
Societas Correspondense, a Nemet és
Magyar Regia Societastrol deputál
tatott Americába, hogy, nagy Do
ctoricus és Physicus lévén, oda
minium rerum adhuc latentium
Naturas, quae Physicos et Botani
cos observationibus dilata premi
repetta imo, in Commercium
quoq; trahi possunt, investigál
gyák S. nella relatiot tegyen.

Milius expedicio in Americam.

Párisban három ember együtt ebédel
vén, tettejé tréfelen meg hiol
tak

hamaid

Paris. 3 ember együtt halala

Mensis Februarius 1753.

3dik pedig halállal küszörve-
ment az ügyáb, de ezt a medici-
kk, per contra venena Salivaltás
inquirálván in Causam morbi de-
prehendáltak, hogy azon étel, mely
ből ebédet, készítettek egy olyan
dézs fazékba, melly régtől fogva
usnyás nem volt, és az ételnek
a fazékhoz ragadott particulás
a részbe, (leirom) Zöldes arsenicummal egye-
lítven, s. ezen mérgy a fazék
külső részére vagy ha reá jött kelő
ki ütvén, s. abból jól meg nem
mosatván, az ételt inficiálta
annyira, hogy olly kirtelen ha-
lált okozott légyen.

a részes ember fel támad

Brüxelbe történt, hogy egy fel akas-
tott ember, le vágattatván, ne-
dvin az Theatrum anatomicum Theatrum
re vitetett, és az hasa a kötelet
olvasá a nyakáról, observálta
hogy valamennyire lélegzene
két ér vágással és egyéb szerekkel
ismét megelevenitették e, és
a mellyet tudálnak, noha az
előtt keménnyen meg torturáztatott
mégis karmadnapig éj hánem virá-
élt, de az utánn valójáb meg
hült.

An puer genitalia Lepus inter se discerpent? Ch. Franc. Tillery.

1750. d. 17. 8bris Quæstio medica
Parisij agitata est: An mas
genitalia Lepus inter se discer-
pent? Affirmáltatott. ez
Auctor primum refecit opinionem
de Hermaphroditis et suam dixit
sententiam.

Ezen Kolnapsó is első Dem-
tátyán a Szász Szerint in Regi Societa
em Scientiarum, hol első Professor
fessner ur de Electro et Succino értekező
gen jeles munkát olvasott, az utánn je-
ig egy Szendvéb introducált Medicinae Pro-
fessor Linn ur &c

Color Cæruleus Berolinensis

feletti léven ide is valamint nállunk
Képeret áruló Házból olyan opinio
Kőség közöt, mintha ezek nem annyira
Képek áruláséért, mint nállunk bizony
tsek, ide pedig neminemű föld Virgá
lásáért és el hordásáért járnának;
ő melly föld iránt volt az opinio, azt
z ember observálván, hogy a közönséges
Földnél jóval is nehezebb, vitte B.
Münchausen VM; és pedig külön
Haller Urd; Haller VD Doctor Hans
Baligha által destillálta tatván; minek
tánna Első Rendes képpen próbáltak
olna, végre bisz mpro bigridum által
nellyek fundamentuma az Aqua
rtis, Colorem Cæruleum Berolinensem
vődni által tették belölle in liquido, melly
mái Lessin Epdudaltatvoldi és kis
állandóságra is meg lévén, nagy ház-
ot kezenlenek belölle. Ugy
tetlenek tartottak emez előtte
a Chymicusok a Vasat in argento
Vivo

vivo Solváim, és emberis modgyát fel
találta, és productumait mai con
sessusba producálta.

4ta Voltanak nállunk Styriai Bandoltak,
3 Russiai Bandt Hoffmestertől, és Von
Buss ezer Electoratusbeli nevezetes
Familiabeli Cavallier, kiket Bráj
borral, Caffeval, Pistolaival &c jól tart
ván, öt exulator mentünk az essamb
éba Dr Pinkhez, holtt napokkal ed
gyütt töltvén az időt nyoltzadfél cráj
vatscrára mentünk.

Bibliotheca. Ezekbe a napokban értezett a hire hogy az
Academia Curatora D. Münchausen V
Cimere Praesese resolváltatott igen
nagy örömé volt Bibliothecárius Gesner
Urnak, olly reménysége lévén, hogy vala
mint eddig az Academia Bibliothe
cáját mindenképpen ornálni, angyal
mi, s ez végre fundust hol ex proprio
hol ex publico Berezni igyekezett.
ugy amiuyal inkább emelkutama, dispo
kitijából álloan a Publicus Proventus
többen fog e végre adderzni, és
adarogtatni. Nevezték ezen Bibli
theca Bulowianának azért, mert
ezen familiának 8000 darab valoga
tott Kömyvből álló szép Bibliothecáját
léven, indicálta Bulow, nek
gyermeke remlévén az Attyafiait
ugy ajándékznár az Universitasnak
melly magare is szép collectio lévén
s az Universitas dominiumába előre
egy Serpium menvén, amaz utánna és
még

sőt még mostis, midőn Negy amyira
gyarapodott, Bibliothecarius Gesner de
azon nevezetit meg tartya.

A múlt Novemberbe Leitai minister
Gross Ehrenpreus Károly 2700 da
dabokból álló, és 12 ezer Fallérokat
érő Müntz Cabinétyát az Univerzi
tásnak ajándékozta.

4ta Londinum Regia Scientiar Societas
Praesese Ritter Hans Sloane Londi
numba meg halvan, Rerum Naturalium
Cabinéttya kétzáz ezer, Médaillen Ca
binéttya pedig öt száz eser Fallérre
va betsültetven, Uttvarzámara al
kudoztak; tsak ebből is meg tettzik
ezen Nemzetnek szorgalmatos gaz
dagsága.

Anatomia. 10ma Mentünk in Theatrum Anatomicum,
egy ott lévő szonyú rút Cadavert
szemléléseke. Volt ugyanis itten egy
Leány, ki Franzúzba lévén, végre an
nyira utólérte, hogy ezen Commercium
minium hominum Kintelenülbetette a
város ezen részétt, a Vár Tövése mellett
lévő Czirk Torony ban; Rendelt ugyan
is a Magistratus Medicust melléje, ki
Salivatióval folyig kúrázta, de s. mellyől
Haller úr zelatza szerint is medicus pa
ra Solvodott: egyéb szükséges kúra
nem applicáltatván, s. nevezetessen
Diétájára való vigyázás, az kúra
val ellenkező élet miatt minek ut
vosláss fiztbe menvén, magára ha
gyatott, és oltan két Stendig
Kinlodott, talpan ennyi a mult
nyárra

Nyáron a Sántza Ri ülve alamis-
nát Rézegetni, már arrol fem vol-
emberi ábrázat rajta. Ezen jó
mely a mult napokban meghalvan
Anatomiara vitetett. És ma is
az ereket Demonstrálta Haller D
belölle. Nem lépes le irni emek
fertelmes voltát; ajárát Inyit a
Nyavalya Ri ellé, Orrjáját egé-
szen el válpztalta, Le mindé
mult, a mi Rovás rajta maradot
mivel feletle el párádolt: I thinya
gengetségből és fertelmes ma-
teriából állott, a lábain Rivül
annyire contrahalodott volt, mint
a fél karom. litrozás volt réá
nézni. Megis Haller D és a Deák
mivel a materia flastromok által
nagy részint belölle Ri szitatott,
Rezerral vájtalta Ri a testéb, és
Ritsérte Haller D, hogy mivel
nem hus, és nem Rover, Rönnyü
vajta a 3 ~~ember~~ demonstrálni, mel
lyet igen apro részekre és Boim
szalamira terjedhet. Volt az
Anatomián egy fel aráztott em
ber Cadavere de ennek tsak
némelly részeit mutogatta,
Cellulas nem

Hár minden Ízig, Rivált kivigen
a Voluptasnak adta magát, ezéle
Cadavert nem visgál, mint azzal
Leányok Cadavere, meg tsömörödet
ebből a fajtalan és bűja életnek
gyümöltsét, mellyel Ház ora
tornális Dral inkább perstvadeiha
" " és Atheus életre.

141

Voces Tartarica, aliqualem cum Hungarica Lingua
Convenientiam habentes. ex Strahlenberg excerpta

Kaffan	Rivik, Tartariae vox,
Kazak	Stein in Provincia Dauria
Kedro	Cedrus in Russia
Kiret	Lacus in Magna Permia
Kischer, v. Laischev	Lacus in Casan
Katai	ruggelt noiwerschen Ursprung Kin ma Kin i.e. alti montes
Kara	omne ingratum et detestum
Kuba	populus Judaicae secta circa Derbent in montibus, ejus ignorant.
Kall	mansio, Turcae Tartari
Kett	fluvius in Siberia
Kortari	populi,
Korsaki	Fürsten in Kalmuck
Ambar	ein Fluss in Russland und Kozaken heissen Cammes
Nemda	ein Dorf in Pischmo etand in Vätka influit
Pal } Nap }	Patres Germani Apis Tartarice est Papa, mater Pii ob ejus bene gestas Palos Napos dicti
Samara	Cedrus circa Volgam
Sari Schari	Gelb apud antiquos Turcas et Tartaros
Sez Alack	Zinn Der Bunte und Weisse orient. Tatar
Schatija	pars Tartariae rubra

Nyáron á Sántzra ki ülve alamis-
nát kérégetin, már akkor sem völt
emberi ábrázat rajta. Ezen ße-
mély á múlt napokban meghalván
Anatomiára vitetett. és ma is
az ereket Demonstrálta Haller Ur
belölle. Nem képes le irni ennek
[illegible] voltát; ajakát tnyit á

Kanta Trinkgeschirr. Turc. Tartar
Sik Teksit ausdehnen densare
Okus. bos
In Inmek hinab hinein,
Ferahlenmeck lætari
Hahl. ex itinere diversatus fuit
Tereck v. Terki Cittas in Aspachan
Halitz v. Galuzi Pratus in Roth Rußland
Guba, Meerbuchen, et Schwam
Hyarcan Cittas in Uschgar
Maja fluvius Siberiæ
Schar Cittas mæd.
Tur oder Tura habitaõ apud Tartaros
Cumm Tartarice Campus
Kamenka ein Flecke und Eysehüte in Siberia
Schmeltz Offen
Thomoron Menge in Lis Tartaricis
Kapp Gevaeß an Bierken Bäumen
in Rußl. cir Viatka

Turcice Tartarice

NB. Nemei. Auctoris verba hæc sunt: Denn man hatte
ja Rußland bis zu diesem seculo vor ein
Heydnisch, Barbarisch und denen Tataren
gleiches Wolck gehalten -- Anderer Seits
aber, da sich die Russen von sich selbsten
die Einbildung gemacht, sie besaßen das
reichste

Kár minden Iffju, kivált ki igen
á Voluptasnak adta magát, effele
Cadavert nem visgál, mint azon
Leányok Cadavere, meg tekinthetis
ebbiol á fajtalan és bija élet
gyümöltsét, melly ~~[illegible]~~ Ház Ora-
tornális sokkal inkább persvadeálna
á hüs és Istenes életre.

Innen meg jövén mentünk B Steinbachoz, Ludovicus XII.
és ott öt vráig mulatván, mentünk
velle edgyütt á Musicum Collegiumbe
itt beßélgetvén hegermainal B Falck
Hoffmesterével Ludovicus XIImus Fran-
tziai Királyrol inter reliqua beßélle-
hogy ez Prædecessora idejébe ~~felette~~
quia Dux Aurelianensis felette sok mor-
tificaõval illettetvén az ott való Neme-
sektol, mindön á Koronát el nyervén
ößtönöztetett volna nemellyektol, hogy
elebbeni injuriáit vindicta nélkül
ne hadgya ezt felelte: Rex Galliæ
injurias Ducis Aurelianensis nunq
ulciscetur. mellyért kéßitettett
egy emblemát, mellybe felette sok
méhek középre festett Királlyokat
környül vévén, Circumferentialiter ezen
ßokat tettek reá: Rex Cui pare-
mus non utitur aculeo.

Beßélgetvén Linguæ Galliæ Professor Colom Colom Ur opinioja
Usmal á Magyar Borral és Dohánnyal Bor s. dohány
való kereskedésröl; s. én kivált dohányun Comerciumról.
kat dissérven, s. æquiparálván á Knaß-
terrel azt mondá; Horant sem mind
Knaßter az, á mit annak nevezner
mert felenyit sem hoznak Americábol
mint

mint a' mennyit annak neve alatt
el adnak; hanem Német Ország[ban]
haszontalan dohányt olvasson, megvissa
olvasni össze elegyitik a' jóval s. így
"él el. A' jó Dohányt haszonlesp
"pen kézitik dohány essentziával.
Meg lehet ugyanis a' dohányt az
Anglusoktol, és az essentiajat nagy
részint elkillallyák, mellyel essentiából
ha néhány cseppet cseppent a' Német
dohányra, Virginiai pogyot és ízt
mutat. Ezt mondván fiát hozzá
fenkit meg nem tanitanák annak Con
fectiójára és elkillallyára, s. a' Hiá
"nyzó részinek kibitésére, mert ha azt gyó
"gyonná az ember Magyar Országon
"nevezetes haszonot venne belölle
Azt mondá ezzel. Vadnai fele
Atyafiai Amsterdámba Kis Jantzi
Országról hozzá[tak] ki, azért hoz
zuk nevezhetjük egy dohánnyal ke
vesebbet, és néhány ezer aranyra állo
"hemne; mivel innen el megyünk hoz
annak recommendálni, s. semmi
mindenéket kivog beszéllem, s. talám
tractalni is a' dohánnyal való Com
"mercziumról.

A' "Bor iránt miben mondanánd hozzá a.
Lengyelek találnak bemünetet, mert
á' mi embereink, ha vizibe visik
és azon az árven nem adgyák á
mellyen kivannyák, vagy vizzel vin
"ni kénteleníttetnek, vagy ha tovább
vizik olly sok Vammal overállyák
hogy a' penzetis belé veszti á Ke
"reskedő. Ezzel azt mondá

Nem

Nem tartaná jobb modgyát a' borral való
"kereskedésnek, mintha Dantzkaiával
"tractalna az ember; Mert ha ezer ven
"nék kezére a' Consommerciumot, Vámmal
"gyakalmi nem mennének, nehéz még na
"gyobb modgyok lévén a' Lengyeleket ta
"lálni, kik minden Gabonájokat oda
"ajjárol és minden gazdaságokat
"oman hordgyák. Kik talám megbiz
kednának egy ollyan Országon, mely
egyenesen venne egy részről a' bort sí
"ró, és talám oltsóbbanis mint más
"kereskedőktől.

12 Ebédhez hozodván elő a' Kotsiskodj
és egy ide való Grofnak nimemü kerestye
"lenfége volt, kit a' Lovak el ragadvá
"és hurtzolván fele testéről a' bőr ár
"nyra le ment, hogy néhány heteig
"fellett plastromba keverni. Consis
"válon gedig a' kéz mellyes részének
"machina, hogy ha feleg menjek kezek
tengelye törik, vagy egyik
baja esnek, könnyen vesszedelme ér
het az ember. Kivált gedig gaz
"rabban a' Lovak gyelleségek miatt két
"kezet embert vehessegerrel egyben
"ontanak. Erre mondá legner Ur
hogy in eo casu lehet corrective ten
"ni hogy a' Lovak ragadása kárt ne
"tegyen; lehetne ugyan is egy kegye
hogy applicalni a' kamorát, hogy
ha az ki huzatnék, ballagnának
bátran a' Lovak, s. a' kézek ott maradna
in secure. Sőt a' mit egy tanult

ember

Kotsiskodás

emberöl értett, a kiknek tekintetre
lehetne ugy készíteni, hogy egy, vagy
"két pal, mindenkit ő szeme világa
"el vesztven, helybe megtellene állam
mellett ide ő Cyprianus tette tettem.

De Mirs szentelte Gyuriét a Versa?

De Düs Knor monda Sepner Vr hogy valamint
Jupitert mint leg nagyobb Istent Consen
vatorem Generis humani tiszteli, ugy
néki a Crucifix, Per quát szentelte ő,
ezen hasonlatossága nézve, hogy az
emberek a Gabona fel találása előtt
emberek gyümölcsével éltenek, i. abból
táplálkodtak. Ezért kiküldettenek,
ebből az. az, Versa Levélből Cornat,
ob Curiem servatum; és miért akarja
nincsen kapnak Corona offerálta tott
"de lette nagyra betsülette, és gyüntelen
Házak volt fel aggatva.

De Jove Pluvio azt mondá, hit Neuport
Jupiter Pluvius nem említ, hogy midőn Antonius contra
Cuadros et reliquos ejus Terræ Popu
los, quæ modo Bohemia audit, had
"Rozner, a Historiák szerint olly nagy
Bomjuság és vizek szükséget vette
Rómában fel pericitum Rhenum, hogy egy
desperált nem tsak delitoria, ha
nem de salute egyenitűsel; ezen
nagy szükségben, a Keresztyen legio
imádságára olly Japot esni kezdett
"kezdett, melly az ellenség fábrait
"ezibe rontotta, a Romaiakat pedig
"kezdálta; mellyről epistolát Antoni
"usnak Levele Romából, mellyet küldött
és a mellyből Szabadulását, a Keresz
"tyen

"tyen Legio imádságát tulajdonittya;
De alig lehet gondolni ezen Historiának
valóságát, mert valamint Columna Jupiter
ugy Columna quoq; Antonii Splendide
már jó ideje dáltatván; abban
ki rajzolva vagyon inter reliqua
expeditionis acta Jupiter Pluvius
el terjedett hajjal le eresztett fővel,
ki terjesztett karokkal vagyis ke
"zekkel, mindenünnen tolongván
a víz volla; az honnan ki lehet
hozni, hogy maga Istenét tulajdoni
totta azon esett. vagy talám mi
"vel néki Deája a Keresztyének
"nétől nem volt, meglehet, hogy
ezen Képpel, azt akarta exprimálni.

Rádai Vr és az Eötsém levelei

13ta Vettem az Ur Rádai Gedeon Vrtól és
az Eötsém Halmágyi Mihály Ur Levelét
Kéz a 3, Ur Rádai Vr a Corresponden
tiára, és mivel ezt a mult Nyaron
Megyes, Gróf Teleki László Ur hozta Stal
ker Ur delaojára, hogy egy Frantzia
"Könyvet küldit de origine Hungarorum
küldet a Clienfibus arant deducáltt
Arra nézve kér, tudositsam, ha ki
jött é azon Könyv és quis titulo,
mivel maga is circa Historiam
medii Aevi Hungariæ occupatus
léven, és arra nevezetes Libros appa
ratust szerezven, igen akarna, ha
"ezt is meg szerezhetne.

De origine Hungarorum

De origine Hungarorum beszélven emlegetem
Uramnak, és mondtam vagy mikor
kérdven ezen Frantziáról is magát.

azt mondá: Nem venném, hogy jenki
megmutathassa a Magyarokból Sinának
való eredetöket. 2do Mert Sina
vagyon Magyar országról irt két ezer
mértföld, és száraz olly nagy utat
venni, olly nagy Sáimu Népnek, éppen
lehetetlen. 3tio A Sinabeliek studio
Lissimi veterum Monumentorum et ab
Antiquissimis temporibus Sirák cultorok
lévén; lehetetlen volna, hogy vagy
in Scriptis, vagy in Numis, vagy
in reliqua alia re, Sculptura vagy
vel Pictura valami nyoma ne ta-
láltatnék. 4tio A Sinabeliek (kik)
Numen Verbis et plurimis Literis
utuntur, ennekelőtte nidion kétkelne
hogy egymást megértsék, és ha
más tennyt az a Sinának, el vál-
tozhatlyon Significatiojat, a Magyar
Nyelv ellenben elég bőv és semmi
Lapokba benne nem találtatik.
Utolsó Legfőbb szemet vagyon majd
minden Nemzetségen felett az
Sinabeliek, t. i. ebben különböznek
a Magyaroktól.

Hozzá az is elég, hogy Professor Bosen
del ne ab Israelitis arányát
deducálni, quibus argumentis meg
nem tudom. De ezt sem admit-
tálja Segner Vt. Mivel sem a Kör
nyülmetéltségnél, se a Tributoknál
való fel oszlásoknál t. i. vagy is. Nem
szükséges Sinának Tributumjának, se ételbe
li válogatásnak, vagy legfőbb
más Lásznak Jegyének semmi nyoma
mutatkozik. Sőt a Régi Magyarok Nevei
is, mint Attila Zabolcs, Árpád

t. i. Orbis

több apróbb nyilván evincálja az, hogy
a Sinával a Magyaroknak semmi
Commerciumok nem volt. Neve se
lehetett egyik képpenlen. Ezeteren
a Sinának nem tudták, t. lehetetlen
hogy tráfic vagy tradition emez
valami vestigiumra ne maradott
volna. Hanem ítéleti szerint
Leg probabilisebb opinio, hogy a Magya-
rok jöttenek ex Tartária trans Mare
Caspium fita, a Közönséges Calenda-
riumbeli relatio vagyis Chronika ezzel
meg egyez, mert a Tanais Vizen
túl vagyon. Ezeteren, inter Acta
Petropolitana ezt hozza Judex
Cujusdam ascr. mint
verum hivatkozik. Amen vagyon,
hogy olly homályban legyen origi-
nes Hunnicae, mivel azoknak tu-
dattalanok lévén, és olly felre va-
ltatlan helleyeken lakván, hová ide-
genek menni nem bátorságos,
kellyes séggel obliterálodtak azon
időnek circumstantiája, és mivel
a Görögökkel, mig a Török el nem
nyomtatta őket, köz volt Negotium
Commerciumok, ha a Görögök
nem írtanak volna valamit, an-
nyit sem tudnánk.

Hozzá ásról lévén szó, mondá Segner
ne lehet olyan Conditiokat tenni
mellyek a más részt lyen favorabi-
liserik tettenek, de még is minnyájunkat
el vesztik. Ugyanis: kell considerállya
az ember a Hozzánál számait
nemelly

Origo Hunnorum

† holotte a Duna fojó vize kelé Szerémség

Szerzés

De origine Hung.
gand

Segner
De origine Hungarō

nemellyik ittáhban, más vége
pedig gyakrabban fordúl elő. p. o.
ha kárm kotzídval vét az ember
így és hárumra tehet ötven ammit
mint a más vég. mivel azok tsár
egyber fordúlnak a játékbo elő
de a több kotzkák ezen. a kétből
kiwül 2148 ker; consequenter lehetet
len hogy annyi vetés kozzők gyakran
contingállyon. Ugyan is minden
kozzán vagyon hat pám hat
pedig hat pámával ha ezt mul
tiplicállya az ember tesen 216
vetést. ezekkel a kotzkáskor fo
embert tsalnar meg. I. azért tet
tem el, hogy a kolvassa é tsa
lárdságot el kerülhesse, ne gyak
wollya.

Vd kúldven hozzám Commentárius
Academiæ Petropolitanæ Tomum
IX^um ad Annum 1737. ebban irja
T.S.B. in Geographia Russiæ
vicinarum Regionum circiter
Anno C. 348. Quod Constantinus
Imperator, Populum Us Supra
Hunniam fuisse habitasse. Deli
ny vero, medios inter Tanaim
et Volgam posuit, proximos ves
Tanai. Verum Imperator ita
de illis dicerat: (Versio latina
ex Græco:) Pazinacitæ inquit
„ initio coluerant ad fluvium Atil
„ et similiter ad fluvium Geich.
„ habuere vicinos Mazaros, et Co
pulum,

„ pulum, quem Vulgi vocant Us.
„ ante annos autem quinquaginta
„ Usi cum Chazaris fœdere initō
„ ad gerendum Bellum, superiores
„ evasere Pazinacitis, eosq; Re
„ gionibus suis pepulerunt. Pas
„ autem Regiones Usi ad hunc usq;
„ Diem tenent. Annen mivel a
Petzinacitát a Volga ad Jaicum
fegyver nemere, tapsot occupa
runt Uzi et Chazari, pulsis
„ Patzinacitis, annis antequam hæc
scripsit Constantinus SS Cis A. C.
893. cum Leo Philosophus Constan
„ tinii Pater regnaret. Ubi Impera
„ tor ait Pazinacitas illis priscis
„ in sedibus vicinos habuisse cum
Chazaros, tum Usos. Imperatoris
verba hæc sunt: „ Pazinacitæ
ab Usis pulsi fugientes et cir
„ cumcursitantes quærebant, ubi
„ nam sedes sibi collocarent: pro
„ ti vero in Terram, quam nunc
„ tenent, Turcas, qui ibidem olim
„ habitabant colere, bello victos ege
„ runt, eaq; in regione territia
„ fixerunt: verum autem ibi re
„ periuntur, ut supra dictum, ad hunc
„ diem, annos quinq; et quinquaginta
„ inter Conclud'allyt as eluctor
quod Mazari quoq; Supra Usos
inter Tanaim Volgam et Jaicum
confederunt. Et ebulgasi
Bahadur chan, cum de Ribgjár
agit

de Origine Hungar.

„agit, ita fatur: „Huic, postquam
„adolevit Ogus Copias tradidit,
„ut et Rusch, et Olak et Magjar
„et Baskir, qui juxta fluvios Tin
„et Atil et Jaik colebant, de-
„bellaret: hic postquam eos vicit
„per trecentos Annos istis in locis
„regnavit, omnes Hibgjak dirlar
„dicti sunt: inter Ogusum et Gen-
„gis chan regem nulli alii quam
„Hibgjaki subditi Annos quater
„mille inter tres fluvios Coluere
„et locus vocatur: Desti Hibgjak
„seu Campus Hibgjak. (Auctor
addit:) 4000 Anni inficeta fabula
est; at istæ Regionum intra Ta-
„naim Volgam et Jaicum Gentes
nulli magis tempori conveniunt
quam huic. Videntur igitur
Russi jam tum superiores Regiones
occupasse; Subiis ad Caspium
Mare Uzi, medii ad Morduanos
usq; Mazari egerunt. Mazari
sine dubio horum qui nunc
Hungari dicuntur majores
extiterunt. Ita sese ipsi apel-
„lant, Albertus Molnar in Lexico
Hungarico. Hungaria Magzar
orszag. Turcis Hungarus Magjar
et Magjarlu. Hungariæ Rex
Magjar Hrali. Eodem Nomine
Hungari Polonis. Et Turcas Con-
stan-

Origo Hungar.

„stantini in Pannonia, illarum ætatum
scriptores Germani vocavere Hungaros,
cum nihil minus fuerint; ita hodier-
„ni quoq; Hungari sunt Magjari, et
non Hungari. Cum autem prope
Morduanos Coluere Magjari, mirum
non est, quod tam multa Fennica
in hoc Hungarico sermone admissa
sunt, ut Olaus Rudbequius Olai
filius demonstravit, Matth. Belius autem
minime diffitetur: Fennici enim Cor-
poris fuere Morduani. Uzi Pazi-
„nacitas quosdam qui se dediderant
„inter se Colere passi sunt. Eos Impe-
rator scribit à cæteris Pazinacitis
habitu se discrevisse. Cum autem
Imperator Uzos εἰς τὸν ποταμὸν
Ατηλ agere scribit, id quidem nihil
aliud est, quam ad fluvium Atil.
Idcirco Nos Regionem Uziam ad
occidentalem ripam Volgæ ali-
quanto spatio protendimus. Nam
Imperator tradit Novem Climata seu
Regiones Chazarorum Vicinas fuisse
Alaniæ, ita tamen ut etiam ab
Uzis infestari possent. Itaq; non ita
longe à Novem Climatibus rejecti fue-
re Uzi, ut totus Volga eos separarit.
Imperatoris verba: Uzi possunt bello
impetere Chazaros, quippe cum eos
vicini sint. Idem paulo ante dixerat
etiam Pazinacitas, ab Uzis bello
infestari posse. Non longe ergo à
Tanai, quo Pazinacitæ continebantur
abfuerunt Uzi. Extat etiam
memoria priscæ sedis Mazarorum
inter Tanaim et Volgam.

Nempe

Magyarokat ki jöttenek lenni,
Conferallya ejtett Nyelvéret a Magyar
Nyelvből, és el vestven initt Lexicomyát
Nem sok Szókat tehetett fel, a Számok
ral Tizig, nagy részént egészen Turkok
a Mahomedán classisbeliek Nyelvek
Tett fel innét amott a Könyvébe 48
Tatár Szókat mellyekből ennékünk

148

minister, Prinstbrevste und beste Land in
des Welt, und Dass alle Nemei stroben
und Verfinzern müste.

Kalmuko-Mungalia Verba.

		Numeri Vogtiewski de Castris	
Artsul	Erdmüstus	Egy	Aska
Alema	Jabnum	Kétő	Kilba
Aschun	Vesperi	3 —	Korum
Ajaka	ein Pferd	4 —	Nilla
Arul	die Heimat	5 —	Ät
Belen	fertig	6 —	Katt
Buda	grütze	7 —	Zaht
Borsek	Korkk	8 —	Niollola
Chuduk	v. Kuduk Brünnen	9 —	Antolo
Chanaire	ich bitte	10 —	Lo.
Cha	nein		
Chor	die Zähne		
Chorba	betrug		
Chascha	Heurbergen		
Caiba	ich bin krank		
Cschö	das Zimmk		
Duranku	finster		
Gara	die Hand		
Guja	die Schuhen		
Gerki	das Leinstes		

Nempe fluvius Kuma è Caucasis montibus Septentrionem et Orientem versus in planitiem devecta, auctis multis amnibus, orientem atq; Austrum petit, donec Caspio mari misceatur: Quorum itinere dierum à Caucaso, Kuara fluvius ex pla" nitie inter Tanaim et Volgam" profectus, in Cumam incidit. Ad confluentes fluvios Urbis magnæ Cadaver jacet, palatiorum rudera, et subterraneorum cellarum sub" structiones. Czyrkassi et cæteri vicini populi, Urbem eam Nationis Chagjar fuisse consentiunt.

Alanis vicinam ponit Auctor Ziehiam, vallyon a Zerelget, nem innen jönek é?

Philipp Iwan Strahlenberg nevü Svecus a Muszkától el fogattatván és Siberiából Küldettetvén, ki estendeig járta azon Provinciákat. Ez Muszka országról nevezetesen jedig a Siberiai Provinciá" ról egy Könyvet irt de Statu Historico Geographico et Oeconomico, meg irja hol miel keresztnek? mennyin vesznek hova visznek, és mint adhatnak? Ez a Tatárok szóféle Nemeiből Nyelveret Conferallya: Osztya őket Hat Classisra. Az első Classisban helyheztet két Nem zetséget, ugymint 1. Finnos, 2. Woguwitas in Ugoria; 3. Mordvinos in Mordua. 4. Zepemisi in Casan. 5. Permecki v. Sudacki in Gross Permia. 6. Votiaki in Viatka. Ezektől mondgya a

Magyar

† a' mennyibe a' Nemzetek és Nyelvek egymástal. egészlen azonnat egy Classisba tevén.

Vide Annot. Nempe fluvius Kuma è Caucasi montibus Septentrionem et Orientem versus in planitiem devectus, auctus multis aquibus, orientem atq. australem petit, donec Caspio mari misceatur: Quorum itinera dicerum à Caucaso, Binara fluvius et Pla[illegible] à Tanaim et Volgam

Irreteri	des Thiers	Izasar,	Thal Thäler
Ire	Thier	Thema	Theve
Iredgi	ins Thier	Izakal, v. Zakal	barth
Harta	Schwanz	Teke	ein Bock
Kelle	die Zunge	Ezuka	das Ohr
Kubin	Thrum noelle	Tochor	Ochsenbezoar
Kaghar,	ins Herzplatze	Tilene	Thrin
Kun, Chun,	des Menthsch	Tuturga	des Hirsches geweih
Haseha	die Abend	Taseha	die Tasche
Hatun	die Frau	Zain	Thrin
Kelete	die Braut		
Minny	mein		
Manay	unsers		
Nuutr	ihr unser		
Oelen	Junges		
Oertun	des Ochsen		
Olak	Schwamm		
Schara	gelb		
Satican	Kornaa Kinder		
Ssu	Wasser		
Saba	Mit-Kopf		
Solodi	ins Lauge		
Scharai	des Juden		
Schida	die Jüdin		
Suki	ein Schweins		
Salki	des Kind		
Tzarok	die Pantoffeln		

Magyarokat de jöttemet lenni,
Conferallya ezeket Nyelveket a Magyar
Nyelvel, de el vévén innét Lépéseimet
Nem sok szókat tehetek fel, a Kunok
Tal Tízig, nagy részént egyezik, kivált
a második classisbeliek Nyelvek.
Tettem fel innét amott a Könyvébe két
Tatár Szókat, mellyekből egynehány
éppen egyezvén a Magyar Nyelvel
azokat excerpáltam ?. Külön papi-
rosra fel tettem. Itt egyet kettőt
említek, mellyek kívánságos Magyar szókat
mint pl. é.

Tatárul	Ambar	Magyarul Hambár
Pal, és Nap,	egy	Tatar Fejedelem 2 Fiai.
Cumm		Mező. (Kunságról van)
Artzúl	- -	Keszkenö
Alma	- -	alma
Kun, v. chun	- -	ember.
Oelen	- - -	étlen
Schara	- -	Sárga
Solodi	- -	Zaladok.
Schida	- -	Zsida
Suki	- -	Sipos. Sidi Familia
Tzarok	- - -	paputs, vagy Sarok
Theme	- -	Teve
Tzakal v. Zakal.		Zakál.

v. több é féle.

A második Classisbeli Tatár Nemzetsé-
gektől reducállya a Türkötet, egyezik
Nyelvek a Chrimi Tatárok Nyelvével.
De többit el halgatom, a Liner retour
nézze meg a Könyvet.

Lódi

De origine Hungarorum

Jött ki Frantziául egy Könyv de Genealogia Tartarorum, sub Titulo: l'Histoire Genealogique des Tatars traduit du Manuscript Tartare d. Aboulgasi Bagadur chan, a Leyd. 1726. Melly Könyvet Németre fordittván ezen Strahlenberg, cum origi-nali conferálta, de nem edálhatván valahol Svediában lehetett in Manuscript. Ezt Oroszországban Segner Urammal ezen Materiáiról, hozzá elé azon Levél-lyel mellyet ep Castris Russor Circa Caspi-um mare gusztus 1st egy Magyar Hatvana Magyar Országra, hogy ez-ekben két vagy Négy Falura aradó Kiről Nyelvéket megértette, és őtet mint Atyjokfiát olly jó Szivel látná, kit be-tegen s egyéb bajok miatt maradtak volt ott a Ki jövő Magyarokról. Hár hogy valami Hírekről arról Tes-moniumot azon Hatvana nem vett, mert noha Közönségesebb opinio, hogy ep illij partibus jöttek a Magyarok de néki sincs nem lehet, noha az is igaz hogy a Péter Czár Fábora ott járt, et Postus Maris Caspii el foglal-ta mondá Segner Ur Könnyen me-hetnek a Magyarok Astrachánba, holott Keresztyén Hercegről vad-és Lutheranus Pap is volt; es a Cas-um Tenger melletti lévén, onnan végére lehetne menni. oda pedig vagy Konstantzinápoly, vagy Pet-burg felé Hercegekkel lehetne el menni, s talám Peterburgumi Acta demiais utlzát in hunc finem

legitenes

Segítené; Masfelől Országok, és az Akademiának gloriájára szolgálván, ha illy ne-vezetes és Nemes Nemzetnek ejtetne, assis-tentiája által világosodhatnie.

Hydrostatikus mértékáról Segner Ur ezt gyúdumoló mértékét demonstrálá Aerometrum nevű Instrumentummal, sub A. és üvegből lévén, annyi vizet fogna az alyába, mennyi a Vízbe le huzza usque B. A szárába vagyon graduálva papiros dugva, mellyen meg tetszik mellyik liquidumban megyen alább, mellyikbe marad fellyebb, s. consequen-ter abból meg lehet ítélni, mellyik víz nehezebb, s. mellyik könnyebb. Ezen Instrumentummal méri ki mellyek a vizet borok és égetett borok és a melly víz könnyebb, azt egészség-lebbnek a bort és égetett bort pedig erősebbnek tartják; de kevesen tudván applicálni, jelesem meg tsa-lálnának opinioiokban, és többi-re a nyzsabb vizet találják jobbnak mert ke hideg a Kút víz, és melegebb a nyzsabb, bár könnyebb legyen is hideg, de a melegebb nyz vízben alább menvén ezen mértékkel, kön-nyebbek és azért jobbnak conclu-dálják. Kívánság azért arra ve-gyázni, hogy mindenkor egy forma meleg- vagy hidegsége legyen. vagy meg nem tsalják az embert. Ezt kell observálni a borban és égetett borban is. mellyet elodáig

meg

Aerometrum.

A.

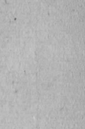

Bor éj egéd bor próbája.

meg próbálá, és kevés meleg vizet
töltven, ugyan azon vízbe, tapasz-
talhatóképpen alább ment a
mésznél; mellyből a vízner kön-
nyebbülése tettzett ki. A' Bor
pedig és égetett bors, nemtsak az
erejére kell vigyázni, hanem az
izére is. Ha pedig égetett borsot
azaz valaki a borból szűri, akkor
nem kell hajtani az izére, hanem az
ereje legyen meg. Hortát ezzel
a' sértés meg próbálni, és a' mellyik
sűrűbb, t. consequenter nehezebb
az tartatik jóbbnak. Borsávaló
kevés sóhis a vízbe, mellyik jóval
sellyebb emelte. A' Savanyú
vízneki könnyebbségét vagy ne-
hézségét ezzel lehet próbára
venni.

Die 3ia Voltinó a' Russiai Bárónal
három órától fogva étig, onnan
pedig együtt mentünk a' Muse-
um Collegiumba.

Sprengel nevü Philosophiae Magister
ez kommensalitásunk leiden vélünk;
ezerbe a' Papirba pedig F hazá
menvén Tübingából, csinált Albu-
mából Lucanusból egy irtam:

F hosszas per-
gamenjából

——— Serpens fiet arbor arenæ
Dulcia virtutis: gaudet patientia duris
Lætius est, quoties magno Libi constat he-
nestum.

Martius 1753.

Societas seiēa

Voltinó in Societate Scientiarum Regia
az első Disputatiom, holott Professor
Michaelis Ud olvasott, de Veterum Nu-
mis ismét et forma Sicilod P. mint
ezis a Commentariusából bővebben ki-
tetszik. Egy Orvos nevü Medicina
Studiosus próbálta ismét ex Sangui-
ne humano Colorem Leruleum Ber-
linensem és ugyan azon vérből,
vasat, mellyet a' magnes magához
vont, a' mint hallom Berlinbe
Matha vérből készítik azon szint,
meg mondá hány font vérből jön
egy lot fester, de excidált nékem;
innen jöttünk in Museum colle-
gium.

Voltinó Cancellarius Mosheim
ut látogatására, első volt ma-
Haller ut Teleségtől, Leangyal
Professor Büder ut. Teleségtől, B.
Falck Groten, s. május. innen
pedig mentünk de Ponkot.

Vettem az Kötsém D. Mihály ut Levelét
mellyben irja, hogy Clemens Janos
nál Asszonyt egy ide való atyafi-
ától általam küldött Levelét kéz-
hez vette, és meg küldi. Irja
hogy maga is Hadnagy, ezzel
kiny Ezüst Pecsétnyjával, Ba-
ranyai Kölcsei Sándor ut Irie D.
pánya Kötsém ut. Jeles ut pedig
ordinel

Festőiskolám próbája

Ordinad Notariusok választ[ás]ra.
melly engem felette meg vigasztalt.
Irja aztis, hogy mindenek kivánnák
Regestratorságra való Resolutiomat
de hire volt s. vagyon hogy Gróf
Kérely Adám ab Sollicitatorsá[g]ra; melly
„ről Baló azt mondotta, hogy nem
igaz, és azon hazug hirnek e[l]
az Acctora, csak azért hogy m[a]
Compektorim el ijedjenek tőlle
Nem vártam volnak, ezen nyo[m]
barátságát

Rosnyai Levele

Rosnyai írja, hogy ő Notad Világ
Mihály Vice Királybiró. ggyengen
fiv as Feleki vecenomia. jelenti
Léte hogy egy darabig Coronalis
vala, de látván jó gyógyszerra
mistantiámt, le tette volla. Kezd
pedig Javaj per factumes menven
V. Király birságra Udvarhelyszéknem
Decretum ment iránta hogy elga
„dáltassék s. consequenter tölle tar
„tani nemlehet; egyszer animadvers
„nevrválván; más Restitus pedig
candidálva nemléven, nézem lehe
bizonyos elmésségem. Feleredzé
Isten velem maga dicsőségére
Veriet

Bod Ur irja, hogy még a maga Dariája nem
Kész, társ Collectája vagyon ezá
Ők elvégy van, kivételemfel nem kül
„vheti; elvégy is leven egy olly mun
„kával, minémü [illegible] Nyel
„ven nem volt. Irja P. Csepei Pét
B. Orbán elég, Isten Patzer Ferenc
Kastal Knepest, Imre József Kalaiza
és

Mandata Regis Galliæ in Alsatiam de Religione

Mgs Gróf Feleki Józsefné Asszonyom
s. Gyászáról. Diebus ub nehéz nyava
lyájárat s. egyberemmel jobbulásokat.
„A Peregrinatiok Passusa iránt an
„dált Compilatabeli Articulusok mat
„eri Hereditarie successionis preju
„dicium & modificatiojat meg
„változtatni való kire jáll az látszik.
A Franczia Király in gyri Armi Supe
„rioris Alsatiában botsátott parantso
„latjában confirmállya in Ao 1727.
„in negotio Religionis emanált De
cretumát. Emlitt felette injungál
„lya; hogy minden féle Papok, Szer
„tesek, Clerus, Hazafiaiból állo
„ljanak, és egy idegen se recipiál
„tassék a Király engedelme nélkül.
A Venerabile előtt el mehet a Ki
„től lehet; ha pedig egy találtatik
„vélle, hogy Ki nem térhet, nem tar
„tozik ezzéből egy Protestans, panen
„dum le vétellel; melleyet boltokba
és felső ablakokba is tartozik le
venni. A melly Templomok a
Lutheranusok és Catholicusok között
Két részre osztatvák, Nagy Imperia
tor abbeli Rendelete, mint sem tud
Veriut Párás a Catholicusokat
Templomba venni; a Cultus végett
más részibe a Templomba ne
turbálkodgyanak a Lutheranusok
által. A Király rendzi a Ca
tholica Religiot amplectalni. 3
esztendeig, mind fő pénzből, mind
Quartélyból immunitáltatik; ha
valaki Kisiny Korába lenne is,
adolescalvan azon beneficiumal éllyen.

Abbas

Abbas de Brades obsuspitionem
Atheismi Gallia Pulsus, Berolini
Lectatores invenit, scripto quoq; eum
defendentes.

Recipiuntur Jesuita in sinam.

Etiam Sacra Romae Societas de propa-
ganda fide, hogy in Palestina a
Jerusalem, ob dispensiones interna
tula Catholica multum detrimenti
capere; Het Minoritat denominat
plenaria authoritate instructo om
illa faciend, quecunq; in commo
dumet Gloriam Religion Catholic
necessaria fore putabunt.

Egen Societas interpositiojára, nag
mundiavalvitte végbe a Porta
galliai Király a sinai Imperatorna
hogy az excludált Jesuitákat vi
Bont admittállya; olly nagy ör
me volt ezen a Királynák, hogy
minden Templomokba Te Deum lau
damust celebráltatott, és 300
ezer Piastert ein. ajándékot ke
zit ebbéli jovoltáért, azon sinai
Imperatork.

Reipiuntur Jesuita in sinam.

Konstantzinápoly Patriarcha ellen vala Tumultus

A Konstantzinápoly Patriarcha ellen
magát engálván egy Kerzetes, a
Népet amugya abalienálta tőlle
hogy a Jezsuitáknak exspositiojáért
Supplicáljanak. Ezek számbe külöcs
ajtó ezer Kerzetes, olly reménség
vel ének, hogy sublata Causa
meg bünik a Nép. De ez nem
tak perseverált ellene vala gyülö
sége, hanem invadálni és de
truizálni propria Sponte akarták

S. adri

S. adry meg nem bünték, mig
a Patriarcha Kaphjákat fel nem
akasztatta.

Fuldensis Episcopatus

Abbatia Fuldensis evecta est in Epi
scopatum, Episcopo Herbipoli
tano, Crux, Pallium, Archi Epis
á Pontifice collata; Quinque Ec
clesiæ inter Episcopum Herbipolitanum
et Fuldensem Controversiæ, Fuldens
Episcopatui adjudicata. Ex Re
gnatia Electoris esse Compedra
tiam, injuriam sibi his Provinciis
illatam ee arbitratur, laboratz
in eo, hogy ezen Provinciát ebből
ne praejudicium mara nelegyen.

Fuldensis Episcopatus

Svetiának ereje áll most 64 ezer Kato
nából 20 Haj, és 20 Matrosokból.
Kereskedő vassal Spanyol Országba
és annak árával jönne meg Indiát
mivel pedig Sveda nintsen, azt
vasárol a Franczoktól, de Spanio
és Turkoniis; meg garják effelé
vel a hajót, s. Spoal terhelve vi
gyik haza. De kárt tesznek a fe
nyő farban ezen kurtt keresztel.
mert le nyeti egy darab hellyt
a fenyő fának oldalát, mellyet
vágás szerrel, teli növén, le
forgátsolya fából; mellyet ek
tendőnként addig faragtsák
mig a fa le dül. Ezen Kurtos
forgátsokat ostrain meg gyujtván,

Svetiának ereje és Hispaniával való Comercziuma.

a mi

Reise ausstehen; so hat es mit
diesen vielfältig angestellten Versuchen
folgendes Angewandt. Man muß
wissen, daß in jedem Kunst-tra-
genden Baume dasjenige das Zuwachs
sind. Kunst Zuwachs. Holtz Zuwachs
und eigentlich Schmarotzers Zuwachs,
oder Oberstes Häutlein. Unwissen-
de Gärtners schneiden oft von
diesem die viel nutz, und das
merkt, daß die Früchtlein nicht
wenig drunter. Nun ist aber
dritte Classe Von Zuwachsen übrig
Man kan sie selbe oder Mistelgen
Holtz Zuwachs nennen. Es ist absolut
darum zu thun. Die unterschiedene sind
den stärksten Holtz Zuwachsen
deßelben Baumes deßelben die
verschaffen und müssen in
Essen Kunst Zuwachs treiben.
Von diesen muß man die Rinde
hin wegblasen. Man kennet sie
leicht, weil sie dicker als die Kunst
Zuwachse, und kleiner als die
Holtz Zuwachse sind. Die wenigen
Zweig, Aeste, 4, manchmal 5 stät
ten in jeden Zweiglein. Diese
stehen die Zweiglein weiters
von einander, als die an den
Kunst Zuwachsen, deren Zweig
ches Zusammen gezogen sind.
ihre Zweiglein dicker sind wenig
ger von einander entfernet
als

a mi ki pünkösd beállta tromá
verik is hoz vizet; Hertem azer
Berg stoff megkéri, kivül fellebb
emlékezetet tettem, hogy ab ásva
végére menvén nékem jelentene.
Ez azt tartom Erdélyből is mag
szabadoly beletne szurz lommer
ámot fel állitani; ha a dec
vaja, ab ámrát meg nem emészte
Ha abrat a Magyar nagy fol
Vizeket Canalisirral egyben fog
lalnád, feletté nagyon facilitál
tatnéd a Commercium. Uzzan
a mint Comparáltatik a Hárag
vale Vectura, a Viz Vecturával
majd igaz levegehez kerül a
Fenyeren vale kapczajás. Hor
t.i. egy köz zend kaje, 400 Lom
árrút mindenitzt 20 majsna
tsven. Hol Holnapossámra ira
egyen Kaje intertentuzara 1000
Faller. Ha pedig Kározend a
tetnéd, kivántatnéd leg alább
267 Zeller, ehez 1068 Le. Mell
Holnapcurrent kenülnéd 1869
Fallérbe. mint ezt ekkentsétt
go statisticajából deducálta.

Coburg. 7a Feld 1753.

Anweisung die Pflantzen Obst
Bäume zu oculiren, daß sie
der andere sehr gute Früchte
tragen.

Hozza a gyümölts
ötvenig más ezten
dőig tegyenek.

Nachdem es vorher nöthig erachtet
tig die Ursache anzuzeigen warum
die Gärtner, oder andere Personen
so Bäum Schule selten gute

Reiser

als das Holtz zuenige ihre, dessen
nützen sie sonst den einander
streuen. Nun müss man, wen
man neben diesem Zuenige die
dergleichen Nützen dannes treb.
das geschehet folgendes gestalt:
Der Nützer, der zum Holtz zuenige
bestimmet ist, bregat zuischen
zuerg Blettaren und stipt zwo
dennen fressen, die zuischen die
beiden Blettas stehen, welche
den Frucht zuenig zu nutzen
sollen. Die sind es die den
Frucht zuenig zu nutzen be-
stimt sind. diese nun muss
man zum oculiren wenn sie
und es ist darbey zu wissen, dass
das mittel Auge ins Holtz tribet.
und die beiden andern zu beiden
seiten Blete treiben, weil sie
nicht Frucht zuenige treiben
können, indem sie in ihrem Na-
türlichen Ubungs gestöret wor-
den sind. Ubrigen man also
nun dieses Methode nicht gesetzen
Bäumen die kein gutes obst tra-
gen in Hauche, selbst zu der
Zeit, da das Baum in Frucht
und noch in Forte stehet das
geschehende Nützen ohne einen
Zuenig abzuschneiden ist Nütz-
lich und nötig oder wenigstens nicht

Hoz
Alter
dass

seines Forts steht; so ist man
genöss, in folgenden Jahren auf
eben dem Baum gute Frucht
zu haben, das in vorigen geschehe
könnte. Weil aber die menge
des Frucht einen theil des Forts
zur nehrung wegnehmen würde,
so erfordert die Klugheit, dass
man nur so viel Aste, als das
Baum ertragen kann, so viel als
es ohne den Holtz zuenigen zu
pflegen nützen kann. Dendwegen
muss man darfür sorgen, dass
nur die Augen des Schildlein
die man ausgebracht hat, treiben
und mit dem übrigen alle die
Aeste so sonst herausgeschnitten
müsten abbleiben.

Persiai Khaly Schach Doubot Heraclius Heraclius Borgne,
"tus Georgiai Fejedelem Ispahánbol es" Hessa in Persia
"Persiából ki üzvén, az egyal pre ma-
"nutentiane fogamodott a Nagy mogol
"hoz; de ezen Heraclius szerelmes fejé-
"ven lenni, recipiábis nem bátszhodott.
"a Dúsi is tartván, hogy Divodalmát
"ne üssön, 50 embert küldött az
"Persiai felől lévő Héleire Divodalmát.
Ez a Heraclius szerzésén vált, de
mivel as old Emul valoh ea kondi-
tione választatnak Fejedelemnek,
hogy a Muhamedana Religiot ám
"fleetálgat; ugy ezis publice
"in Cerimonij azt is fel est ad
"Testamentummal egyűvé Rödede
as elvarant. Disnar hozzá,

hozzá

hogy ha stabiliálhattya magát
Perziában a Herczegen vallás nagy
elő menetelt vészen, igen jeles fejé
delem lészen.

Miscellanea Aetnán in Februar olly nagy tüze volt a
mi ritkán ezen Jeuluncke nem obser
váltanak, négy ó-ra meg fél nyire
kaitta a tüzet; Jerentse volt hogy
a Tenger felé fujta a tüzet, de ugyan
ezen por hirt tett

Emberi ünger vevő Polgár mesterről
irják, hogy találtvolna egy ember for
ma chachinát, melly magától azon
Notát, mellyet a muzsika előtte jud
Zik papirosra accurate le rotázza
mellyet a Berlini Academiát re
Jentált.

Harmoniáról, pedig egy Laikusról in Ne
velli irják, hogy olly mesterséget
talált, melly által az olyan tim
pában, mellyet a délyes dorral el
ugrodtak, magát az ember veszé
delem nélkül conservalhatja

In Insula Scio találtatott egy Buchladen,
mellyből fele nyomtatva aradtak,
a föld alatt, kivált originalia scripta
scripta Euclesiastica

Ide az hire, hogy Fő Josef Liz Herczeg
Portugalliai Infans Maria etmát
vizsl Bétsben in facie matrimonij,
s Esztendővel nagyobb a Herczegnél
nagy okolog ezt a Politicum matri
monium.

Párisi matséa concert

Párisból irják hogy in St Germen,
egy matséa Concert állittatott fel.
Körül ülnek ugyanis a matsbeli
körből

körből egy majom, és tetszetős
gesticulával exprimállya a Hotárat
a muzsikár pedig énekelnek utána
na; vadnak muzsikusi is oltan,
még a mondhatni embereis nagy
mulatságot találtanak benne.

Coburgban egy 18 Esztendős Leány, Coburgi Leány tsuda
ötödik Esztendőtől fogva bibelődik Nyavalyája
egy olyan Nyavalyával, mellyben tes
ner érzékenységet pár ízben, néha
2, 4, 6, 12, 24 Lét 48 óráig is
egészen el veszette l: meztelenné
a mult napokban fekes embereik
Testtéjából ízének szeidvát, szen
vedett és testében olly erőtelés
volt, mintha valaki fiet nyjával
erőlt volna valami erőszám, ha
közel mentek az ágyához nem hallot
ták, ha szeudáltak 2 v 3 lépés
nyire jól hallotta, kivált a fejénél
lehetett inkább hallani; gedeál
vain ismét magához néha azt
mondotta, hogy bünei meg nem
bocsáttatnak.

Párisban ígyekeznek meg egy Kongret
mellyt titulussa ez: Christliches
Ordenben vinigen Canonistul und
Advocatus.

Ezelőtt évek egy Záhodi nevű Magyar Záhodi tsuda
ki magát Debretzen és Várad kűz
Nemes embernek mondgya, és azt be
beszélli, hogy az Atyja vallását vál
toztatvan, az ő kűletésének Ke
Esztendejében, most majdnem erőltet
tér, hogy által nemi nem arasz
Jószágát confiscáltatá. Bétsi

helyett

kelyeken szavaiért s hohapi arczu
mot szenvedett, honnan megsza
badulvan, ide jött. Mulatott
Ratisbonából is, és dolgát adá
Protestans Követei előtt decla
rálvan hitenecsmjokat publicálta.
Welzer meg igérteé. Jött onnan
Coburgba, hol volt a Herczeg meg
istvén érkezését tudni kivánta
utánna, orhányzótár elgyütt
és megtsodolták egymást. Daga
Lajáltig a Herczeg magánkörében
tudi edig. Volt a Gothai
Herczegnél, de nem ér a Cobur
gival; azt mondgya elől hal
lotta hogy az Urfi házasodik
egy Doctor Leányát véven, s a
Lakadalomra jöttek. Igért neki
a Pálffa esztendőnként két ezer
Lallért vagy álhatatos legyen
de egyéb részeiről tellyes
mint Dosa, midőn Bécsbe a Fráter
Bremgeket, kötötte a Lovát és a
Szakárné fejét Kengyerével s bor
dul tinálta. Protunitate
tetten fel mi fog ebből fűlni
mert nehezen tűrik Havainak.

Lövöldözés

Segner Mannal Helbertusára menvén
ki, beszélli az utczán, hogy egy Lövöldözés
Keresztyén hitre térvén, Frantzia
országban egy Faluban megtelepe
dett, és ott Kereskedett,
tűrtenvén pedig, hogy a Lövöldözés
Követ azon menvén Párisban
a Fanáts, mint Confederatusnak

Követ

Követet tsinálni szerette volna a Fanátsban, őket
kérdez, hogy a Nyelvén mindán
tűrtenne, és a végre jó Korbácsok
fel ölttöztetvén. Ő akart azt
kivánta, hogy mivel ő mindgya
a Lövöldözésnek azt a Fanátsot, azt vele edgyé
a mint ő. Tűrtenvén a Lövöldözés
tet, e tudálkozott a Nyelvén,
kérdi hol tanulta olly jól meg
a Lövöldözés Nyelvet? mondgya ő,
hogy ő Lövöldözés volna. Nem
hiszi a Követ, hogy Lövöldözés lévén
keresztyéné élettet volna, hogy
meg bizonyítsa magát, le tsinálja
a Nadrágját, és meg mutatta
Lövöldözésnél metéltség Testét,
a Fanáts kapnlot tsalárdsági
melly nagy mulatságra volt ál
talmatt Társait. Ezért
jem evültedér Lövöldözés tűrtenésre.
többé.

Professor Hahn

A melly Hahn nevű Medicinae Doctor
in Februar in Societate Regia feien
tiar producalta az Olasz által
hozdani Levet Jülebből Colorem
Cerulenm Berolinensem amat ő
tőtben jöve Vechtiza Hollandiá
ból Ultrajectum Professorságra
holott még több Lutheranus Profes
sor nem volt. Inseralva vagyon
Conditiobl, hogy contra Religionem
Reftam sentiam Doctos dlatt
nem tanit. Ezen Professor értvén
hogy mű Hollandiából ugy vagyon
hozzánk el jött és két virág fele
jelés dolgokkel disputalt, igen

kés

szép kerecs ábrázatú termetü
es kellemes ember S. nagy tudo-
mányu életét csak 24dik es-
tendejébe járo, az akkoriban lassa
Leidai Professor lévén amaz in
Hecktja alatt tanult, Paligot
mint jó Barátyának azt beszélé
hogy bár egy Semipallantaság
jeles tanult kedvetlenséggel á
Baltya, egy moderáltá az ő
ifiuságát, hogy nagy indulattal
s' kedvel vétetett minden dol-
tára. Ez Palatinatusi Fi
lévén, egy földijének disputaczia
alkalmatosságával oppponálá
igen nagy agyrafurtsal, minden
affectus nélkül, sőtte kedves
vivacitással, be tőltötte dava
az Auditoriumot, offerálá
nállunk lételébe, mindenbe bol-
gálattyát ha Hollandiából
megyünk. Küldött ismét 12
font másfele földet Munchau
sen Ur Kája, hogy vetéllessa
de azt mondá, mivel mast
haza megyen, ide ná nem ér-
kezik hanem otthon el ásti
és késben ide hozza, Hollandiá
sel végezni ugyabe, egy hiss-
mihelyt apertura késben, kei-
vánkatni fog időbe ne fogja
tem scientiarum.

Londinumból irtak in Relatione by Publi-
cis, hogy ottis már a kelyem kés-
tését amijra vitak, hogy Hetkás
egy

egy font sterlinekét, magának lien-
dorba késitenek. A Fattyu és árva
gyermekek, kik Hiventia Magistratus
ex publico táplálatnak applicáltatnak
egen helyen késitésére, és annyira
neveldenek s. azon mesterségeket pol
meg tanulvan, küldettetnek in colo-
niam Scotiae és Hyberniának Népet
lenebb szeibe; hogy mesterségeket
nagyobb haszonnal exercealkathassák.
S. nem szára amaz is sik, hogy
Anglia Kürségére Angliából ele-
gendo kipullyon, s. a Carolina-
videgnek számára dolgozhassék.
Azonban megtiltodnak Angliából
hogy senki Angliai kintul kiszült
Kompesz Nemet, a Hivetelen
kivül ne viselljen. Videgen kis
6 napokon tul videgen Kontinsba
járni nem szabad.

Egy Fanáksház épitetven egyan Lon-
dinumba kenult 540 Fallába
Angliába és Vallíába, Scotiain s. Hyber- Angliai accis. 1752
niain kivül, a mult esztendőben
a sörre accisa ment 1120565
font sterlinre. a Gabona accis
pedig 568154 font sterlinre, és a
sörsörből fizető egedo bornak
accisa 572429 font sterlinre.
Tesznek ezek summa 3057825

Jamaicáról irják, hogy Uj Projec-
tumokat formálnak azon részet
reformatiójával, vagyis meg pol-
gárosával; ugyanis, a Lárnyas
mind sele sekkel kiszáradtak,
az ökrök és istenki kolyálatok
nagy fogyatkozás vagyon; Franczol
pénzek

pénzen kívül más pénzt nem tsen,
és abbanis fél kárt vallanak, mivel
nagyobb válora nintsen, mint amaz
dolgok, amra kitétettek. Sőt
tsupán estendőnként megyen kétszer
ezer font sterlingre, ez pensájról pedig
több-mint többre, májd mindent ingyen
tehetséről ellátvén vásárlóit
kit igen gazdagodtatván. Az
mezei termő had gyűrését ez előtt
sontét gyeniáltak nagy bőséggel
most azonis fél munkát kívánnak.
Akkunyságból általment emberek
kevés idéig élnek 7, 8, estendőnél tovább ritka isznak. Az
Egyetemnek kit old Lauznak de
"tellálvan, és 1737ben kibjön"
"gáltatván, már most feleltek"
"nagy kevitusban tartatnak, hogy
ismét confusiót ne szerezzenek.
Melly hibákat hogy meg igazithas
"sanak szüntelen consultálnak"
feleltek.

Londonban az strembolt kútástól
5. gőzitől meghalván egy ember
vízzel volt tátva, kemeni nyitva
fule tele bőre, meghulvé, a
vérnek benne semmi mozgása.
3 estály czáig, az alatt hivatatván orda egy Chyrurgus
az erit be fogta azon halottnak
vízát pedig vízára tévén,
kemenyenbe fujt. azonnal el
fordulta, kézben dobogásait a
kivenni, pulsusa is járni kezdett
ezt vágván rajta, egy estály
czáig

Londoni kútbe fulladott ember fel támad

váig botsátotta lassan tsepegő
vizét, az utánna pedig nagyobb
kemenyen meg rásatván, egy óra
multva felkélt, és házához men-
ven felgyógyult lőtt. Magyar
országban, hallottam történni effé
le kútból az új bor pinczéből
és sélben álló buza vermekből,
azt tartom ha Angliából használ
ez orvosság, magyar országnak
nékelne is sokszor kárhibáiból.

Americából Hermanstoffenből
irják, hogy egy Nemet ország
Hajó Americába indulvén, és a
jegyből meg tartóztatván 5 holna
pig tengeren való mulatása utánn
Philadelphiába érkezett. Két magyar
voltak el indulások alkalmatossággal
és minden oda érkezek, sok ször
voltak. Gavrat nem értik de
ezer Lelkemenetet hallanak vallo.

Publicáltatott azon, hogy a Fő Détfi
udvar, a mult Hadakozás alatt
el vett minden Artilleriáját visz
"sza adta az Hannoverai udvar"
el hisen sőt vót, hogy ne ellen
kezzék. Fő Józef Lotz Herczeg Romai
Királyságon való választásáról.
Andrási Regimentét adták Esterhas
Miklósnak.

Hannoverai Varga

Rendesen járt egy Hannoverai Var
"gó, ki ugyanis olly szemfénnyel"
hogy majd 12 fillért nyer, minden
pénzet Lothariabeli Czédulákat adva,
el jövén a Nap, mellyen az ő Cze
dulája

„dulajád, vagyis Nemessánál
„ki kellett jőni, meghadyja a fele
„jegyeuel, hogy mivel ő nagyszámmal
„emeuel ka nyeri, Zsibbelbe visz
„magát haza; mellyből látván fe
„ntsejét, veje ki minyszárt avilt
„ablakait és kapuját, mustját
„ki minden műszerit az ablakon
„kainya ki; mellyre a felesége ma
„gát ka igeri. Lőtent pedig
hogy es ő Nemessa nullát
hozván, bujában el ajzulna, mely
re nézve, a kiről valo emberek
Zsibbelt fogadnak neki es ugy kül
dik haza, magalában nem me
„ketven; Látván az ablakon ve
„gyes felesége az Urát Portezsib
ről, mind ablakit ki veri
mind műszerit ki kainya, de
hamar megbánta, mind Urát
mind pedig kervel ki kainya műszerét
maga látan bosulva kellet ven
vissza hordani.

Frantzia országba in Auxelia la Fle
che nevű Helységben a Jesuiták
Gymnasiumába a Jamulo Ifiuses
ker magok közöt meg hartzolván
es fegyver nélkűl Generallussal
vagyis rabb Cultellusal vitézkedven
het közöttök meg holt, ej 20 hálá
lyosan sebesítetvén.

Jansenistae in Gallia

Régtől fogva vagyon Controversia Fran
tzia országba, Parlamentum Clen
es Jansenistak közöt. Ezek ugyan
titkon Etiam Doctorokat halgat
es

es azoktol communicalvan, nemel
lyek életek se communicalt mos
Religionis Catholicae, quam palam
ose fesebant, hogy nagy tiszta
lat consequalhassanak. Dra
„közönlik holtok előtt extreme
Unctiot vetnek csak azért hogy
pro dignitate temetőthessenek;
de ezzel a Clerus nem contental
tatvan, es külömbs altinum hono
rem denegalvan, hanemha élegek
es gyakran a Catholicusoktol com
municaltak, erről halálok al
„kalmatossagival testimoniumokat
„kivantak: s. ha nemvolt az ex
trema unctiotis es a betöllesek
temetést simpliciter denegaltak,
mellyből nagy Controversiak
mazvan; mert a Király parancs
„olt hogy ki mint élt ne mer
„kiállyák, hanem valaki kivánja
mind rettet orizet végbe, mely
ellen ismét appellatiot adnak
a Királynak; megvalik mi
vele lessen.

Alexander Duc Virtembergae

Wurtami Virtembergai Hertzeg Alexan
der Bécsben kalyan elvesztven ki
egyet Fallott, kiste a statusokat hogy
extra ordinarium tributumot meg nyi
nallgat a statusok denegalvan egy
angyalyába a Jesuiták azon summát
oda adták, hogy halla vallasát val
tozatta: ezeket meg fizették; meg
felelvén azért, homan mint ugy
vallasi fejedelem kaza menven
azon vallasu Annya a Papistak
Consilium tart hogy egy nagy
ünepen Processiot jarvan, fen

jelemek

Bátyám ej Kedves Nemes Levelei

-plomoly foglallyad, és cum a-
structione alterius ejusdem Religio-
fabiliállyát. Povpuváben a He-
ner, ejzis helyben hadgyad. Ebbe-
veven ezt a Consilianusi, mtene-
dát, hogy Libertusst ne szemesí-
avagy Hat illy hamar; megvál-
tzzallya arra nézve Pandérát
és hogy ismét jea se vegyen á
Innep elött az Anspari Herez
látogatására hallyad, mellye
menetelivel, as egész Házsulet
fustben megyen. Ez Ittmya
ebbéli buzgosagát is dicsan
acta, a mint be jellis megye
kését a Fánál, és ebre véve
Ittmyát Pandérát. Egz vár
küldi azzetmyát egész udvará
edgyütt, hogy anyankis ne bo
hat, kivált mostis tartatik.
Ezutánn maga a Jeadá Patna
advan magát a Religioval
nem sokat gondolt. Most az
nyát Peregrinatiora adta m
gát és Romába indult, kivál
Vallásis képitette Jámára.
Jubserváltatott a Lutheranust
vélle még azon Atalmat adjon
vélle bizonyos conditiokat, hog
in Religionis semmi változás
nem tegyen, és belője nem Bol
viselyét magára gondot
valaminet tehzik, mellyet nin
edig megállott, ha vas ezután
meg nem változattya.

ttem Bátyám Bölcsi sándor és László
ugy Kösseni Halmagi Szentz Uramés
leveleit, irja Bátyám Bölcsi sándor
ult de 2da chartj, hogy a K. Királj
Porbi dolga, mellyet en sollicitalok
Pestben, bizonyosom assumaltatik
i Királyi Fábán, de sél hogy a Jsaj
nem nyerven, Jestuy gaudebit ha
ek, kinek edig kivet sem hallotta."
szeretnem nyzan ollyas Levelet magamt
Szerezni, de kivánom adgya Jsten
annak, kinek igas jussa van hozza.
Ker hogy az Kösseni Bölcsi Lad
Kámárd egz Alumniat szerezne
nagyon kemenségem annak vejébe
hozza, irja Orat emlegetett s. az
gességemert Udvarhelyi Jsaj tsjábol
mostis Ozmanozmé Commendatiojával
Bátyám Filagi Jánosnaki Nolgán
a Pk offerált Birája alkalmas for-
ditást tett.
Bölcsi László ur irjta, magais ott volt
Karátsobi Bátyám Bölcsi sándor ur Vice
Ispányságát álgyánapjabi, felesl Ven
degei közöm minden ott, minden ekkom
Filagi Jánosuramial igen emlékez
ser ekkem, duplazta Filagi Jánosu
ur a kolyasokat. Ezzomba a
Szegény Jénás Jeremes ur megtsit kája
egymásra tsinadott, az Kössem Mit
los az Anyát bizonyossom meg vesz
sár is kapnak Mirlostol semmit sin
tsel Jeremiást meg gusalyozta
Mirlost. Jénás Julia nedvg élhet
mais Filagát karvaságaival mast
Szegény ura nagy sándor el hala.

Kapitány

Kun Péter fia
Házassága

Kapitány Kun Péter fiát a Kaplár
B. Bánffi Jos. Kiezett Kaplár testvére
tartya Keresztre menven, Vice K.
"rany Gentsné elsőnél levő D. Péter
Pulcheria Kis asszonyt el vsalka
a Lovrak Sürün Gaslótartni kezd
hanyván a Nyarát, és együven
Lókat az attya Kun Péter Ur
tsével, melly vsak 200 forintra
meggyen egy mint egy Gyed Lót a
Bályám vsetsalta, és Kun Ferenc
még vsak Kaplárságrais ivemetlen
"ről ítélte. már megis esküdt
minden a Kis asszony a Legény
Lsát megtudta, ki ezért Kabát
"ságot ab Apátzája közé való me
"netelre. Rea ir Bánffi Josefina
"is, miért vsalka meg olly sok ka
"nis hitével egy arva Leánnak
"mellyre ő felelte, ha nyst ne
Gaslótartnis, ebet meg
Jelenti azért is, hogy Vitéz András
Ur Kolgabirónk lette a Jaspári
Porcessyban, Communitatis pedig
L. Mihályi Pál. A Zilahi Porces.
Lsban pedig Lebes Andris kellet
"Gál Lyment. L. reménysége leven
vzeit Regestatori depulationin iránt
ir az egész Lottsém vagy Kis Sámu
Leget Fia iránt még elöre, hogy
magam mellé vegyen, még ugyan
a Vadat meg nem fogvan, a birt
el nem adhatom, de ha Isten Ke
"gyelmet ad. Kedves Atyámfiai Kolga
"tabyrnk Lsen tehetségem consecrabl

162 163

Lotsém Halmagyi Ferentz Ur Jó
"mori Kvél nja, hogy Kedves Fiok
"Kaja életének nyolczadfél holnap
"jaba a Világról el mula, mellet
bizony magamis nagy Lelkiismeretem
értettem, Kivált értven ntka fiu
volttát, adgyen Isten más Lapnlot
hellyében. Domokos Atyánk
Ur javalvan Lebenbe eö Kglmének
vagy a Partium egy memorialist
adna a Gubernium ein iránt am
hogy eö Kgyd Lecomendalniak, azt
Kolvalta a Gubernium, hogy már
magától engem Lecomendalt hat
"hatsonn. Irtanak ugyan vsak
iránt am az Udvari Cancellariak
hogy a Partiumbol in Provincial Mu
"nera sendi nemleven mutassa hoz
"zám Gratiáját. Vettem a Cancel
"lárius Ur Válaszát, mellyb ne
"gyesz nintsen. Dálnok
emliti, hogy Lesenz napjan, vagy
4 papirus ólyzut, és gyrbolupkat
Kkriz lapjaikat is Kétt felesz
"tett a Lemeti mellett levő Kba
"kajgált, s hanem tüzes Leseretis
vagy forgatta nagy prumptitudival
Lavezi Sandor Ur nja a Vendeglő
gadbeli Bonventusiul, hogy Grof
"Mikes Antal és Kis Samuel vsa
"mer nem messze volle Czigány
Togadoat epitven, és vsak a
Vendegek Kétetasaert is minden
oltson áruban, az enyimb pro
"ventussat, nagy Lsint el nyelik.
"Nagyan a Togadot oda hagyan
vagy darabig maga Kbbazzat
tartotta benne. az utanna

a rad

akadott egy Német embersége
ember. A' Hid vége egészen
el romlott, vásárhelly Lajos Ur
ökre a jég alá holt a hid végén
Törvényre rántotta a Vendégfogad
Gazdákat, ugyan tsak Kemény
Ferentz Ur nyakába háritott a
A' Forraiak az 56 fortot meg adván
a fuvet harmadában adta &c.
Négy holnapigis meg tart egy Negy
venes &c. Ugy látom abbol kevés
hasznot s. nyeresiget fogok venni
A' Török Birodalma alatt levő Tatárok
rebellálván Tz ezer Jantsár ex
pediáltatott ellenek, bár tsak
vágnák le mind a Pogány kulet
téket, hogy több magyart ne
rabolhatnának Hegény Hazánkból

Mensis Aprilis 1753.

De bello sacro quoad Hungariam

Seyner Urammal beszélgetvén de Ex
peditione Hyerosolymitana per trecentos
fere continuos annos inconsulte satis
continuata, beszélle, hogy elsőben Né
melly kerzetesek invitatiojára külömbkü
lömbféle alkalmatosságokkal sok ezer
Kiznép indulván el a Szent Földnek
a Pogányság kezéből való revindicatio
jára, sine Ducibus, sine provisionibus,
felette sokann belöllök éhséggel,
mások pedig, mivel hadakozni nem
tudtak, fegyverrel veszvén el; végre
nemtsak a Nemesség, hanem conse
quenter magok a Fejedelmek és majd
minden Europai Királyok a Pápa
kivánságára ezen expeditioba belé ele
gyedtenek, és nevezetesenn a Frantzia
Királyok legtöbbet tselekedtenek
végre elis foglaltak a Szent földet
egészen, de az utánn nemegyeshet
ven meg. Az Nyert Provinciák fel
osztásánn egymás ellen támadtak
és nemtsak magokat meg emésztet
ték, hanem a Nyert Birodalmoly
el vesztették, Kevés Keresztyének
nagy fizetéssel szerezvén magokk
Engedelmet az ott való maradásra,
kik mais Christus Urunk Koporsóját
őrizni mondatnak. Mellyhosz
szas expeditio, szonyu romlására
volt egész Europák, nemtsak La
kossibol es által ki fogyván

s: mivel

mivel nemelyek Calculussa szerint
több vesztő oda két millió Lélekre
harom tizezerből ezer minden szám
bőrat magokkal viven, tellgességgel
ki fordulván.

Melly Expeditiobán András Király
Magyarával megjelenven, és imez
nemtsak Jerusalem Andrásnak hivatal
vala, hanem a Magyarok közönséges
vélekedése szerint első Dux Expeditio
a Fábor Hegyen expedálván, igen
kivántam ezen Magyar Expeditiónak
valami particularitást érteni. Vettem
e végre kezembe az arról irtt
mellyet Jacobus de Vitriaco Acconensis Episcopus
in lia de Hierosolyma Historia a
Magyarokról, Hol emlékezetet tészen
Anno 1217. „Post hec Coeritus Dominii quar
„tum Divus Rex Hungarie
„et Cypri Hyerolim profecti sunt, ubi
„Rex Cypri adolescentulus diem clausit
„extremum. Rex Hungarie brevi tem
„pore commoratus, cum magno damno
„Terre Sancte recessit: Peregrinos et
„Galeas, detrarios et jumenta cum ar
„mis secum traxit, multum admon
„itus, ne si rediret, tandem excommu
„nicatus cum sua sequela contumax
„abiit.

Marinus Sanutus Torsellus Lib
Venery pedig in Libro secreto fidelium
Crucis ix vrad Anno 1217. Exer
„tus Christianus apud Ptolomaydam con
„gregatur. ibi fuit Rex Hungarie cum
Hungaris multis, ibi Rex Cypri; ibi Dux
Austrie, cum et Amanorum militum
Copia, ibi quoq; Archiepiscopus Mogu
ensis cum multis Prelatis affuit. Et
Postquam exercitus Dei quadrifariam
dividitur. Reges enim Hung. et Cypri
Tripolim proficiscuntur, ibiq; Rex Un
garie brevi tempore immoratus cum
magno damno terre Promissionis abs
cessit. Peregrinos, detrarios, jumenta
et arma cum galeis secum trahens:
licet a Patriarcha prius monitus, et
tandem cum sua sequela excommuni
cationis vinculo innodatus.

Inserálva van ezen Munkában
Bulla quoq; Innocentii Papae IV. data
in se Regis Andreae ad Innocentium IV.
P. M. datas completens. Melly
két Levelét egyikében vizsga tétetének
okául adgya, ineffabiles dissensiones
seminarium in Regno, mellyre nézve
Novellam adhuc Christianitis in Ungaa
plantationem non patiente evelli, com
pulsi, coacti et ingressi a Terra sancta
recessimus. Haza érkezven az Orszá
got pusztán találta Personas tam
Ecclesiasticas quam Laicas hitetlenség
találta; Siscum pereuntibus suis Proli
ibus; az honnan azon expeditiora vett
Rettsége jeuzt le fizetheti meg. Ester
azest ut in auctores tanti sceleris
et eorum complices tam personas Cule
siasticas quam etiam Laicales, cenzuram
Vre fidei et rigorem ita plenarie exer
cere dignemini, quatenus in nullo Chri
stianissimi climate, quo confugerunt vel
confugerint valeant occultari. Je
lenti

F 15 Esdéig helyes sem
áll az Orszag

Anno 1217.

lenti egyszersmind hogy vissza jöjete
„ kivel nem készebb kívánt tette, Mintha
„ Király azon Expeditiók maradott volna
„ Mivel Leo Rex Armenie, ut Nre gentis
„ et fidei gluttinata in unum Commercio
„ ad confrigendum Vicinos atq; finitimos
„ Turcorum insultus robustiores redderet
„ filiam suam Nostri filio tradidit
„ in Uxorem, totiusq; Regnum Armenie
„ nec, cum sua corona justa plenum
„ horum Baronum consensum atq; jura
„ mentum in perpetuum jurisdictionem
„ eidem filio Nro et suis hæredibus sub
„ jugabit. Hujus etiam intentionis
„ studio, ut securum peregrinationis,
„ divino fulti Consilio, pararemus transi
„ tum, filiam Comitis Theodori Lascari
„ filio nostro duximus in Uxorem. Eodem
„ etiam animo inter Asen. Bulgar. Impe
„ ratore, mediante nostra filia matri
„ monium celebravimus. Ut igitur hæc
„ omnia firma permaneant factum inte
„ Nos et Regem Armenie Contractum, tam
„ Super matrimonio filie sue cum filio Nos
„ quam de Collatione sibi diadematis a
„ Regni, auctoritatis Nre minimine corr
„ metis, petimus etiam, quatenus Nuptia
„ Commercia inter Nos et jam dictum
„ Lascarum, inter etenim etiam Bulga
„ rie Imperatrem, et filiam meam ce
„ lebrata roborety.

Hen azért, hogy mivel fia Rit Arm
niának által küld, Felségednél edgyütt
„ ezen egyenge vegye szatvcimima al
és portegallya. Jelent azért hogy
Zultanny Ikoniae Követet küldjen
hozzá, Hen egyir Leányát Felségének
és

és e' végre à Keresztyen Vallásnak
bé vételes igeri. De nivel niaga
hánadon Leánya nintsen, igeri une
Hainak edgyiket, hà à Lent Nevez
settzik, that hogy Romabol ezen hán
dékot promoveáhi igerezzen. Mellyet
nek satisfactióját irven, egyszersmind
deprecál, hiis Verbis: „Porro desiderat non
„ minetur Sanctitas Vra de bonis Regni
„ Vestri ad presens pijsta honorem Crucis
„ et Vestrum Nobis cathetizare non
„ possimus. Ad hoc enim Nos compulit
„ et Sancte Peregrinationis grandis expensa
„ et patrata per nostros infideles damnosa
„ plurimum discordia, parati tamen de cet
„ in dem, abundantius Vre sanctitatis
„ nibus de cetero providere.

Majestád Levelében jelenti, hogy
mivel Gallicia Lyes et Populey egyik
fiát Coloman nyst Királynák választván
Sügetik introducziját, s igérik perse
verentiáját in Obsequio Sanctæ Ecclesiæ
arra nézve el fogja magában hozni
ezen Házasságnak meg történtét és gra
vis elésére az Esztergomi Ecclesiát
külgye. Ennek hogy é végre nem
tsak engedelmet adgyon a Romabol
való el maradásra, hanem activi
tást ezen Commutationak végbe vitelére
„ Venerabiles autem Vros Quinque Eccle
„ Leusem et Trevirensem Epos, nec non
„ Prepositt. Alberic. Cancellarium Nrum
„ dudum vobis alligatos et hinc Cruci
„ signatos, ut vobis itinera brevia sint
„ utpote ex quorum societate non mo
„ dicas Vres constat vobis accedere, à Vo
„ catione vestra diligenter implorantes
„ absolvi. Deprecamur insuper D.

Vram

vestrum, ut omnes Conspiratores, et
infidelitatis machinatores, qui propter
Regni securam, filium Nostrum Nobis
viventibus et Volentibus in regem fili
præficere vel coronare attentaverint
rām clericos, quām Laicos Simām excom
municationis percellatis. Meminient et
"Sanctitas Vestra, etiam ante Veritos
super pace Coronationis ad Ecclesiam
Strigoniensem pertinentis, per Reve
rabilem L. Eppum Vestprimiensem
"Nuntium Vrum, Vos Nobis literas
direxisse, continentes laudabile Vestrum
Consilium et rationem efficacem, qua d
Coronatio ad plures pertineret, materiam
offensionis Scismata facile excitaret,
dum unus unum, alius altitudin
Regem Coronaret, quas cum quibus cam
alijs à Lede Apca Nobis directis, et
continentibus, Etiam Strigoniensem Eccl
"sam in officialem Domūs Regie juris
dictionem habere in recipiendo Jura
Coronationis Ungarie Nrae, per Surgent
nem amisisse. Quarum contentiam
quia credimus in Regno contineri, pet
à Vra Sanctitate Nobis describi. Nec
teri presumimus, nec volumus quin de
ma Moneta, ubicunq; Cudatur in
tota Hungaria, vel quicquid loci Nr
te succedat ad Jus Strigoniensis Eccle
pertineat. Quod etiam in formatione
pacis anno ante proxime à parte
Curie facta publice fuit recognitum: hic
minus plene fuit Scriptum quam
intellectum. Prestat quoq; Sacramen
torum Regibus et Regnis Hungarie
eorundem, Regalibus cum cateris jur
bus, fuit in Confirmationibus de Nris
et Antecessorum de Nrorum et Apostol
"co

corum Virorum, continetur. Amplius
quod admirari non sufficimus, et cto
titie l' Vestrum alienum fore nequa
"quam volumus: Colocensem Scilicet
Archiepiscopum hominem pacis Nostre
in quo sperabamus; ob cujus vehe
mentem affectionem, et promotionem
"super altos, ferè totius Regni Nostri
majorum et minorum odium incur
rimus: quem etiam nuper à Nobis
licentiatum Peregrinationis Causam
supra honorem sibi debitum, extra
Regnum cum comitatu Juvenum
Episcoporum Geurensis Vestprimi
ensis condixi fecimus: peculiam
"quam bone memorie Uxor Nostra, ad
opus et usum filiorum et filiarum
Nostrarum congesserat, et apud
quendam civem Nostrum deposuerat
in auro et argento in massa, Vasis
et utensilibus aureis et argenteis
ad estimationem VII millium Mar
"cas Nobis injuste Sublatum est
Apostolicam Commonitionem pre
"mitti, que interposita, et Satisfa
ctione non secuta in tempore
non indigne ferat S. Vestra, si de
ipsis eventibus damnum Nobis
illatum resarcire studuerimus.
Ceteris autem que Vestratens
latur Sentiunt Vobis explicaverint
non minus quam literis fidem in
dubitatam adhibeat Sanctitas
"Vestra.

Quorum Confirmationem, seu de
quibus expeditam Bullam Peter Sanum
Pontificem Subscripserunt Nicolaus
Patriarcha Constantinopol. et Albertus
Patriarcha Antiochenus, Berthold
Patr

Patriarch Aquilegensis, Decem 18
Archiepiscopi, Plures Episcopi
Abbates, Magister ordinis & fratres
Templarii et confirmarunt.

In medio erat plumbum ipsius Imperatoris IV cum cordulis sericeis, rubeis et galbulis coloris: lateraliter pendebant XL Sigilla cerea prelatorum hic Nominatorum cum cordulis filis albis.

Ugyan ezen collectioban Martin Samuel Fossellus irja, Secreta Fidelium Crucis Nevri Munkajaban Lib 3. P. 4. pag 132.

A. 1096. Galterus Gallus per Germaniam magnâ manu transiens, appropinquavit Hungariae, quae tunc magno agmine circumdatur, ac proinde difficilior accessus. Colomannus Rex requisitus transitum illi indulget, mandato, mercatum illis deferri. Ezek által menven Bulgariába, egynehany hàta maradtak, és menven ad Castrum Malavilla, à Magyarok Ket hostya, es nemelliket verve botsátodàk el. Melly meg ìrven az egèsz Corpus vìzba tèt vèthe ad ulciscendum, ha a Vistól nem impedialtatik vòlna, onnenen azért ad Belgrave in Bulgaria. Regnitius Dominus Terrae, mercatum peregrinis negat. Peregrini vim inferunt indigenis, Cives arma capiunt pluresq; interimunt. Perveneruntq; tandem in Civitatem Sraliche, Ducis Civis, Competens Forum exhibuit, fecitq; reddi ablata in Belgrave, quae debaebantur poterant omnia.

Hevès idö mulva Petrus Heremita Lombardi et aliae Nationum multa millia secum ducens eadem via ingressi, pervenerunt ad

ad Chalavilla, Castrum ob injuriam Amico Galteri illatam capit, omnesq; Incolas interimit ad quatuor millia hominum. Ex suis Nemini 100 amittens.

Ezt halvàn Dux in Belgrave jöttében magàt erösebb kèpnek lèciálla, unszis èvèn injuria Peregrini illatae. halvàn pedig Petrus Heremita hogy à Magyar Király ellene készül hìrèt uttyát continuálni Belgravéhez èrkezvèn ezt pusztán találta, mert azért ad Civitatem Nis. Attal menvèn egyvizen Civi Nis nìdvenmaradtak à Vìz és Dàny tizèd. Requisiti Cives ut Venalia subministrarent, obsides petunt pro securitate, et obtinent; necessaria deinde in copia subministrant. Facto mane recedunt obsides, et pro eis Vasa inclusant. Centum circiter Theutonici conjurant ex ultimo agmine Molasz' interdunt et Deum quendam. Hìrèt à Vàrhàt persecutalvàn, és utol èrven egyvàggyàl, à többiböl bràt à màs Vilàgra botsàtvàn és egynehàny at mind emberekböl, mind pedig Tèkerböl elfogvàn. Ezeket Petrus Heremita ökèp gyanùt arasta ezekèt, de à Kèssèg közül valaki ezèkenn vìzba lèvèn, hogy a Vàrhàtat ulcsiàllyàk, Jerentsétlenül jàrnak Tàrt vèdelmeret lèvàn à Fabér az egèsz Fabor meyter, de a Vàrhàt ocularium, as ivegeneret meg futam ratbyàk, vàgyàn le belölök 25 ezer Perjàrat és 60 ezer Asszonyt ezen Nàpül és gyermeket, Ket ezer Lovast el fogvàn.

Mint Petrus Heremita Frantzia Országba, ugy Condescanus nevü Papp Nemet Országba 25 ezer embert del lázasst. Ezek is ekazzar Országba

eìrez

érkezven, mint Dom Bedorat a Király
jó Hivel láttya, qui vedere coeperunt pro
fructu poenam, pro pietate dolum, kegyes
élest markát rabolni, és embereket. Sok
pénzeket vivalni. Melly excessus a Ki
rály fülébe menvén, persequallya, őket
és Belgrevetól utóll ési. A Nemeter
tudván vétkeret magokat megnemadgák
hanem fegyverre kelnek; A Király
tudván hogy a Desperatio melly vitéz da
rabot tsinál, vellek szembe nem száll
nec viribus, sed fallacia pugnant Hun
gari. Ezenis ugyanis az idegenek; dol
rudgák hogy ezen hijuia nem az elsö
akarattyából essék, hanem az alább való
Rép nembirván maga indulatival, mest
ezen ellenségeskedésse; Nemis kivánnak
azért eggebet, hanem ut Novelli Solis pu
rantur; Melly hogy Nagyobb tumultus
nétrül nemnyer vegbe, tegzék le a
fegyvert, et sic suas, omnia submittant
Regiae voluntati. Különben in Meditul
lio Regni vivén, gondollják meg, melly
veszedelemb fohogjanak. A Rép ne
állandó nem arat, de cogitálják Dan
nos cum facerote; Fegyverekből azért
véret le vetkezetvén, irrúlnak a nagy
ok, nec inter sanctum et profanum
distinguentes omnes penè pereunt
Peregrinos.

Ismét el indúlt máj gendbéli 1.
innumerabilis multitudo, suis Ducibus
per Franconiam, Bavariam, usq; ad fi
nem Hungariae perveniens, ad Ci
tatem nempe Messenburk. Erat mejé
ibi fortalitium Nomine Lintans Danu

bio

bio circumdatum, quod circumcirca profunda paludes, intus verò arma torum latenva muniebant, audierat nang Rex Hung. CC Millia Peditum et 52 millia Equitum adventare, ne frebarg, ne forsod ulciscerentur injuriam. Peregrini per Nuncios transitum sollicitabant, qui tamen à Rege admissi non fuerunt. Megbosszankodván ezen, resolválják magokat, ut omnia igne ferroq; vastarent. Ötet ezer Lovas Magyarral találkozván, azokat le vágják, elatis Victoria, Regnum occupare nituntur. Interea hoc fine circumdant, Pontes, Scalas, Turres erigunt, et dum Praesidium actum de sua vita cogitarent, Pontes, scalae, Turres libitò fmül, una cum Capitaneis multitudine ruunt. Peregrini panico terrore perculsi in fuga salutem quærunt. Hungari, qui antè breve tempus mori cogitabant plurimos interimunt, a többi el pusztúlvén, kitaszanak ki pedig bináj utat kezdenek Jerusalem felé.

Gotfredus ismét két ezerrel meg indúl, perveniq; ad Villam Stanlie Tolliabore dictam, inde Fluvium Lintanz dictus labitur, imperium divisenq; a Regno Hungariae. Halván ezek Jámbor Gotfredus fatumit, engedelmet kérnek az általmenetelre, a Király nékiek bétsülettel felelvén maga Gotfredus a Király udvartalására megyen, kit jó szivel látt és corpussával ed gyütt minden fairés baj nélkül kisértek usq; ad Malabrilla, inde petunt Belgrave, Nizet et Asphalice.

Ezekbet

Collegiá

Vadászat

Meisner Fabuleja

Többet ezen Környzbe a Magyarról nem találtam. Deárul jegyzi bészerintem, hogy az étetes szavával él
"hesse Ő.

Most ad 22dum = Aprilis igenis esven
Ausperét, és az által a Semestris új hossZabbo
"ván, Consiliarius és juris Publici Professor
"Schmaus Úr két kedvel előbb el végezte
Austriam Imperij. Reflexiót arra nézve
egynehány Deákról, hogy privatissime
olvasná nekiek Prima et potiora prin
cipia Geographiæ, melyet megis tsele
"sedett. Az Urfi ezt hallván, magais
"jármi kivánta; foglalt magához ezen
Privatissimum miatt egy 22 crait, és
fizetésnek ezette hat Tallérokat. Haljat
"tuna ennekfelette ezen semestrisben Profes
"sor Segner Uramnál Applicata Mathesis
privatissime 50 Tallérért. Linguæ Gallicæ
"ce Professor Colom Uramnál, Ki Colum
"bus Kristofrol hozza be maga Genea
"logiáját, Frantzia Nyelvet 30 Tallérért
"Gellner Uramnál Antiquitates Rómas, és maga Prudentiæ
"Romanæ Encheiridionjara Praeceptort
mindenikét 12 ej 12 Tallérért.
Ackenvallnál Jus Naturæt 12 Tal
lérért. Ezeknem kivül Delineatiónak
"tanúlt az Urfi Julius nevű Deákról
tanúlt Caranyat adnak nékie.

Voltunk egyszer ezen Holnapban
egyszer in Regia Venatione Valde
Skepsis Valmuddal, B Wildtzel
és a Commissariussal a Lovitsi
határunkon, az Urfi lőtt egy Nyulat.
Ezen alkalmatossággal kérdé Meisner
a Talmud Hoffmestere, hogy mi

a nul

milt Hadárnagsága kivántatnék nagy
Költségeket henkan vette a Királynenek
mondám el hogy em as Anglusi Király,
Legitette. Felelé megtelt azis de
ei más Historiát hallott, melyet ta
lám mi nem értheténk eddig.
"El beszélé azért mulatságait Fabu
lajat melyek: Midőn Gothlesfäld
gnia, és Pannoniának tsére Konstan
tzinapolyba utazna, találván elő
"Nándor Fejérvár tájón egy Lovast
kérdi tőlle, honnan jő? felelé az:
Konstantzinápolyból. Mikor indult?
ezelőtt 3 héttel. Hová mezzen?
Békébe sólgálatot ereszti. megsze
gődzé azért maga sólgálatjához
"képest futásáért. Talál annaku
tánd egy embert, melly egy szeker
fát egyhe kötözve hátán vitt.
megfogadzá ezt is. Konstantzinápoly mellett pedig tsudálkozik meg
"áll a szeker egyenes utom; kérdé
a Rotzot miért nem megyen; felele
ez; nem látja é hogy egy ember
a fenből tartsa Nyakán, ki az ördögöt
olly erős fekete bőrrel, melly ellen
a Lovak nem mozdulhatnak.
meg fogadzá ezt is. Be érkezven
a Városba kevés idő multva, a Lovas
Fáspár, Ukleselvet a Fáspár ebédje
hija, és kinállya Vrap borral
mint a mellyénél jobb nem találhat
hatik. mondgya Ukleselő ez
ei ellenzi a borral külömbet
vadnak gondjegyek; a Fáspár felel
nem hiszi. mondgya ukleselő, ha
meg engedi, ei, másnap délre
ái Dékás pinczéből hozat és meg
bizonyittya; a Fáspár felel; ha

azt

azt tselekedhesse, amit pénzt elvitet-
het azeterariumból valamennyit
edgyik embere el birhat. Meg hoz-
van azonbiza Dietából a Lauffer
Dietából a bort, külön az erős embert
azeterariumban, hogy amit pénzt vagy
fel, hogy a Hints Farkas amit a Ka-
Birtuz küldene, hogy ha el vinni meg
engedi mind azon pénzt, felette nagy
kárt vall benne. Parantsolja a
Fajsár, adjon oda valamit el vihes-
ukleseli a nagy Kintset kapjon étetés
indítja mindgyárt Dietseli. A
Kints tartz mondván a Fajsárd kán-
milliot vitt el, mindgyárt kapot külö-
utánna, hogy vissza hozzák utoljá-
érik az ukleseli kapiját, de kerestes
oda lévén azzem él gyüvő embert
olly selet bocsát a Tyúk kajó ellen
hogy, visszha nem elő. El ér-
lévén a Jénai Szekerestsem Dietse
nagy örömmel vette a Kinálgné.

Professor Michaelis pozsárk jövén
ki Societatis Regiae scientiar Secretarius,
mondá, hogy a majdik Komissais Comm
transport Husvétre ki jő, és a mint es
elő hozzám küldött Levelébe irta, mivel
az Urfi is maga Jentiájával a fej
etas Consensust megtselte, már
neve inseráltatvén, és Corsectivre idő
is fogja küldeni, ha valami hiba találta
nevében lenni mellyet annak utánna
ide küldvén Corrigálva vissza küld
azén Nevem benne vagy

A mi Papunk, Hemessi Ur
Hollandiából meg jövén az Ünnep elő
való Vasárnap administrálá a Communi
mivel meg a Templom el nem tsúlt

a Ge

Comentar pecie Leß

Collect p Templo

a Germanica Societas Bázából, az
ntaim ismét el indult a Palatinat
felé Klamsiáét. Zergető ezüre Hol
lindiab Ötezer Gallért a mint mond
és azon kívül contans Benefitiumot
annuatim 200 florintot. Nagyobbara
maga Paraitmád kitsém, kit vmi
mise pénzét fogjam igazgatni,
másként felényire is nehezem mene
tet vólna.

A melly Závodi nevü Magyarról
in Charitio említettem, az idő igen nag
Pelet thiálvári T. mivel nem esett pol
a Német étel Zárás tartásával beszélven
Coburgba maradott 2 rendbéli erőss
Magyar Konyhéivel tsélzedven, T. mivel
ezeket a mint mondta a Coburgi Her
zeg fogadása perint ad terminum
el nem küldötte, kibult hogy eleib
menjen; a mint hogy ezt ez lét
ött mulatása utánn sehonnét kit
nem tévén a Városból el ment, és
a Hallásának is roszát el vitte, hogy
van ött egy Mantli sárot, mellyet
talám 36 pénzzel erősitett meg.
Ez eö el menetele utánn thar kamar
Knából és Vitembergábolij pród
relatiód, hogy vadis nállok ezen
ember, sőt más hasonlo Kobolodij
meg forditanak. S. ezt nevezetessem
Államnával, bottátodat el
tsinták nem tudom kitsoda Jenábolij
Professor Gesner Uramnak, hogy ez
ide Vándorolvan Gyüngale, és ne
vezetessem az Urfihoz, mudeállyon
az Urfit, hogy meg ne tallya.
Jövő az utánn az eö Levele sine
dato, és incerto Curso Lerosshoz
S. abban adelitálta az Hallása

Kolsais

Závodi

Kolcsais; kéri ebben Őtöket, hogy a Kol
tsot meg adván a Gazdának, muntsá
lájját vétessék a Camarától, és paranto
lya meg, hogy a pettsétbe kár ne legyen
mert minden idő szolatsajáért egy egy
aranyat fog ejtgalni.

Ejtettem őket hamar Casselben
járván valamelly Diárok referálás
hogy ott Závodi azt beszéllette volna, hog
ő itt az Ufival egyben vesztven s. piszkos
prvocálván a Rectort néki abeundi
Consilliumot adotta, s. azért nem marad
hatott itt Göttingában. Nordheimból
más Deák referálá, hogy ottis nagy
pompát aranyan mutatnak s. kendetske
mert mint hat jobb klompossa, azt fél
mert Őtöss ötet Casselbe kísérven Got
gából, ott velle összve veszett, és duel
lumra kelvén ő dolog ezt ő meg sebe
sítette, s. hogy meg ne ismérjék pő kön
tösét ezen nyájért adta, s. onnan sie
várta, hogy el szaladhasson. Ő, az
igaz, mivel a Dettsi udvarolij és
Cancellaria Naádasival, s. kivált Khar
vőzétől, mellyet ő ismerek sokat
kazudott, első látásától fogva eszéle
tsalsa Respectus koborló magyart tar
tottam. de Belgián kívül a több ma
gyarok hitler neki, s. szerentsejét
hogy pénzet nem vitt, mert egy átallya
ban meg szokta volna őtet.

Jött ide még es előtt esztendővel
egy Belussevits nevü Rátzis, kinek
Attya Budához nem messze Graci
Ritus Popa volt. Ez Oskolába el végez
vén maga Rátzus tanulását, ő kivánt
betsületes volt, és még itthon korában
ordinálttatván, Cultusát adta neki.

Ő

Belussevits

171

ő pedig azon Tudománnyával meg nem
aranyán elégedni, mert Kivirálya in
Imperium Russicum. ott egynehány
esztendőt tölvén vissza ment magyar
országra, és a Nándorfejérvári Eppe
sel magát in spiritualibus betsületes
Conditiót nyert. De ő aranyán ma
gát illustralni, tegyett a Cleng Kibái
ellen pennálni és mediálni, s. az
által, mind Püspökjét, mind Eppjét
meg sértetni, kik impertinentiájátol nem
tudhatvén, ötet Bulotsra vették, k
homan meg szabadulván Bétsbe ment
ott a Clenget accusálta, de jó válasst
nem nyervén elébb állott, és végre ide
vetődött. Itt néki Beneficiumot az
az szabad asztal adtak. Tanitotta
valami Greef Berg nevü Cavalliers
a muszka nyelvtsre, mellyet nem ér
tett. Ennek kitsiny szerete nyomorú simple
Czigány termo ember, vagy inkább magam
Ez itt egy Leányba bele szeretven, ment
Hannoverak hogy magát valami Solla
riumot szerezvén a Muszka Nyelv tan
tásaért subsistálhasson, holott Minnehau
sen Ur Examinatorjától commendálvan
a Consistoriumtól ott imperialtatott
hogy se németül se Deákul se Muszkul
jól nem tud, tsak nem akarnak neki
felelni; ő Minnehausen Uramra
menven ott sokat beszéllett, de az
Ur olyan ember lévén, hijába való
beszédet nem szenvedhette, vetett
néki egynehány Garast, és ki
ünte a Házból. Kit itt bőszve
embernek, és Legény Legényt
contemnálnak jól meg gyalázni,
inkább hijem a less végét. a mi
az Ujsére elött.

Selyem tészése

Az Emeg, máskép Napjan, nehány Professorokat latyoltvan mentünk Colum Uramhez is, inter reliqua kezdvan elö a Selyem tészésének modgya, en kivált ezröl való Könyvet tudakozvan; azt mondá Frantzia Országbe Langredocia nevü Provinciából felette nagy kivantyak vagyon, "ö irtanak Frantzia nyelven ezröl való Könyvet, melly Nemetre is fordittatott, annál jobbat nem tart. A Dittya, ki hasznokképpen emigrans Frantzia Brandenburgba egy Kis Darab hajaram te "gyen do Selyem Inspectore, holott már annyira vitte, hogy annuatim 2000 font Selyem reze alatt annuatim kébül; de az Selyem külömbözö, fontya 5, 6, 8 Sener; a Selyem jósága pedig függ a bogarak qualitásából. mellyekrel ö szerint bánik: Hozat olasz Országbol Bogár tojást, minden május 8 rendöl, melly az elsö 8 rendöl felette jó selyem ered, fejetés nélkül. május 8 estén Sörben mindgyárt Durvul a selyme az bogár Generationak, és meg járul, az utánn hová tovább mind alább, ehez képest száll az ára a selyem dervasága szerint.

A mi pedig a tojást illet annak magvát viteti olasz Országbol és 8 rendünkent veti vagy ültteti a maj fa ostolyájába, ugy hogy a 1, 2, 3, 4, 5 8 rendöket bünteten legyenek Hat estendig szalmát szükség a gyü vére hintem, hogy a tüdeg el ne "vonja, de az utánn, magától meg marad; egy hat estendös fa sufficiál 2000 bogárnak. Mivel Berlin tanya igen Sovány helly, ugy vele redi [illegible]

pervadus földet szerelt inkább mint kövest, de mikel ollyis nagyobbára a Cystermekbe ültetödik, kihoz a föld egy kövesebb, azt tartom a kövér földbe is meg maradna

Baro Falck nemzen

Ott velünk edgyütt egy etzstalnál Baro Falck nevü sveus Cavallier ki Ne "met országi nevezetesebb Városokat látoga "tásán végre Hollandiából, Angliából és "Frantzia Országbe Paridenyban, kinnen "ket Czári profsára invitált. Voltanak "ott, D Haberman, Baro Steckelberg, ki "nisser, emelt Professorsere volt egy Ju "german Károly nevü sveus Philoso "phie Magister, kinél meg edgy bujdo "sásomban sincerussabb embert nem "ismérem, és azt vélle nagy barátsá voltam. Egyen Baro ide jövetelére engedelmet ö indulatin Isten vitt de azutánn nemelly orosz Társaitul el tsábitatván, Professorsége semmit sem hajtott, s nagy bosszujaval vissza bötört Hegenyre, azt asszonyára ö képpen benne, melly nagyon afficiálé Cavallierjának el nem hagyásán. Heves szenvedése vann Hegenyö hogy belöle illendö applicatiot nyerhessen irtunk jöne magyar Országra, ha kinek Solgálatjára szüksége volna egyenes Hegerül szeretnénk bátor Kodnám. ebben Isten Hegenyö "érdeme szerint vele szerentsét mest egy qualificatus jó emberi.

Rosner.

Szalvian ide egy Rosner Rosner nevü magyar mathesist képpen, bujálkodott egy Kintsbe egyikben, ollyára is dalép, na Diamants követ spiáltatván kitelbe, és a Labot, kinek ide

Falck

2da Junius 1753.

Madam Pompadur
biographia

Die 9na Professor Gesner Vr in suis Praelectionibus beszélé, hogy a' nemzetei Jantz, a' Királynak Maitresse Madam Pompadur "i. Június 9dikén irtam Ő az Londinum Diur" nál jövendő Biographiának ment a' Király elött. Történt ugyanis, hogy a' múlt Napokbe, hogy egy Fő Pictor, meglátván egy Holdus Leánynak, mind ábrázattyára, mind pedig Testi állása, "ra nézve igen nagy Szépségu formáját el Vámuyt magának, hogy Vendégh képe" legyen semmi más ábrán azon Negény Leány formájánál Ki nem fejezhetvén a' Szépe" rint festené le. Ezt vitt e végre a' Kép a' Jeles Academiájába és ez Gyönyörü Szépségéhez képest le vetkőztetvén, egyen derasint le festette. Melly Kép a' Királynak de Jentáltatván, annyira "be Szeretett, hogy Kinduzárt maga" hoz vitetvén Madame Pompadur "tellyes Substituálta.

Nemzetsége és hogy a' Kiváltott a' Király. gia

Ezt én a' Vallusa Italiai menvén, Gróf Bonte Walstheister, és M. Der Nuttal, be Jöttenek a' Kép nyilvános tisztelő nyilvá" sára, Mellyre gyülé a' Gross Dempath Professorsok, hogy Könnyen lehet el bir" ni mert Madam Pompadur sem fő" ből nagyobb Familiából való.

Ezeket ugyanis Holsteinba ez Veder Ken, neveü Nemes embert Ki Jöjjön Terab Paris[illegible] menvén Experientia

redneri

Sallerával adós volt, igen ungyelván hogy bizonyos napra kötését el Részitse észre vette hogy előbb akar állani; és a menet azért a' Creditorok, hogy 200 Sallerénál többre ment adósságát fizesse meg, nem lévén honnan adni, a' Bor Rector Stadt arrestet impenált neki; az alolis el akarván menni; meg Szólitá, hogy mig contentumot nem tészen előbb nem áll, meg Begyk a' hitét ugyan tsak a' rósz ember, s. hite ellen el Szökött. noha azutánn adós" ságát napról részét meg küldte, valin" a' többit meg fizető gazdag Vargának Ha lévén.

Vévén Dömjén Uram Leveleit, hogy a' Vacan" tiák iránt a' Reposada eö Tyéhez fel men" vén, noha még le nem jött, minthogy biz" nyos bizodalmom lehet hogy a' Regista" tórság napnak nem retardálnak" irtam mindgyárt Meg Gyelek Lá" Uk de 23a kupis, miben legyen a' dolog, és hogy in Casu Resolutionis az Uk" ról disponállgyon, azt irván Dömjén" Uram, hogy ag Rium maradás enge" delmétől reménségem nem lehet" ha hamar hazáit küldeni nem lehet lehet itt mást nitermiales sub stituálni, ha pedig itt maradásomat parantsol nák, egy Summát assecurállyanak" hogy ha casu quo el Szalasztanám" hivatalomat annyi idéig tartó Kolgá" latra annyi fizetést, mint addig meg" adnak, mig eö Fge Kezelmétől által, más Hivatalt nyerek.

Q. kinek Leányát vitte
Prepositiert, vette
el egy Finantz Offi-
cialis.

Kedviért hozzá oman Holsteinba ma-
gával egy Perissen nevü Kolgát, k-
mellette nimlegy fo Kolga es Kohar-
nak képpen vált. Ez meg unván
Holsteinbe, vissza ment Párisban mag-
Legnyával es Fiával edgyütt. Fórten
egy alralmatsággal, hogy a Király,
Kéjig tarto Ketzi dekez betegsége
vedna, nagy áldomással váratván
Parisban, a Damáli, minden félöl fel
gülnek, Udvarhoz; a Nem udvania
pedig a Fanáto Házhoz; meg jelentk
ezek közöl ezen Perissonnak Menyec
Leánya, kit egy dézsébül annyira
meg kedvelt a Király, hogy elaitesse
vemes Hertzeg Abbonyt és Chad
Pompadournak nevezni, de gyógyza
penzel ajándozna. Ezen Chad
Pompadour lőtsét hivta petit
here. Emez adarta erdemes S
Piritus Ceruleum adni; melly Bán
Fiat Duc de Neuilli-val Commu
nicálta volna, ez azt felelte:
So Poissons est trei jeun. Melly
nézve el mulatta. Ezt mondgya
nagy nu le is tegnod már Pépsége
a Sok Piros fészer mia, mellyel alá
tálnak, a mint mondgyák a Frantzo
Bánnak.

A' melly fiet általalag Kéji bort az Ut
gyámai küldöt. Ezs Gróf Telek
László Ur, azon Portéi felette sok jeg
jól leven, egyidet ki fizetnik, mási
az Ut. Remsi bort töltetni. A
melly részit minden Fegyver Ur maga
de Kültatnia: beszélé amaz alku
matságával, hogy mivel a Fegyvernek
vagy

vagy egyeb Gabonát es ott a gyöke
melly nagyobbára a Bagyságát okozza,
innen gyülség két, három vagy több
edényt venni az égett bort mert
az eleje, leg jobb Kizepe utánna
való, Utolya pedig leg utolsobb
és Bagyobb. Kürség pedig Vizzel
al Fegyvót megelegziteni, mert egy tíz
tábban desztillálnak. Mentül gyen
gébb a tüz alatta, annál jobb, mert
egy tsak a tiszta Spiritus tsaravad
és az Fundamentuma, mellyner olajos
partikulái Bagyottyak meg a Spi-
ritus, nem forr fel és nem ég meg
a Fegyvó; ha pedig a Hemény tüz mind
Viz mennein általal a Spiritus kizse
kömyn azt azután Separálni; de ba-
jossabb a Bagyát el üzni.

A' Chinabéliek igy tüzik: Egy nagy Ház
üstbe alul a fenekire egy Pánt fát, vagy
többet tesznek, s abban tesznek más
Seprővel tele fazekat, egy hogy
a Viz kürül fojhassa. meg töltik
Bráta Vizzel az égetendő tiszta belső
részig felső ajaráig, ha belé jő fem
ért; ezt sütik ostán igen jó Sue
cussal mellyet Segner Ur is leg jobb
methodusnak mondotta. illyen tsak
adá: A Viz ha egyszer forr, akarmint
fizzék, de soha melegebb nem lessen,
hanem egy állapotban marad; a tüzet
gedig elegye, azon fazekat az alatta
levő mellyben a Seprő vagyon, az alat
ta levő fából és Vizből nem ereven
le meg nem ég a Seprő, sem a meg
Bagyott partikulái a fenéről
fel nem mennek, hanem mindenkor
egy állapotban maradván
Belőle való delicat Spiritust két

Modus destillandi
in China

Folaj

por

Rosolis készítését módgya

portiónáli; mellyet meg igyére hogy meg mutat, de ha casu quo el felejtené azért irtam ide, hogy ki ne essék a fejemből. Ha pedig ugyan tsak el tsendni semmiképpen nem lehetne, hogy valami Doctor ne accedállyon. Certificábi Real ja ta normand inferius Oosterdam" ugy minden Reverentiával el nyerhetni Haki Rosolist árra tsinálni: fözze meg vízben a Nádrekyet, midön forr, ki dob, üssön tyukmony fejeint bele meg üsse jol a tojásokat, és damyázza ki belölle, midön a tiszta Nádrekye marad, elegyítsen annyi tiszta vizet rüjbe, a mennyire árasza pi Rosolis ejét temperálni, ha meg túl pedig töltsön hirittyét reá; mivel ha melegen tölti, fel spiritus egyiránt, tsak fussék bár mint rüjbe alunyúlt az ár, hogy narantsot daggyon egy sárga vagy veres színt tsak ne ki adjon illy formán: Nádmejet das Kalán Ejenek tajtékjából edgyütt fözzön addig valamennyire fel forrjon, fogja meg ezt apró perna, és tegyen a rüjbe, a mennyire árasza a Rosolis sárgaságát, vagy verességét meglátni, meg ízlálván ugyan tsupán de ízüket meg tisztúl; vizet is tsak fessen, és bortsi, ha valaki mást borral akar jól tartani, és hogy ezzel ne vegyék, maga kapenlo gyümü vizet akár ihugy.

Mivel pedig a Spiritus a rejet compmallya tsaknem é pedig mennyi mutéria, az apróbb Lombinak tsak tsét és fedelet ízegtül fi niltatni; vagy pedig mivel ki

Rosolis készítését módgya

hamar el vonli kivált a nagyobb rüjbül készítetni.

Die 9na Currentis vetem de 22da Mart. Hebenből költ Levelét Nyis Groll Lebr. Lagbo Ud, mellyből irja hogy de 22da ej 28va Aprilis ugy 2ae Ekaj költ Leveleimet vett ed ezekben sminő; es minthogy meg esmerte Resolutiomat, ugy azon parants lapotis mellyben a Lete Pétsben lellene lennem, de mindazáltal Kegyelmes Urunk és meg irta hogy absolute oneg nem engedi az Urfi quelláli való mozdulá sokat, kinnyen leven gyümcsöm és egés sségem elérni. Jelenti azt is mudgya hogy Kegyelmes promotiomat még egy Sr. Consistoriális valamint de nagyobb részent Kegyelmetek ed Nyis a leg jobb lellegen való interessio jának tudnia. Emlékezteti arra, hogy a Candidati Studiumi Segávali árultak engemet a Pétsben való le menetelre praecipitálni, meg irta adhoc hogy viajam el a Resolutiot és Lieutiát fog Bergeni D. mellyben mustrajzolatot feleltette:

Mihelyt a Resolutiot meg értettem irt a Cancellaria minden Klembrumaia de ezt kivált Nyis Königseg Erbs D. Patronussa d, és más Dolgaimat Nagyobb részint nyerjenek licentiát Pármonyá meg esztendig való itt maradásra, a kiadomás azon fizetése Hivatalomat administrálhatnám. Ezt ezekben a Nyis Kegyelmetek Gubernium és Szenet, mellyhez kobliapi Postával el megyen. Melyben nagyon serupulizálnom, és azzal Péti le menetelről gondolkodnom

nem

Nyis Groll le me netelemet illető Levele

nem mélk és tellgeséggel olly
kitelen még sem engedheti. de
talám abba Lelkem sem éríme
eö Nga sniera Cavallericza parola
cavcál, Levelei által Hivatalum
és existimationm iránt hogy azért
a Rapsmint ijjedtében egy Részből
szenvedlés nem szenvedett, nem
sőt illy tsekélységet kanem ennél
tíz ízerte nagyobb dolgotis könnyü
szívem eö Nyúlat fejs Ns Bennem
tül meg nyerni, mellyet meg fogyó
emlékutánna is tapasztalni, de
mest többet gennára bízni nem
ember. Irja meg Ell vallani hog
Fiát Pénzet Országon vállam ideál
ül kadni sőt ez vnig sem
kívánnyd, bár nagyon kívánnyd
Géry kéllie, Lelkemtül kérdi
ha más vallyon Hivatalomat ke
sültheti é? 2. iterálly ismet
hogy le menetelemet meg nem en
ged.

Ns Bem ugyan azon Postával Mgs Gr
Bethlen Gábor Ut de 29e Maji. kel
Levelén, mellyhez irja, hogy az en
Curánya nézve való itt maradhatá
sem iránt vehettem edig Mgs Can
cellarius Ut Ecsa derabtyát, mellyhez
magamat Babbatermi, de jellenek
tartanál ha lehetséges volna le
menetelemet, és Hivatalom fejta
tását, az eö Fge Bolgálattya
jelen létemet Kívánván, Intlemlés
és Rem emulatásem más Gra
nadra Kredása Bolgálhathatni
akalmatlságot, mellyet minden kor
de Képpen most elenten Re

Mgs Bethlen Gábor
Ut Levele hozzá
mintsz Biskp
legyek.

vá

válni Bűrség. Ez edig nem
ingalmas Garantsolat. de B. sen
Ptább maga kézével ezt irja:
Kristen tsplapi Postával veszem Gross
Teleki László Ut Levelét, mellyhez tsne
tsnivé Prendállya semmi maradásomat
13 Ugt. mellett, abból ha Bolgálatomhz
adnak menni, mennyel hamarább
mivel ha Kézem candidé irja, hog
bizony maga Suggerálni fogja, hog
más képzelmeket ne kellgyedem, az eö
Fge garantsolatjával sem ízi le
gázolhassék. Ha eö nem asszerint
tam volna eö Nát hogy minekelőtt
a Resolutiót veszem mindgyárt le
mondok, sohá bizony semmiben nem
szerencsémdált volna, de mivel az
végét el vária, ha addig Békés
ségben maga Kermi fogja
Mgs Cancellarius Ut hogy Repre
tatiót adgyanak eö Fgének, az
én Cselekedetimről, és más Resolutió
rúl.

Ns Bem ugyan ezen Postával Mgs
nagy Mihály Ut Levelét; Ki
annyival inkább kéllett le mene
telemet mivel Mgs D. Bánfi Lőrinc Ut
Ut mondotta, hogy hijába Licitál
dispensát Mgs Gross Ut, mert meg
nem nyeri.

Minthogy en egészen egyben elvagyok, meg
vallom kélette nagyon Confundáltat
tam, és kételkedtem mi tévő légyek
az itt való maradásra nézvést
edig
Mgs Gross Ut és a Mgs Kőrösy tse
kélységemhez való nagy meg nyugvásból
és constans akaratjából, hogy az Ut

Ezeren való an
Cietásom

nállam

nálam nélkül idegen czégem
ne maradgyon. Természeti és hozz
Gémi mutatott Egyéb Egyet.

2do Arra nem csak mostani jelen
kapsos Collegiumaimat végig hallga
lásom, hanem többeki tanulhatás
3tio A Német és Franczia Nyelvek
való gyakorlásom jövendőly, mint
egyéret sem értven.

4to Az Experientia melly felette nag
voliptást Causálna bennem, kedvel
idegen Országokat, Hollandiát, stb
Ő visitálhatnoké.

5to Egy Bizal kétségbe elmével ansgri
célkatnám Kegyelmetek.

6to Attol való tartásiról, hogy a Mgs
Urak kis adhetusai ingratitudoval
találnak tudolni, és Nám nehezebb

7. Mivel a Mgs Urak Semmit az Ur
nánt nem cselekmi nem rendel, nem
dispenzálják, vallyon el hozzhatnom
Ehez nyoma másra bizva az Urfi

E Contractus pedig a Haza menetelé
reinBeritelen:

primo Már meg állapodott czélsom Bétsi
Stendőlt járvan, és ideje lészen, hogy
magamat figyálgyam

2do A Mgs Gubernium és Publicum Kolle
tattyainak Kötelessége.

3tio Mgs Cancellarius Ur Hoja, Kivált Mgs
Gróf Bethlen Gábor Ő Excziája Parancso
lattya; és attol való félelmem, hogy
másnak adnák mitsoda ember lehet
az?

4to Mivel én in Antecessum irtam Mgs
Gróf Urnak, hozzja mozdulásomat nem
Kívánnya, a Generállyon de Sallano
hozzja annálhamy Hivatalomat

egyenő jöv exstimationomat, ugyan
csak, annyi Kolyálatra és érdemes
nemy ezen Hivatalra kivántatik
nékem fizetésemet nincs adhig meg
fizetik, míg ő Gga Nyilvános Egyéből
más Kapcsolót nyerendek. Mgs
Gróf Ur pedig csak Hivatalomnak
és exstimationomnak cassál, mellyek
tatalmából nintsenek.) 5. a fizetés
ről profundé halgat, az honnan
lépem, hogy az engedelemből magam
bizonyos. 6. hogy, vessem Kétkedés
bizonytalanságot Derentsémet.
7. Ha másnak nem adhatnák kis
hogy vonnyam en annyi Patronus
tom disgráját magamra hitetem
dem éppen nem akarjak Kinn ma
radásomat, és találna némelly Ke
dvekenysége egy Életemet nyugha
tatlanná tenné,

8vo Egyessi inje, hogy Mgs D. Bánfi Ur
Uri az engedelemhez nem bizik
minapi Levelek Mgs Gróf Lázár Ur
tsak emlékezik volle; se más nem
ori a M. Gubernium akaratlyából
9no Ujas nyzau, ha annimi Tranquilli
tásom volna, itt jól tanulhatnék
az alatt, de ha igazat kell vallanom
és Stendőlt virtán volt ehez De
gyessem. 10. ha itt maradnék, még
nitsubban lenne, az Urfi durvaság
nek Beke miatt, és inj itt is gyö
trődnem, annál is Gratiámat
el vesztenem, nem tsak a Publi
cum hanem az Urak előtt. 11mo
Ekért akar czéllal Mgs Gróf Ur
itt tartani, hogy az Urfi iránt való
Kellyetlen el lejér, és a Hazában
gyönyörködgyenek Kegyetlenkedni. Mivel
nekig az Urfi absolute Haza
menni

menni nem akar se most sem
emlegetnünk, ~~mind legy nekem~~
jobb nézem, hogy most nehezteljen
ne reám azért, mint emlegetem
tsuna, mert most más[t] appre-
henzijját el rontanem; annyi pedig
mind az Ur, mind a Publicum előtt
nehézkedik, azomba idő győzhet
életemet örökítenem fog.

Ezekre nézve meg irám Nővet Egyen
ő Excjával, hogy mivel mindenek
tudálkoznak in his circumstantiis
miért mulatok tsak egy estét, arra
nézve még 14 napig várakoznom, ha
addig semmi instructiónk nem jő,
Nap bizonnyal el indulok, és ad-
dal Lelkemet sem fogom meg, cum
periculo eleget várakoztam elmúlt
ntaim, nállzet ha pénz sincs nálam
de nem improbálhatnak; Ha azt
még elmúlt nem tették az Ur
iránt tsak küldözgetnek, mert biz
nyosnak engemet. de nem ér
Item ekkor Gróf Pethlen Gábor
hozza jöhet januarba Bétsben
nem ígérhetem, ugyantsak innen
még januarba meg indulnom, július
elején Bétsben lészek, tsinyt, hogy
Gratiját ellen megne vonnya
E szerint declaráltam magamat
Hunter Ádám előtt, hogy ke va
lami szükséges irántam emle
emlitésre méltóztatik. ekképp
Isten szerentsés éget.

Die 18va vettem Dómjén Ur de Gr
Imry Kelt Levelét, mellyben irja
hogy Nyt Cancellarius Ur Exja m
tmáltattya mostis hogy Sub Sigillo
facultatis vigyek Arum Kassegy
voltával Testimonialst. Nyt Gróf
Ur nem maradásom iránt való
instantiájával irja, hogy mindenek
fiúdálkoznak rajta, hogy gondolgjak
meg. Ajeetálta Rosnyai Ur hogy
interimaliter subsistáltassék, per
Headealta a Gubernium előtt, hogy
Levelével secundállya intentumát
Nem inclinált semmiben de a
kít azt mondgyák, ha szükséges
volna sem ellene azt tenni, meg
instantiája nem specialtatott, úgy
ha megkérem, hogy a Resolutióval
tudósít.

Die 20ma Voltam Dom Rector Weber
Uramnál, hogy Reversalisom tenne
Benint Testimoniumot vegyek
mennyi ideig maradam itten,
igére mindgyárt is azt mondá
két félét adhat egyet nyomtatottat
petsét nélül, mást irottat sub
sigillo Universitatis, es utolsónak
nagyobb hitele lészen. Mivel
tsinna az utolsót választhatom
volna ennis; azt mondá, as el-
ingen adtak, as utolsó 2 fallér
as árra, nem változtathatám
meg. Mondá aztis egy Levelet ír
Wienni Bruckental Ord.

Mivel tsinna Segner Ur de Sillából volna
denn Benint való Lombikban a Spiri
tust egy ásót, más ásót pedig a
Smaltzét portása Benint, ekkor
vitte

Dómjén Ur Levele, Rosnyai ítéle. etsinnak

Testimonium tsinálnak.

Rosolyát tsinálnunk et Vasa

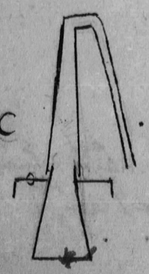

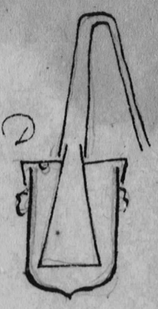

„váltul az elsö desillatiot borral
„erösebbek, és elég szag nélkül
valonak. de az utolsót borral gyen
gébb és kevesebb szag nélkül valobból
lemi;
Össve töltötte azért
mind kétféle Spiritust második borra egy
más plékből smált edénybben, melly
a gendzerint való és lombikban
belé bottsáttatott, vizzel körül vet
tetett és ugy a Separáltatott a bo
„Zibeni elegyedett vistül; ez már igy
erösb volt, és a kalán jeneréze két
puszta gyöker noha semmi nedvesség
nem maradott, mindazál meg nem gyö
„tötta, mellyből az ég erösebb Spiritusnak
a próbája; ha tudniillik a kalámba
levö puszta gyökra öntött Spiritus m
gyuladvan ugy el ég, hogy a gyö
ker végre fel lobbanyon.
A közönséges Lombik illyen volt mint
mü fel A, de a mellyet a kesz
tül levö Linéával kétfelé bekezd
„választani. ennek felsö része is dög
volt, feje pedig üveg. A Bemé
levö figura fel B. reprezentállya a
deszkára tett faserat mellyben
a lepö vagyon vizzel elegyitve
és körös környül vis de melly
meghaladgya kivül a lepö magassa
gát. Másszor desillati
„jakor is elt ezen Lombikkal alsó
részével, de a fedele és tugely
Bemé levö fazér hellyett elt
illyen forma pléh edénnyel
mint fel C. meg tettzik.

Ezen

Ezen edényt belé eresztve a bom
bik alsó részéig hideg Borsövénnyel
„vizzel meg töltötte, és ugy ment
által a Spiritus, az igaz a mi
viz egyen edénybe separálva mara
dott a Spiritustól; az a Bemé leve
olajtol nagyon sapos volt. és a
Spiritust tzta. Két lábnyi magassága
volt a felsö Tubusnak; Azt mond
mentül magasabb annál inkább
nem megyen által a viz bemé
hanem le hull és tzrábban ma
rad a Spiritus. Illyen forma
„figuraja volt az egész machinának. D
Harmadszor ugyan azon külsö e
edénybe bele töltvén a tzta Spiritusból
egy kevesset viz nélkül. A Tubusnak
egy darabka varva akasztott fel
Calamus Aromaticus; ezen kesz
„tül menvén a Spiritus igen nagyon
imbibálta tsak a tzta Bagéz egy
szer keserüségét. két annyi nad
egyes Vizet tölttünk kivala. I.
igen finum volt. ha hi Limam
„mumból Citrom, Narany i.
„egyebekből, tzitteue egy egy kevés
„ebéle speciest Liquori Rosolist ké
„Bithetne vélle, temperálvan e
„gyüvet a másikkal Cserizes
papirossal hagyassatik össve
a Sörét.

Löves mesterseze

Megjegyzem a puskázásról, mondá Helm
hogy ö meg tetzén a puskat, ap az
illyolyt golyobissal ha akarja által
lövi a deszkám a golyobist, ha akarja
pedig nem. Ez nékünk tudvalat

tetzett

letzvén, interpretálá osztán; hogy
rendszerint á mértékszerint való
puskapor az ember meg fojtván
á golyobist belé eresztí, tesszen papirossat
fojtásul á golyobisom felyül, de
tsak á Tőnek á végére, ugy hogy
á golyobis járhasson á kiet fojtás
közöll szabadon; simulállya az
ember, mintha á fojtást le tesz-
taná, és á vesszőt zörgeti á
maga hellyén. Ha által akarja
lőni le botsáttya á golyobist á
puskapor fojtására, fel tartván
á Tő végét; ha pedig nem akarja
által lőni, le botsáttya á végére
és ereje nemlésszen az által me-
netelre. Rendes bolondság.

Gravitates Specificae plurium Corporum
repertae, hujusmodi sunt. Aurum 100
Mercurius 71½. Plumbum 60½, argen-
tum 54½. Aes 47⅓. Ferrum 42
Stannum purum 38½. Magnes 26
Marmor 21. Lapis 14. Cristallus
12½ aqua 5⅓ vinum 5¼ Cera 5
oleum 4¼

Volder repererat pondus pedis Cubici
aquae 64 libras. Habet aër se
ad aquam, ut 1. ad 971

19na Istenkegyelmébül estve szerentsésenn Bétsben
érkezvén Postékámkat a Vámhoz bé rakták az nap
nem revideáltathatván; szállottam pedig hamar
jábl az Aranyos Karvashoz. Másnap Postékám
revideáltatván egynehány darab Könyveimmel
edgyütt által küldöttenek a Könyvek revisujára
hólottis a Német Nyelv kedviért hozott két Ri-
mant tőllem el vévének. Kérdvén az Re-
visor Nevemet és Hazámat, kérdé cum affectu
ha voltam és Hiúgszeg Erbsnél és Consiliar
Vagnernél? felelém mints egzíknél is semmi
dolgom. Mondá erre, igen javallya, hogy
mindeniknél magamat insinuállyam mert
ei látott én irántam némelly Levelekét,
mellyekre nézve, meg érkezésemet szükség
meg jelentenem, ha az apprehensiót el
akarom kerülni; mondám néki: igenis
el megyek. Találkozván onnan vissza
jövén Mercator Schroek Urmal ebédre
hiva, hogy a fogadoly hus nem lévén
egy darab Tehénhusra jó szivel lát
a mint megis tselekedte. Dél utánn
kezésem Dönjén Uramat, de Posonbol
fel nem jött volt. Menék Mgs G. Bethlen
Gábor Urhoz, kinét találám az Eötthsét
Mgs Miklos Urat, és Consiliar Bandi
Urt, kik igen jó szivel látának ugyan
de tsudálkozék az elsö miért bátorkodtam
ennyire késni, és mondá, ha még egyhé-
tig késtem volna, hivatalom nélkül kél-
lett volna el lennem. Mentém magamat
erötelenségemmel. Estve meg érkezvén
Dönjén Uramek, hozzájok menék, Vath-
ramis ott lévén, igen jó szivel láttak
Beszéllék, hogy Mátyás Hiúly idéjétöl fogva
egy Summábl olly szép magyarságot
nem látott senki, mint a Posonnal exeri-
rozott.

nzott két Huszár Regimenter. Herczeg
Lobkovitz jöttivét a magyarokhoz ottis ki-
muteta, és azt mondván, hogy ő Fgé
személlyét in his circumstantiis tsupa
magyarra bizni nem lehetven, ő a
maga Lovas Brigáth bíró Regimentit con-
trahálta, hogy ő Fgé kevántáshe
bégyen. Ezen a Palatinus cum Consilio
Secretariali nagyon megindulván
és a Táborunkis nagy Lármaléven, ezek
Lobkovitz ellen pancsoltak, Lobkovitz
maga Bandérát végbe vinni igyekezett.
Ő Fgé eleibe menvén a dolog felette tsu-
dálkozott rajta, és Lobkovitzt nagy Cap-
tulumot adván, megparantsolta, hogy
Regimentet, minden gyárt elkis állya.
Ő Fgé érkezésekor minden as 7 Regiment
Lauf Fegyvert adván, igen tettzett, és pa-
rantsolta, hogy as ultima Blánicharr
minden Kotsira egy egy Majist adjanak.
Más nap pedig as Operationum igen di-
tséretessen végbe menven, ő Fgé felette
gyönyörködött benne, és megparantsol-
ta, hogy magas complacentiáját s. Con-
sentumát a rajtok rendről rendre
adnák értésére, egy a tegnap esthvali
egy egy májashez, meg meg amint kipe-
addállyanak. Végre estve minden eper
citumot mindenek tudájára, mellyet
mivel a Németek bír mivel értsenek
Reményeitek. Mind Lovon mind Gya-
ellenrezteneh egymással, és as ütközet
minden Képeit producáltak. Legelső
volt as Operationumbe a Splényi Regimen
tyé, utánna vala a Nádasdié, harmadik
Kollyét evenlette a Hálnoké, Hánlyi
nem a java volt. A vén Da-

ranyai és Belesnai Generalissoval k-
rat beszélleteneh ő Fgé. A Huszár
Belesiaitól kérdven. Quemodo valet Dne
Pater? felelé, hogy a Lemén kívül évig
még szolgálatra való a szegra, de a lábai
gyengék. Mind kettővel krat beszélte
és a Belesnai kissebb Frát kétszer hivatta
to ő Fgé a szekkyával maga eleibe és
a Bándérozta Kapitányból 20 vagy 22 e-
tendős Frát Vicelieutenantsnak tenni. de egy
véleg Fő Strása mesterkéven a Regiment
a maga Lovas szolgálattyára ej ér.
deméért nézzek kérte hogy gyermeket ne
temessen ő Fgé eleibe. ezt Vicelieutenants
a Belesnai Frát pedig Fő Strása mester
denominaltak, ugy a Hálnoki Generalis
Kapitány Frátis Vicelieutenants. a több
Promotiokat as obersterstegen kívül hagya
ő Fgé a Regimentekrűl. mondá
Hálnoki Generalissaly contenty volt a
Huszár. és a Huszárné, kivalt Hálnoki
val krat beszélleté. mondta a Huszár
né Belesnainak, hogy meg igérte ez-
előtt két esztendővel, hogy ő Fgét meg
látogatya, megis tselekedte és igéretét
be tellyesítette. arra nézve ő Fgéis
igeri és fogadását bé is tellyesíti, hogy
a jövő esztendőbe vissza látogatya.
Szentelt valami Zászlotis fel, mellyből
ő Fgé arany Kalapjával arany Fegyet
más pedig ezüst Kalapjával ezüst
Fegyet dertenek.

Mentir Mgs Cancellarius Ur Exja nevarlására.
Hérde mikor indultam, mikor értesztem, és
minémű alkalmatossággal jöttem, a
Uriszt hol hagytam, kire bíztam? s. d.
Epaniula betegségemről, kérve kérem
ő a Medica Facultásról Testimonialis?
és Enszáltt miért nem jöttem előbb?

S. as

i. azt mondá tudálkozik miért im
tsen a Medica Facultásbol Extimonialis
"bolodd parantsoltatvá volt? én elvá
"sálem a Decanus absentiájával és igé
"sém, ha parantsollya, provcurálhatok
"erre azt mondá, hogy ha as Animadver
el aranyoreülni kürség lezen, mert ki
tsmbe bajom lehet érette, mert nekem en
"gedetlenség imputaltatvá, és kanemha
"Ö tsáskem magamat álolla, még ne
késsé animadvertüt experiálni; és ha meg
kevesset éjtem volna, Hivatalom nelkü
lelled volna maradnom. Jol esett a
nézve hogy el jötten, és még a Diata
terminusa elött Lebetbe légyek,
mondá hogy vette Mgs Gyeleti Lászlo
Uramtevelét kinn maradhatásom irán
de felette tudálkozvá vajta egy Regen
fejedelemnek azt kérni fölében, hogy e
Fge maga tolgyát adgya egy Privatus
fijú Cavalier Hofmesterül, külömbe is
kennyebb Hofmestert szerezni, mint sem
as ev Fge tolgálattyának benvetni
Arra nézve nemis válaszolhatvá Mgs
Groff Ur levelére, hanem másvá mon
dotta meg, hogy ezár meg kérésének kö
vetkezését. Ei Dand és Levtkozellista
Váltam Consiliarius Dand és Levtkozellista
Bálnak Uramétnal, kik ányen jó szivel
találtanak. Ebédet ettem Dömjén Ur nál
Ki adá kezembe Bátyám Dálem sünder
Ns levelét. Mellyben irja, hogy a múlt
Januariusban Mns Küzes Kolumbán Ugy
Restauratoriájáu a Mgs Fő Ispány Ur
az emiitett V. Ispányt ev Kylmét és Ka
tonaságát Uramat candidálván, a se
Vrgze Communi Consensu ev Kylmét vá
lasztotta, és tovább as emiitett viselni

nem

nem akarván, ev Kylmét be eresztek
a Mgs Gubernium maga commendá
jával a Vrgze electiojat secundálta
ilto mégis ev Fge Szabadbállási Ut on fir
málta Kiküldtt egy Votum jem ment
"mellyet megértvén a Vrgze, vajta felette
meg Demorvdolt és a Gubernium is Ke
cedet által ez Consistoriumban álmellodásal
értette, és mivel semmit addig a Gubern
ium es iránt nemvetö volt, arrol meg nem
"mozdulhatvá benne, de nihelt publice
fog constalni igyekezi a Vrgzét és V. Ispányt
manutenealni. Ekkezdö as igas és
Instállas utánn ollyan Barátsolattya
ev Fgének, hogy a Confirmáo elött fenn
Hivatallját ne auspicállya, de as ju
tura et own meterita obligálhat."
"plura in Lris Kivált Manuellas Ur Lenny
Levelénül.) Meg vallom nagyon af
ciált ezen dolog Meltatlansága, ha
"ginte másvmi történt volnais, amiyal
inkább hogy olly Heiteg és qualificatus
Fe vérenken. Mellyre nézve
sibe jele ekg Gyethlen Gábor Uramhoz
mehven, és tsak magát legedül találván
ezen dolgot elö hoztam, és a Levelt is nagy
és bürséges ézét el olvastam. Kérezé
Lábad Bálla, Gemellyét, Capacitássát
és azt mondá ezen dolog másképpen adatvá
tsel; meg válik miként fog gyogvnáltatni.
Mentem Referendarius Benk Uramhoz, kivé
ezis hol hagytam az Urfit, mondá olly
Levelet vette Mgs Groff Ur, hogy magára
jem hagyjm nem bátorkodván, meg irta né
kem hogy megammal hozzam le. Kérén
de que dato van, mutatá de 23a Junii
Mondám azon Levele circa 14tum Julii kezé
Gottingábe, en pedig ekkor Junii meg in
dultam; mivel nekem Sinteken tiltotta
le indulásomat, tovább jem maradni nem

bátor

bátorkodtam. Mondá aztis, irt volt
nagy Groff Ud as Ukr: Rinu maradasom
felöl irant szerzendö dispensatio felöl
S. noha látta lehetetlenségét minda záltal
complacendi studio Jlkt. Comiti Groff
Konigsegg, Cancellario ei felmindani
Urasság tolloth, de ha Zentalan, es
megirta eln. Groffnak hozzhezza
Szinesége nem lehet, Sarra vala
válaszul vette ezen levelét. Mondám
felette Sajnállom hogy elöbb nem vettem
irta, hogy vehettem volna helyben levelét
és megemat ahez conformálkattam
volna, de már kés."

Jmen el menven, tettem bé a Cancellariara
tolodo röpüntem Registrator vest Urt a
Cancellariaval együtt, mutata Diplomamat
melly elég jól van expedialva, hanem egyel
tetzet többet belé a valságnál, de mivel
már eö Exē subscribálta, nemleket wrrigal
várvan a grenzem, hogy ki válthassam.

ZZ^den Delig Ballásznom éven ebedet et
tem eln. Bethlenjabor Urnál, holott
sok Rettenvoltunk, minda Batyam Pö
löni László Ud a Lster nevével offerált vol
egynehany Aranyat a Volonellussal vale
Causajabol s egynehany Ler meg mondvan
hogy nem kell sinte meg haragudo szai
hogy Rijergette vélle. Cathia inassajanak
elsö extendijeb greig 800 aranyat s
vezhetö volna, de semmit el nem vett,
kanem Diedrich Küldö kebenböl egy
általag Havasalfoldi bort mellyel
engemet is kinala. Beszéltünk a
bor Commerciumrol, s. azt monda ha
vagy 200 aranyig magais belé állan
kedi factorok es Társasagra találna

Oma

Oman mentem Secretarius Henter Adam
Uramhoz, magát otthon nem találván
az Jffju ekkor Bonnyal discurraltam, hiper
vemula ostan, és egy darabig beszél
getven,
mentem Matolai Uramhoz, kivel voltam a
Kertbe harmadfél orajig. Beszélgetö
be delgekrol, monda mint lött vala
levele által ekkor Groff Teleki László Uram.
és melly nehezemre vette minda Königsegg
Eöja minda pedig mások Rinu maradasomat
Sollicitalo Leveleit, mondá aztis Ke
gyelmes 50 aranyot nyert, ha a Regis trator
sajat meg nyeri, de ás Lotsem és Ns
Groffi Gyulai Ud Leveleit vették, hogy emle
kem ne akkadályon minda erröl, minda pedig
más regalistrajarol le mondo s.
elsöbb ekkor Cancellarius Ud Eöja másnap
aranyan conferaltatni Audientiamat.
Difficultásokat forgatt, hogy discenter
menven ki kárt vallok experientiamb
és Tanulásomb, ez nyomban tsak minda
ekkor Gubernatumtol, minda Jlk Pina
tustol commendáltatvan, nemleke
tett semillyenet pereáhi.
Jotta aztis Groff Teleki László Ud, hogy
már nálem garantból, hogy bágy
ándat egy kárvan és Göttingából
hugyan ás Uffit allyvéggel hozzas
sel hogy Joseph Urfival edgütt valami
jó embert Directoja alatt idvnét ki
küldyne. De magais azt monda nag
kár lett volna vissza hivatni, és
fogja as Urakat gesztvadeáhi, hogy
ö jövetelemet elgnö animo jeránt
Menven ki Dömjén Uramhoz as Urral
kilátzi Uramal némelly discurrált
discurráltunk; javallotta kilátzi Ud

hogy

hogy parantsolt volna eö Fge Kegyelmességét
in Publica Audientia meg nem jöhetni, és azt
magamat insinuálni Kellene, de Német
Köntösbe lévén, s. Németül bejélni nem
tudván, Dominén Uramal magunkat meg
határozni nem tudtuk. Ebédet ebem
eö Kegyénél, ebéd utánn pedig mentem
Barbeschmidthnél, ki látható jó szivel
fogadni, de tsak jó tsinálá, és tréfával
contrevertálta, hogy Német Köntöst vet
nem.
Innen haza jövö utánnban Anglia Miber
Tincastle és Howard, Kik Godingából va
multak, meglátván, fel hivatnak magok
hoz, és fedette jó szivel luttanak, vagy
Z Leány lévén veller által ellenbe szálva,
szüntelen Kéltsztat által; ebbel
vitték a Convoedából, holott a Fráser
Lovásjával szembe lévö Lovit meg fogad
ván, Kéltsztat szüntelen Cerevisinához
és a Fantzosokhoz, mindenüvel nevén
szollitván, onnan el jövén meg kérték
hogy gyakran mennyek hozzájok, mig
itt lesznek.
Vettem Legner Ur és Baliga Ur Levelét
ez irja, hogy Dr Paskalé is botsátott egy
Levelet, de ezt nem vettem. Irja ninde
nid, hogy Mis Gross Feleri Lizzie Ur irt
nekem egy Levelet, hogy Szmihály napig
oda mulatván, az utánn az Ostt hinjék
gyanmal hozzánk, de az Ur. hinjék
citer denegálta a le jövetelt, az után
pedig más Levele érkezvén, hogy postái
egyébb zavarván és Legner Uramhoz be tévén
Kelle mindgyárt indúllyak, hogy vissza
küldhesse az ostendi diegével ir
latván, hogy vissza drajá küldeni
meg

meg igérte, hogy Szmihály nap utánn
Raza megyen, a Ki jövetelnek semmi
ge alatt lenyedi ugyan magát vegyí
tatni, de nem ugy a minut a Karnáz
s. hánya a Raquetáret a fellegekbe.
Ottan Uram ismét elmis Gwillt Ur, exculpa
tiót meg irtam azzis miképpen Kije
nek ás Orsit hogy kivált a Fantzia nyel
ven tüzesem rajta van, meg válik
ni kis hasnalesben, és mitsoda ábrázattal
fognak retirálni.
Voltam elmis Gbethlen Gábor Uramál de magát
sem találtam, sőt elmis Gmiller ej dicsér
Uramékkal töltöttem az időt. Onnan men
tem Braun Uramhoz, kinek az Atya
impenalis etgens volt, maga igen tudós
és fris ember lévén, semmi Hivatalt nem
kerel, hanem tanúl szüntelen. Ugy
tsak ehez Schrek Ur, hogy ez Baro Jeneken
begyd, Göttingából tanúlt Palm Sogvra
igen jó barattja lévén általa ö Palm
Asszonyt, Molter Levelét ki küldettem,
de ez dél utánnra magához invitálván
magával edgyütt minket ki ürült
nek az Városból találván, igen jó szivel
látott, mutogatott Pálmtol ö Gottin
gai dolgokról, és be jellé Haller fe
lenkségét. Hol mennek holnap hoz
zá ebédre, de elmis Camellat Gyulafi
Ur garantsolván ez excusáltam magamat
arra nézve invitált holnap utánnra.
Ma Posta napon lévén minden Kittzer időnk
ettem, irtam Palyám Bölönis Sandor Ur
Levelét, s. jivalottam, hogy a Diétára ha
lassza felelmét orvoslását, mert itt de
ves zenvészség vagyon hozzá.
Estve sétálgattunk Dömjén Uramnál, az Urral

Lilyay

Bilágy Uramnal, Nts. Lázy Zsuzsi-
nál, vesztek 17 petákot.

25ta Reggel mentem fest Uramhoz Ri. p. s.
vel látni, kik egy Cancellaria Rta ja
"parantsolatyából, hogy Hüning Fest Uhle
"feld Bartenstein & indigenatusnak Diplo
"máit magammal vihessem le. megy
"igerem. beállend Lépés dolgokról;
Mivel a dolog rézben is jó Tgt adna
ez Gubernialis Secretariust replválni
ed Rhneis arra candidáltatott, kivá
nékl jó szerentsét hozzá. de azt mon
"dá már meg volván Bittset depre
"cálja.

Ebéd extemely Cancellariusnál, igen
jó kedve volt, és jó szivel látott. ott
volt secretar Hentz Adam Ut és B.
Haller fel Ut nagyobbik fia, Gross
Haller nivel már azegi Hal
ler familia grossá lett. Beszélgetés
a Pelyem extra bagarnak elszivén
Papirosban, de hat kit alatt vége
leven azon munkának, as a végzé
le küldendő emberek egész estenden
által egyéb haszmát nem vehette
volna, azért félbe hadta. ittis
fejé fél egy órát plántáltatott és
mezei ád akár mennyit. Consiliar
Leberg Ut Erdélyből lévén, éjszakra
hoz, minden nagyobb ember két
karon fát kürül ültetne.
Selette nagy patientiája vanes
Ut és feleségével, ugyan nagy Ház
tartó feleségével, egy kerek Papa
leven, mivolta as ételhez magá
tánjedett, hogy több gyümölcsöt egyen,
de a gyerekdalt nevén nem akar
ta ienni, végre megtalálta a
s. arrot mondván, hogy a Doctor meg
tiltotta.

Volt

Voltam Schmidlin Ut nál gratulá
ni a Repositen irant meg Ritsenni, azt
mondá, Revestet tulajdonithatok eg
nyá, egyéniem érzéseket Belzal. Jérik
egy Revestet, contradictálá a Nemet
Ekmtsemelis, és azt mondá, jobb
lett volna magyarba jármi.
Este ismet terezen Pénzén Ut nál
a Gazdájával Bilágy és Lázy U
rakkal & mast ott két petákot
vesztenem.

Ostra A nagyobbik Archiducissa születése
napja és azért Gala Nap leven, udvar
hoz felmentem, a Kertetis megnéztem,
melly felette szép, és a Repraesentatio is
Kinálás nem az elébbi pis estenden
ábrazattyában vagyon. Kinn ebedelt
ek Fejér Kollen Josef Herczeg, Károly
Herczeg, a Bruxellai Herczeg Kis Ks.
Károlyval és Strasser Hungarival együtt.
Kvételt tettek a Kossuthnak, de
elébb ebül vitak be a gyümölcsöt. Igen
jó kedvek volt ek Fejérek és Strasser
tudtak.

Este mentem Imperiali Consiliarius
Jenckenberg Uramhoz, kinál voltak
Braun Ut, és Consiliar Wagner Vis
a Pahnsegyra. Kéndezének ismét
Erdélyről Pálul felöl, s. mivel must a
dolog jobban van a Kossmetjével
igen ünltenek rajta. Ebb ércur
susok közöl Jenckenberg Ut beszélé,
hogy Leopoldus Strasser igen Regres és
jó Catholicus ember leven, s. példejével
példás Házasági életet élven, senkit
még ttal gondolatyába sem volt, hogy Na
turalis fia lett volna. Történt pedig
Josef Strasser idejébe, hogy a Gróf
Cancellaria Revestöl Clima vétetvén,
ván, egyik Cancellista annak Ri esnek

Rinek

Kiről semmi kúbsúnna élete fogyatta
sára nem volt. Ez conveniállya a Grätz
Jesuiták Rectorát, ' azt mondgya neki:
hogy Az Atyja semmiyen meg tiltotta ele
Tében neki, hogy maga Születését ne
jelentse, és Attyát titkolná mind addig
míg leg utolsó kürségre nem jutna. A
megis fogadta Atyja tanátsát, és sendit
egy Bot jen kollotti felölle, contentus
leiven Cancellistai stilussal, homan ha
rotskenn életét táplálhatta, de már
onnan ki esven, a kürség kimenti
hogy ki mundana, hogy és Leopoldus
Haßár fia volna, arra nézve kimné a
Rectort a Bétsi Confessarius, vagy Rector
által insinuáltatná előtte a Haßárt,
hogy ékel meghalni ne engedné
El thudá rozott a Rector ezen tekeretlen dolgot
titva nar tartván, hogy olly erős és Vallását
szerető Catholicus Születésem arra adta vilna
magát és jovallotta avon embert, hogy
afélét ne bejellesse, és olly fedhetetlen
életü Haßárt olly bünnel ne insinuálna
különbe nem vart vesedelem érhetné.
Elő vevé azért Leopoldus Haßár mago
kezével as Atyjának irt Levelét, melly
paranstollya, hogy azonn dolgot semmi
titokban tartsa, a Fiát pedig adgya a
Grätzi Cancellariára, leven parantsolat
hogy applicaltassék. Ide is folyát minde
redig, de már ki esven, kintelen volt
erebétét jelentem. Küldi azért a
Levelet a Rector a Bétsi Rectorhoz, és
commendállya avon ember dolgait.
A Bétsi Rector adgya a Levelet
Josef Haßárt, mellyet nagy örömme
fogadá, hogy as Attya jen vilt üres
azon büntől, mellyből ő kötsör fedde

" tetett. menvén azért as Atyjához
" kérdi, ha as Attya nem jelentette é va
" lamit hogy volna Naturali fia, mellyre
" elsőbe negativával felelvén a Haßárné
" végre a Levelet meg mutattya. Látván
" ebből as özveg Haßárné, hogy nyilván
" vagyon rékai ura elvlya, tovább menga
" ken tagadgya, hanem meg vallyad
" hogy igenis be jellette Legy Atyjának
" élette Születette Fiát a Grätzi Cancel
" larián temi. Ezenn annyival inkább
" meg örülven a Haßár mindgyárt pa
" rantsollya, hogy Kintsből ezer Talléri
" premmerálván, Naturaly Báttyának
" a Grätzi Rector, küldgye Bétsbe. eMeg
" jöjed ezen Relation a Cancellista féle; és
" kérelmére jöjjön é Bétsben vagy sem?
" ugyan tsak as ezer Talléri, a D. Rector
" gazdor udvarlása, és nagyobb devotionia
" jából erőssitteven el menjen. A
" Haßár tételből fogva talpig meg nés
" ven, meg vallya, nem tekinthetik
" Attyafiának lenni, mert ezzel ken
" poldust reprezentallya, garantsollya
" azért hogy valami gazsága vagyon
" bátran vádaskodjon és a grenzt ne
" kímellje, mert elég ésen de nem
" kiáig élt ezutánn, és József Haßár
" elébb meghólt. En kétkedven ma
" gamis ezen históriához affirmálá sine
" Fenberg úr, hogy D. Bartenstein úr
" a Hajából, ki magától Károly
" Haßárból értette, arra nézve semmi
" kétség benne nemlehet. Denique
" Károly Haßárt is volt kapnolo gyer
" mek, melly mindenek előtt nyil
" vánvagyon. Végre el buttsu
" ván

mára[d] és ott vatsorálvan, tizen
"Estvéfel orakor jöttünk el onnan.
Ezen alkalmatt[o]sággal [illegible] bessél
getünk Dunajen Urnal a Dalzan
Cassa, vagyis Hizép Schwebrége.
Restaurár iránt. S. orvosláfának job
modgát nem találtuk, mint a sta
tuspirat iránta megtételi, és ha
az semmi haszna, Magyar országhz
által jüni.
Lassst Verven ekkr Cancellar Ur Elejével
tár maga neve alatt, ő fjé neve
alatt igére, bestillatte nézve jobb
de lássállond a fő fővet érette.
29. Miltys Cancellarius Ur Elejo parantsolvan
ismét ebédre, mint pedig sokkal tsendesebben traktá
mint a minap, mint legyenn ezutsól
arrol predig Holiff tsesp Edenyiül. Ott
voltanak Gross Bethlenfalvi B. Korda
és Filipp Samuel Uramek. igen jo kedv
volt es ebed. Ebed utann be adam
a Memorialissemat a Passy iránt, igére
hogy expedáltattya. Vesse Mgs Gabr
Adam Ur Gross Gabor Gallissára vo
tsinyon, kesenik ott nem találvan
egy darabig be sélgyedünk s. Vége
mentünk.
Feraltam errol
de kuti Uramhoz Dunajen Ur
30. Ebedelnem Hentertünk Uramnál
itel utann mentünk az Anglus Mor
dohoz, kit bemünket jo sivel látta
meg Kiséret elvois a Stallyaiat, hogy
Lha lebb népet nem látvanak.
Latam es Nap nagyan dolgaimhoz
s. Levelet jartam.
31. Ebedeltem Atenter Adam Uramnál
holott voltak Mgs B. Korda es Apor
Uramek, Kilizsi es Regestrator Ugl
Uramek, igen jo sivel látvan.

Vége

fogvatt[a]k a Fedelesek, de ő melyol
ön magunat exculpáltuam. Panaszla
Hentert Ur Felsége Nagyatmya ellen
Voltam Consiliarius Wagner Uramek
Ez elött secretariussa volt Kinyseg
Erdélyt, a Mint Kertbe találtam
sokanyi Vis Curajára nézve leven
oltalt. Kürtzföldet a Német or
szági erlyedvel. Beszélle, hogy Mgs
Felséges ő ist mind Kinyseg ellenét
nem nedig magának. Ezutsó ő
Ejával, s nehéz neven vette, azt
mondvan, elsőbb maga intercedált
mellettem, a 3 ezrának kinn maradá
semert kipliczalvan, mellyelette
nagy illetlenség volt a Kinly kol
gyát, maga Fiacet ábsolválni kivan
ni; mellyel azt nyeri, hogy az a
Hegeny Hegeny Kibaratallyát bizonyos
elvesti, kár nem jo. Nemis Adá
lebbet egyébis kuelék, s Kérde ha vél
tam e Mgs Cancellar Ur Ejánál? felelém
hogy igenis; hiit contentus e magam
e jövetelemel? felelém, contentusnak
mutattya magát. Azt mondá ekre
nagy Berentsém, mert bajom lehetne
tsak egy bet tenne. Kösönvén
tsak egy bet tenne. Kösönvén
Granciját, továbbraj igére bolga
tattyát. Mondvan, nekünyos arastam
Mgs Kinyseg Ur Ejét Granciát meg
Kösönni, de nem lehetett sok bolga
miatt audientiam. Azt mondá: Mg
vagyon hogy sok ai bolga. de ma
ga sog bollani velle hogy elötte
végbe vitten Kiseletségemet, s. tudja
mind egy be lesz.
Ezt el tettem Kend Uttolis kyzesem
bottata magától.

Mondám

29. Mélts. Cancellarius Ur Lépja parantsolvan
ismét Ebédre, mint a minap, mint legyen ezen
arra pedig Holitsch tserepedénybül. Ott
voltanak Gróf Bethlen Adám, B. Korda
és Filipy Samuel Urak. igen jó Kedv
volt az Ebéd. Ebéd után bé adám
a Memorialisomat a Passus iránt, igére
hogy expedáltattya. Vége Mlts. Gróf Bet
Ádám Ur Gróf Gábor hállására ir
sintsen, de sentit ott nem találván
egy darabig be sélgeltünk s. Kétsé
mentünk. Fordultam ebéd u
de sikri Uramhoz Dénesen Pénzjen Ur
30. Ebédeltem Hunterbrunn Uramnál
ételt után onnan Ur Anglus Mlt
dorhoz, Kit bemúnret jó szivel lát
neg itszer ebrois a Utlevélrül hog
Lsa tsak népet nem látnunk.
látam es Nap nagyon dolgaimhoz
s. Levelet jártam.
31. Ebédeltem Atenter Ádám Uramnál
kivül volt B. Korda es Mlts
Uramék, Filipy es Regschatz Ur
Uramék, igen jó szivel látvák.

Fog

fogvolt a Tedelseig, de a melyből
ön magamat expedáltam. Pandola
Stentor Ur Telekyek Nagyetsmya ellen
Voltam Consiliarius Wagner Daniel Ur
Nez elött secretariussa volt Kinyseg
Ebsheer, a Mint Nemtsetben találtam
sabanyu Viz kurjában nézve lévén
oltak. Kirendeztvén a Nemet es
Olasz dolgokrül. Beszéllé, hog ekkor
Gyseleri Ur ist mind Kinyseg Ur éjjel
mind nedig magamnak. Vallotta ön
Ejjával, s nehez neven vette, azt
mondvan, elsőbb maga intézendő
mellettem, s bátsánt kinn maradá
nemet kapplicalvan, mellyet Telette
nagy illetlenseg volt, a Kinily kol
jását, maga Fiáert ábtsapatni kivánn
ni; mellyel azt nyeti, hog az a
Legeny Legeny, Hivatallyát bizonyosan
elvesti, hale nem jö. Nemis Ur
lesolt egyik Levelét, Kirdé ha vál
tand e Mlts Cancellár Ur Lejánál? felelém
hog igenis; hát contentus e maradni
le jövetelénél? felelém, contentusnak
mutattya magát. ekt mondá ekre
nagy Berentsein, mert bajom lehetne
hat egy Ast tenne. Köszönvén
Graticiáját, továbbraig igére Volga
lattyát. Mondvan, nehány Ur aratám
Mlts Kinyseg Ur Lején Grnyát meg
Köszönni, de nem lehetett for Volga
miatt audiencia. ekt mondá: Mlts
vagyon hog for ki Volga. De ma
ga hog Bollani vellé hog elötte
vegyhez irtam Kötelességemet, s. mozza
mind egy lesen.
el Cutschband Benőr Utolis Negyesem
bottata magától.

Mondvan

Mennyen a Cancellariára, Passusomat
nagy Studiumra Faza nélkül ki adják
Dutfut veszéj Regisrator Uramtol
ki magais hozzám jövén el bocsát
Jámbor egyházkal. Commendala
Mjs Cancellariy ub Egéji paranczolat
tyából tsak Mjs Gulielfeld ut Egéji
Indigenatusjának Diplomáját ál le
vitelre, és Mjs Thesaurariy ub Egéji
részéj való Jbolgáltatásra.
Udvarlánd ismét Mjs Cancellariy ub
Egéjtsel, Ur rendbeli Dolgait meg
végzésem, in Fine a Passus Faza
jánlat el engedése iránt; mondá
ezutánnis bátrann fejemnek hozzá
mert Jövesem Jbolgál, ellenben
Rex engemetis, hogy egyber más
tudósitand, nem tsak Jdő Jegyzés el
gével hanem Dispositione az ap
fajdolgis. Itt ránd a Legner Lanyis
mellyet meg igérem hogy meg hoz
tomd. Parantsolá ennek Feletté
hogy a végéhez Gyors Expeditiohoz
Fogván el menjek, és ismét reggel
vélle
Elbutsuzván Consiliarius Bándi Uramtol
ez maga Jövét Ki tévé, nem hiszem
hogy még ismérje magát Advatus
Consiliarussnak, es azon okból Dis
Embert tenni, mert olyan Jövesem
nem Jollott volna, Elő hozhatnak
by Alsó Regretek Panaszainkat,
tsinál Continuatiojat, Akire hogy
ezutánnis semmi tartsam, ne tsak er
Jivatic, hanem ugy mint inter
pares együtt es Sicerissime, az
maga Jövétől a Jövés barátságot ig
Kéllessem, tsekteségéts Jbolgálat
ra,

ra, valamiben tsak Ki tejedhet no
"ha mint Uj embert igen Jéles mutsen.
"Jövel ezt per diem ezen barátságot
nevellyük es Consumállyuk, és a mit
Nagy emberek meg irni Dantiatis
ijnek meg mi Uggyánsal, mellyet
maga Jébenlét a Uris el követ
Ent felelvén a mit mondtam, tsudál
tam Jövességet, nemis dubitá
"lok tsinne, mert eletétől fogva ha
"ján egyenes Jégel viseltetek, mola
"in offendálnam ezzel, de látom nem
vettem rossza, mivel nem Personali
tas volt.
Passusomat Regenkez vevén, abból
látom, hogy Referendar Uzma Uram
fiunál, el ijedet bele, in ugyanis
azt gondolnam hogy a Gutlája olly re
mény, hogy pessnaja nem Jorat inkább
de látom éppen a Gyáditzi Ki tsinálta
tett. Imen látván még jó erejét, és
Kivált halván Regisrator Uramtol
hogy Német Kontsonról discurálni
el menni udvarlásra, I. ezen alam
Resolutionet, abtentáltatás vélle
Jöndzék as Urfit, a Német ez Jöj
elébe. mondá nem hitte hogy
bulya Statnagy, lezzen Ein Ri
Jönem Gyáját I. nélkyel tsinálni
volt.) I. as Ur gratulála nékem,
I. kivánat több élömenetelekre tj.
I. ajánlá magát hogy ezutánnis
bátran rendkivüli hozzá, én
is ezt tselekedem I. azt mondá
ha ollyas dolga lész bátran fog rám
dálni. Jöndzék Mjs D:ti Jegyzi Bándi
Lelke Ur tsudálkozzék, hogy még jól
bírja magát. Kivánja Gaitos fami
liajit I. ezzel el bucsuzunk.

Zegény Krátsovits Cancellista, hozzás
szolgálattyával Armalist nyerven
egyszerhányszor hozzám jöt és Armalissát
à le votelre commendálta s. kért hogy
magamis egyszer szóval szóllyem hogy
valami praejuditiosus terminus publicatio
nyálva ne inserálta sér.

Biblioteca Centrală CLUJ UNIVERSITARĂ